JAZZ. BLUES. EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

TEMMUZ • AĞUSTOS • EYLÜL 1997 • SAYI 7 • 250.000 TL

- 4. İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ
- TUNA ÖTENEL
- JOHN SCOFIELD
- AYLER KARDEŞLER
- CARMEN McRAE
- TONY WILLIAMS
- JOE LOVANO

İSTANBUL CAZ FESTİVALİ 1997 SPONSORU
İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
OYAK SİGORTA

9 771300 884607 03

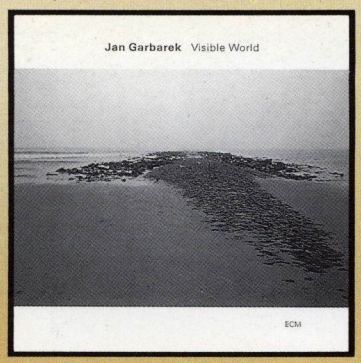

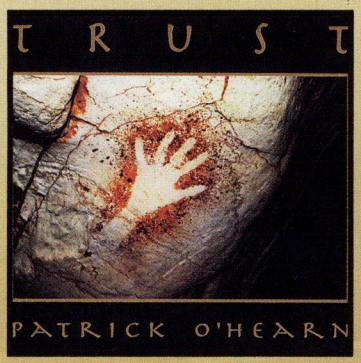

Dünyanın kendi alanlarında en ileri ve saygın markaları* en geniş Jazz, Klasik Müzik ve Audiophile CD koleksiyonları, en gelişmiş ses ve görüntü düzenleri en popüler Audio Visual konseptleri, en yeni Home Theater ve Surround Sound teknolojileri, anahtar teslimi İleri Kumanda - Kontrol Ev Otomasyon sistemleri; Adcom / AMX / Anthem AudioQuest / Auvidis / Bellaphon / Boston Acoustics / B&W / Chesky / CMP / Concord Denon / ECM / Enja / Harmonia Mundi / Higher Octave / Infinity / Magnepan Mark & Levinson / Martin Logan / Mission / Monster Cable / Narada / Proceed Reference Recordings / Rel / Opus 111 / Solid / Sonic Frontiers / Telarc / Thiel / Verabra Vidikron - Faroudja.

B&W 600 Series
Home Theater
Speaker System

AKUSTA

HOME THEATER & AUDIO GALLERIES

AKUSTA NİŞANTAŞI: Abdi İpekçi cad. Zati apt. 40/2 Nişantaşı-İstanbul (212) 241 65 50 / 51
AKUSTA MASLAK: Atatürk Oto San. Nazmi Akbacı Ticaret Merkezi, D Blok Mağazaları 95-96 Maslak-İstanbul (212) 276 49 28 / 34
* TÜM MARKALAR TÜRKİYE'DE **RKD LTD** TARAFINDAN TEMSİL EDİLMEKTEDİR. AKUSTA BİR **RKD LTD** KURULUŞUDUR.

içindekiler

Kapak: *Tuna Ötenel*
Fotoğraf: *Murad Şekerli*

3 NARDIS

4 RIFFS

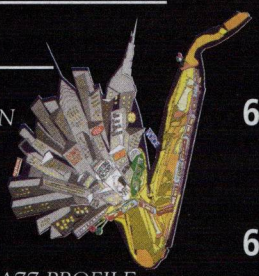

- *AÇIK'TA JAZZ ÇALAR SAATLERİ*
- *ŞEBNEM ŞENYENER: 'EDEBİ ATALARIN NOKTALARI, VİRGÜLLERİ...'*
- *JAZZ 10*
- *CTV'DE JAZZ VAR...*
- *ÖNDER FOCAN PORİ'DE...*
- *BLUE NOTE'DAN YEPYENİ BİR SERİ: JAZZ PROFILE...*
- *GİTARİST ADNAN ÖZALAŞAR'I KAYBETTİK*
- *TÜRK JAZZCILARINA ÖZEL RAF*
- *JAZZ KİTAPLARI*
- *AYŞEGÜL YEŞİLNİL'DEN YAZA MERHABA*
- *'MÜZİK', MURAT KIRAN*
- *'STAN GETZ VE BOSSA NOVA YILLARI', ERHAN ALTINAY*

18 ŞU JAZZ DEDİKLERİ

ALİ SÖNMEZ

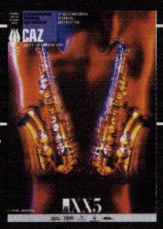

22 DÖRTTE BİR

YAZ SICAĞINDA JAZZ SERİNLİĞİ ›

- *'JOE LOVANO, BİTMEYEN ARAYIŞ...', ATEŞ MURAT TEMELTAŞ*

› *'DIANA KRALL, SHARON STONE'UN JAZZ FORMU MU?', TUNCEL GÜLSOY*

- *'KRONOS QUARTET, KATEGORİKLEŞTİRE-MEDİKLERİMİZDEN...', TUNCEL GÜLSOY*
- *'NICHOLAS PAYTON VE GUMBO NOVEAU, NEW ORLEANS USULÜ BAMYA ÇORBASI'*
- *'JACKY TERRASSON'*

36 AD - LIB

- *DUKE ELLINGTON, DENİZ DÜNDAR* ›
- *BOYD RAEBURN, İLHAN MİMAROĞLU*

43 HI - FI

- *'AUDIOPHILE ANONYMOUS VEYA AUDIOPHILE OLMANIN DAYANILMAZ HAFİFLİĞİ', WENDY HARVEY*

45 RÖP.

- *'GİTARI YENİDEN TARİF EDEN ADAM JOHN SCOFIELD', YAVUZ BAYDAR*
- *'JAZZ ARISI, TUNA FISH', SİBEL KÖSE*

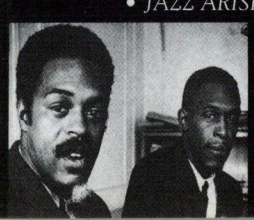

54 AVANT - GARDE ›

- *'TERAZİNİN HÜZNÜ', ZEYNEP ÜN*

60 PORTRE

- *'CARMEN McRAE: JAZZ'IN EN ALÇAKGÖNÜLLÜ SESİ', LÂLE KUYUCU*

63 ÖZEL

- *'BİR USTA DAVULCU: TONY WILLIAMS',* › *ATEŞ M. TEMELTAŞ*

66 ANILAR

- *'McCOY TYNER BIG BAND VE DİĞERLERİ', KEREM GÖRSEV*
- *'GLENN MILLER', ORHAN ARGUN*

68 NELER OLDU

- *ERDAL PAKSOY, DALLAS* ›
- *FÜSUN LEVET, PARİS, KUŞADASI*
- *HÜLYA TUNÇAĞ, İZMİR, İSTANBUL*
- *LÂLE KUYUCU, ANKARA*

76 BAS DERLEMELERİ

- *'BAS EVRİMLERİ', RACİ PİŞMİŞOĞLU* ›

79 BLUES

- *'ARKA KAPILARIN ADAMI: HOWLIN' WOLF',* › *SARP KESKİNER*

80 Dr. JAZZ

- *'AKOR DİZİLERİ YAZMA TEKNİĞİ', RENE MACAROĞLU*

82 CD REVIEWS

A Tribute to Oscar Peterson, Lou Donaldson, John Coltrane, Dianne Reeves, Randy Weston, Diana Krall, Lodos, Kenny Wheeler, Oscar Peterson Trio, Orquestra Was, Joe Lovano, Ray Brown, Steve Turre, Don Byron, Diana Krall, Ağrı Dağı Efsanesi, İstanbul Blues Kumpanyası, Arthur Blythe, Jacques Loussier Trio, Mehmet Ergin, Charlie Hunter Quartet, Van Morrison, Eric Marienthal, Secret Garden, George Shearing, Erik Truffaz, Barbara Dennerlein

91 KÖRLEME

- *'KEREM GÖRSEV', SERDAR KARABATI* ›

92 SİZİN KÖŞENİZ

95 JAZZ RADYOLARI

96 BULMACA

SERDAR KARABATI

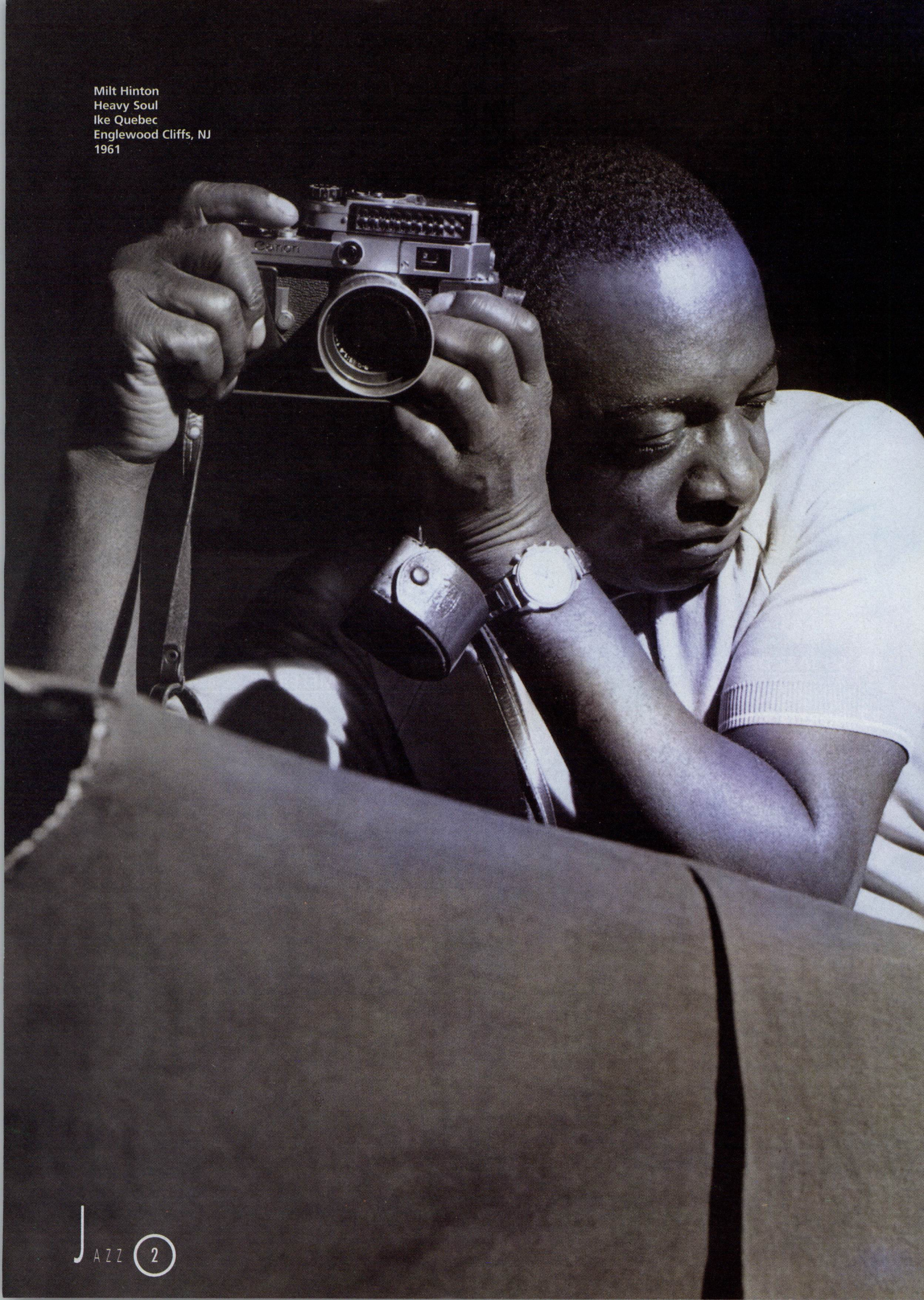

Milt Hinton
Heavy Soul
Ike Quebec
Englewood Cliffs, NJ
1961

N A R D I S

Sevgili jazz severler,

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı bu yıl kuruluşunun 25. yılını kutluyor. Benim elim ekmek tutup da nefes nefese izlemeye başladığım festival 13. olanıydı. Jazz'ın önde gelen isimlerini işte o zamanlardan bu zamanlara adım adım izledik. Unutulmaz jam-session'lar yaşadık. O geceleri yaşatan festivalcilere selâm olsun.

Gelelim bugünlere; haziran, temmuz ve eylül ayları yoğun etkinlikler ve festivaller dönemi. Sadece büyük kentlerde değil, yazlıklara giden sanatseverlere de ziyafetler sunulacak. Hangi birine nasıl yetişeceğiz bilemiyorum. Geçen sayımız baskıya hazırlanırken yapılıp yapılmayacağı henüz belli bile olmayan *Parliament Superband Jazz Festivali* İzmir'de yapıldı. Hem de 10. yıllarını kutladılar. Nice 10 yıllara diyerek onları da kutlamak istiyoruz. İzmirli'ler böyle bir festivali zaten haketmişlerdi. Tadını da, gördüğümüz kadarıyla çıkardılar. Darısı diğer şehirlerimize derken, bize gelen haberlere göre Denizli'liler *Jazz Günleri*'ne hazırlanmaya başlamışlar bile.

4. İstanbul Jazz Festivali bu sene sadece jazz festivali değil. Pop, rock ve klasik müzik sanatçılarının da yer aldığı bir müzik festivali görünümünde. Gönül isterdi ki festivalimiz '**jazz festivali**' olarak kalabilseydi.

Bu yılın bizce önemli isimleri arasında Elvin Jones Quartet ile sahne alacak olan Wynton Marsalis, Jacky Terrasson Trio, Joe Lovano, Nicholas Payton, Ivan Lins ve Diana Krall Trio var.

Bu sayımızda artık geleneksel hale getirmeye çalıştığımız festival özel posterimizi bulacaksınız. Bu posterin tasarımını hazırlayan Atilla Atala ve Şebnem Hassas'a, fotoğrafı çeken Sedat ve Sedal Antay'a kafamızdaki görüntüyü hazırlayıp verdikleri için ayrıca teşekkür etmek istiyoruz. Zira gerçek bir ekip çalışmasıydı bu. Ayrıca tüm eziyetlerimize hiç ses çıkarmayan, istediğimiz herşeyi hiç şikayet etmeden (vücudunu çivit boya ile boyadık) yerine getiren Nezih Yeşilnil'e özellikle teşekkür etmek istiyoruz. Bu poster emin olun Türkiye'nin gerçek anlamda ilk jazz posteri. İçinde müzik var, hem de akustik müzik. Ruh ve beden var. Fotoğrafçı ve tasarımcı arkadaşlarımızın seneye önerilerini bekliyoruz demek istiyoruz aynı zamanda. Festival yöneticileri, festival tanıtımlarında kullanmak istedikleri görsel malzemeler için yarışmalar açarak sanatın diğer dallarını da etkinliklere katmalılar diye düşünüyoruz.

Jazz festivalinin ardından *Yapı Kredi Gençlik Festivali* 9-27 Eylül tarihleri arasında yer alacak. Geçen yıl Habitat etkinliklerindeki güvenlik bahanesiyle mahvolan inanılmaz güzel jazz konserleri bu yıl maalesef yok. Onun yerine blues'cuları çok memnun edecek isimler var. Programları biz baskıya hazırlandığımız sırada henüz kesinleşmemişti ama önümüzdeki sayımızda detaylı olarak konserleri anlatacağız.

Sizler biraz olsun İstanbul'daki konserler arasında nefeslenirken ben *Finlandiya Pori Jazz Festivali*'ne doğru devam edeceğim. Dönüşte sizlere anlatacak çok şeyimiz olacak sanıyorum. Arkadaşlarımız Serdar Karabatı ve Hülya Tunçağ ise *Kuşadası Jazz Festivali*ni sizler için izleyecek.

Umarım hepiniz festivalleri gönlünüzce izleyebilirsiniz.

ZUHAL FOCAN

JAZZ

AYLIK DERGİ

ISSN 1300-8846

GENEL YÖNETİM

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent Özükan
Genel Koordinatör
Uğur Büke
Genel Müdür
Nilgün Özükan

YAYIN & REKLAM YÖNETMENİ

Zuhal Focan

KATKIDA BULUNANLAR

Erhan Altınay, Mustafa Kıran, Sibel Köse, Erdal Paksoy, Ateş Murat Temeltaş, Füsun Levet, Şebnem Şenyener, Atilla Atala, Şebnem Hassas, Sedat Antay, Sedal Antay, Nezih Yeşilnil

TASARIM

Kreatif Yönetmen
Murat Öneş
Sanat Yönetmeni
Tamer Kayaş

TEKNİK

Matbaa Müdürü: Memduh Arslan
Teknik Koordinatör: Güven Turan
Renk Ayrımı: İzzet Özbay, Şenol Şenoğlu
Elektronik Montaj: Barış Turan
Montaj: Ali Babayiğit
Baskı: Sami Gökırmak

SATIŞ & ABONE

Satış Müdürü: Adnan Demirtaş
Satış Sorumlusu: Hamit Bintaş
Satış ve Abone İlişkileri: Oktay Özer
Abone İşleri: Aynur Topal, Necati Hızal, Tuncay Uyuşkan, Mustafa Çebi

MUHASEBE

Muhasebe Müdürü: Jale Ürper
Sedef Erdinç, Sultan Olgeç, Kazım Doğan, Serkan Keser

İDARE

İdare Amiri: Hüseyin Kutlu
Ulaşım: Hüseyin Akkuş

Yazışma Adresi
e mail: boyut@turk.net
Jazz PK 701 Şişli
80225 / İstanbul
Telefon: 0.212.629 53 00 (30 Hat)
Fax: 0.212.629 05 74 (2 Hat)

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi
No: 115 Bağcılar-İSTANBUL
Telefon: 0.212.629 53 00 (30 Hat)
Fax: 0.212.629 05 74 (2 Hat)

Fiyatı: 250.000 TL (KDV dahil)
K.K.T.C. Fiyatı: 250.000 TL.

BOYUT YAYIN GRUBU

© 1997 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

94.9'da Jazz Çalanlar veya Jazz Programcıları

AÇIK'TA JAZZ ÇALAR SAATLERİ

İ. Atıl İnaç

Deneme yayını aşamasındayken bile saatlerce hiç durmadan John Coltrane, Billy Holiday çalan bir radyo istasyonu **Açık Radyo**.

Şimdi neredeyse iki yılı bulan macerasında '*Kainatın tüm renk, ses ve titreşimlerine açık*' olmanın evrensel olma gerekliliğini getirdiğinin bilincinde olarak, belki de en kültürler-arası, hatta kültürler-üstü ve özgürlükçü müzikal iletişim ifade olan jazz'ı en popüler örneklerinden, en avangard'a kadar, dinlense ➤

Bir grup Açık Radyo'cu Jazz objektiflerine de baktı...

Teşekkürler Obua!

İstanbul Senfoni Orkestrası'nın
yeni bir obuası var.
Sadece obuası değil;
trombonu, trompeti, flütü,
fagotu, koranglesi,
vurmalı saz aksesuarları ve
keman arşeleri de yenileniyor.
Hepsinin alımına
katkıda bulunmaktan sevinçliyiz.
Duyacağımız o güzel sesler için
şimdiden teşekkürler...

GARANTİ

Açık Radyo

Doksan dört nokta dokuz

de, dinlenmese de çalma cesaretini gösteren bir frekans; 94.9...

Radyo, radyoculuk; jazz müziğinin gelişimi ve tanınmasında –tüm geçmişini göz önünde bulunduracak olursak–, hiç şüphesiz en etkin nedendir. Ne festivaller, ne televizyon, ne de başka bir iletişim aracı jazz'ın tanınmasına ve gelişmesine bu denli önayak olamazdı... Nasıl ki, yüzyılın ilk yarısında Amerika'da kimi radyoların jazz'ı bir zenci müziği ve ayrıca Amerikan katı ahlâk anlayışına ters düşen bir müzik türü olarak biliniyor olmasına karşın, çalmaya cesaret istiyorsa, Türkiye'de de bu gün bile (devlet tarafından finanse edilmeyen) bir radyonun jazz'ı sahiplenmesi Ömer Madra, Atilla Aksoy ve Pozitif grubu gibi daha pek çok **Açık Radyo** maceraperestinin cesaretine ve jazz sevgisine bağlıdır...

Neticede bugün Türkiye'de 5-6 jazz festivali, bir iki tane de olsa jazz kulübü ve bir *Jazz Dergisi*, 20'ye yakın Türk jazz CD'si varsa, jazz müziğine belli bir ilgi var demektir... Açık da bu ilgiye sürekli olarak cevap vermeyi ve bu ilgiyi canlı tutmaya çabalayan bir radyo....

Acid Jazz'dan, Avant-Garde'a, Fusion'dan, Mainstream'e kadar yelpazenin farklı uçlarında gezinen 11 program ve 2 hafta içi kuşağı var. Kimi daha informatif, kimi de ağırlıklı olarak eğlendirici. Hafta içi hergün 16.30-17.30 arasında jazz saati, jazz standartlarının yer aldığı programda, jazz'ın gelişim süreci inceleniyor. Jazz'ın lider isimlerinin ölüm-doğum günlerinin yıl dönümlerinde özel günler ve haftalar düzenleniyor.

KUŞAKLAR

Öğlen Açık: Hafta içi hergün 12.00-14.00 saatleri arasında Füsun Aymergen'in hazırlayıp sunduğu Öğlen Açık'ta jazz ağırlıklı bir yer tutuyor.

Jazz Saati: Haftaiçi hergün farklı bir programcının hazırladığı Jazz Saati 16.30-17.30 saatleri arasında yayınlanıyor. Program, pazartesi Atilla Aksoy, salı Atıl İnaç, çarşamba Murat Lu, perşembe Tuğba Önal tarafından hazırlanıyor. Cuma günleri ise Tuğba Önal '*Bir Albüm*'de jazz tarihinin önemli ama gölgede kalmış albümlerini tanıtıyor.

Modern Müzik
Nedim Tanyolaç
Pazartesi, 23.00-24.00

Modern Müzik'i Nedim Tanyolaç hazırlar ve sunar, pazartesi akşamları 23.00-24.00 arası yayınlanır. Rock ve jazz'ın ilginç kişiliklerini, mainstream, funk, avangard ve modern türlerin farklı örneklerini sunmaya çalışır. Örnek mi? Steve Coleman, Bill Frisell, Living Color, Third Kind of Blue, Lounge Lizards ve Jazz Passengers...

Jazz Dergisi
Atilla Aksoy-Sedat Nemli
Salı, 23.00-01.00

Jazz'ın pamuk tarlalarından çıkıp, festivallerimize varışı uzun zaman aldı. Bu süre içinde kıtalar ve kültürler arasında gezindi. Sosyal mücadelelerden, ırk ayrımcılığından, ekonomik krizlerden, savaşlardan etkilendi. Louis Armstrong'la büyük bir ivme kazanan popülerleşmesi, birkaç kriz ve atlatılan poplaşma tehlikesine rağmen günümüze dek sürdü. Japonya'dan İsveç'e, Senegal'e, Polonya'dan, İsrail'e, çağdaş kültürlerin ayrılmaz bir parçası oldu. Hatta kanatlarında sevgi, tolerans, dayanışma gibi önemli değerleri taşıyan duyarlı, insancıl bir ortak paydaya dönüştü. Atilla Aksoy ve Sedat nemli bu programda Jazz'ın '*ölümsüzleşmiş ama mumyalaşmamış*' bestelerini eski ve yeni yorumlarıyla bizlere taşımak için çabalıyor. Zaman, zaman yeni standartların ipuçlarını arayarak Jazz'ın sadece notalarda değil kavramlarda ve ilişkilerde taşıdığı zenginliğini yansıtmaya özen göstererek....

Cem-Session
Cem Çınlar
Çarşamba, 01-03.00

Cem Çınlar, programında jazz ve diğer türlerin kesişmeleri üzerinde fikir yürütüyor. Türler arasındaki amansız etkileşimi sorguluyor.

Voodoo Zone
Cem Yegül
Çarşamba, 23.00-01.00

Jazz'ın ritmik ve melodik yapısının yeniden ele alındığı, önünde yeni ufukların açıldığı, Ornette Coleman ile başlayan ve post bop olarak anılan dönemin ele alındığı bir program. Ağırlıklı olarak bu dönem vurgulanmakla birlikte, dönemin müziğin kökleriyle olan bağları da sorgulanarak, başta be-

bop ve hard-bop olmak üzere, jazz tarihinin farklı dönemlerine damgasını vurmuş olan türlere de yer veriliyor.

Cazırtı
Mehmet Uluğ
Perşembe, 23.00-01.00

Mehmet Uluğ'la Cazırtı Programı üstüne.....

Cazırtı Programı tamamen Be-bop döneminin sonrası jazz'daki çeşitli akımları içeriyor. Burada ticari, popüler olmak gibi kaygılar gütmeyen ve eski klasik jazz'ı bire bir taklit etmeyen tüm diğer dallarından örnekler çalınıyor. Ağırlıklı olarak AACM... Chicago'daki akımın devamına ağırlık veriliyor... Fakat Blue Note dönemindeki, hard bop dönemindeki örnekler de ağırlıklı olarak yer alıyor bu programda.

Ana tema olarak ritim ve doğaçlama unsurlarının üzerine oturtmaya çalışıyorum programı. Yani belli bir ritim zenginliği ve birlikteliği olsun fakat aynı zamanda doğaçlama, kaliteli doğaçlamalarında ön planda olduğu bir konsept olsun gibi bir çabam var programda.

Atıl– *Açık Radyo niye jazz'ı sahiplendi?..*

Bir kere ciddi müzik olduğu için... İyi müzik olduğu için sahiplendi...

Zaten Açık Radyo'nun felsefesi de kaliteli program yapmak. Jazz da son derece ciddi, ciddi olduğu kadar da eğlenceli kimi zaman ...

Hayatın kendisi gibi bir müzik zaten... Jazz için de öyle deniyor yani, hayatın kendisi jazz. Her türlü duyguyu ifade edebiliyor. Onun için Açık Radyo'nun felsefesine uygun geldi, ve bunun izleyici kitlesiyle de çakıştığını zannediyoruz.

Atıl– *Sizin jazz'la olan birlikteliğiniz nasıl oldu? Enstrüman çalıyor musunuz?*

Hayır. Amerika'da yaşarken kişisel olan, bireysel tecrübelerden başlıyor tamamen... Amerika'da bulunmamızın çok faydası var herhalde... Jazz'a ufak bir ilginiz varsa Amerika'da onun büyümesi çok kolay o ilginin... Bizde de herhalde bir şekilde bir ilgi vardı içimizdeki, oradaki ciddi olarak büyüdü...

Atıl– *Pozitif ya da Açık olarak jazz adına daha farklı bir faliyet düşünüyor musunuz? Jazz-club gibi?*

Açık Radyo olarak konuşamayacağım ama belki Pozitif olarak belki bir tane performans merkezi. Kulüp hayır... Kulüp daha çok eğlence demek. Bundan önce Philadelphia, New York'da olduğu gibi... Daha çok Loft gibi veya Performance Space gibi. İllâ jazz olması da gerekmiyor, çeşitli sanat dallarının sergilendiği bir kültür merkezi gibi bir şey düşünürüz tabi. Ama şimdilik sadece hayal ediyoruz...

Caz Uydusu
Mesut Çiçeker
Cumartesi, 13.00-14.00

Halen Fransa'da yaşayan Mesut Çiçeker'in jazz dünyasının fusion bölgesindeki gelişmeleri aktardığı programda jazz gündemini de yakından takip ediyor.

Jazz Portreleri
Mustafa Aykın
Cumartesi, 20.00-21.00

Mustafa Aykın bu programda jazz'ın temel taşları olan müzisyenleri ele almaya çalışıyor. Onların ürünlerini tanıtırken, ürün aralarına küçük anektodlar, alıntılarla programın yalnız bir müzik dinletisi değil, daha kapsamlı, açıklamalı olmasını sağlıyor.

Jazz Efsaneleri
İ. Atıl İnaç
Cumartesi, 21.00-22.00

Ayın en az bir, ya da, iki programını jazz tarihine yön vermiş veya, yeni bir şeyler söylemiş olan Coltrane, D. Gordon, C. Parker, M. Davis vs. gibi büyük ustalara ayırıyorum. Genel hatlarıyla hayatlarına ilişkin bazı notlarla aktardığım programlarda böylesi efsane isimlerin hayatları boyunca yapmış oldukları yüzlerce kayıtlardan olabildiğince en usta işi olanları bulup, çalmaya uğraşıyorum. Ne var ki, gerek kişisel beğenim nedeniyle, gerek jazz tarihinde sarsılmaz yeri neticesinde programın ağırlıklı efsaneleri saksofon ustaları oluveriyor.

Bununla birlikte, İstanbul ve Türkiye genelinde jazz adına ne gibi gelişmeler ve etkinlikler oluyorsa, onlardan da programda bahsetmeden olmuyor... Festivaller, CRR Konserleri, Kulüp programları vs. gibi...

Mavi Nota
Cengiz Işılay
Pazar, 12.00-13.00

Cengiz Işılay bu programda, genel olarak Fusion tarzından örnekler sunuyor. Ancak, bazı programlarda mainstream'e de yer veriyor. Zengin bir arşivin, zengin bir birikim ve deneyimden süzülerek, seçilerek aktarıldığı bir program.

Edebi Ataların Noktaları, Virgülleri...

Şebnem Şenyener/New York

Edebi atalarımızın noktalı virgülleri, ucuz ünlülerin şenlik ateşinde yandı kül oldu bitti... Ama şimdi bu duruma hayıflanabilecek halimiz bile kalmadı çünkü Latin Alfabesinde ciddi bir bunalım var! Geçenlerde *New Yorker* dergisinde Steve Martin'in bildirdiğine göre, Latin Alfabesi kısa bir süre önce nokta stoklarının da suyunu çektiğini, bu nedenle ihtiyacı olanlara nokta yerine çift nokta temin edeceğini açıkladı: *'Tüketicilerimize beklemediğimiz bir durumla karşı karşıya kaldığımızı duyurmayı borç bilir, önümüzdeki zorlu dönemi yaratıcılıklarını kullanarak, nokta yerine elimizde bol miktarda mevcudu olan diğer işaretlerimizi değerlendirerek geçirmelerini tavsiye ederiz –mesela çift nokta, inceltme işareti ya da tire işaretini her isteyene istediği miktarda temin edebiliriz! Bu durumda en fazla etkilenmesi beklenenler, kısa cümlelerle yazmaya alışmış yazarlar olacaktır– bu yazarlara özellikle çift noktaları kullanmalarını öneririz. Unutmayın ki, çift noktalar sayfa üzerinde hayli estetik bir görüntü verir, içinde bol bol ünlem bulunan cümleler ise daha otoriter görünür, okuyanları daha kolay etkiler, ama ünlem işaretleri nedeniyle yazarlarımızın daha bağırıp çağıran yazılar yazmaya başlayacaklarını düşünerek, fazla gürültüyü engellemek için inceltme işaretine ağırlık vermelerinden yanayız. Latin dışındaki alfabelerden de fazladan noktalarını bize postalamalarını istedik, bu açıdan en çok Arap Alfabesinin stoklarından umutluyuz. Ancak Arap Alfabesi her nokta karşılığında yüklü miktarda çift nokta talep ettiğinden bu pazarlıklarımız şimdilik sonuçsuz kaldı...'*

Altmışdokuzuncu Sokağın münzevi yazarlarından biri, nokta krizinin aciliyetini en güzel örnekleyenlerden: *'Bir haftadır üzerinde çalıştığım bu cümlenin bir yerde noktalanması gerekiyor, uzunluğu şu an onaltıncı sayfaya varan bu cümleyle başım fena halde dertte! İşin kötü tarafı bir cümlenin onaltıncı sayfasında olmak bu cümleyi sona erdirmek için bir noktanın yeterli olmayacağını da kanıtlamakta, böyle bir dev cümleyi noktalamak için en az iki nokta kullanmak zorunda kalmaktan korkuyorum, her ihtimale karşı komşudan bir fil tüfeği edindim, eğer noktalar cümleyle başedemezlerse bu tüfeği kullanmak zorunda kalabilirim, derdime derman olup, imdadıma koşacak bir allahın kulu yok mu?'*

Nokta krizinin en önemli sonuçlarından biri, üç noktaların üzerine düşen yükün haddin-

den fazla ağırlaşması oldu; bu durum özellikle Belediye Başkanının konuşmalarını yazanlar için acı sonuçlar verdi, Belediye Başkanı seçmen toplamak için yaptığı belediye açılışlarında üç nokta ile dolu konuşma metinleri nedeniyle iyice çuvalladı, bitmeyen ve başlayamayan cümlelerden deliye dönünce, metin yazarları çözümü dipnotları göstermeye yarayan yıldız işaretinde buldular, bu sefer de Belediye Başkanı her yıldız işaretinde dipnot bulmak için konuşma metninin sayfalarına daldı, böylece konuşmayı dinlemeye gelen New York ahalisi fırsatı değerlendirip dondurma ve şeker elma almak bahanesi ile toplantı yerinden kaçıştılar, kendisini dinleyenlerin toz olduklarını farkeden Belediye Başkanı Manhattan'dan nokta bulunması için belediye işçilerini seferber etti, kentin eski sokaklarında büyük deliklerden başka nokta bulamayan belediye işçileri elleri boş olarak belediyeye geri döndü –bu arada estetik cerrahları sevinerek devreye girdiler ve hergün estetik merkezlerinde göğüslerini küçülten yüzlerce hanımın bir indirim primi karşılığında nokta krizine sevinerek yardıma koşacaklarını açıkladılar– bu gelişme bazı yazarlar arasında noktaların rengi konusunda ciddi bir tartışmaya neden oldu, göğüslerini küçülten hanımların bağışladıkları noktalar arasında siyah noktaların azınlıkta olması nedeniyle siyah nokta karaborsası oluştu, bu arada mavi ve kırmızı kalem kullanmayı tercih edenler açıkta kaldı –şimdi de gördüğünüz gibi bu yazıyı ancak bir ünlem işareti bitirecek!

jazz 10

1. Charlie Haden&Pat Metheny *'Beyond the Missouri Sky'*
2. Kenny Garrett *'Pursuance: The Music of John Coltrane'*
3. Yellow Jackets *'Blue Hats'*
4. Joshua Redman *'Freedom In The Groove'*
5. Bill Evans Trio *'Highlights from turn out the Stars'*
6. Miles Davis&Gil Evans *'The Complete Columbia Studio Recordings'*
7. Pat Metheny Group *'Quartet'*
8. Antonio Carlos Jobim *'Urubu'*
9. David Sanchez *'Street Scenes'*
10. Michel Camilo *'Rendezvous'*

CTV'de Jazz Var...

Hiçbir özel TV'de yer almayan jazz müziğine tek ilgi duyan kanal CTV'de jazz var.

Geçtiğimiz günlerde yayın hayatına başlayan CTV'de, cuma akşamları yayımlanan program saat 23.00 ile 24.00 arası Miraç Eronat Can ve Ata Can tarafından hazırlanılıp, sunuluyor. Program Türk jazz müzisyenlerine ayrılmış, hem sohbet hem de performansın birarada olduğu hoş bir ortamda canlı olarak kaydediliyor.

Şimdiye kadar Bilkent Gitar Üçlüsü, Amalgamat, Tuna Ötenel Trio, Ancyra Cello Centett, Vistula River Brass Band, Nükhet Ruacan, Nilüfer Ruacan, Mahmut Yalay Trio ve Aydın Kahya ve Grubu'nun yer aldığı programda %20 oranında klasik müziğe de yer veriliyor.

Program ağustos ayında ufak bir tatil yapacaksa da daha önceki programların tekrarı ile devam edeceği bilgisi verildi. Şimdiye kadar seyredememiş olan jazz severlere duyururuz.

Önder Focan 3. KEZ Pori'de

Bu yıl 12-20 Temmuz tarihleri arasında 32.'si yapılacak olan Finlandiya Pori Jazz Festivaline sanatçımız Önder Focan 3. kez katılma daveti aldı.

Avrupa'nın en eski jazz festivallerinden biri olan Pori Jazz Festivali, Avrupa Jazz Festivalleri birliğinin de üyesi. Hatta bu birliğin başkanı da Pori Jazz Festivalinin direktörü olan Jyrki Kangas'dır.

Jyrki Kangas tarafından davet edilen Önder Focan 1995 senesinde ilk kez bu festivale katıldı. Oradaki çeşitli gruplarla çalıp jazz'ın önde gelen isimleriyle tanışıp jam-sessionlara katıldı. 1995'deki performansından sonra ertesi yıl 1996'da 31. Pori Jazz Festivalinde kendi adına düzenlenen Avrupalı ve Amerikalı müzisyenlerden oluşan grubuyla 2 konserde kendi bestelerinden oluşan bir repertuarla yer aldı.

Geçen yılki başarılarından sonra bu yıl festivalde yine kendi adına kuracağı grubuyla tekrar katılması istenen Önder Focan ayrıca katılacak olan diğer müzisyenlerin konserlerinde de konuk sanatçı olarak yer alacak.

Önder Focan; Herbie Hancock, Sergio Mendes, Joanne Brackeen, Diana Krall, David Byrne, Renee Rosnes, Ted Curson, Frank Foster Big Band, Woody Herman Big Band, Lee Ritenour, Gary Moore, Joe Lovano'nun da yer alacağı Pori Jazz Festivalinde Türkiye'den 3. kez katılan tek sanatçı olarak yer alacak.

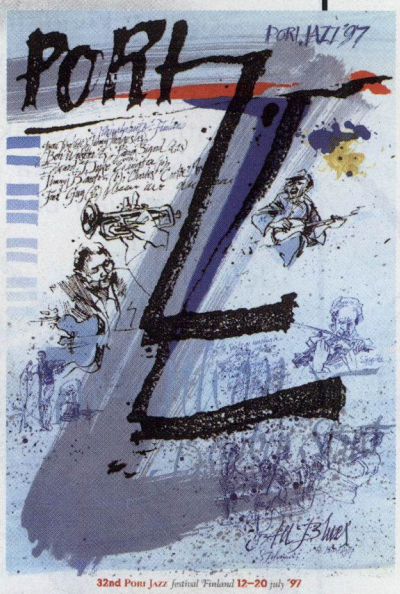

Önder Focan, Al Foster ile Pori Jazz Festivalinde, 32. Pori Jazz Festivalinin tanıtım posteri (üstte).

AKBANK 7.CAZ FESTİVALİ

AKBANK 7th JAZZ FESTIVAL

8 - 19 EKİM 1997

İSTANBUL

SABANCI CENTER
- Betty Carter & Her Trio

AKSANAT
- Film ve seminer

CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU
- Yusef Lateef & Adam Rudolph's Moving Pictures
- Egberto Gismonti Trio
- James Carter Quartet
- Ned Rothenberg's SYNC
- Türkiye'den Caz
- Courtney Pine Band
- Muhal Richard Abrams Quartet
- Craig Harris & Barbaros Erköse Project

ANKARA

ODTÜ
- Ned Rothenberg's SYNC

HİLTON
- Türkiye'den Caz
- Courtney Pine Band
- Craig Harris & Barbaros Erköse Project

Organizasyon: POZİTİF
Tel: (0212) 252 51 67 Fax: (0212) 245 41 76

AKBANK

* Programda değişiklik hakkı saklıdır *

Blue Note'dan yepyeni bir seri:

Jazz Profile...

Blue Note 10'arlı iki takım olarak yepyeni bir seri piyasaya sürüyor. İlk çıkan grupta kimler yok ki?

- **Chet Baker** (7243 8 5902 24),
- **Herbie Hancock** (7243 8 5904 22),
- **Art Blakey** (7243 8 54899 21),
- **Cannonball Adderley** (7243 8 54898 22),
- **Dinah Washington** (7243 8 54907 29),
- **Lee Morgan** (7243 8 54901 25),
- **Bud Powell** (7243 8 54906 20),
- **Mose Allison** (7243 8 55230 21),
- **Gerry Mulligan** (7243 8 54905 21).

Üzerinde '*mid-price*' yazılı etiketler bulunan albümler ilgilenenlere duyurulur.

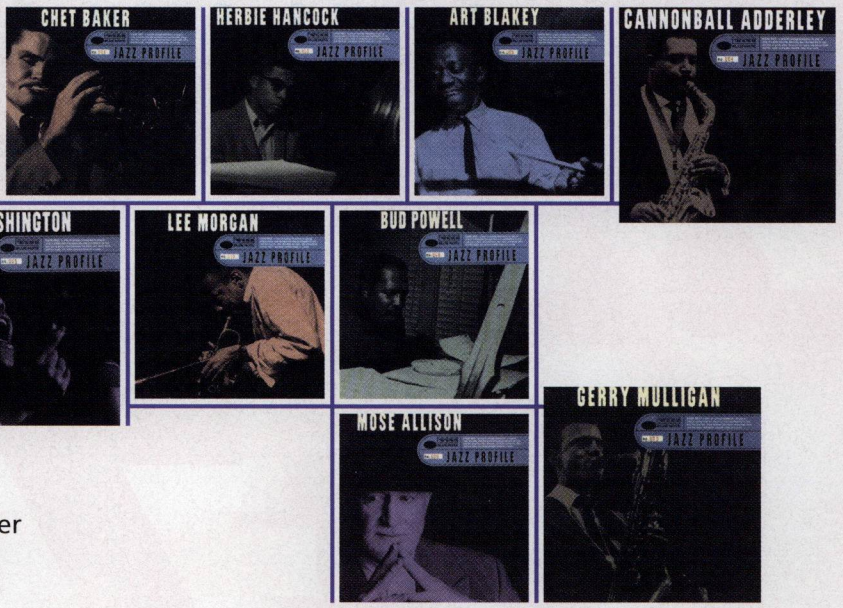

Gitarist Adnan Özalaşar'ı Kaybettik

(1958-27 Mart 1997)

9 Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü mezunu olan Adnan Özalaşar İzmirli pekçok grupla ve Wat 71'le uzun yıllar çalıştı.

1988 yılında **Caz ve Pop Armoni Orkestrasyon Düzenleme Bilgisi** adıyla basılan kitabı yayımlandı. Adnan Özalaşar bu kitap için çalışmalarına 1985 yılında başlamıştı. Berklee Müzik okulunun 25 derslik *Correspondance Course* kitabının türkçesi olan bu kitabın bütün çizimlerini olanakların kısıtlı olması nedeniyle eliyle yapmıştır. Halen müzisyenler tarafından büyük bir ilgi görmektedir.

1989 yılında 'Grup Metro'yu kuran sanatçı 1996 yılında rahatsızlanarak geçirdiği by-pass ameliyatının ardından toparlanamadı. Zaman zaman müzik çalışmalarına devam etse de rahatsızlığı giderek artan Adnan Özalaşar 27 Mart 1997 günü aramızdan ayrıldı.

Türk Jazzcılarına

Özel Raf

Piyasada yaklaşık 20'ye yakın yerli yapım jazz albümü bulunan sanatçılarımızın albümlerinin sayısı arttıkça satış noktalarının raflarında hangi şekilde yer alacakları merak konusuydu doğrusu. İstanbul'da Erenköy Bağdat Caddesinde geçtiğimiz günlerde açılan D&R kitap ve müzik evinde jazz reyonunun bulunduğu standlarda Türk jazz sanatçılarının çalışmalarının yer aldığı ayrı bir bölüm var. Böyle bir düzenlemeyi yapan D&R'yi kutlarız.

Jazz Kitapları

Bu sayımızda internetden jazz kitapları piyasasını araştırdık. Bildiğiniz gibi dünyada pekçok jazz kitabı yayımlanıyor ve internetde de pek çok adres var bunlardan sadece bir tanesindeki kitap listesini sizlerin bilgisine sunmak istedik.

The life and times of Jaco Pastrius
By Bill Milkowsky. 1991.
Japanese Edition/Ritto Music
ISBN4-8456-0036-6 C0073

Young genius Jazz bassist-Jaco Pastrius. He dead by tragic accident. He was too genius, and sensitive to live in our world. His great friend-Bill wrote the real life of Jaco. Jaco was genius, and seemd be a crazy guy with drinking. I remeber the words from my friends, he met Jaco in N.Y and He said 'What's a crazy guy !' No one could imagine he was a genius Jazz player.

Charles Mingus: Beneath the underdog
By Charles Mingus. 1971.
Japanese Edition/Shobunsha

How sensitive he was! I didn't know why everytime he was angly, but I understood after reading. He was a child born in Los Angels, 1924 , as a black man. His life looked like a wheal with a heart of little cat.

Jazz hero's data bank
By JICC Publishing Dspt. 1991

This is a presious compelete collection of jazz artist's album, contains unknown titled recording or private recordings. This is really indispensable book for collector, and jazz fan.

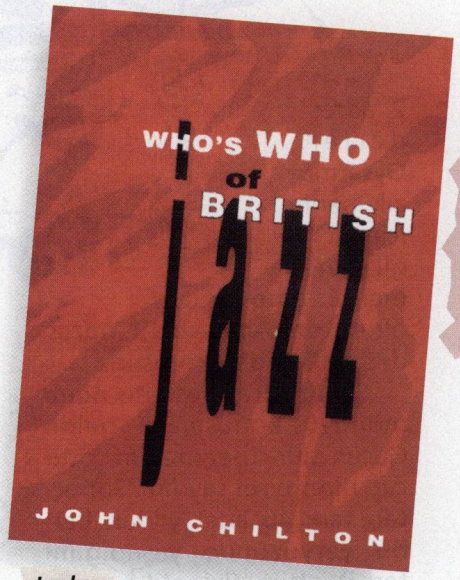

Lady sings the blues
By Billie Holiday and William Dufty. 1956.
Original Issue/Doubleday and Company, N.Y.
Japanese Edition/Shobunsha 1971

Do you know a meaning of her song's title 'Strange Frute' ? Frute was a spoiled dead body of black man who was massacred by white men and hung up a tree. You can see her a heart of a song when the famous singer sung this song from your radio cassette. Once you read a book.

Jazz Critique
(Japanese Magazine)
By Jazz Hihyo-sha/quarterly magazine

This is one of a famous magazine and has a history of inside scene of jazz in Japan. Precious rear story, study of artists that can't find in a major magazine, are shown.

Gendai Shiso-revue de la pensee d'aujourd'hui
Contenmporary Music 5:1985
Vol.13-5
Published by Seidosha/ Monthly magazine
(Japanese edition)

This issue contains presious interview for Pierre Boulez, Karlheinz Stockhauzen, Iannis Xenakis, Brain Eno, and Stieve Reich. Those interviews appeared the idea and directions of comtenporary music in 70's and 80's. And I'm sure our comtenporary music is still the same situations by now.

Black Music
By LeRoy Jones. 1967.
Original Issue/William Morrow and Company, N.Y.
Japanese Edition/Shobunsha 1969

LeRoy Jones was a most radical critist and the mainstay of movement of freedom and black power revolutions in U.S. This book was released in radical, violent changes of 60's, and can help to understand the situations and movements of black's freedom and Jazz scene in 60's.

Ayşegül Yeşilnil'den Yaza Merhaba

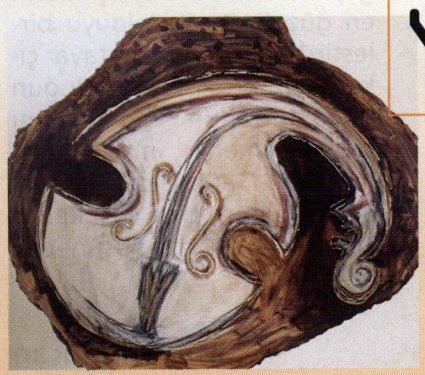

Ayşegül Yeşilnil Cenajans Grey' in bahçesinde jazz resimlerinden oluşan tabloları ile **'Yaza Merhaba'** sergisi açtı.

Dergimiz baskıya hazırlanırken **'Yaza Merhaba'** Sergisinin uzatılması sözkonusuydu.

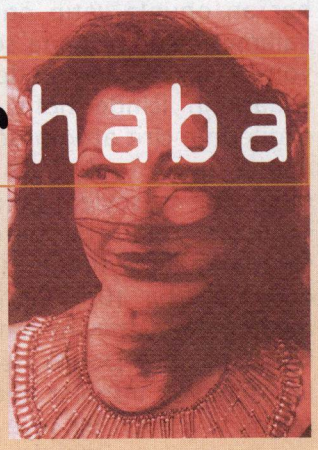

Müzik

Müzik ruhun gıdasıdır demişler, çok eksik demişler. Yalnız ruhumun değil, bütün vücudumun, duygularımın, düşüncelerimin, kısacası hayatımın gıdası. Öyle bir besin türü ki, evimde, yolda, işimde, iyi günümde, kötü günümde nerede ve ne zaman istersem onunla beslenebilirim. Dünyanın en güzel, en anlamlı gıdası. Belki de insana dokunmasını istediğimiz tek besin türü. Açıkcası bana bol bol dokunabilir, hiç ama hiç sakıncası yok. Zaten bana bu denli dokunduğu için onu çok seviyorum ve hep seveceğim. Ayrıca ömür boyu ona sadık kalmayı da huzurlarınızda taahhüt ediyorum. Niye etmeyeyim ki? Üzüntülü, zor günlerimde en büyük destekçim, moral kaynağım, beni hayattan koparmayan büyük bir güç. Peki ya iyi günlerde? O zaman keyfine hiç doyulmaz, onun varlığıyla bu iyi günler adeta mükemmelleşir.

Şimdi ben iyi kötü demeden bir saniye bile yanımdan ayrılmayan bu dosta dost demeyeyim de ne diyeyim? Keşke dost sözcüğünün çok daha ötesinde bir sözcük keşfedebilsem de onu kullanabilsem (hem böylece ben de kaşif olurum). Teknoloji çok şükür her an onunla yatıp onunla kalkma imkânını bana sunuyor. Şu yazıyı yazarken de kulaklarımın içinde nefis jazz ezgilerinin cirit attığını söylememe gerek yok herhalde (ama yine de söylemiş oldum sonuçta). Yalnız bir derdim, şu ana kadar uyurken müzik dinlemeyi bir türlü öğrenemedim. Ne yapayım hatasız kul olmazmış. Doğru demişler, olmuyor. İnsanlar nedense çok sevdikleri bir şeye hep 2. adres derler. Oysa müzik benim için 2. değil her zaman 1. adresim olmuştur. Allah beni adres değişikliğinden korusun.

Şimdi sıra besleneceğim mönüyü konuşmaya geldi. Geçen gün üşenmedim, oturup birer birer saydım. Sonuçtan tam 46 adet yıldan beri bu yeryüzünde yaşadığımı tesbit ettim (iyi oldu, uzun zamandır saymamıştım). Ayrıca bu yaşamım boyunca, müzik mönümün son 7 yıl öncesine kadar klasik müzik ağırlıklı olduğunu ve jazz'ın o coşkulu, gizemli ve içime tarifsiz bir heyecan verici büyüleyici tonlarını nedense mönüme almama gibi büyük bir yanılgıya uğradığımı da farkettim. Jazz'la resmi olarak tanışmamdan önceki o yılları âdeta telâfi etmek ister gibi bundan sonra önüme çıkacak her jazz notasını içime derin derin çekip sindirmeden hiçbir jazz sofrasından kalkmamaya da söz verdim kendi kendime. Desenize ruhum özellikle başlamak üzere olan festival ziyafetleriyle oldukça beslenecek. Tek korkum ruhumun fazla kilo alması ama müzik uğruna ona da kabul.

Bana bu eşsiz jazz dünyasını kazandıran dostlarımın listesini şu anda veremiyorum, biraz uzun. Ama 2000 yılına yetiştireceğime inanıyorum. Onlara teşekkürü bir borç bilmiyorum. Çünkü bana vermiş oldukları bu dünyalara bedel armağana karşılık olarak öyle kuru kuru teşekkür etmeyi yetersiz ve anlamsız bulmuyorum. Gerçek teşekkürün sözlerle değil de davranışlarda olduğuna inandığım için ben de jazz'ı yeni kitlelere sevdirerek ve aramıza yepyeni jazz dostları kazandırarak bu borcumun hiç olmazsa bir kısmını ödemeye çalışacağım. Biliyorum ki jazz'ı başkalarına sevdiren kişilerin en büyük mutluluğu sonunda o insanların gerçek bir jazz dostu olduğunu görmesidir. Jazz'ı paylaştıkça ondan alınan keyfin ve tadın çok daha farklı olduğu deneyimini yaşadıktan sonra jazz dostlarının anlamı benim gözümde çok daha büyük bir önem ve anlam kazandı. Şuna kesinlikle eminim ki jazz dinlemek ne kadar büyük bir haz ise, jazz dostlarıyla bir arada olabilmek de o denli nefis bir duygu, bence de paylaşımların en güzeli. Bu iki olguyu birleştirdiğinizde ise ortaya çıkacak hazzın ve mutluluğun büyüklüğünün boyutlarını kestirebilmenin imkânı ihtimali yok. Sadece bunu hayal edebilmenin bile bu kadar coşku verdiğini düşünecek olursanız...

Mustafa Kıran

Stan Getz ve Bossa Nova Yılları

5 Haziran akşamı, Yapı Radyo'da yayınladığımız Vanilya ve Çikolata programını 6. Ölüm yıldönümü nedeniyle Stan Getz'e ayırmış ve Stan Getz'in Bossa Nova çalışmalarını sunmuştuk. Programın gördüğü ilgi üzerine Stan Getz ve Bossa Nova hakkında biraz daha ayrıntılı bilgi vermek gerekliliğini hissettik.

2 Şubat 1927'de doğan Stan Getz, önce çeşitli topluluklarda çalışmış ve daha sonra Stan Kenton ve Jimmy Dorsey orkestralarında çalmıştır. Getz bir dönem (1945-1946) artık yıldızı sönmeye yüz tutmuş Benny Goodman ile de çalışmıştır. Daha sonra çeşitli dörtlüler kuran Getz, 1957-1958 yıllarında Avrupa'da çeşitli turnelere de katılmıştır.

Stan Getz aslında çok genç yaştan itibaren değerli sanatçılarla çalmaya başlamış ve ilk devirlerinde özgün ve başarılı bir tenor saksofoncu olarak ün yapmıştır. Fakat uyuşturucu alışkanlığı ve gördüğü tedavi (üç yıla yakın sürmüştür) onun kariyerini önemli ölçüde etkilemiştir.

Stan Getz'i geniş halk kitlelerine tanıtan ise Amerika'ya döndükten sonra orada öncülüğünü yaptığı Bossa Nova akımıdır.

Bossa Nova, Brezilya'dan çıkarak 60'lı yılların başında Amerika'yı ve bütün Avrupa'yı sarmıştı. Bossa Nova'da aslında samba ritimleri kullanılmakla birlikte, daha ağır bir tempoda çalınıyordu. Yani

yeni bir türdü, zaten Bossa Nova da Portekizce'de '*Yeni Dalga*' demekti. Bazı eleştirmenler fazlası ile popüler olan bu tarzı jazz müziği olarak nitelemek bile istememişlerdir.

Bossa Nova'yı ortaya çıkaran iki önemli isim ünlü besteci ve yorumcu Antonio Carlos Jobim ve gitarcı João Gilberto'dur.

Bossa Nova'nın ortaya çıktığı yıllar ise Getz'in tedavi sonrasına ve artık unutulmaya başlandığı zamana rastlar.

13 Şubat 1962 Stan Getz'in hayatında bir dönüm noktasıdır. Getz New York'tan Washington'a Charlie

Byrd ile bir albüm yapmak için uçmaktadır. Getz bu albümde daha bir kaç ay önce Byrd'ün dinlettiği bir türü seslendirecektir, Bossa Nova çalacaktır. Getz daha sonra Bossa Nova için, '*dinlediğim an aşık oldum*' diyecektir. Kimbilir, uçarken belki Getz'in kulaklarında daha bir kaç ay önce duyduğu bu müzik vardı, belki de yeni bir ticari başarının planlarını yapmaktaydı.

Kilisede doldurulan 'Jazz Samba' isimli bu albüm beklenmedik bir başarı kazanır. Albüm Down Beat'ten beş yıldız alır. Ayrıca bu albüm Billboard listesinde 70 hafta boyunca kalacaktır.

Amerika'da bir Bossa Nova çılgınlığı başlamıştır. Getz, Jazz Samba'yı takip eden bir yıl içinde çeşitli sanatçılarla dört Bossa Nova albümü daha yapar. Sonuç tam bir başarıdır.

Gerek Getz için gerekse de Bossa Nova için en büyük başarı 1964 yılında piyasaya çıkan Getz/Gilberto albümü ile gelir.

Diğer albümler gibi Verve şirketinden çıkan bu albümde Getz ile birlikte Antonio Carlos Jobim ve João Gilberto çalmakta ve Astrud Gilberto vokal yapmaktadır.

Bu albüm hakkında en ilginç not Astrud Gilberto üzerinedir. Antonio Carlos Jobim ve João Gilberto, Astrud Gilberto'nun bu albümde şarkı söylemesini istememişlerdir. Çünkü Astrud Gilberto o zamanlarda profesyonel bir şarkıcı değildir hatta sade bir ev kadınıdır. Fakat İngilizce sözleri başarıyla seslendirmesi onun bu albümde yer almasını sağlar. Böylece olağanüstü bir birliktelik doğmuştur.

Getz/Gilberto, en iyi albüm, en iyi single (*The Girl From Ipanema*), en iyi jazz yorumu ve en iyi teknik kategorilerinde Grammy ödülü alır.

Bossa Nova'nın ve Getz'in albümlerinin bu kadar büyük ilgi görmesi Getz'e göre şaşılacak bir şey değildir. Çünkü ona göre Amerikan müziğinde büyük bir karışıklık vardı ve '*João Gilberto ve Antonio Carlos Jobim'in parçaları Amerika'ya yeni bir soluk gibi geldi.*' Aslında Getz'e göre Bossa Nova bir sentezdi. '*Elli'li yılların başında, Jobim ve Gilberto, benim ve Miles Davis'in başını çektiğimiz Cool ekolünü dinlemişler ardından geleneksel Samba'yı almışlar, bizin Cool jazz'da kullandığımız armonileri ve bizim ağır yaklaşımımızı katmışlar; ortaya Bossa Nova çıkmış. O zaman denebilir ki, Bossa Nova Kuzey ve Güney Amerika'nın ortak eseridir.*'

Aslında Stan Getz bu müziğe aşina tek Amerikalı sanatçı değildi. 1961 yılında Amerikan Jazz Festivali Rio'da yapılmıştı ve Roy Eldridge, Kenny Dorham, Zoot Sims, Al Cohn, Tommy Flanagan, Jo Jones ve Chris Connor gibi müzisyenler bu festival dolayısıyla Rio'ya gitmişler ve Brezilya müziği ile yakından tanışma olanağı bulmuşlardı. Hatta Brezilya müziğini yerinde araştıran Dizzy Gillespie *Desafinado*'yu Getz ve Byrd'den bir yıl önce kaydetmişti. Fakat bu müziğin ticari başarısından en iyi yararlanan Stan Getz olmuştu.

Bossa Nova'nın ticari tarihi tartışmalar ve suçlamalarla doludur. Zaten bu kadar ticarileşmiş bir türün başına bunların gelmesi de doğaldır.

Bir ilginç not da plak şirketinin yaptığı bir '*gaf*' hakkındadır. Verve'nin piyasaya çıkardığı en tartışmalı Bossa Nova albümü kuşkusuz *Getz Au Go Go*'dur. Bu albümde Stan Getz tenor saksofon, Gary Burton vibrofon, Gene Cherico bas ve Joe Hunt davulda yer almakta, Astrud Gilberto ise şarkıları seslendirmektedir. Albümün notlarında kayıtların New York'da *Café Au Go Go*'da, 19 Ağustos 1964 tarihinde canlı olarak yapıldığı yazılıdır.

Daha sonra ise prodüktör Phil Schaap orijinal *Café Au Go Go* kayıtlarının yok olduğunu ve bu albümde yer alan kayıtların başka yerlerde daha sonra yapılan kayıtlar olduğunu öne sürmüştür. Bugün de genel olarak kabul edilen görüş bu yöndedir.

Her ne olursa olsun Bossa Nova dönemi jazz tarihi içinde önemli bir yer kaplamaktadır ve günümüz Latin jazz'ına gelen yolda önemli bir kilometre taşıdır.

Bu döneme ilgi duyan jazzseverler için biz özellikle Stan Getz'in Verve'den çıkan çalışmalarını kapsayan ve 4 CD'den oluşan *Stan Getz, The Girl From Ipanema/The Bossa Nova Years* adlı albümü tavsiye ederiz. Albüm 1989 yılında PolyGram Records tarafından çıkarılmıştır. Türkiye'de rastlamadığımız bu albümde Jazz Samba, Getz/Gilberto gibi önemli albümlerdeki eserler de yer almaktadır. Bu parçaların bir çoğunda Stan Getz'in yanında, Antonio Carlos Jobim, João Gilberto, Astrud Gilberto, Luiz Bonfa gibi ünlü isimleri de görebiliyoruz.

Jazzseverler bu albümde yer alan 51 parça içinde;

- *The Girl From Ipanema* (hem stüdyo hem de konser kaydı)
- *Desafinado*
- *Samba Triste*
- *Samba De Uma Nota So*
- *Mahna De Carnival*
- *Chega De Saudade*
- *Bim Bom*
- *So Danco Samba*
- *Insensatez*
- *O Morro Nao Tem Vez*
- *Corcovado*
- *Outra Vez*

gibi Bossa Nova başyapıtlarını ve bazılarının değişik yorumlarını da bulabilirler.

Erhan Altınay

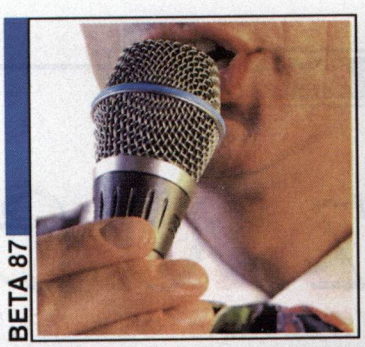

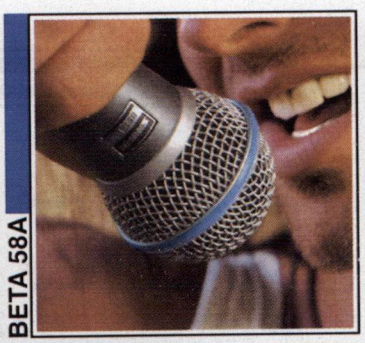

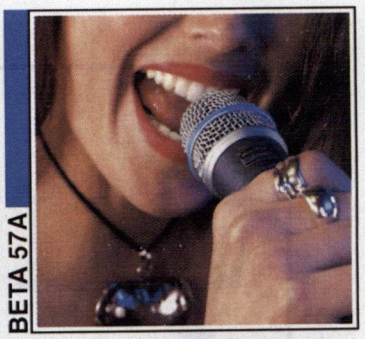

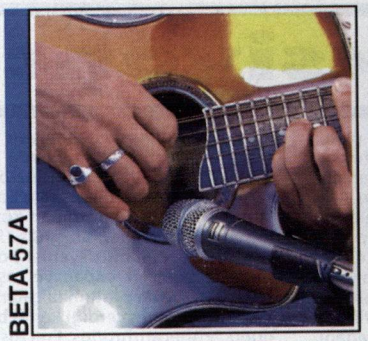

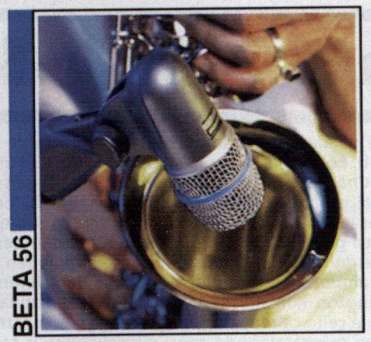

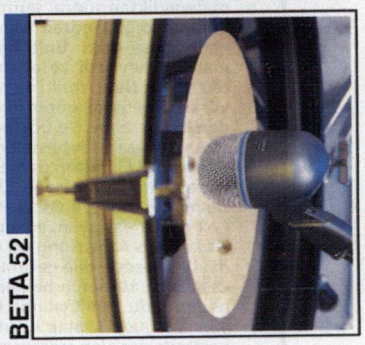

BETA LINE

THE ART OF ENGINEERING

Uzun yıllardır müzisyenlerin birinci tercihi **Shure**

şimdi yepyeni **Beta** serisi mikrofonlarla Türkiye'de

- Beta 87 Kondensatörlü vokal mikrofonu
- Beta 58A Dinamik süperkardiyoid vokal mikrofonu
- Beta 52 Dinamik bas ve enstrüman mikrofonu
- Beta 56 Enstrüman mikrofonu
- Beta 57 A Vokal ve enstrüman mikrofonu

SHURE®

NEFAN TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ

İstanbul: Vefa Bey Sok. No: 26, Yeşil Apt. Blok A, D 5, Esentepe Tel:(0212) 288 41 39 **Ankara:** Bülten Sok. No: 62/3, Kavaklıdere Tel:(0312) 426 18 42

Derleyen: Ali Sönmez

Şu Jazz dedikl

'JAZZ bir yaşam biçimidir.' – TONY WILLIAMS

Genç koleksiyoncu

Modern Jazz'ın öncü ustaları arasında ayrı bir konuma sahip olan, besteci, orkestra şefi, kontrabascı, piyanist, ozan, aktör, eleştirmen, filozof ve eğitmen Charles Mingus, yaptığı müziği jazz diye tanımlamayacak kadar asi ruhlu bir müzisyendi... 22 Nisan 1922'de Arizona'da doğan sanatçı, ailesinin kısa bir süre sonra taşındığı Los Angeles'ın hemen dışındaki Watts zenci getosunda büyüdü. Küçüklüğünden beri gittiği kilisede duyduğu ilahilerden ve gospel müziğinden çok etkilenen Charles'a altı yaşındayken bir trombon hediye edildi. Kendisine ders veren Britt Woodman'la gittiği bir Ellington konserinde jazzın büyüsüne kapılan çocuk, yine hocasının önerisiyle çello çalmaya başladı. Birkaç yıl bu enstrümanı denedikten sonra, senfoni orkestralarında zenci müzisyenlere iş olanağı bulunmadığını gören Mingus, lisenin jazz orkestrasına katılabilmek için kontrabasa geçti. Ünlü bascı Red Callender'dan aldığı dersler, bu enstrümandan heybetli ve etkileyici bir ses elde etmesini sağladı. Callender'ın önerisiyle New York Filarmoni Orkestrası'nın eski bir kontrabascısıyla beş yıl klasik eğitim gören delikanlı, aynı dönemde piyano ve kompozisyon dersleri de almış ve böylece, daha 20 yaşına gelmeden müzik teorisini iyice kavrayarak, ilk bestelerini yapmaya başlamıştı. 1940'ların başında, Batı Kıyısı'nda, Ellington'dan esinlenerek, Baron Mingus lakabıyla çeşitli gruplarda çalmaya başlayan Charles Mingus, mükemmel bir tekniğin yanısıra, Jimmy Blanton ve Oscar Pettiford'un etkisini taşıyan bir tarz geliştirmişti. Çok çabuk parlayan, egzantrik bir karaktere sahip genç müzisyen, 1943 yılında Louis Armstrong'un orkestrasına girdiyse de, ırkçılığa karşı görüşlerini yüksek sesle dile getirmekte inat etmesi, tutucu Güney eyaletlerine çıkacakları bir turnenin hemen öncesinde, Armstrong tarafından kovulmasına neden oldu. 1947 yılında Lionel Hampton'ın orkestrasında çalmaya başlayan Mingus, ilk plak kayıtlarını da bu orkestrayla gerçekleştirdi. Aynı orkestrada yer alan trompetçi Fats Navarro aracılığıyla Latin müziğine de merak saran sanatçı,bestelerinin beklediği ilgiyi görmemesi üzerine, 1949'da bir süre için müziği bıraktı ve postanede memur olarak çalıştı. 1950'de müzik dünyasına geri dönerek vibrafoncu Red Norvo'nun, gitarist Tal Farlow'u da içeren üçlüsünde görev alan Mingus, bu grupta, basın melodik yönünü ortaya çıkaran çalışmalara imza attı. Ama bir TV yayınına, kendisinin yerine beyaz bir bascının çıkarılması üzerine, hayal kırıklığı ve öfke içinde üçlüyü terketti. Bu olayın ardından New York'a yerleşip yine bir süre posta idaresinde çalıştıktan sonra, 1951'in sonunda, Charlie Parker'ın ısrarı sonucu müziğe geri döndü ve davucu Max Roach'la birlikte Debut plak şirketini kurdu. 1953'ün Mayıs ayında Toronto'da Massey Hall'da, Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Bud Powell, Max Roach ve kendisinin katıldığı ünlü konseri Debut için kaydeden Mingus, o güne kadar yalnızca ritm tutmakta kullanılan kontrabastaki hakimiyeti ve solo yeteneğiyle kısa sürede jazz dünyasında isim yaptı. 1953 yılında bir ara Ellington Orkestrası'nda çalışmaya başlayan müzisyen, kendisine bıçak çeken trombonçu Juan Tizol'ü, bir konser sırasında sahnede yangın baltasıyla kovalamasının ardından, kibarlığıyla ünlü Ellington tarafından kovulan ilk müzisyen olma şerefini de kazanmıştı. 1953-55 yılları arasında 'Jazz Composers' Workshop / Jazz Bestecileri Atölyesi' adlı müzisyenler kooperatifi için 'Third Stream / Üçüncü Akım' türünde besteler yapan ve çeşitli gruplarda, Charlie Parker, Bud Powell, Stan Getz ve Art Tatum'la çalan sanatçı, 1955 yılında 'Charles Mingus Jazz Workshop' adını verdiği kendi beşlisini kurdu. Ertesi yıl Atlantic için doldurduğu 'Pithecanthropus Erectus' albümü, sanatçının bestecilik yaşamında bir dönüm noktası oldu. Değişik bir form, çeşitli tempolar, modal armoni ve atonal kollektif doğaçlama gibi yeniliklerle zenginleşen ve 'Free Jazz'ın bir bakıma öncüsü sayılabilecek bu çalışmayla büyük ilgi uyandıran Mingus, o günden itibaren jazz tarihine geçen pek çok yapıta imza attı. 1960 yılında Eric Dolphy'yi de içeren grubuyla yaptığı kayıtlarda, Mingus'un anahatlarını çizmekle yetindiği bestelerine Dolphy'nin getirdiği doğaçlama zenginliği muhteşemdi. Hırçın, geçimsiz ve kavgacı karakteri yüzünden klüp sahipleri ile plak prodüktörlerinin pek güvenemediği Charles Mingus, karşılaştığı haksızlıklara hep karşı çıkmış, zencilerin eşitlik peşinde koştuğu 60'lı yılların başında da doğru bildiği yolda yürümeyi sürdürmüştü. Önce Newport Jazz Festivali'ne alternatif oluşturacak konserler düzenlemiş, ardından da sanatçıların haklarına sahip çıkacak Jazz Müzisyenleri Loncası'na önayak olmuştu. RCA ve Impulse! için büyük orkestralarla doldurduğu albümlerin ve ticari bazı başarısızlıkların ardından, 1965 yılında müziğe veda eden Mingus, beş yıl sonra biletleri hemen tükenen bir konserle jazz'a geri dönüş yaptı. Kısa süre içinde Columbia ve Atlantic için yeni albümler dolduran ve Guggenheim Vakfı'ndan besteleri için burs alan sanatçı, 70'li yıllarda sağlığı gün geçtikçe bozulmasına rağmen, konser turnelerini ve ses getiren yapıtlara imza atmayı sürdürdü. 1977 yılında kas erimesi teşhisi konulan Mingus, bir süre sonra bas çalma yeteneğini kaybetti. Ancak beste yapmayı inatla sürdüren ve son albümlerinin kayıtları sırasında orkestrasını tekerlekli sandalyeden yöneten bu dikkafalı devrimci müzisyen, 5 Ocak 1979'da, tedavi için gittiği Meksika'nın Cuernavaca kentinde öldü... Jazz'da Duke Ellington'dan sonra en başarılı besteci kabul edilen ve müzik yaşamı boyunca defalarca yeniden düzenlediği 150'den fazla özgün besteye imzasını atan Charles Mingus'un diskografisinden yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de bir ay-yıldızla vurguladık.

Charles Mingus
22 Nisan 1922 - 5 Ocak 1979

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

- Thirteen Pictures - The Charles Mingus Anthology (1952-1977) ATLANTIC/RHINO R2-71402 (2 CD)
- This is Jazz 6 (1959) COLUMBIA Ck 64624 C·

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

- Pithecanthropus Erectus (1956) ATLANTIC 8809
- The Clown (1957) ATLANTIC 90142
- New Tijuana Moods (1957) RCA VICTOR 68591
- Blues and Roots (1959) ATLANTIC 1305 C·
- Mingus Ah Um (1959) COLUMBIA CK 40648
- Mingus Dynasty (1959) COLUMBIA CK 52922
- Mingus at Antibes (1960) ATLANTIC 90532
- Charles Mingus Presents Charles Mingus (1960) CANDID CCD-79005
- Oh Yeah (1961) ATLANTIC 90667
- The Complete Town Hall Concert (1962) BLUE NOTE CDP 28353 C·
- The Black Saint and the Sinner Lady (1963) IMPULSE! MCAD-5649
- Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus (1963) IMPULSE! IMPD-170
- Mingus in Europe (1964) ENJA ENJ-3049 C·
- Let My Chidren Hear the Music (1971) COLUMBIA CK 48910
- Live at Carnegie Hall (1974) ATLANTIC/RHINO R2-72285
- Changes One (1974) ATLANTIC/RHINO R2-71403 C·
- Changes Two (1974) ATLANTIC/RHINO R2-71404 C·
- Cumbia and Jazz Fusion (1976-77) ATLANTIC 1039 C·

KOMPLE SETLER

(Fanatik ve 'tuzu kuru' Mingus hayranları için)

- The Complete Debut Recordings (1951-1958) DEBUT DCD-4402 (12 CD)
- The Complete 1959 CBS Charles Mingus Sessions (1959) MOSAIC MO4-143 (4LP)
- The Complete Candid Recordings of Charles Mingus (1960) MOSAIC MD3-111 (3 CD)

eri...

ŞU CAZ DEDİKLERİ
(Her pazartesi akşamı 20.00-21.00, TRT Radyo-3)

7 Temmuz	**Sonny Stitt**
14 Temmuz	**Yeni CD'ler**
21 Temmuz	**Anita O'Day**
28 Temmuz	*'Maiden Voyage'* **Herbie Hancock** (1965)
4 Ağustos	**Benny Carter**
11 Ağustos	**Yeni CD'ler**
18 Ağustos	**June Christy**
25 Ağustos	*'The Sidewinder'* **Lee Morgan** (1963)
1 Eylül	**Sonny Rollins**
8 Eylül	**Yeni CD'ler**
15 Eylül	**Helen Merrill**
22 Eylül	*'Out to Lunch'* **Eric Dolphy** (1964)
29 Eylül	**Akbank Jazz Festivali**

HARLEM'DE EFSANEVİ BİR GÜN!

Tarih: 1958 yılının güneşli bir yaz sabahı. **Mekân:** Harlem'de Lenox Avenue ile 126. Cadde'nin kesiştiği köşedeki bir taş binanın önü. **Kahramanlar:** Farklı kuşaklardan 57 jazz müzisyeni ile mahallenin çocukları. **Vesile:** Genç ve yetenekli sanat yönetmeni Art Kane'in özgün bir fikri doğrultusunda, *Esquire* dergisi için dönemin jazz neferlerinin bir tür '***askerlik hatırası***' çekimi. **Netice:** Hakkında bir belgesel hazırlanan, Jazz tarihinin belki de en ünlü fotoğrafı. (Bir de, tüm bu müzisyenler o sabah enstrümanlarını yanlarında getirip, bir jam session'a girişselerdi!)
Meraklısına: Bu efsanevi fotoğrafın posterini (90x60cm) 22$'a, 12 adet kartpostalını 15$'a, fotoğrafla ilgili '*A Great Day in Harlem*' adlı belgeselin video kasetini ise 20$'a, arka sayfada bahsettiğim JAZZ STORE'dan temin edebilirsiniz.

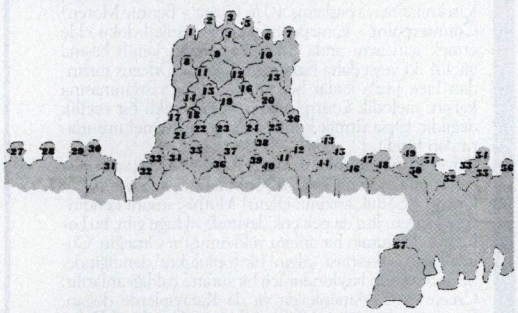

Ve fotoğraftaki jazz müzisyenleri... (kaçını tanıyorsunuz?)
1) Hilton Jefferson 2) Benny Golson 3) Art Farmer 4) Art Blakey 5) Wilbur Ware 6) Chubby Jackson 7) Johnny Griffin 8) Dickie Wells 9) Buck Clayton 10) Taft Jordan 11) Zutty Singleton 12) Henry 'Red' Allen 13) Tyree Gleen 14) Miff Mole 15) Sonny Greer 16) Jimmy Jones 17) Jo Jones 18) Gene Krupa 19) Jay C. Higginbotham 20) Charles Mingus 21) Max Kaminsky 22) George Wettling 23) Bud Freeman 24) Pee Wee Russell 25) Buster Bailey 26) Osie Johnson 27) Gigi Gryce 28) Hank Jones 29) Eddie Locke 30) Horace Silver 31) Lucky Roberts 32) Maxine Sullivan 33) Jimmy Rushing 34) Joe Thomas 35) Scoville Browne 36) Stuff Smith 37) Bill Crump 38) Ernie Wilkins 39) Coleman Hawkins 40) Rudy Powell 41) Oscar Pettiford 42) Sahib Shibab 43) Sonny Rollins 44) Marian McPartland 45) Lawrence Brown 46) Mary Lou Williams 47) Emmett Berry 48) Thelonious Monk 49) Vic Dickenson 50) Milt Hinton 51) Lester Young 52) Rex Stewart 53) J.C.Heard 54) Gerry Mulligan 55) Roy Eldridge 56) Dizzy Gillespie 57) Count Basie.

Jazz Sörfü

Bu yılın modası da İnternet. Biliyorsunuz, dergimizin 5. sayısında **'Jazz on the Net'** başlığı altında yüzlerce web site'ın adresi ilgilenenlerin dikkatine sunulmuştu. Benim sizlere vereceğim küçük liste ise, sık sık uğramaktan zevk aldığım, bir şekilde yararlandığım, ve sizlerin de ilgisini çekeceğine inandığım adreslerden oluşuyor. Keyifli sörfler!

En kapsamlı 'jazz site' (özellikle *Jazz Times* dergisinin son sayısını merak ediyorsanız):
- Jazz Central Station **(www.jazzcentralstation.com)**

Diğer kapsamlı ve ilginç 'jazz site'lar (biraz da sürpriz olsun diye içeriklerine değinmiyorum):
- All About Jazz **(www.visionx.com/jazz)**
- Jazz Online **(www.jazzonline.com)**

- One Stop Jazz on the Web **(www.mindspring.com/~kvansant)**
- JazzOwl **(www.chameleonprod.com/jazzowl)**
- cJazz **(www.contemporaryjazz.com)**
- Jazz Corner **(www.jazzcorner.com)**
- Jazz Web **(www.nwu.edu/jazz)**

Birkaç önemli plak şirketi (özellikle yeni çıkacak CD'leri takip etmek için):
- Blue Note Records **(www.bluenoterecords.com)**
- Fantasy Records (Original Jazz Classics) **(www.fantasyjazz.com)**
- ECM **(www.ecmrecords.com)**
- Verve Interactive **(www.verveinteractive.com)**

Başka 'jazz site'lara farklı 'link'ler bulmak için:
- Jazz Net **(www.jazznet.com)**
- InterJazz **(www.webcom.com/jazz)**
- The Jazz Fan Attic **(www2.magmacom.com/~rbour)**

Türkiye'de bulamadığınız önemli jazz CD'lerini en ucuza elde etmek için:
- 'Double Time' Jazz web site **(www.doubletimejazz.com)**

JAZZ TAKVİMİ

DOĞUMLAR

TEMMUZ

2 Temmuz 1930 Ahmad Jamal
3 Temmuz 1923 Johnny Hartman
5 Temmuz 1940 Arthur Blythe
7 Temmuz 1930 Hank Mobley
7 Temmuz 1932 Joe Zawinul
8 Temmuz 1914 Billy Eckstine
10 Temmuz 1938 Lee Morgan
12 Temmuz 1920 Paul Gonsalves
12 Temmuz 1927 Conte Candoli
13 Temmuz 1936 Albert Ayler
16 Temmuz 1925 Cal Tjader
21 Temmuz 1930 Helen Merrill
22 Temmuz 1954 Al Di Meola
23 Temmuz 1930 Richie Camuca
23 Temmuz 1934 Steve Lacy
25 Temmuz 1907 Johnny Hodges
29 Temmuz 1916 Charlie Christian
31 Temmuz 1918 Hank Jones
31 Temmuz 1931 Kenny Burrell

AĞUSTOS

4 Ağustos 1901 Louis Armstrong
6 Ağustos 1930 Abbey Lincoln
6 Ağustos 1937 Charlie Haden
7 Ağustos 1936 R. Roland Kirk
8 Ağustos 1907 Benny Carter
9 Ağustos 1942 Jack DeJohnette
10 Ağustos 1909 Claude Thornhill
12 Ağustos 1954 Pat Metheny
13 Ağustos 1919 George Shearing
15 Ağustos 1925 Oscar Peterson
16 Ağustos 1929 Bill Evans
17 Ağustos 1918 Ike Quebec
21 Ağustos 1904 Count Basie
21 Ağustos 1928 Art Farmer
25 Ağustos 1933 Wayne Shorter
26 Ağustos 1960 Branford Marsalis
27 Ağustos 1909 Lester Young
29 Ağustos 1905 Jack Teagarden
29 Ağustos 1920 Charlie Parker
29 Ağustos 1924 Dinah Washington
30 Ağustos 1924 Kenny Dorham

EYLÜL

1 Eylül 1925 Art Pepper
2 Eylül 1928 Horace Silver
7 Eylül 1929 Sonny Rollins
9 Eylül 1929 Elvin Jones
9 Eylül 1930 Muhal R. Abrams
12 Eylül 1948 Steve Turre
12 Eylül 1954 Scott Hamilton
13 Eylül 1910 Chu Berry
14 Eylül 1942 Oliver Lake
15 Eylül 1928 Cannonball Adderley
20 Eylül 1885 Jelly Roll Morton
20 Eylül 1956 Steve Coleman
21 Eylül 1921 Chico Hamilton
23 Eylül 1926 John Coltrane
23 Eylül 1930 Ray Charles
23 Eylül 1935 Les McCann
24 Eylül 1923 Fats Navarro
27 Eylül 1924 Bud Powell
29 Eylül 1942 Jean-Luc Ponty
30 Eylül 1917 Buddy Rich

ÖLÜMLER

TEMMUZ

1 Temmuz 1965 Claude Thornhill
6 Temmuz 1961 Scott LaFaro
6 Temmuz 1971 Louis Armstrong
7 Temmuz 1950 Fats Navarro
10 Temmuz 1941 Jelly Roll Morton
17 Temmuz 1959 Billie Holiday
17 Temmuz 1967 John Coltrane
22 Temmuz 1977 Richie Camuca
22 Temmuz 1982 Sonny Stitt
31 Temmuz 1970 Booker Erwin
31 Temmuz 1986 Teddy Wilson

AĞUSTOS

1 Ağustos 1966 Bud Powell
6 Ağustos 1931 Bix Beiderbecke
6 Ağustos 1974 Gene Ammons
8 Ağustos 1975 Cannonball Adderley
12 Ağustos 1995 Marty Paich
20 Ağustos 1995 John Gilmore
22 Ağustos 1995 Wild Bill Davis
24 Ağustos 1972 Don Byas
25 Ağustos 1979 Stan Kenton

EYLÜL

13 Eylül 1981 Helen Humes
15 Eylül 1980 Bill Evans
20 Eylül 1973 Ben Webster
26 Eylül 1937 Bessie Smith
26 Eylül 1984 Shelly Manne
8 Eylül 1991 Miles Davis

BİR KİTAP / BİR VİDEO

Jazz konusunda yurt dışında hızlı bir tempoda yayınlanan (ve ne yazık ki ülkemizde bulunması oldukça güç olan) kitap ve videolar arasından okuma ve izleme olanağı bulup beğendiklerim hakkında kısa bilgiler vermeyi sürdürüyorum. Postayla satış yapan THE JAZZ STORE, Jazz'la ilgili pek çok ürünü ve bu arada bu tür kitap ve video kasetleri sağlayabileceğiniz bir kaynak. Adres: P.O.Box: 43327, Upper Montclair NJ 07043-0327, USA; Telefon: 1-800-558 9513; Fax: 1-201-509 8834; Internet: www.thejazzstore.com; e-mail: JazzStore@aol.com

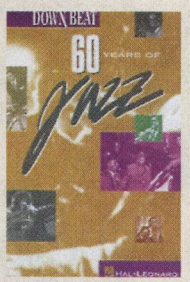

DOWN BEAT - 60 YEARS OF JAZZ
Editör: Frank Alkyer
Hal Leonard Corp., ABD, 1995
ISBN 0-7935-3491-7
270 sayfa, karton kapaklı, 22.95$

Jazz dünyasının en eski ve saygın dergisi *Down Beat*'te yayınlanan 100'den fazla makale ve 200'e yakın fotoğraf aracılığıyla, Jazz tarihini 1930'lardan günümüze kadar, onar yıllık dönemler halinde inceleyen bu kitap, pek çok usta jazz müzisyeninin yaşamlarına da ışık tutuyor. Giriş bölümünde *Down Beat* dergisinin öyküsü anlatılırken, ilerki sayfalarda John Hammond, Leonard Feather, Ralph Gleason, Nat Hentoff, Ira Gitler, Dan Morgenstern, Stanley Dance, Art Lange gibi ünlü yazar ve eleştirmenlerin yıllar boyunca kaleme aldıkları makalelerle jazz'ın gelişimini izliyoruz. Jelly Roll Morton'un jazz'ı 1902 yılında icat ettiğini kendi kaleminden savunduğu ilginç yazı, Benny Goodman'ın orkestrasına zenci müzisyenler alması üzerine kopan fırtına, Billie Holiday ve Roy Eldridge'in çalıştığı orkestralarda maruz kaldıkları ırkçılıktan dert yandıkları söyleşiler, Charles Mingus'ın 1955 yılında Miles Davis'e yazdığı zehir zemberek açık mektup gibi gerçekten ilginç belgelerle dolu bu kitap, ciddi jazzseverlerin mutlaka açıp karıştırmak isteyecekleri bir define sandığı adeta.

JAZZ ON A SUMMER'S DAY
Yönetmen: Bert Stern
Kurgu: Aram Avakian
New Yorker Video
16590, ABD, 1987
84 dakika, Renkli
VHS/NTSC, 29.95$

Kayıtları 1958 Newport Jazz Festivali'nde gerçekleştirilen, ve Louis Armstrong, Thelonious Monk, Gerry Mulligan, Sonny Stitt, Jack Teagarden, Chico Hamilton, Anita O'Day, Dinah Washington, Mahalia Jackson, George Shearing, Jimmy Guiffre Trio, Chuck Berry gibi ünlü isimleri Festival performansları sırasında görüntüleyen bu film, Rhode Island açıklarında Festival'le aynı anda gerçekleştirilen Amerika Kupası Yat Yarışları'na ait çekimler ve izleyicilerin ön plana çıktığı sıradışı sahneleriyle, yalnızca bir jazz festivali filmi olarak kalmıyor, bir döneme ait özgün bir belge niteliğine bürünüyor. 60'lı ve 70'li yılların *'Woodstock'*, *'Monterey Pop'*, *'Gimme Shelter'* gibi ünlü festival filmlerine öncülük eden, jazz tarihinin bu belki de en başarılı konser filminin video kasetini her jazzseverin koleksiyonuna katması gerekir. Mükemmel bir müziğin yanısıra, parlak renkleri, nefes kesen görüntüleri ve akılcı kurgusuyla gerçek bir yedinci sanat yapıtı sayılması gereken bu filmi büyük bir keyifle izlerken, 40 yıl öncesinin o 'cool' yaşam tarzına özlem duyacaksınız kuşkusuz.

Jazz Sözlüğü

Cool Jazz - 1948 yılında Miles Davis, Gil Evans ve Gerry Mulligan'ın öncülüğünde biraraya gelen genç müzisyenlerin ortak çalışmalarından ismini alan; o dönemlerde geçerli olan **Hot** (ateşli) **Jazz** anlayışına taban tabana zıt, serinkanlı, ve duyguları açığa vurmayan çalış biçimine dayanan jazz akımı. On yıl kadar bir süreyle, yukardaki öncülerin yanısıra Stan Getz, Zoot Sims, Lee Konitz, Paul Desmond, Chet Baker gibi çoğunlukla beyaz ırktan müzisyenlerin çalışmalarını etkileyen bu biraz da entelektüel akımın kökeninde Lester Young'ın yumuşak ve hatasız çalış tarzı yatmaktaydı.
Coon - ABD'nin Güney eyaletlerinde, zenciler için kullanılan kötü anlamlı terim (**Coon Can** - İspanyolca'daki 'conquian' (iskambil oyunu) ya da 'con quien' (kiminle) sözcüklerinden, ya da Yunanca 'kumkan'dan (Remi benzeri bir oyun) türediği düşünülen, Güneyli zencilerin çok sevdiği bir iskambil oyunu; konken).
Cootie - Ellington Orkestrası'nın ünlü trompetçisi Charles Melvin Williams'ın takma adı. Bu lakabın kökeni hakkında sağlıklı bir bilgi yoktur.
Corn - (Sözlük anlamı: mısır) 1. Zevksiz müzik; 2. Modası geçmiş müzik
Cornbread - (Sözlük anlamı: mısır ekmeği; geleneksel zenci mutfağının temel maddelerindendir) 1. Keyif vermeyen, vazife olsun diye girilen cinsel ilişki (**jelly** roll'un karşıtı) (*'Cornbread'* - Lee Morgan) ; 2. Saksofoncu Hal Singer'ın lakabı.
Corny - 1. Güncel gelişmeleri takip etmeyen, eski tarzda ısrar eden müzisyen; ya da ruhsuz, ticari müzik; 2. Kullanılmış, tadı kaçmış
Cotton Club - 1923 yılında Harlem'de, 142. Cadde ile Lenox Avenue'nün kesiştiği köşede açılan ve müşteri olarak sadece beyazların girebildiği ünlü gece klübü. 1927-32 yılları arasında Duke Ellington'ın, daha sonra da Cab Calloway, Ethel Waters ve Lena Horne'un çalıştığı bu klüp, 1936 yılında Broadway'e taşındı, 1940 yılında da kapandı. (*'Cotton Club Stomp'* - Duke Ellington)
Count - (Sözlük anlamı: kont) Piyanist ve orkestra şefi William Basie'nin lakabı. Basie'nin kendi ifadesine göre bu lakabı, 'King' Oliver, 'Duke' Ellington ve 'Earl' Hines gibi, önemli (ünvanlı) müzisyenler arasında anılmak için kullanmaya başlamış. (*'The Count'* - Bennie Moten)
Counterpoint - kontrpuan; tek bir müzikal doku elde etmek için aynı anda çalınan (her biri kendi başına güçlü) iki veya daha fazla melodi. New Orleans tarzından Free Jazz'a kadar hemen her türde rastlanmasına karşın, melodik kontrpuan jazz için gerekli bir özellik değildir. Oysa ritmik kontrpuan, jazz'ın temel unsurlarından biridir.
Cover - (Sözlük anlamı: kapak) Ünlü bir parçanın başka bir müzisyen tarafından yorumlanmış versiyonu.
Crazy - (Sözlük anlamı: çılgın) Müthiş, insanı kendinden geçiren. Jazz'da pek çok deyimde olduğu gibi, bu kelimeye de olumlu bir anlam yüklenmiştir. Örneğin 'Count Basie Orkestrası 'çılgın' bir topluluktu' dendiğinde, bu orkestranın başdöndürücü bir süratte çaldığı anlatılır.
Creole - 1. Amerika'da ya da Karayiplerde doğan, Fransız ya da İspanyol kökenli beyaz. (**Creole of Color** - (Sözlük anlamı: renkli 'creole') Ataları zenci ve Fransız (ya da Latin) olan melez Amerikalı. New Orleans'ın bulunduğu Louisiana eyaleti önceleri bir Fransız sömürgesiydi. Bir süre için İspanyollara verilen bu bölgede Afrika'dan getirilen zenci köleler, kısa bir süre sonra özgür bırakılmışlardı. Bunların Fransız ve İspanyollarla birleşmelerinden Creole ırkı ortaya çıkmıştı. Bu melezler ABD'deki kölelik döneminde özgürdüler ve beyazlarla eşit muamele görürlerdi. Ancak, Louisiana'nın ABD'ye bağlanmasıyla birlikte bu ayrıcalıklı konumlarını kaybettiler ve diğer zencilerle bir tutulmaya başladılar. Jazz müziğinin doğuşunda, Avrupa müzik geleneğine sahip Creole'ler ile, blues anlayışını geliştiren ve ancak İç Savaş sonrasında özgürlüğe kavuşan Amerikan zencilerinin New Orleans'ta kaynaşmalarının etmen olduğu kabul edilir.) 2. Louisiana'da ve Antilles adalarında konuşulan Fransızca kökenli dil.
Crescent City - (Sözlük anlamı: Hilal Kenti) Mississippi nehrinin Meksika körfezine döküldüğü delta üzerinde, hilal biçiminde bir koyda kurulu olan New Orleans'ın lakabı
Cross-rhythm - Asıl ritmle çatışan ritm
Cut - (Sözlük anlamı: kesmek) 1. Bir plak için kayıt yapmak. Bu deyim, teyp bantlarının ortaya çıkmasından önce, plağa oyularak direkt kayıt yapılan dönemden kalmıştır; 2. Bir müzikal atışmada rakibini alt etmek (**carve** ile eşanlamlı).
Cutting Contest - Müzikal atışma (bkz. **Carving Contest**)

CARTE D'OR

Lezzetin gerçek keyfi

Algida

Yaz sıcağında

4. İstanbul Jazz Festivali 7-19 Temmuz

	CEMİL TOPUZLU AÇIKHAVA SAHNESİ	CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU
7 / 7 Pazartesi	Legends '97 ***21.30***	
8 / 7 Salı	Elvin Jones Quartet Featuring Wynton Marsalis ***21.30***	Ernest Ranglin Quartet ***19.00***
9 / 7 Çarşamba	Jacky Terrasson Trio Joe Lovano *'Celebrating Sinatra'* ***20.45***	Radio Tarifa ***18.30***
10 / 7 Perşembe	Jan Garbarek Group ***21.30***	TRT İstanbul Hafif Müzik ve Caz Orkestrası / Big Band ***19.00***
11 / 7 Cuma	Goran Bregovic Orkestrası ***21.30***	Dino Saluzzi Trio ***19.00***
12 / 7 Cumartesi	NIGHT ARK Misafir sanatçılar Sezen Aksu ve Eleftheria Arvanitaki ***21.30***	Diana Krall Trio ***19.00***
13 / 7 Pazar		
14 / 7 Pazartesi	Güher&Süher Pekinel ve Jacques Lousier Trio *'Play Bach'* ***21.30***	Kronos Quartet ***19.00***
15 / 7 Salı	Nicholas Payton Dörtlüsü Joshua Redman Beşlisi ***20.45***	Aydın Esen Trio ***18.30***
16 / 7 Çarşamba	Massive Attach ***21.30***	Fazıl Say ***19.00***
17 / 7 Perşembe		Hümeyra ***21.00***
18 / 7 Cuma	İ. Demirer / İ. Erşahin / K. Görsev V. Hürsever / C. Kozlu 'All Star Band' Jazz Crusaders & Patti Austin ***20.45***	Ivan Lins Group ***18.30***
19 / 7 Cumartesi	(LATİN GECESİ) Roy Hargrove's Crisol featuring Chucho Valdes & David Sanchez Michel Camilo Trio Irakere ***20.00***	

Jazz Serinliği

tarihleri arasında değişik mekânlarda yapılıyor.

ROXY	Q JAZZ BAR	ESMA SULTAN YALISI
Mahogany Brass Band ***23.30***		
Mahogany Brass Band ***23.30***		
Ernest Ranglin Quartet ***23.30***		
B-Sharp Quartet ***23.30***	Fleurine Plus Five ***22.30***	
B-Sharp Quartet ***23.30***		
Groove Collective ***23.30***		Cesaria Evora ***21.30***
Groove Collective ***23.30***		
Groove Collective ***23.30***		
Mehmet Ali Sanlıkol Topluluğu ***23.30***		
Acid Trippin, Misafir sanatçı Erkan Oğur ***23.30***		
Perspectiva (Cohiba Night) ***23.30***		

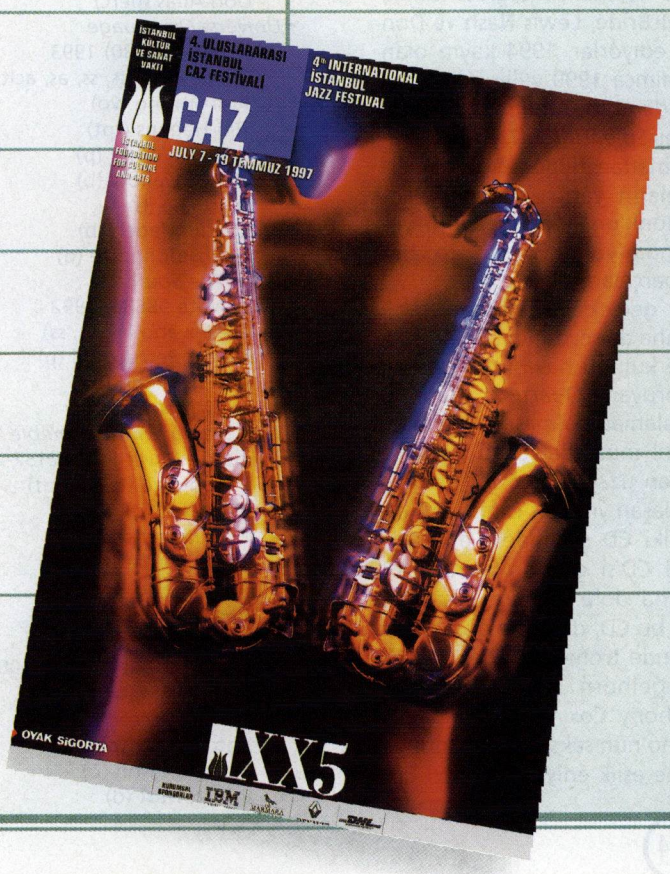

İstanbul Jazz Festivalinin önemli isimlerinden birisi

Joe Lovano Bitmeyen Arayış...

Ateş Murat Temeltaş
ates@goldenhorn.com
www.goldenhorn.com

Çok bilinen bir sorudur. Eğer ıssız bir adada yanlız kalırsanız yanınızda kimin olmasını istersiniz ya da hangi kitapları istersiniz? Bir de yanınızda müzik olarak ne olmalıdır? Gerçi böylesine sorular pek olabileceklere dayanmıyorsa da, daha basit sorular var: Bir geziye çıkarken ya da evinizden uzakta iken hangi müzikleri yanınıza alırsınız? Bu benim sıkça kendime sorup yanıtladığım bir sorudur. Sorunun bir kısmı ise çok kolaydır, çünkü dört demirbaş albüm daima ve daima bellidir. Bunlar John Coltrane'nin '*A Love Supreme*', Gonzalo Rubalcaba'nın '*The Blessing*' ve Joe Lovano'nun '*Tenor Legacy*' ve '*Quartets Live at the Village Vanguard*' albümleridir. Diğer albümler ise duruma göre seçilir.

Lovano'nun bu iki albümünden kısaca bahsedip yaşantısı ile devam edelim. '*Tenor Legacy*' albümünde kendisine Joshua Redman, Mulgrew Miller, Christian McBride, Lewis Nash ve Don Alias eşlik ediyorlar. 1994 kayıtı olan albüm, kanımca 1990 yıllarının en iyi albümlerinden biri. Albümündeki '*Love is a Many Splendored Thing*' parçası hiç bıkılmadan dinlenebilecek türden. Bestelerin yarısı Lovano'ya ait. Lovano, Monk'un '*Introspection*' yorumlamasında ve duygusal '*To Her Ladyship*' parçalarında parlıyor.

Bilinen gerçek Lovano'nun canlı kayıtları daha da sevdiğidir. Bu nedenle bir gece kulübü havasını başından sonuna koruyan '*Quartets*' albümünün bu sıralamada olması kaçınılmazdır. Jazz ani müziktir ve bu nedenle bir kulüpden uzakta iken bu çevreye en çok yaklaşan yine bir canlı kayıt albümüdür. İki CD şeklindeki bu yapımın birinci CD'si güç dolu, karşılıklı konuşmalarla dolu. Özgün bestelere yer verilen bu CD, diğerine göre daha açık. Albümde trompetçi Tom Harrell (ayrıca flugelhorn çalıyor), akustik basda Anthony Cox ve davulda Billy Hart, Lovano'nun saksafondaki gür ve temiz sesine eşlik ediyorlar. İkinci CD, içerik bakımından daha değişik. Birinci albümdeki ikili konuşmalar yerine bir topluluğun '*groove*' ve '*swing*' çalışmasını içeriyor. Özünde bir 1950 yılları sonundaki Coltrane programı gibi. Daha basit değimi ile daha standart besteler ve '*mainstream*'. Bu albümde ise Joe Lovano'ya Mulgrew Miller piyanoda, Christian McBride akustik basda ve New York'un en iyi davulcularından Lewis Nash eşlik ediyorlar. Lovano'nun 1994 ve 1995 yıllarında Village Vanguard'da yaptığı bu kayıtlar uzun bir geçmişin meyvaları. O nedenle Lovano'nun yaşamının başına dönelim.

Tavsiyeler:

- *Celebrating Sinatra* (Blue Note) 1997
- *Quartets, Live At The Village Vanguard* (Blue Note) 1995
- *Rush Hour* (Blue Note 29629) 1995
- *Tenor Legacy* (Blue Note 27014) 1994
  - Joe Lovano (ts)
  - Joshua Redman (ts)
  - Mulgrew Miller (p)
  - Christian McBride (b)
  - Lewis Nash (d)
  - Don Alias (perc)
- *Universal Language* (Blue Note 99830) 1993
  - Joe Lovano (ts, ss, as, aclt, fl, perc)
  - Judi Silvano (vo)
  - Tim Hagans (tpt)
  - Kenny Werner (p)
  - Steve Swallow (b)
  - Scott Lee (b)
  - Charlie Haden (b)
  - Jack DeJohnette (d)
- *From The Soul* (Blue Note 98636) 1992
  - Joe Lovano (ts, as, ss)
  - Michel Petrucciani (p)
  - Dave Holland (b)
  - Ed Blackwell (d)
- *Joe Lovano Wind Ensemble* 'Worlds' (Evidence Music ECD 22132-2) 1992
  - Joe Lovano (ts, ss, aclt)
  - Bill Frisell (g)
  - Tim Hagans (tpt)
  - Gary Valente (tbn)
  - Judi Silvano (vo)
  - Henri Texier (b)
  - Paul Motian (d)
- *Landmarks* (Blue Note 96108) 1991
  - Joe Lovano (ts)
  - John Abercrombie (g)
  - Ken Werner (p)
  - Marc Johnson (b)
  - Bill Stewart (d)

Joe Lovano, 29 Aralık 1952 Cleveland, Ohio doğumlu. Jazz'la tanışması pek vakit almıyor. Tenor saksafoncu babası Tony '*Big T*' Lovano oğlunu jazz'a beşikte iken tanıştırıyor ve ilk öğretmeni oluyor. Aynı zamanda bir berber olan Tony '*Big T*' şehirde yaşayan ve geçen jazz'cılarla jam-session'lara katılıyor. Bunların arasında John Coltrane bile var. '*Tenor Legacy*' albümünde Joe'nun bebekken annesinin kucağında babasının saksofonu ile bir resmi de var. Joe'nun evde emekleyip, yürümeyi öğrenirken jazz kulaklarını dolduruyor. Böylesine bir babanın oğlu gençlik yıllarında jazz'ın tarihindeki devlerle tanışıyor: Lester Young, Dizzy Gillespie, Gene Ammons, James Moody, Sonny Stitt ve Rahsaan Roland Kirk bunlardan bazıları. Gençlik yıllarında çalıştığı müzik ise John Coltrane, Ornette Coleman ve Jimmy Giuffre'nin.

Babasının evinde başlayıp, Cleveland'ın jazz dünyasında devam eden jazz öğrenimine, Lovano, Berklee School of Music'de devam eder. Burada daha sonra profesyonelce beraber çalışacağı John Scofield, Kenny Werner ve Bill Frisell gibi müzisyenlerle tanışır. Bu arada öğrenmeye çalışıp özümlemek istediği ise 1960'lı yılların tinsel John Coltrane çalışmaları. Fakat bu Coltrane'nin müziğinin özünü anlamaktır ve kopyalamak değildir. Lovano kalbinden çalar, belli bir kitaptan değil. Bu müziğin daha traditional ortama çekilmesidir ama arada bir uçlara da gidilir. Belki de bunun en güzel örnekleri daha evvel değindiğimiz '*Quartets*' ve '*Tenor Legacy*' ve daha önceki '*Landmarks*' albümleri.

Lovano 1976 yılında New York'a taşındığında hem jazz tekniği üzerinde gelişmiş hemde jazz tarihi ve jazz'ın önemli müzisyenleri hakkında, onların çalışı ile bilgi doludur. Bu nedenle bir yerde New York'a geliş için çoktan hazırdır. Bilindiği gibi New York'da başarılı olmak jazz müzisyenlerinin en büyük amaçlarındandır. Lovano profesyonel jazz yaşantısına New York'da Lonnie Smith ile başlar. Ayrıca bu ilk albüm çalışmasına neden olur. Müzik çalışmaları Brother Jack McDuff ile devam eder. Daha sonra

1976 ile 1979 arası Woody Herman'nın Thundering Herd'i ile tura çıkar. 1980 ile 1992 yılları arası pazartesi akşamları Village Vanguard'da Mel Lewis Orchestra ile çalan Lovano bu toplulukla altı albüm kayıdına katılır. Aynı zamanda bir açık jazz üniversitesi olan Manhattan'da Elvin Jones, Carla Bley, Lee Konitz, Charlie Haden, Bob Brookmeyer ve Paul Motian gibi müzisyenlerle çalar.

Joe Lovano'nun sonradan çok çaldığı Village Vanguard'daki ilk çalışı ise bir pazar akşamı gerçekleşir. Bill Evans Üçlüsünün çaldığı bu akşam Lovano, Evans'a beraber çalmak istediğini söyler. Evans'da set başladıktan sonra sahneye çağıracağını söyler. Daha evvel ev ödevini yapan Lovano, '*Body&Soul*' ve '*Stella By Starlight*' parçalarını Evans'ın düzenlemesi ile çalar. Lovano'ya göre böylesine deneyimlerle samimi doğaçlama kavramı ile karşılaşıyor, ve genelde çalınan parçadan öte kiminle ve nerede çalındığının önemini öğreniyor. Bu nedenledirki Joe Lovano, Mel Lewis, Paul Motian ve John Scofield'in en beğendikleri jazz'cı olmuştur. Lovano kendi köşesine çekilip solo yapmaz, yaptığı sololar topluluk içindir ve topluluğu bütünleyicidir.

Bu dönemin önemli kayıtları arasında '*Tones, Shapes and Colors*', '*One Time Out*', ve '*Village Rhythm*' yer alır. Bu albümler Lovano, Frisell ve Motian üçlüsünün canlı çalışlarına az uzakta kalsa bile o zamanın enerji ve heyecanını taşır. Lovano biriktiriminde göstereceği gibi Lovano çalışkan bir müzisyendir. Yaptığı albüm kayıtları, verdiği festival ve kulüp dinletileri ile kısa zamanda ismini duyurur. Çalıştığı diğer kişilerin topluluklarında kilit kişi durumuna gelmiştir.

Bunun arkasından üç yıllık John Scofield Quartet deneyimi varki bunun sonunda Lovano kendi grubuyla çalışmaya hazırdır. Scofield'e göre Lovano kendi çalışmaları için inanılmaz derecede uygundur. Fakat nasıl Miles Davis, Coltrane'i tutamadıysa, Lovano'da kendi yolunda devam amacındadır. Bu da yine Village Vanguard'da 1991 yılında gerçekleşir. Belli bir tarzda pek kalmayan Lovano, bu yıldan sonra devamlı arayış içerisindedir. Bunun içinde Universal Language Sextet de vardır, piyanosuz dörtlü gruplarda. Sextet'de kendisine sesiyle eşlik eden eşi Judi Silvano topluluğa bir vokalisten öte sesi bir müzik aleti gibi kullanan müzisyen olarak katılır. Lovano aynı zamanda besteleri ile isim yapmaya başlar. 1990'lı yıllar Woody Herman, Mel Lewis, Paul Motian ve John Scofield'le geçen uzun çalışmaların arkasından Lovano'nun kendi adına çalışmaları yapmaya başladığı bir dönemdir. Bunlardan onyılın başında kayıdı yapılan '*Landmarks*' adı üzerinde bir albüm olup kimi jazz yazarlarına göre bir şaheserdir. Bu albüm Blue Note için yaptığı kendi adına ilk albümüdür. Belki de bu albüm nedeni ile Lovano'daki Coltrane etkisinden çok bahis edilir. '*Landmarks*'la başlayan Blue Note yılları, diğer önemli dört dörtlük '*From The Soul*', '*Tenor Legacy*', '*Universal Language*' ve '*Rush Hour*' ile albümleri ile devam eder. Bu albümlerde Lovano bazı standartlarla beraber kendi bestelerini de çalar. 'Rush Hour' albümünün bestecisi Pulitzer ödüllü Günther Schuller'dir ve albüm ses, yaylı çalgılar ve nefesli çalgılar içerir. Etkin bir konser ve kayıt dönemi '*Quartets*' albümü ile devam eder.

Diğer Albümleri:

- *Sounds of Joy* (Enja 7013) 1991
- *Hometown Sessions* (JSL 0001)
- *Village Rhythm* (Soul Note 121 182) 1988
- *Tones, Shapes, and Colors* (Soul Note 121 132) 1985
- *Lovano/Romano 10 Tales* (Owl) 1989
- *Solid Steps* (Jazz Club)
- *One Time Out* (Soul Note 121224) 1987

Bu çalışkan saksafoncu ve bestecinin ulusal ve uluslararası üne kavuşması John Scofield'le geçirdiği üç yıl içerisinde başlar. Daha sonra yaptığı kendi adına albümler köşe yazarları ve dinleyiciler tarafından beğenilirken, 1995 ve 1996 yıllarında *Down Beat* dergisinin yılın jazz sanatçısı ve 1995'de *Down Beat* okuyucuları tarafından yılın saksofoncusu seçilir. 1996 yılında '*Quartets*' albümü *Down Beat* okuyucuları tarafından en iyi jazz albümü seçilir ve '*Rush Hour*' albümü ise derginin en iyi jazz albümü ödülünü alır.

Lovano'nun son çalışması ise kendi İtalyan-Amerikan geçmişi ve popüler

müziğe bağlı: '*Celebrating Sinatra*'... Lovano'nun hem kişisel hem de müzik bakımından etkilendiği iki kişi Miles Davis ve Frank Sinatra'dır. Onların kişiliklerini çalışmıştır. Sinatra'nın müziği radyodan, plaklardan gelir, seyredilen filmlerden ve dinletilerden Sinatra imgeleri. Frank Sinatra'nın müziğine adanan bu albüm içinde 13 klasik Sinatra parçasının yorumlaması var. Bunların arasında *The Song is You, Chicago, All the Way, I've Got You Under My Skin* ve *Someone to Watch Over Me* var. Bu yaz bu albümün tanıtımı için ABD, Kanada ve Avrupa turuna çıkan Lovano, 9 Temmuz'da İstanbul'a da uğrayacak ve festivalde çalacak. Tura bir dörtlü ve 6 kişilik yaylı çalgılar topluluğu ile çıkıyor.

Lovano daha önce Türkiye'ye geldi ve bu geliş, kendisini '*Tenor Legacy*' albümünde gösteriyor. '*In the Land of Ephesus*' adlı beste bir tur sırasında esinlenmeden ve Lovano tarafından otel odasında yazılmış. Bu parçada 90'lı yılların tenordaki isimleri Joe Lovano ve Joshua Redman güçlü birer solo yapıyorlar. Özellikle Lovano'nun tutulamayacak enerjisin örneği kuvvetli girişi ve sözü Redman'a bırakışı bu albümün ana teması olan tenor saksafonda işbirliğinin güzel bir örneğini gösteriyor.

Lovano çok yönlü ve sezgi dolu bir müzisyendir. Teknik bakımdan süper ve yapmacıksızdır. Kendisini göstermek zorunluluğu hissetmeden çalar. Değişik topluluk çalışmaları kendisi için hem gereksinimdir hem de kendisini ileriye götürecek bir olanak ve ortam. Değişik budunsal kökenli müzisyenlerle, ustalar ve yeni yetmelerle çalmak onun için bir gereklilik ve heyecandır. Hep aynı parçaları aynı şekilde çalmak onun için jazz'ın özüne aykırıdır.

Bir yandan çocukluktan bu yana içinde bulunduğu bir jazz yaşantısı, diğer yandan Berklee okul yılları ve diğer yandan New York'un jazz açık üniversitesi, Lovano'nun şimdiki usta sıfatına geçmesine yardımcı olmuştur. İki diskli *Quartets* albümünün her bir diski bütünlüğü ile diğerinden değişiktir. Bu sadece bir örnek. Eğer Lovano'nun kendi adına ve diğerleri ile yaptığı albümlere bir göz atılırsa bu devamlı yenilik arayışının nereye ulaştığını görebilirsiniz. Bir kaç yıl evvel, Joe Lovano'nun şans eseri önceden planlanamayacak bir dinletisinde bulunmuştum. Kendi topluluğu ile gelemeyen Kübalı piyanist Gonzalo Rubalcaba'ya son anda Joe Lovano eşlik eder. Piyano-saksofon konuşmaları olarak geçen bu konserler kayıt edilmişti ve kısa bir bölümü radyoda çalınmıştı. Blue Note'nun yakında çıkacak albümleri arasında bir Rubalcaba-Lovano albümü var. Fakat içeriği belirtilmemiş. Umarım kayıt bu konser kayıtlarındandır. Bu konserlerden benliğimde kalan diğer bir imge ise Lovano'nun Rubalcaba ile beraber çalarken yüzündeki mutluluk ifadesidir. Kendisini devamlı yeniliklere açan bir müzisyenin mutluluğu.

Diğerleri ile:

Woody Herman ile;
- *40th Anniversary in Carnegie Hall* (RCA/Bluebird 6878-2-RB) 1976
- *Roadfather* (Century)
- *Chick, Donald, Walter, and Woodrow* (Century)
- *Woody and Flip Phillips - Together Again* (Century)

The Mel Lewis Jazz Orchestra'sı ile;
- *The Definitive Thad Jones, Vol's 1 & 2* (MusicMasters 5024/5046)
- *Soft Lights and Hot Music* (MusicMasters 5012)
- *Make Me Smile* (Finesse)
- *Live At Montreaux* (Pausa)
- *20 Years at the Village Vanguard* (Atlantic)

Paul Motian ile;
- *Psalm* (ECM 78118-21222-2) 1981
- *One Time Out* (Soul Note 121 244) 1987
- *On Broadway Vol's 1 & 2* (JMT 834 430/834 440) 1988-89
- *Motian in Tokyo* (JMT 849 154) 1991
- *Jack of Clubs* (Soul Note 121 124) 1984
- *Monk in Motion* (JMT 834 421) 1988
- *It Should've Happened a Long Time Ago* (ECM 78118-21283-2) 1984
- *Bill Evans* (JMT 834 445) 1990
- *Story of Maryam* (Soul Note) 1983
- *Trioism* (JMT 314 514 012) 1993
- *On Broadway, III* (JMT 422 849157) 1991
- *Misterioso* (Soul Note SN 1174) 1986

John Scofield ile;
- *What We Do* (Blue Note 99586) (1992)
- *Time on my Hands* (Blue Note 92894)
- *Meant to Be* (Blue Note 95479)
- *Live* (Enja 3013-2)

Tom Harrell ile;
- *Sail Away* (Contemporary 14054) (1991)
- *Form* (Contemporary 14059) (1990)
- *Visions* (Contemporary 14063) (1990)
- *Passages* (Chesky 64)
- *Upswing* (Chesky 103)

Peter Erskine ile;
- *Transition* (Denon 1484)
- *Sweet Soul* (RCA Novus PD90616)

Charlie Haden's Liberation Music Orchestra'sı ile;
- *Dream Keeper* (Blue Note 95474)

Don Grolnick ile;
- *Night Town* (Blue Note 98689)

Judi Silvano ile;
- *Dancing Voices* (JSL 0002)

Gust Tsilis ile;
- *Sequestered Days* (Enja 6094 2)

Henri Texier ile;
- *Paris Botignoles* (Label Bleu)
- *TransAtlantic Quartet* (Label Bleu)
- *TransAtlantic & Abercrombie/ Colonel Skopje* (Label Bleu)
- *Izlaz* (Label Bleu 6515)

Salvatore Bonafede ile;
- *Actor-Actress* (Ken 004)

Lonnie Smith ile;
- *Afro-Desia* (Groove Merchant)
- *Lonnie Smith and George Benson* (Europa)
- *When the Night is Right* (Groove Merchant)
- *Keep on Lovin'* (Groove Merchant)

Dave Brubeck ile;
- *Young Tigers & Old Lions* (Telarc 83349)

Jim Hall ile;
- *Dialogues* (Telarc 83369) (2 tracks only)

Ray Drummond ile;
- *Excursion* (Arabesque AJ0106)

Allen Farnham ile;
- *The Common Thread* (Concord 4634)
- *5th House* (Concord 4413)

Eric Felten ile;
- *Gratitude* (Soul Note 12196-2)

Andy LaVerne ile;
- *First Tango in NY* (Musicdisc 500472)

Lee Konitz ile;
- *Rhapsody* (Evidence 22117)

Judy Niemack ile;
- *Long as You're Living* (Free Lance 014)

Peter O'Mara ile;
- *Avenue U* (Enja 6046)

Saheb Sarbib ile;
- *It Couldn't Happen Without You* (Soul Note 121098)

Ed Schuller ile;
- *To Know Where One Is* (GM 3019)

George Schuller ile;
- *Lookin' Up from Down Below* (GM 3013)

Alain Soler ile;
- *Durance* (Celp 28)

Kenny Werner ile;
- *Uncovered Heart* (Sunnyside 1048)

Yosuke Yamashita ile;
- *Kurdish Dance* (Antilles 314-517708-2)
- *Dazzling Day* (Verve 314-521303-2)
- *Ways of Time* (Verve 314-523841-2).

Diana Krall Sharon Stone'un Jazz Formu mu?

Tuncel Gülsoy

'Diana Krall Carneige Hall konser salonunda göründüğü zaman ortalık biraz karıştı. Birisi onu göstererek 'bakın Sheron Stone geliyor' diye bağırdı. Sapsarı saçları ve muhteşem bakışları ile gerçekten de bir Hollywood aktrisine benziyordu. Konser Benny Carter için yapılıyordu. Diana piyanonun başına oturdu, Carter'ın klasik parçası 'Fresh Out of Love'ın ilk notaları salonu doldurdu. İşte o an sahnedeki bu güzel ve çarpıcı kadın gitti ve Ella Fitzgerald ile çok şey paylaşan bir insan belirdi.'

İşte böyle deniliyor onun için yazılmış olan bir çok yazılardan birinde. Benim onu tanımam şimdi ikinci albümü olduğunu öğrendiğim *'Only Trust Your Heart'* ile olmuştu. Bu albümde hem piyano çalıp hem de bir cümleden bir cümleye renk değiştirebilen olağanüstü bir sese sahip güzel şarkıcıya hayran olmuştum. Ne demişler, *'erkekler sarışınları sever'* (ama esmerler ile de evlenirlermiş).

Carneige Hall'a giden yol bundan 31 yıl önce Kanada'nın Vancouver şehrinin bir banliyösü olan Nainamo'da başladı. Evet Kanada bir New Orleans değildir ama bu ülke Oscar Peterson ve Gil Evans gibi efsanelerin de anayurdudur.

Diana Krall'ın ailesi için müzik baba geleneğidir. *'Tüm çevrem müzik dolu olarak büyüdüm'* der. *'Annemin çok güçlü bir sesi vardı, amcam aynı Bing Crosby gibi şarkı söylerdi, babam ise piyano çalardı. Babamın inanılmaz bir plak koleksiyonu ve seçici bir zevki vardı.'* Diana büyükannesinin ve dedesinin evinde geçirdikleri pazar günleri ve piyanonun etrafında toplanan ailenin müzik yapışını hâlâ hatırlar. *'Her çeşit şarkıları söylerdik, eski pop parçaları, Fats Weller şarkıları, herşeyi. Büyükannemin en sevdiği parça 'Hard Hearted Hannah' idi, ve hepimiz Waller 'e bayılırdık.'*

Diana çok kısa zamanda tüm bu duyduğu sesleri pratiğe uyguladı. Dört yaşında iken piyano derslerine başladı ve bugüne kadar hep piyano çaldı, piyano çalmadığı bir çağı hatırlamadığını söyler. Önce okul orkestrasında çaldı, daha sonra henüz onbeş yaşında iken mahalli bir restoranın sahiplerinin isteğine uyarak profosyonel olarak çaldı.

Diana'nın Fats Waller'e duyduğu hayranlığı icralarında hissedebilirsiniz ama onun için esas çekici olan aynı anda hem şarkıcı hem de piyanist olabilmekti.

'Böyle bir şeyi ilk defa duyuyordum ve iki ayri ifade biçimini birleştirmek fikri bana gerçekten çekici geldi' der. *'Babamda Fats Weller'in yapmış olduğu tüm plaklar vardı ve hepsini öğrenmeye çalıştım.'*

Tek bir sanatçıya olan böylesi bir hayranlık onu kolayca Fats Weller taklidi yapabilirdi ama babasının geniş müzik zevkini alan Diana o yaşlardaki bir kızın normalde ilgilenmeyeceği müzikler dahil her şeyi dinledi ve özümsedi.

'Babam bir müzik tarihçisi idi, her şeyi toplardı, bunlar arasında ilk plakların yapımında kullanılan metal silindirler de vardı, böylece ben de kayıt endüstrisi-

THE FAMOUS GROUSE

FINEST SCOTCH WHISKY

İSKOÇYALI
Geleneksel Kalite

İskoçya dağları, bozulmamış doğası, özgün kültürüyle daima kendine benzeyen bir ülke olmuş. İskoçya ve İskoçlar dünya kültürü, mizah anlayışı ve gustosuna büyük katkıda bulunmuşlar. Ancak bunlardan birisi var ki, İskoçya denilince akla ilk o geliyor: Scotch Whisky. Doğduğu topraklarda gelişen, rüştünü ispat eden ve dünyaya yayılan bir zevk ortaklığı.

Viskinin bu harmanının Scotch adıyla anılması elbette basit bir tanımdan kaynaklanmıyor. Suyu, toprağı, fıçı yapımında kullanılan meşe ağaçları ve üretim yöntemleri ile İskoçya'nın sağladığı tüm kaynaklar, yalnız kendine benzeyen bu tadın oluşmasına katkıda bulunuyor. Bir viskinin Scotch olabilmesi için, herşeyden önce İskoçyalı olması gerekiyor.

Üstün kalitesini ve geleneklerini sıkı kurallarla günümüze taşıyan The Famous Grouse Finest Scotch Whisky, Scotch kimliğini tüm özellikleriyle taşıyan bir marka. 1896 yılında, Perth'de Matthew Gloag tarafından sportmen beyefendilerin beğenisini kazanacak bir harman olarak üretildi. Bu benzersiz viskiye amblem olarak İskoçya'nın en ünlü av kuşu Kırmızı Keklik seçildi. Bölgenin saflığı, kusursuz doğası bu amblemde somutlandı.

The Famous Grouse'un altı nesil boyunca özenle korunan harmanı renk, koku ve içimiyle benzersiz bir dengeye sahip. Pürüzsüz yapısı nedeniyle içimi rahat ancak tok. İskoçya toprağının aroması ve meşe fıçıların verdiği çeşniyle kokusu çekici. Kendine has malt içeriğiyle örneği olmayan bir harman. The Famous Grouse "Premium Blended Scotch Whisky" tanımının ölçüsü. Tadıldığında hemen fark edilecek bu özellikleriyle, viski hakkında bilgisi olanlar için gerçek Scotch viski The Famous Grouse. İskoçya'da bile!

Bottled in Scotland
THE
FAMOUS GROUSE
FINEST SCOTCH WHISKY
Matthew Gloag & Son Ltd.
Perth, Scotland
PRODUCT OF SCOTLAND

nin ilk örnekleri de dahil bir çok şeyi dinleme fırsatı buldum. Bunlar arasında ilk radyo showları, Claude Thornhill ve Jean Goldkette, Bill Challis'in Paul Whitman Orchestrası için yapmış olduğu düzenlemeler, Tedd Dameron, Monk, Opera, Klasikler ve bir çok Fats Weller oldu.'

Seksenli yılların başlarında bir burs ile Berklee College of Music'e kabul edilişi onu Amerika'ya getirdi. Burada birbuçuk yıl ciddi bir müzik eğitimi gördü. Kanada'ya dönüşünden kısa bir süre sonra davulcu Jeff Hamilton ve bascı John Clayton ile tanıştı, bu tanışmalar ona birdenbire fırsatlar yağmurunu başlattı. *'Jeff beni Ray Brown ile tanıştırdı, daha sonra her ikisi de benim Los Angeles'e gidip Jimmy Rowles ile çalışmamı tavsiye ettiler, ben de gittim.'*

Jim Rowles da şarkıcı piyanistti ve bu güzel öğrencisine çok şey öğretti.

Onu etkileyen diğer çağdaş sanatçılardan biri de piyanist Dave McKenna'dır. Dave hakkında Diana şöyle der:

'Onun bir çok solo piyano çalışmasını dinledim ve bas dizilerini öğrendim. Onu okul yıllarından beri severim ve tüm plaklarını aldım. Her zaman sol elimin bas olduğunu söylerim, çünkü okuldaki grubumuzda en iyi çalan arkadaşımız bas çalardı, ayrıca müzik öğretmenimiz de profosyonel bascı idi.

Bascı olmasının mükemmel bir ögretmen olmasınnda çok büyük etkisi vardı.'

Los Angeles'ta geçirdiği üç yıldan sonra bir çok jazz icracıları gibi o da New York'a yerleşmeyi hedef aldı ama önce Toronto'ya taşındı. Burada bir çok enstrümanı çalabilen bir sanatçı olan Don Thomson ile çalışmalarını sürdürdü. *'Don bana okul yıllarımda da ders verirdi, onun ile tekrar çalışmak çok zevkli oldu'* der Diana. Bu dönem boyunca muntazam çalışarak bir piyanist ve şarkıcı olarak sanatını çok geliştirdi.

1990 da New York'a yerleşti ama o Boston'da trio çalışmalarını sürdürdü. Hem piyanist hem de şarkıcı olmasını ise şöyle anlatıyor: *'Bu işte benim piyano çalmanın yanı sıra şarkı söylememi de istediler, bu da benim için her iki yönümü de geliştirmem için bir fırsat oldu. Çalışmamızda bize konulan her hangi bir kısıtlama yoktu, dolayısı ile bu çalışma benim için önemli bir sıçrama tahtası oldu.'*

Diana'nın çalışmaları Amerika ve Kanada ile sınırlı kalmadı, Japonya'da Sadano Watanabe ve Christian McBride ile çaldı, bir hafta sonu Genevre'de Ray Brown'un gig'ine katıldı, bir hafta Paris'e gitti ve 1995 North Sea Festivaline katılmak üzere Hollanda'ya gitti.

Bu göçebe günlerinde Diana sadece müzik tekniğini geliştirmedi, bir çok da dost edindi. Onunla konuşurken bascı Ray Brown'un ismi en çok duyacağınız sanatçıdır. Onun hakkında şöyle der: *'O benim vaftiz babam gibidir, benim için çok önemli bir insandır, benim için yaptığı onca şeyi hatırlarken bazen duygulanırım ve boğazım tıkanır gibi olur.'*

Bir başka eski yol göstericisi de şarkıcı piyanist Lousie Rose olmuştur ve Diana'ya hem piyano dersleri vermiş hem de onu şarkı söylemeye teşvik etmiştir (ama zaten bu vakitte Fats Weller'in ektiği tohumlar çoktan yeşermeye başlamıştı). Diana'nın şarkıcı piyanistlere olan ilgisi onu Nina Simone, Shirley Horn ve Roberta Flack'a sürüklemiştir.

Tüm bunlara rağmen Nat King Cole'un onun için ayrı bir yeri olmuştur. Buradaki enstrümantal ses onun esas ilgisini çeken şey olmuştur. Bu trioyu oluşturan üç enstrümanın, piyano, bas ve gitar'ın birlikte oluşturdukları ses ile davulun eksikliğini doldurabilmesi onu büyülemiştir. *'Bu sesi çok sevdim, davulsuz bir trio da çalmak için çok güçlü olmak gerekiyordu, bu da benim her zaman yapmak istediğim şey olmuştur'* der. Bu da tam anlamı ile üçüncü albümü olan 'All For You' da yaptığı şeyin ta kendisidir. Albüm daha eskiden GRP markası altında yayınlanmış olan ve çok beğenilmiş 'Only Trust Your Heart'dan sonraki ilk albümdür ve Nat King Cole üçlüsüne adanmış bir çalışmadır, aynı zamanda da *'Impulse'* markası ile yapmış olduğu ilk albümdür.

Kendisine gitarda Russel Melone, basda Paul Keller eşlik etmektedir. Trio Nat King Cole'un bin dokuz yüz kırklı yılların başı ile ortası arasında yapmış olduğu ve onu şöhret yapan parçaları ve şarkı sözlerini kapsamaktadır. Bu dönemde Cole henüz *'Nature Boy'* ve *'Mona Lisa'*yı repertuarına almamıştı. Albümdeki trio arkadaşları için şu sözleri ilginçtir:

'Bu çalışmayı şimdi yapmak istedim, çünkü ben hem şarkıcı olarak hem grup lideri hem de eşlikçiyim. Ama Russel gibi kendisinden çok şey öğrenebileceğim bir müzisyenin yanında eşlikci olmak da çok önemli. Onun yanında düet şarkılar söyliyebilirim ve eğer istemiyorsam piyano'da çalmak zorunda değilim. Tabi böyle bir çalışma davul ve bas ile de yapılabilirdi, ama gitar daha çok bir solo enstrüman, bir nefesli sazın yerini tutabiliyor. Ama gitar aynı zamanda armoni enstrümanıdır ben de bu çerçevede çalarken hem lider hem de eşlikçi olarak tecrübe kazanabiliyorum.'

All For You'da trio Cole'un repertuarında zahmetsizce sanki bu müzik onların kendi öz tabiatlarıymış gibi geziniyorlar. Öz tabiatları ifadesi de yanlış değil, 1995 yazını Cole'un müziğini çalarak geçirdiklerinden bu ses onların öz tabiatı da çoktan oldu. *'Turne sırasında hemen Cole ile özdeşleştirilmeyen parçalar da seçtik ve çok bilinen bazı parçaları programımıza almadık. Ama enstrümanlar bana on yaşlarımda iken dinlediğim o harikulade sesi verdi.'* Bu sözler onun çocukluk rüyalarını gerçekleştirdiğini gösteriyor ve Istanbul'da da bu albümü dinliyeceğiz. Peki buradan sonra nereye gidecek Diana?

Kanadalı astronot Bob Thirsk onun albümlerini beraberinde uzay mekiği Columbia ile yaptığı seyahate götürmüştü, bu da yeterince uzak bir nokta sayılabilir ama doğrusunu söylemek gerekirse şu an Diana Krall için hiç bir sınır gözükmüyor.

Kronos Quartet Kategorikleştiremediklerimizden...

Tuncel Gülsoy

'Zor ve değişik ortamlarda çalarlar. North Sea Jazz Festivalinde çalarlarken oradaki festivale katılan herhangi 150 gruptan biridirler. Danimarka'da açık havada çalarlarken tüm dinleyici kitlesi sarhoştur ve sağa sola işemektedirler. Ve sadece bir gün sonra Viyana Operasının o zarif ve güzel salonlarında tıpkı bir gün önceki kadar rahat çalarlarken onları aynı derecede zarif ve güzel insanlar dinler.

San Fransisko kökenli bu grup her yıl dünyanın bir çok köşesinde yüzden fazla konser vererek hem ilham verirler hem de yeni ilhamlar alırlar. Konserler kulüplerde, konser salonlarında ve jazz festivallerinde gerçekleşir.

Tüm bu ortamlarda aynı rahatlıkta çalabilen, her gün bir başka ülkede konserler verebilen dört kişilik bir yaylı çalgılar dörtlüsüdür Kronos ama o bildiğimiz dörtlülerden değil. Peki kimdir onlar?

Kelime anlamı ile '*Kronos*' Yunan Mitolojisindeki on iki Titandan en genç ve cesurunun adıdır, annesi Gaia'nın öcünü babası Uranos'den almak için uykudayken onu tırpanla biçer ve kainatın tek hakimi olur, daha sonra da babasının zindanlara attığı diğer titan kardeşlerini zindanlardan çıkartır. Kendi sonu ise iyi olmaz, o da babasının kaderini paylaşır. Titanlar ile ilgili kısımda Yunan Mitolojisinde henüz tanrısal zekanın tabiatın vahşi ve kaba güçlerine hakim olamadığı bir kargaşa çağı anlatılır. Günümüzdeki geçiş döneminin kargaşasında da **Kronos Quartet** müziği olağan yerlerinden kopartan ve özgür bırakan bir anlayış ile sergilerler.

Katogori dışı ifadesi günümüzün bu en alışılmış dışı grubunu tarif edebilecek en doğru sözdür.

Geçtiğimiz on yıl boyunca **Kronos Quartet** modern müziğin görüntüsünü baştan aşağı değiştirerek korkusuz ve kendini yenilikleri denemeye adamış önde gelen bir müzik grubu oluşturmuşlardır.

Onların yarattığı çok özel müzik bakış açısı bir çok grup tarafından taklit edilmeye çalışılmıştır. Ancak onlar gerek içerik gerek de ifade çeşidi olarak benzeri olmayan bir repertuar yaratarak tüm dünyadaki müzik dinleyicilerinin ve kritiklerinin sürekli beğenilerini kazanmışlardır.

Kendisi ile yapılan bir söyleşide grubun kurucusu David Harrington felsefeleri ile ilgili olarak şu açıklamaları yapmaktadır:

'Seattle'de büyüdüm, quartet müziği benim en önemli tutkumdu. Yavaş yavaş günümüz bestecilerini de tanımaya başladım. 16 yaşımda iken Seattle'da Ken Benchoff isimli bir besteci grubumuz için beste yaptı. Bu benim de günümüz müziği ile ilk icra tecrübem oldu. İnsanın kendisi için bir müzik yazılmış olması harikulade bir duygu ve anladım ki hayatımın geri kalanında da yapmak istediğim şey budur. 1973 yılında George Crumb'un 'Black Angel' *adlı eseri de bu duygumu güçlendirdi.*

Günümüzde müzisyen olmak da müzik ile ilgili bir insan olmak da zor.

Yarın kulağınızın nelere takılacağını bilemiyorsunuz. Benim için harikulade olan sabahları yataktan fırlayıp düşünmek; Tanrım, bugün dünya duyduğun şeye göre tamamen değişebilir.

Müzik gittikçe içerik olarak globalleşiyor, ve ben son yıllarda hayatımın önemli bir kısmını bu yeni referans noktalarını geliştirmek için harcadım. Ancak bitirmek istediğim şeylere başlamak için birçok kere yaşamak gerekiyor.'

Böylece Kronos 1973 yılında doğdu. 24 yıl önce yaratılmasa idi birilerinin onu icat edeceği pek büyük bir ihtimal değildi.

Bakın bir eleştirmen onları nasıl ilginç sözler ile anlatıyor:

'Tıpkı müzikleri gibi bu grup ile ilgili hiç bir şey alışılagelmiş şeyler değil.'

Bir yaylılar dörtlüsünden çok arkasında 10,000 manyağın takip ettiği Cranberries rock grubuna benziyorlar. Çaldıkları sahne hemen hemen çıplak, yarım daire şeklinde dizilmiş kara kumaş kaplı koltuklar, herbirinin yanında üzerlerinde ekstra yaylar, reçineler. Işık da kıt. Ama müzikleri meydan okuyan cinsten, bu bir Bach veya Vivaldi değil.

Amplifikatöre bağlanmış enstrümanları ile geniş repertuarlarını çalarken klasik müzik aletleri çalan bir rock grubuna benziyorlar.

Müzikleri değişik ortamlarda var olabilir, zaten işin keyfi de zorluğu da budur.

Onlar bu çeşitliliği denemekten hoşlanırlar. Bu aynı zamanda onların hayata bakış açılarını da yansıtır, bunu şu sözler ile ifade ederler: *'En ilginç müzik sizi zorlayan ve aynı zamanda dünyayı yeniden gözden geçirmenize sebep olan müziktir. Biz daima belirli bir vizyonu olan bestecilerin eserlerini çaldık, onların eserleri değer verdiğimiz şeyleri ve korktuğumuz şeyleri yansıttılar, sevgi, korku, kızgınlık bazen delilik. Bazen müziğimiz sizleri gitmek istemediğiniz alemlere götürür bazen ise yuvanıza döndürür.'*

Müziklerini değişik yollardan bulurlar, bazen bu tamamen tesadüfen olabilir. Onların kendi ısmarladıkları müzikler vardır ama Kronos için müzik yazan insanlar da vardır.

Repertuarlarında yirminci yüzyılın bestecileri vardır: Shostokovich, Webern, Bartok, Ives, Astor Piazzola, John Cage, Raymond Scott, Howlin' Wolf ve bunların yanısıra Thelonious Monk, Bill Evans ve Jimi Hendrix.

Terry Riley, John Zorn, Henry Gorecki gibi modern ustaların eserlerini de çalarlar.

Müzik siparişleri verirlerken onlar için dünyada hiç bir sınır yoktur, Zimbave, Polonya Avustralya, Arjantin ve Azerbeycan gibi bir çok ülkeye verilmiş siparişleri vardır.

Son zamanlarda kendisi ile iş birliği yapmış oldukları besteciler arasında Franghiz Ali Zadeh, Foday Musa Suso, Scott Johnson, Sofia Gubaidulina, Steven Mackay, John Oswald, Don Byron, Tan Dun, Peter Sculthorpe, Louis Vierk, Philip Glass and Dimitri Yanov Yanovsky sayılabilir.

Onlar tam anlamı ile kategori ötesindedirler ve her yıl *Down Beat* dergisinin anketlerinde **'Grup Ötesi'**, **'Beyond Group'** klasmanında yer alırlar.

Steve Reich'in bestecisi olduğu albümleri *'Different Trains'* Grammy ödüllerinde *'En İyi Modern Kompozisyon'* ödülünü almıştır.

Diğer albümlerinden *'Black Angels'*, *'Salome Dances for Peace'*, *'White Man Sleeps'* de çeşitli katogerilerde Grammy ödüllerine aday olmuşlardır.

Kronos bu seneki jazz günlerinde İstanbul seyircisine misafir oluyor. Kimilerince sorulacaktır, peki jazz mı çalıyorlar, bunun cevabı çoktan verilmişti, Kronos için müzikte bir kategori ve sınır yoktur, jazz ise sizin içinizde ve gönlünüzde var olan bir şeydir.

DİSKOGRAFİ:

- KRONOS QUARTET
- WINTER WAS HARD
- TERRY RILEY: SALOME DANCES FOR PEACE
- WHITE MAN SLEEPS
- BLACK ANGELS
- STEVE REICH: DIFFERENT TRAINS
- SHORT STORIES
- KRONOS QUARTET PERFORMS PHILIP GLASS
- NIGHT PRAYERS
- HENRY GORECKI, STRING QUATETES
- MORTON FELDMAN, PIANO AND STRING QUARTET
- PIECES OF AFRICA
- ASTOR PIAZZOLA, FIVE TANGO SENSATIONS
- KEVIN VOLANS, HUNTING GATHERING
- AT THE GRAVE OF RICHARD WAGNER
- WITOLD LUTOWSKI, STRING QUARTET
- BOB OSTERAG, ALL THE RAGE

8081 Turkcell Bilgi ve Acil Yardım Hattı'nı arayarak, yalnızca Turkcell aboneleri günün her saatinde bilgi alabilir. Ambulans numaraları, oto servisleri, karayollarının son durumu, sinemalar, restoranlar, eğlence yerleri ve hava durumuyla ilgili ayrıntılı bilgilerin hepsi 8081 hattında. 0532 Turkcell, abonelerini bilgilendirmek için de 24 saat çalışır, iletişimlerini kaliteli ve kesintisiz sürdürür.

TÜRK TELEKOM
TURKCELL

0532 Kesintisiz iletişim kaynağı

Nicholas Payton ve New Orleans Gumbo Usulü Nouveau Bamya Çorbası

Nicholas Payton 26 Eylül 1973 de müziksever bir ailenin çocuğu olarak Louisiana eyaletinin New Orleans kentinde dünyaya geldi. Trompetçi olacak bir çocuk için her halde dünyada New Orleans'dan daha iyi bir doğacak şehir olamaz. Bu şehrin tüm tarihi büyük trompetçiler ile doludur. Jazz dünyasında bu şehrin zengin trompetçi tarihinden gelen Louis Armstrong, King Oliver, Buddy Bolden ve Wynton Marsalis'i bilmeyen yoktur.

Küçük Nicholas daha emeklemeye başlar başlamaz piyanoya uzanıp ilk notalarını çaldı. Bu durum kendisi de bir opera şarkıcısı olan ve klasik piyano eğitimi görmüş annesi için sürpriz olmadı. Emekli öğretmen ve tanınmış bir jazz bascısı olan babasının en önemli sorunu ise enstrümanını oğlunun akrobatik çabalarından korumak oldu. Ama o da ailenin müzik geleneğinin en küçük mensupları tarafından benimsenmesinden büyük bir gurur duyuyordu. Genç Nicholas çocukluğunda her çeşit müziği dinlediği bir ortamda büyüdü ama bunlar arasında ona en yakın gelen müzik jazz oldu.

Dört yaşında ve henüz süt dişleri dökülmemişken çalmaya başladı ve babasını kendisine noel hediyesi olarak bir trompet almaya ikna etti. İlk denemeleri müzisyen olan anne ve babası için duyulması hoş şeyler değillerdi ama onlar oğullarının bu çabalarını anlayış ile desteklediler. Nicholas büyüdüğü zaman o yıllarda banda alınmış olan kendi ilk denemelerini işitince anne ve babasının gösterdiği sabırı çok takdir etti. Müzik dolu evindeki plaklar ve New Orleans caddelerinden eksik olmayan müzik sesleri kısa zamanda genç çocuğun görüş açısını şekillendirdi ve onu olgun bir müzisyen yaptı.

Jazz tabiri ile ilk gig'ini sekiz yaşında iken yaşadı. '*Young Tuxedo Brass Band*' ile çalmaya gittiğinde sadece üç parça biliyordu. Babası kendi çaldığı 'Mardi Grass Band'de onun da çalmasına izin verdi ve tüm tören geçidi sırasında çaldı. İlk kazandığı 10 doları asla unutmadı, bu para o yaştaki bir çocuk için dünyadaki tüm cikletler ve şekerlemeler demekti.

Nicholas için okula gitmek okul orkestrasına girmek demekti ve yine bu dönemde ilk özel müzik derslerini Diane Lyle'den aldı. Müziği seviyor ama hocasının talimatları altında egsersiz yapmaktan nefret ediyordu. Babası bazen müzik çalışması için ona küçük rüşvetler bile veriyordu ama sonunda müzik derslerini bıraktı. Talihin garip bir cilvesi olarak iki sene geçmeden bu sefer günde 12 saat olmak üzere egsersiz yapmıya başladı. Babası bu sefer rüşvet vermese de susması için yalvarırdı ama ne o ne de karısı yarattıkları müzik canavarını henüz bilmiyorlardı.

Onbir yaşındayken şehirdeki çeşitli gruplardan çalışma teklifleri almaya başlamıştı ve müzikal mirası zengin olan New Orleans'da değişik ortamlarda çaldı. Bu şehrin çok değişik ortamlarında çalabilmek için insanın çok esnek olması gerekir ve Nicholas da böyle esnek ve yeniliğe açık müzisyendi. Jazz'dan funk'a, fusion'dan rhythm and blues'a, rap'den Latin'e her çeşit Gig'de çaldı. Tüm bu çalışmalar gelişmesine değişik boyutlarda katkı sağladılar ve ona çok güçlü bir müzik temeli oluşturdular. Kısa zamanda '*Genç Aslanlar*' tabir edilen hızlı parlamış genç jazz'cılardan biri olmak yerine ustaların yanında çırak olarak çalışmayı ve öğrenmeyi tercih etti.

Müzik eğitiminde babasının arkadaşı olan trompetçi Clyde Kerr. Jr.'un da katkıları olmuştur. Onun ile New Orleans Yaratıcı Sanatlar merkezinde çalıştı. Ayrıca New Orleans Üniversitesinde Harold Battiste'nin nezaretinde

çalıştı. Gene bu okulda saksofoncu Victor Gaines ve Wynton Marsalis'in babası Ellis Marsalis'den ders aldı. Daha sonra bir gemi seyahatinde çalarken Clark Terry ile tanıştı ve Terry onun için hem önemli bir etki hem de sürekli bir destek oldu.

Wynton Marsalis ile telofonda tanıştı ve Wynton da onun gelişimi ile şahsen ilgilendi. Wynton hem ona müzik eğitimi ile ilgili teyp bantları verdi hem de Elvin Jones ve Marcus Roberts'e takdim etti. Elvin Jones'un grubunda hayatının en güzel müzik tecrübesi diye andığı iki yıl çalıştı. Büyük Doc Cheatam onu şu sözler ile anlatmıştır:

'Bu çocuk dehşet verici, bütün trompetçileri ürkütüyor, ama kişi olarak harikulade genç bir insan, son derece saygılı, ne kendini beğenmiş ne de egoist. Dinlediğim en büyük New Orleans stili trompetçi. Çalışı saf ve temiz, vakit kaybetmiyor, onu ne zaman tekrar dinlesem eskisinden daha iyi çaldığını görüyorum, Louis Armstrong'dan beri böyle bir trompetçi duymadım.'

Verve markası altındaki ilk albümü **'From This Moment On'** da yumuşak ballad'lardan blues'a ve swing dolu standartlara uzanan geniş bir müzik çeşidi vardır. Nicholas Payton'un günün birinde derin bağları olduğu New Orleans jazz'ı ile de bir şekilde karşı karşıya hesaplaşacağını beklemek yanlış olmazdı. Son albümü **'Gumbo Nouveau'**da da zaten bunu yapıyor. Bu çalışmadaki parçalar geleneksel olarak doğduğu şehri ile özdeşleştirilen eserler. Tüm parçalara Nicholas çağdaş ve yeni bir düzenleme yapmış, ayrıca buradaki icrası ile trompet çalışı ile ilgili olarak hakkında söylenen parlak sözlerin asılsız olmadığını da gösteriyor. Bazı kişiler olumsuz yönden bakarak Wynton Marsalis'in daha evvel böyle bir çalışma yapıp yapmadığını sorabilirler, ama buradaki yaklaşım farkı göz önüne alınmalıdır. Wynton New Orleans geleneğini kendi besteleri ile sürdürmüş ve geliştirmiştir. Nicholas ise eski parçaları yepyeni bir çerçeve içerisinde ele alarak onlara taze bir soluk getirmiştir. Albümündeki tüm parçalar New Orleans'da bestelenmiş, çalınmış veya kayıt edilmiş parçalardır. Stil olarak değiştirilebilecek derece esnek parçalar seçmiş ama orijinal bestecinin ve icracıların özünden kopmamaya özen göstermiştir.

Müziğe yaklaşımını ise şöyle ifade ediyor.

Müzik yazarken daima dinleyicinin kolaylıkla ayırabileceği ve benimseyeceği bir melodi seçerim. Melodinin yönlendirdiği havaları üzerine bir kaç canlı akorlu melodi serpiştirilmiş havalara tercih ederim.

Nicholas Payton Istanbul'da bize yeni *'Gumbo Nouveau'* grubu ile misafir olacak. Bu grupta alto sax da Jesse Davis, piyano'da Anthony Wonsey, basta Reuben Rogers ve davulda Adonis Rose ona eşlik edecekler. Jesse Davis'da New Orleans'ın yetiştirdiği genç aslanlardan, hem grup lideri olarak hem de eşlikci olarak yapılmıs albümleri var. Müziğinde Charlie Parker, Cannonball Adderly ve Sony Stitt' den aynı derece etkilenmiş.

Kusursuz bir tekniği ve doğal bir blues anlayışı var.

Gumbo Nouveau lügat anlamı ile yeni bamya çorbası demek. Payton bu yemeğini şöyle tarif ediyor:

'Bu albümümde New Orleans'da büyürken edindiğim tüm müzikal tecrübemi kullandım. Aslında olayın süreci tıpkı bir bamya çorbasi hazırlamak gibi, (sanırım bu New Orleans'da yapılan bir çorba), *önce bir 'roux' hazırlarsınız* (bu da sosu koyulaştırmak için yağ ve un ile yapılan bir karışım), *bu temeli oluşturur, sonra buna bir çok başka şey katarsınız ve karıştırırsınız ve sonunda bu Gumbo dediğimiz homojen bir çorba haline gelir.'*

İşte böyle bir çorba bu yıl festival menüsünde olan. Lütfen buyurun, afiyetle yiyin, umarız yemeğinizden memnun kalırsınız.

Jacky Terrasson

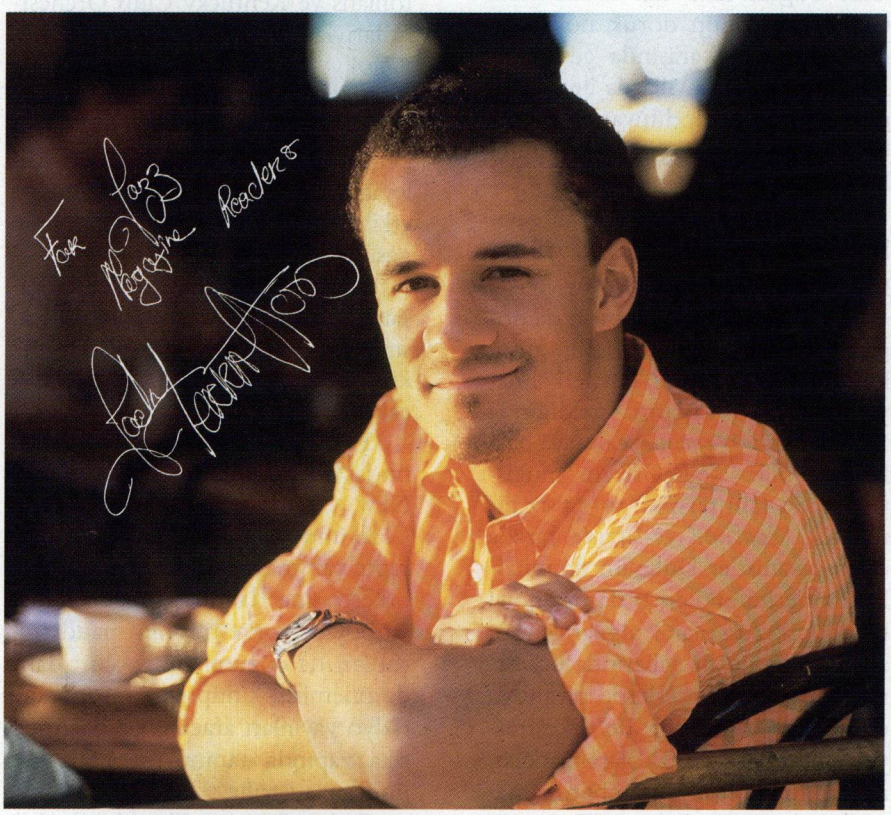

9 Temmuz 1997 günü Açıkhava'da çalacak olan Jacky Terrasson bu fotoğrafını Jazz Dergisi için imzaladı.

Duke Ellington

Deniz Dündar

Amerikan müzik tarihi Duke Ellington'ı 20. yüzyılın en önemli bestecilerinden biri olarak kabul eder. Sayısız eserleri arasında şarkılar, tiyatro oyunları için yazılmış şarkılar, film müzikleri, solo piyano kompozisyonları, piyano ve bas düetleri, küçük ve büyük jazz orkestraları için kısa kompozisyonlar yer alır. Fakat onun ününün en can alıcı noktası, orkestrası için yazdığı kısa ve üç dakikayı çok aşmayan '*minyatür*' enstrümantal eserlerindeki dahiyane becerisidir.

Ellington akademisyenlerin, müzikologların, müzik tarihçilerinin, araştırmacıların ve eleştirmenlerin bugün hâlâ ilgi alanlarında. Genel kanı onun doruk noktasına 1939-42 yılları arasında çıktığıdır. Ellington 1920'li yıllarda bestelediği eserlerle müzik dünyasına büyük bir müzisyenin yavaş yavaş geldiğini haber veriyordu.

Genelde '*swing*'siz nitelikte sayılabilecek bu eserler 1920'li yılların jazz tekniğini de taşıyorlardı.

1899 yılında Washington'da doğan Edward Kennedy Ellington, küçük yaşlarda piyano dersleri almaya başlar; 15 yaşlarına geldiğinde Duke çoktan '*ragtime*' çalmaya başlamıştır bile. New Orleans müzisyenlerinin tam tersine '*swing*'siz nitelikteki '*ragtime*' ve '*stride*' tarzda çalan piyanistler Duke'un da müzikal fikirlerini etkiler: o da piyanoyu büyük orkestra olarak algılar ve müzik kariyerinin ilk yıllarında orkestrası için yazdığı eserlerde piyanoyu esas olarak olarak alır. Bu orkestrasyon tekniği de doğal olarak orkestrasının tıpkı bir piyano gibi tınlamasına neden olur. Böylece Duke orkestrasını kurduğu ilk yıllarda müzisyenlerinin kabiliyetlerini ortaya çıkarmalarına pek yardımcı olamaz ve dolayısıyla onlarla dengesiz bir iletişim kurabilir ancak.

Her müzisyen gibi Duke da çağının müzisyenlerinden esinlenir. Don Redman ve özellikle 1920'li yıllarda jazz tarihinin en ileri gelen orkestra şeflerinden sayılan Fletcher Henderson, Duke'un müziğinin yapısını en çok etkileyenler arasındadırlar. Duke'un ilk plakları onun zamanının dans müziği tarzında çalan orkestralarınkinden biraz daha farklıdır. Duke zamanının dans orkestralarını özümser ve müzikal gelişiminin temelini bu özümseme üzerine kurar;yaşadığı çağın sanat akımlarının sentezini yapıp '*Duke*' dilini yaratır.

Duke'un ilk zamanlarının önemli eserleri arasında The Washingtonians ve Kentucky Club Orchestra'larıyla gerçekleştirdiği '*Choo, Choo*', '*L'il Farina*', '*East St. Louis Toodle-Oo*' ve '*Birmingham Breakdown*' sayılabilir. Bu eserlerde trompet ve kornet çalan Bubber Miley'nin kişiliği ve jazz üslubu Duke'u etkiler ve onun müzikal kariyerinin nasıl yönleneceğine de ışık tutar.

1920'li yıllarda Amerika'da yaşanan ekonomik kriz müzik dünyasını etkiler. Duke da bu ekonomik kriz döneminde çok az sayıda plak çalışması yapabilir.

1927 yılı Duke'un müzik hayatında bir dönüm noktasıdır. Duke New York'un ünlü Cotton Club'ünde çalışmaya başlar. Bu kulüpte çalışmaya başlamasıyla birlikte orkestrasına daimî iş imkânı sağlar ve böylece orkestrasının maddi sorunları da çözümlenmiş olur; daha da önemlisi, kulüpten yapılan canlı radyo yayınları aracılığıyla da Amerika çapında tanınmaya başlar ve ünü hızla yayılır.

Duke Cotton Club'da değişik tarzlarda çalışmalar yaparken esinlendiği Bubber Miley'nin jazz üslubunu, Don Redman ve Fletcher Henderson'ın dans müziği çalan orkestraları jazz orkestralarına dönüştürme tekniklerini daha da geliştirme imkânını elde eder. 1924-27 arası kendine örnek aldığı dans müziği çalan orkestralar geride kalmıştır artık onun için...

Duke'un eserleri doğaçlama ve deneysel çalışma ortamlarında şekillenmeye başlar. Konser kayıtlarında ve günümüze dek kalabilen bazı canlı radyo programlarında da duyulabileceği gibi Duke'un orkestrasındaki müzisyenler onun yazdığı eserleri istedikleri gibi yorumlayabilirler, süsleyebilirler. Tüm hatırı sayılır Ellington parçaları grup ve soloyu yapan müzisyen arasındaki ilişki ve iletişime bağlıdır. Yazılan veya ezberlenerek çalınan kısımlarla irticalen çalınan kısımlar arasındaki uyum, tek bir müzisyenin tüm grubun tınısını etkilemesindeki önem, giriş, gelişme ve sonuç arasındaki mantık silsilesinin kuruluğu da '*Duke*' dilinin en önde gelen unsurları. Önemli Duke eserleri zekice yazılmış episodlardan oluşmazlar; kısaca o eserler bize bir bütünün, o bütünü oluşturan parçalarının toplamından daha büyük olduğunu ispatlarlar.

Biyografiler Duke'un gönül alabilen tatlı diliyle, ikna edebilme gücünün değişik mizaçlı, hatta bazen biraz sinirli, aklına eseni yapan, delişmen, çoğu birinci sınıf jazz müzisyeni olarak kabul edilen müzisyenlerinin yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olduğunu yazarlar. Bunun yanısıra o, orkestrasındaki müzisyenlerini müşterek kompozisyona, orkestrasyona, performansa ve onların kişisel yeteneklerini bir bütüne tamamlamaları için kullanmalarına teşvik etmesiyle de bilinir.

1927 yılından itibaren Duke Ellington orkestrası günden güne ge-

BABY
POWDER

lişir; bu gelişmeyse özellikle orkestranın ritim anlayışının değişmeye başlamasından kaynaklanır.

1929 yılına kadar geçen dönemde '*Black and Tan Fantasy*', '*Flaming Youth*', '*Black Beauty*' ve '*The Mooche*' Duke'un önemli eserleri arasında sayılırlar. Ama 1927-29 döneminin Ellington alâmet-i farikası sayılabilecek eserleri '*Blue Bubbles*', '*Take It Easy*', '*Jubilee Stomp*', '*Misty Morning*' ve '*Doing the Voom Voom*'dur. Fletcher Henderson orketrasının etkisi ise yine kulağa çalınır bu plaklarda.

1930-32 yılları Duke'un dehasının ilk ürünlerini ortaya koyması açısından önemlidirler. 1930 yılında yaptığı '*Old Man Blues*' ve '*Mood Indigo*' onun üstün besteciliğini ve orkestrasyon tekniğindeki hünerini ortaya koyar. Duke'un 1931 yılında besteleyip, düzenlediği '*The Mystery Song*' neredeyse insanı büyüleyici bir özelliğe sahiptir ve deşifre edilmesinin de pek kolay olmadığı söylenir. 1932 yılı Duke Ellington orkestrasının ritmik anlamda dönüm noktasını belirler. Örneğin '*It Don't Mean A Thing (If It Ain't Got That Swing)*' Ellington orkestralarında eksikliği hissedilen Armstrongvari '*swing*' ifade tarzını yansıtır. 1933-35 yılları arası Duke artık jazz standartları olarak bilinen '*Solitude*', '*Sophisticated Lady*' ile birlikte '*Bundle Of Blues*', '*Saddest Tale*', '*Harlem Speaks*' gibi önemli plaklara imzasını atar.

1937-39 yılları Duke'u 1940 yılında sanat hayatının doruk noktasına çıkmasına hazırlayan bir dönemi vurgularlar. Bu dönemde Duke'un kısa şaheserleri arasında '*Azure*', '*Diminuendo and Crescendo in Blue*', '*Prelude to a Kiss*' ve '*Blue Light*'ı sayabiliriz. 1939 yılında besteci, düzenlemeci ve piyanist Billy Strayhorn, tenor saksofoncu Ben Webster ve kontrbasçı Jimmy Blanton da Duke'un orkestrasına katılırlar. Kontrbasçı Blanton, kontrbas çalış tekniğiyle jazz müziğindeki 1940'lara kadar süregelen ritim anlayışının tümüyle değişmesine neden olur; Blanton jazz müziğinde kontrbasçıların ritmik ve armonik evrim geçirmelerine ön ayak olan mihenk taşıdır.

Duke'un 1937-42 yılları arasındaki başarısı onun sanatsal olgunluğa erişmesine ve çok yetenekli müzisyenlerden kurulu bir orkestrayla çalışmasına dayanır.

1940 yılında Ellington artık yeteneğinin ne olduğunu kavrar ve yeteneğini olgunluk noktasına getirir. 1930'lu yıllardan itibaren Ellington Louis Armstrong'un ritmik ve melodik ifade tarzını özümser, 1920'li yıllarda birlikte çalıştığı trompetçi Bubber Milley'den de etkilenerek jazz kültürünün fikrî nihilizminden esinlenir. Ellington jazz müziğini estetik açıdan incelterek

Duke Ellington, Billy Strayhorn ile...

Jazz'ın coşkusunu otomobilinizde yaşayın.

Üstün ses kalitesi

Mükemmel tasarım

Çalınmaya karşı %100 garanti

BLAUPUNKT

sita

ÇALINMAYA KARŞI
BLAUPUNKT
12 AY GARANTİ

jazz müziğinin vermek istediği mesajı, bu müziğin kendiliğindenliğini bozmadan aktarır kitlelere.

Duke'un 1940-42 yılları arasında çalışmalar yaptığı orkestrası emsalsiz müzisyenlerden oluşuyordu. Bu müzisyenlerle gerçekleştirdiği '*Jack the Bear*', '*Ko-Ko*', '*Harlem Air Shaft*', Ellington jazz standartlarından '*The Sidewalks of New York*' ve '*Clementine*' 20. yüzyıl müziğinin örnekleri arasında sayılırlar.

Duke 50'li yıllara doğru müzik kariyerinde bir çok sorunla karşılaşır. Bu sorunlardan biri onun orkestrasındaki müzisyenlerle iletişiminin yavaş yavaş sıradanlaşmaya başlamasıdır. Bunun nedeni de Ellington orkestrasının önde gelen müzisyenlerinin orkestrayı terketmeleri ve yerlerine yeni müzisyenlerin gelmeleridir. Özellikle jazz tarihinde ritim anlayışının tümüyle değişmesine neden olan kontrbasçı Jimmy Blanton'ın erken yaşta dünyadan ayrılmasıyla Ellington orkestrasının onun yerini dolduracak başka bir kontrbasçıyı bir türlü bulamaması Duke'u iyice gelişigüzelliğe itmeye yeterli olur. 1940'lı yıllarda jazz müziği önemli bir değişim içindedir. Bu değişime ayak uydurmayı yeğlemeyen Duke ve orkestrasındaki müzisyenler çağlarının gerisinde kalmaya mahkûm ederler kendilerini. Sonuçta tüm bu sorunlar Duke'un jazz dünyasındaki zirvesinden biraz aşağılara doğru inmesinde rol oynarlar.

Dünya değişiyor. Standartlaştırılmış estetik duygusu ve değer yargısı dünyasında hızla yol alınırken, Duke başkaları tarafından saptanmış seçenekler arasında artık yok. Zaten artık insanlar neyi beğenmeleri gerektiği konusunda çok düşünmüyor... Evet, Duke Ellington jazz tarihinde, hatta müzik tarihinde 20. yüzyılın emsalsiz müzisyenlerinden biridir.

Diskografi/*Discography*

- **1924-26 Complete Edition** Masters Of Jazz MJCD 8 CD
- **1926-27 Complete Edition** Masters Of Jazz MJCD 9 CD
- **1924-27** CLASSICS 539 CD
- **1927-28** 542
- **1928** 550
- **1928-29** 559
- **1929** 560
- **1929-30** 577
- **1930** 586
- **1930-31** 605
- **1931-32** 616
- **1932-33** 626
- **1933** 637
- **1933-35** 646
- **1935-36** 659
- **1936-37** 666
- **1937** 675
- **1937 Vol.2** 687
- **1938** 700
- **1938 Vol.2** 717
- **1938 Vol.3** 726
- **1938-39** 747
- **1939** 765
- **1939 Vol.2** 780
- **1939-40** 790
- **1940 Vol.2** 820
- **1940-41** 837
- **1941** 851
- **1942-44** 867
- **1944-45** 881
- **1945** 915

- **1940** ***Fargo Broadcasts*** Vintage Jazz Classics 1o12920 CD
- **1946** ***Black, Brown & Beige*** Bluebird RCA 86641 CD
- **1943-47** ***The Duke Ellington Carnegie Hall Concerts*** Prestige 3004 2CD, 24073/4/5 3x2CD
- **1947-50** ***The Complete Duke Ellington*** CBS 462985/6/7/8/9 CD
- **1956** ***At Newport*** Columbia 40587 CD
- **1959** ***Back to Back*** Verve 826372 CD
- **1966** ***The Far East Suite*** Bluebird ND 87640 CD
- **1972** ***This One's For Ellington*** Pablo 2310 721 CD

NOT: Bu diskografi Duke Ellington'ın tüm plaklarını içermemektedir.

Boyd Raeburn

İlhan Mimaroğlu

Eski kötü günlerde iyi günler de vardı. Eski kötü günlerin iyi günlerini iyi yapan, yeninin yeni, ilerinin ileri olmasıydı. Eski kötü günlerde günlerimizi gün eden başka yeniler ve başka ileriler arasında, cazın yeni ve ileri olduğu günlerin anılarına da başvuruyorum.

O yolda bir başvuru sırasında Boyd Raeburn çıkageldi. Savaşın bitimini hemen izleyen yıllarda (*'savaş'* dediğim iki numaralısı), Ankara'daki evimde, Amerika'dan getirttiğim 78'lik plaklardan cazda yeni diye bulabildiklerimi kurgulu gramofonumda dinlerdim. Yenilerin beni en çok etkileyenleri arasında Boyd Raeburn de vardı.

Kurgulu gramofonum da, 78'liklerim de kayıplara karışalı yıllar oldu. Citizen Kane'in Rosebud'ı gibi anarım onları. Raeburn'ün uzunçalara aktarılmış iki ya da üç plağı raflarımda bir yerde olsa gerekti. Ama bunların CD'lerini arasam daha iyi olmaz mıydı? Gittim büyük plakçıya. Kapıda bir yafta: *'Caz bölümünde çalışmak üzere caz bilen aranıyor.'* Demek ki o gün caz bölümünde çalışan caz bilmiyordu. *'Boyd Raeburn'* dedim. *'Şarkıcı mı?'* dedi. Şarkıları var idiyse de kendi şarkıcı değil. 1940'ların ileri caz çalan bir büyük orkestrasının kurucusu ve yönetmeni. *'Öyleyse ölmüştür'* dedi. Pek de caz bilmiyor sayılmazdı. Günün birinde caz biliyor diye birine iş verselerdi orada, bilecek miydi Raeburn'ü.

*'R'*lere yöneltti beni. Orada, Boyd Raeburn adı altında iki CD vardı. İkisini de gözüm ısırıyordu. Nereden acaba? İkisi de Savoy markalıydı. Birinde çok parça vardı, öbüründe az. Ne ki çok parçalısında Dizzy Gillespie'nin Raeburn orkestrasıyla birlikte çaldığı *'Interlude'* ve *'March of the Boyds'* yoktu. Gene de çok parçalısını aldım, eve geldim. Önce rafları aramaya başladım. İçinde Dizzy Gillespie'li parçalar olan Savoy'un 33'lüğü çıktı karşıma. *'Gözüm ısırıyordu'* demiştim ya! İyi ki CD'sini almamışım boş yere.

Ya öbürü? Üstünde *'Jewells'* yazılı olan sarı kapaklı Savoy? Onu da gözüm ısırıyordu. İçindeki kitapçığın orasını burasını okumaya başladım. Kolay değildi bu. İyi bir gözlük yetmiyordu. Pertavsız gerekiyordu. Baktım, bir yerde bana teşekkür ediliyor. Yarım yüzyıl önce Ankara'daki evimde, kurgulu gramofonumda, Tonsilectomy'nin, Boyd Meets, Stravinsky'nin, Yerxa'nın 78'liklerini dinlediğim için mi? Derken, plaktaki parçaların yapımcıları arasında Ahmet

Ertegün'ün adı gözüme ilişti-ğinde uyandım. Yıllar önce Bop Porter bir Boyd Raeburn derlemesi üzerinde çalışıyordu. 1947 yılında Raeburn, Atlantic Records'da dört parçanın 78'lerini doldurmuştu. Atlantic'te o plakların kalıpları bile yoktu artık. Porter bir yerden o dört parçanın iyi durumda 78'liklerini bulmuştu. 33'lük iki plaklı albümüne onların da ikitlerini koyacaktı. Bu amaçla Atlantic'ten izin alınmasını sağlayabilir miydim? Ahmet Ertegün'le konuşup istenen izni almıştım. O nedenle teşekkür ediliyordu bana. Unutmuştum nedense bütün bunları. O albüm şimdi CD'ye aktarılmıştı. Kapağını, içindeki notları yeniden dizmek yerine CD boyuna indirmiş oldukları için pertavsız gerekiyordu. Adı '*Jewells*' olmakla birlikte içinde Raeburn'ün yalnız Jewell markalı 78'lere doldurduğu o çığır açan parçalar değil, Atlantic'te ve Discovery'de yaptığı plaklar da yer almıştı. Musicraft'ta çıkmış Dizzy Gillespie'li plaklar eksik bırakılmasaydı olmaz mıydı? Raeburn'ü tanımak isteyenler Savoy CD'lerinin ikisini de edinseler iyi olur, birkaç parçanın hem birinde hem de öbüründe yer aldığına göz yumarak.

'*Nasıl oldu da bu adam böyle bir orkestra kurdu?*' diyenler var. Boyd Raeburn cazın henüz kendi başına yeni bir müzik olduğu yıllarda, 1930'ların başında, yeninin daha da yenisine değil, eskiye bile değil, pespayenin daniskasına özenerek işe girişmişti. '*Fısıldayan*' bir müzik yapmak istiyordu. Caz bile değildi özendiği. Guy Lombardo'yu, Sammy Kaye'i örnek alıyordu. Bir yerden sonra özentisi bir değişikliğe uğradı. Bu kez 'swing' çağının müziğine, özellikle Count Basie'ye yanaştı. Yeniyi arayışı o sıralarda gelişti. '*Fısıldayan*' değil, '*havlayan*' bir müzik yapmak istiyordu artık.

O yıllarda cazı klasik müzikle, özellikle çağdaş klasik müzikle bağdaştırma yolunda çabalar gelişedurmaktaydı. Cazın bir '*hanımefendi*' durumuna yükseltilmesi isteniyordu. Bu amaçla çağdaş klasik müzikten yararlanmaya kalkıldığında hanımefendilerin bucak bucak kaçmaya başlayacakları göz önünde tutulmamıştı. 'Swing' çağının Benny Goodman gibi, Artie Shaw gibi büyük orkestraları beste ve çalgılama yaklaşımlarında, sırasını düşürüp çağdaş klasik müzikten şu ya da bu oranda yararlanmaya başladılar. Bunların yanında özellikle Stan Kenton ve Boyd Raeburn, caza yeni yollar açması gereken atılgan bir bestecilik sanatının üstün örneklerini verdiler. Eddie Sauter, George Handy, Bob Graettinger, Pete Rugolo, Ralph Burns gibi seçkin caz bestecileri yapıtlarını sunmaya başladılar. Ne ki, cazdaki terim kargaşalığı, bu bestecilerden ve başkalarından hep '*düzenleyici*' diye söz edilmesine yol açmıştır. Besteci, yalnız ezgi yazan kişi değildir; ele aldığı ezgi ister kendinin olsun ister başkasının, o ezgiyi işleyen, geliştiren, çalgılayan kişidir. Duke Ellington'un bestecilik sanatını en somut koşullara yönelten büyük örneği bile bu terimsel tersliği düzeltmiş olmadı. Boyd Raeburn orkestrasının seslendirişiyle '*Over the Rainbow*' artık E. Y. Harburg ile Harold Arlen'in değil, George Handy'nin bestesidir.

Raeburn iyi bir müzikçi olarak bilinmez. Saksofoncuysa da, plaklarındaki saksofon sololarını hep başkaları çalar. Besteci de değildir. 1945-46 yıllarındaki orkestralarının çaldığı köktenci müzikler, Ed Finckel'in, Johnny Richards'ın, özellikle George Handy'nin yaratılarıdır. Gerçi Raeburn programlarında dansedilebilir müziğe de yer veriyordu. Şarkıcıları da vardı. Ama Ginnie Powell '*Temptation*' söylerken Handy'nin yazdığı müzikle orkestranın tozu dumana katması hanımefendileri de, beyefendileri de kaçırmaya yetiyordu. O yıllarda (bazı Hollywood filmlerinin etkisiyle) gerçeküstücülük modaydı. Orkestranın bir ara '*Boyd Raeburn ve Gerçeküstü Müziği*' diye tanıtılması, bu ara Handy'nin Salvador Dali çağrışımı amacıyla, parçalarından birine '*Dalvatore Sally*' adını vermesi ve bu müziği Raeburn'ün dinletilerinde, radyo yayınlarında imza parçası olarak kullanması başarıya yetmedi. Raeburn'ün sunduğu müziğe ancak bir azınlık ilgi gösterdi. Birkaç yıl sonra bıraktı müziği Raeburn. Mobilyacılığa başladı. O işte de dikiş tutturamadı. 1966 yılında öldüğünde 53 yaşındaydı.

'*Başarılı Başarısız*'

Jazz Monthly dergisinde Boyd Raeburn konusunda çıkmış bir yazının başlığı bu.

Dr.Jack McKinney'nin yıllar önce yazdığı bir Boyd Raeburn kitabı henüz yayınlanmamış olarak duruyor. Kataloglarda, yukarıda sözünü ettiklerimin dışında, bir iki CD'si daha görünüyor Boyd Raeburn'ün. Radyo yayınlarından, dinletilerden aktarılmış oldukları anlaşılıyor bunların. Plakçılarda görmedim bu CD' leri. New York'ta uğradığım başka dükkanlarda o iki Savoy CD'si bile yoktu. Küçük azınlığın ilgilendiği plaklar nasılsa satıldı mı yerleri boş kalıyor.

Boyd Raeburn'ün cazın büyük değerleri arasında yerini aldığı çağ cazda eskiyle yeninin, geriyle ilerinin, o günlerde dendiği gibi, '*küflü incirlerle ekşi üzümlerin*' savaştığı çağdı. Ekşi üzümler bugün pörsük pörsük, üstlerine kalorisi düşük şurup dökülmüş olarak, sofralara konuyor hep. Tadını almak için o üzümlerin geçmiş günlere dönmek gerekiyor. Kaldıkları yerde gitgide olgunlaşmış sanki o üzümler. Pörsümeden olgunlaşmış.

Audiophile Anonymous veya Audiophile Olmanın Dayanılmaz Hafifliği

Wendy Harvey
Çeviren: Tunçel Gülsoy

Biz Hi-Fi meraklılarının okuduğu özel dergiler de vardır (sahi neden olmasın, burası özgür bir ülke, okuruz kime ne). Bu dergilerin en önde gelenlerinden biri de '***Stereophile***' isimli olanıdır. Hi- Fi hobisi hemen hemen istinasız ve bilinmeyen bir sebepten dolayı erkeklerin hobisidir (sevgili dostum Kiraz Kurdaş'ı bir istisna olarak belirtmeyi önemli bir borç bilirim).

Bu derginin geçtiğimiz Mart ayı sayısında yayınlanan bir mektup Hi-Fi düşkünleri arasında epey gürültü kopardı. Mektup Avustralya'dan yazılmıştı ve Audiophile olarak adlandırılan ve tedavi görmez derecede hasta insanların durumuna ışık tutuyordu. Ülkemizdeki Audiophile hanımlarına bir teselli olsun diye dünyanın öbür ucundan gelen bu mektubu sizlere sunmak istiyorum.

'17 yıldır kocamın audiophile tutkusuna tahammül ettim. Artık başka insanlarla dayanışma zamanı geldi. Toplumumuzda bir çok kötü alışkanlık ile mücadele eden dernek var. Alkol ile, şişmanlık ile mücadele ediliyor da neden audophile'lar ile mücadele edilmiyor.

Eminim ki bir çok audophile'ın eşi şu anlattıklarımı paylaşacaktır:

** Audophile'in odası az aydınlatılmıştır,* 'özel dinleme koltuğu' *odanın orta yerine* 'mükemmel' *pozisyona yerleştirilir, ve sadece o (buradaki o kişi nedense hep erkektir) bu koltukta oturabilir.*

** Başı hep diktir, burun tam ileri bakar. Bu odada asla konuşulmaz, gazete ve dergi hışırtısı kesinlikle duyulmaz.*

** Hi Fi aletlerinin konumlandırılması sapık derecede bir hassasiyet ile yapılır. Speaker'lar sadece tanrının bildiği sebeplerden saçma sapan bir yere konulmalıdır. Bunlar asla odanın estetiğine uygun bir yere konulamazlar, mutlaka tüm dikkat onların üstünde toplanmalıdır, bir takım hassas ölçümlere göre uzun ve garip görünüşlü metal çubukların üstünde dururlar. Uçları altın olan kalın ve bahçe hortumu görüntülü kablolar yılan gibi bu aletlerin arasında dolanır. Acaba bu kablolar cinsel bir sembol müdürler, daha büyüğü gerçekten daha mı iyidir?*

** Aletlerin görüntüsü asla zarif ve güzel olamaz (zarif görünenlerin bir aldatmacası mutlaka vardır), standart kara kutular halindedirler ve bir haltercinin bile kaldıramıyacağı metal raflarda birbirlerinin üstüne yığılmış olarak dururlar. Tüm bu aletlerin fişleri içine ütümüz ve saç kurutma makinamızın fişlerinin takılmasına izin verilmiyen bir başka kara kutuya takılır. Çünkü bu kutu çok özeldir ve tabiri caiz ise* 'Stereo' *muzu korur.*

** Tüm bu teşkilatın beslendiği elektrik hattı da özeldir. Elektrik dağıtım şirketimiz o* 'faz' *denen şeyimizi bile değiştirmiştir (her ne demekse bu faz denen şey). Bu şekilde evimizde sık sık sigorta atması da azalmışmış.*

** Odanın duvarları kalın bir yangın izolasyonu ile kaplıdır, bunun üstüne de cam yünü paneller gelir. Pencereler de çift camlıdır.*

** Müzik dinlenilen anlarda asla bulaşık ve çamaşır makinaları açılamaz.*

** CD'ler muhakkak dik olarak bir dolapta saklanır. Bir yerlerde onların yatay konulmasının iyi netice vermeyeceği okunmuştur.*

** Sadece onun elleri bir CD'ye dokunabilir, hele bir tanesini ödünç almak asla ve asla düşünülemez.*

** 'Sterophile' dergisinin bir sonraki sayısını getirecek postacı sabırla beklenir, bu pahalı ve yurt dışından ithal edilen bir dergidir, iki yıllık abone bedeli peşin olarak çoktan ödenmiştir bile, zaten bu fiyata da aslında beleş sayılır. Arada sırada da postadan içinde bir takım lambaların falan olduğu bazı kutular da çıkar.*

** Her sabah erkenden kalkar, banyodan sonra dergisini okurken kahvaltısını yapar. O okurken kendisi ile konuşulmaz. Bir sonraki sayı gelmeden bu sayının okunması bitirilmelidir. Arada sırada dergiyi bir sex el kitabı gibi sallarken bir çift speaker'ı işaret eder ve sorar: Hey! Bunlara ne dersin ?*

** Fabio onun tapılacak kişisidir. Onunla kendisini özdeşleştirir çünkü onda da aynı speaker'lardan vardır. Hiç kimse onun müzik aletlerinin yanına gidemez.*

** Geçmiş Streophile dergileri muntazam bir şekilde biriktirilir, bu aynı zamanda gelecekteki siparişlerin de bir işaretidir.*

** Yeni bir alımdan önce dünyanın en sevecen ve yardımsever erkeği olur. Bu aslında bir yemdir, bir kaç gün sonra dudaklarından en kötü sözler şu şekilde dökülür:* 'Sevgilim, burada senin için küçük bir sürprizim var, sakın merak etme tatlım, sadece deneme için eve getirdim, satın almadım'. *Bir kere daha savaşı kaybettiğinizi anlarsınız. Çocuklar eve bu yeni gelen şeyin harikulade olduğuna*

çoktan inanmışlardır, evin babası onlara kendi aralarındaki bu minnacık sırlarını annelerine söylememeleri için rüşvetler verir 'Eh, annenize söylemezseniz size ..... veririm' *gibi sözler yumurcaklar tarafından heyecanla beklenir.*

** Küçük kara kaplı bir kitabı vardır, yok yok yanlış düşündünüz, burada gizli kız arkadaşının telefon numarası yoktur, bu en iyi ses veren CD'lerin Sterophile dergisinde veya radyoda yayınlanmış listesidir. Müziğin ne olduğu önemli değildir, yeter ki iyi ses veren bir kayıt olsun.*

** Bir CD'yi dinlerken salondaki dinleyicilerden birinin öksürdüğünü duyabilmekten büyük bir haz duyar.*

** 'Audiophile'ca konuşur. Konuşurken sık sık* 'tweak', 'jitter', 'midrange' *ve* 'woofer' *gibi başkalarının anlamadığı bazı sözler kullanır.*

** En büyük delilim banka hesabımızdaki azalma kayıtlarıdır. Hiç para harcamadığını söyler ama ben evdeki müzik sisteminin 40,000 dolara sigortalı olduğunu bilirim (şey burada bahsi geçen 40,000 Avustralya dolarıdır, yanlışlık olmasın). Demek ki yine alışveriş yapmış, şimdi ben onun hiç bir yeni masraf yapmadığına nasıl inanayım.*

** Amerika'dan ısmarladığı plakları annesinin adresine getirtir ve sonra ben uyurken onları gizlice* 'evimize' *sokar. CD ve Sterophile koleksiyonlarının da her gün arttığını çıplak göz ile farkederim.*

Evet işte gördünüz, bir 'High-End Audiophile' *ile ilişki sürdürmek gerçekten güçlü bir kişisel özveri ve en önemlisi* 'çift' *maaş gerektirir.*

Hadi hanımlar silkinin! Biliyorum ki kocalarınız eve yeni gelen Streophile dergilerinindeki mektupları sizlere okurken kıkır kıkır gülerler. İşte bu mektubu size okuduklarında da sizin şansınız gülecektir (ben şahsen bu dergiyi ölseniz okumayacağınızı biliyorum, hergün okuduğum 'Home Beautiful' *dergimi tercih ederim).*

Anonim Audiophile'lar ayağa kalkın ve koşun. Bakalım kaç kişiyiz. Zaman ortaya dökülme ve sayılma zamanıdır.

Bu mektuptan sonra ne eşlerimiz ne de biz kendimizi yanlız hissedemeyiz, her iki tarafında dünyanın bir yerlerinde yandaşları olduğunu biliyoruz artık...

RÖP.

Gitarı Yeniden Tarif Eden Adam John Scofield

Yavuz Baydar

Parliament Superband Jazz Festival '97 konserleri dizisinde 6 Haziran gecesi, jazz tutkunları, son 15 yılın gitar serüvenine damgasını vurmuş, kendine has müzik anlayışı ile müzisyenler arasında son derece saygın yer edinmiş bir sanatçıyı izlediler: John Scofield.

Çalgısındaki tartışılmaz gücü, tükenmeyen yaratıcılığıyla belki de son yılların en üretken müzisyeni olan John Scofield, eleştirmenlerin gözünde Bill Frisell, Pat Metheny, Bobby Broom ve Mike Stern ile birlikte 1990'lı yılların gitar '*sound*'unu yaratan ve yeniden tarif eden orta yaş jazz ustaları arasında yer alıyor.

Başarılarının göstergesini peşpeşe çıkardığı, şimdilerde sayısı 25'i bulan albümlerinde elde ettiği yüksek satış rakamlarının yanısıra, *Down Beat* dergisinin düzenlediği geleneksel dinleyici ve eleştirmen anketlerinde altı yıl peşpeşe en çok sevilen '*elektro gitarist*' ünvanı, ayrıca Joe Henderson, Wayne Shorter, Miles Davis, Joe Lovano, Gerry Mulligan, Dave Liebman gibi ustalar tarafından sürekli tercih edilir olması oluşturuyor.

45 yaşındaki Scofield'in müzik kariyeri, rock'tan blues ve jazz'a uzanan bir patikada ilerledi. Onun son albümlerini (*Time On My Hands, Groove Elation*) dinlediğinizde, tüm bu türlerin, ayrıca country ve yüzyıl başı izlenimciliğinin benzersiz bir sentezini bulursunuz.

Scofield bir söyleşisinde, müziğini tanımlarken, şunları söylüyor: '*Ne jazz, ne de fusion denebilir. Benim müziğimin bir ayağı geleneksel jazz, bir diğer ayağı ise blues üzerinde. Jazz müzisyenleri, sadece jazz dinledikleri bir soyut dünyada yaşamıyorlar artık.*'

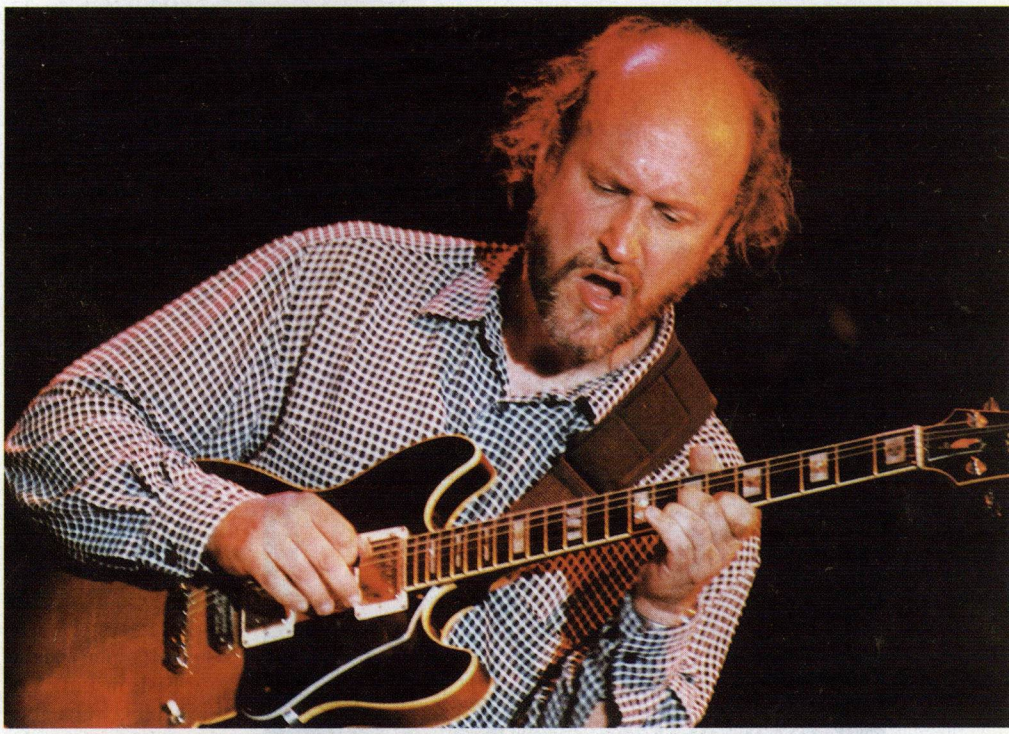

Aykut Uslutekin

Gitarın modern öncülerinden *John Scofield* ile günümüz müziği üzerine

'Özgür Olalım Yeter'

– *İstanbul'a üç-dört gün önce gelmiştiniz. O günden bu yana müziğinizde ne değişti?*

İki yıldır farklı bir grupla çalışıyorum. Bu grupta iç iletişim çok özel bir yere sahip. Gitarımı da eskiye kıyasla daha farklı bir biçimde öne çıkaran bir beraberlik bu. Sanırım bu grupla yaptığımız müzik, eskilerden biraz daha '*funky*', daha ritmik ve hızlı. Bu, hem Larry Goldings gibi bir orgcuya hem de Bill Stewart gibi müthiş bir davulcuya sahip olmamızla bağlantılı.

– *Neden orglu bir formata yöneldiniz?*

Saksofoncu Joe Lovano ile birlikte bir dörtlümüz vardı, biliyorsunuz. Joe bana göre müthiş bir müzisyen. Beraberce yarattığımız müzik öyle derin izler bıraktı ki bende, yeni bir grup oluştururken Joe'nun yerine başka bir saksofoncu almak pek içimden gelmedi. Nefeslilerden uzaklaşmak istedim bir süre. Tam bu sırada Larry ile karşılaştık. O bir piyanist veya orgcu olmanın çok ötesinde bir müzisyen. Gitarın orgla bütünleştiği zaman ne kadar güzel bir sonuç çıktığını biliyorsunuz.

– *Son albümünüzde daha da faklı, hatta şaşırtıcı bir tablo var. 'Quiet' adlı bu yapıtta akustik gitar çalıyorsunuz. Sizi mutlak bir elektro gitarist olarak tanıyanlar, neye uğradığını şaşırdı!*

Yeni bir hayat, değil mi? Aslında deri değiştirmedim. Akustik gitar çalmaya bayıldım. Müzik çizgimin doğal parçası haline geliverdi. Ben akustik gi-

1951 yılı sonunda Ohio'da doğan John Scofield, Connecticut'ın Wilton kentinde rock dinleyerek büyüdü. Ardından blues ustaları ile müziksel bağ kurmaya çalışan genç gitarcının dünyası, 1960'ların ilk yarısında Jim Hall, Wes Montgomery ve Pat Martino gibi jazz devlerini dinleyince kökten değişti.

Jazz tutkusu onu ünlü Berklee müzik okuluna sürükledi. 1970-73 arasında vibrafon virtüözü Gary Burton'ın gözetiminde eğitimini tamamlayan Scofield, efsanevi trompetçi Chet Baker'ın uzun bir aradan sonra geri dönüşü için hazırlanan bariton saksofoncu Gerry Mulligan'ın teklifi üzerine, şimdi-

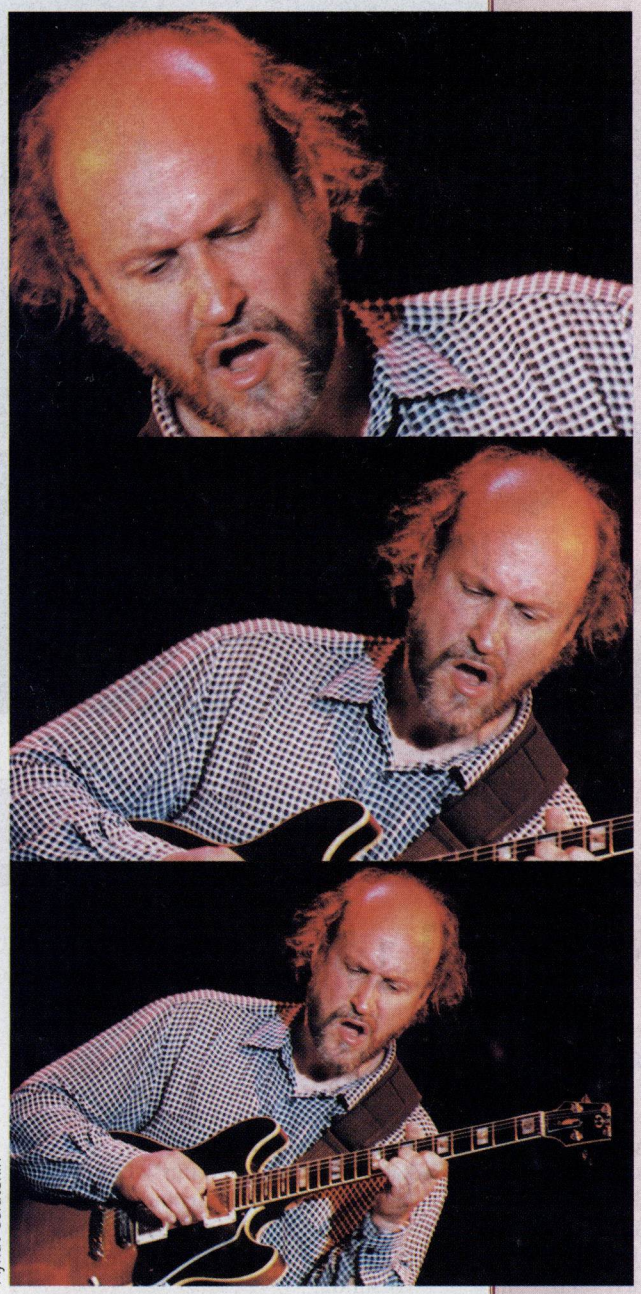

Aykut Uslutekin

tardaki '*direkt*' sesi seviyorum. Kulağa çok dürüst gelen bir sesi var onun tellerinin. Ama onu çalmak için özgüvenin tam olması gerek. Ben bu noktaya galiba daha yeni geldim. Şimdi kendimi çok genç hissediyorum.

– Sizi jazz müziğine çeken şey ne oldu?

Biliyorsunuz ben bir ryhthm and blues gitaristi olarak yetiştim. Müzik müziktir, ama hep şunu düşünmüştüm gençlik günlerimde: '*Eğer en iyi gitarcıları dinlemek istiyorsanız, onların hepsini de jazz müziğinin içindekiler arasında bulursunuz.*'

– Önemli bir olay var mıydı, size 'jazz'da gelişmeliyim' dedirten?

Yok, benim için biraz farklıydı belki. Ben hep jazz duygusuyla içiçe büyüdüğümü hatırlıyorum. Bir başka önemli hatıram, eski günlerde TV'de büyük bir ilgiyle izlediğim Louis Armstrong özel programları. Tam o sıralarda gitar çalmaya başlamıştım. Louis'i biraz tuhaf buluyordum insan olarak, ama trompeti muhteşemdi. '*Ne kadar ilginç bir müzik yapıyor*' dedirtiyordu her zaman bana. Çok küçükken bir de Django Reinhardt albümü vardı evde. Ben hep o eskileri çok sevmişimdir. Biliyorsunuz bir gelenekçi değilim ben, ama swing ve blues'u hep çok sevdim.

– Folk müziği sizin için ne ifade ediyor?

Çok şey. 10-11 yaşlarında gitar çalmaya başladığımda folk müziğinin revaçta olduğu bir dönemdi. Peter, Paul and Mary; Kingston Trio ve buna benzer bazı gruplar çok dinleniyordu. Yaptıkları müziğin ne kadar '*Amerikan*' olduğu tartışılır tabii, çünkü bunların kökeni İskoç veya İrlanda ezgilerine uzanıyordu. O enfes minor melodileri çok sevmişimdir her zaman. Ama hep bir '*amatör*' sevgiydi bu. Folk müzisyeni olmak hiçbir zaman aklımdan geçmedi, ama bir ara blues gitaristi olmayı düşlemiştim. 15 yaşındaydım o zaman. Benim biraz şansım oldu galiba. Jazz dünyasına girdiğimde, gitaristlere ilgim şimdilerden daha büyüktü.

– Kimliğinizi bulmakta pek güçlük çekmediniz...

Pat Metheny, Bill Frisell, John Abercrombie ve ben, jazz söylemi içine rock unsurlarını kattık. Bu önceleri bu kadar yoğun değildi. Tenor saksofon çalmadığıma her zaman şükrederim. Çünkü John Coltrane, Joe Lovano, Wayne Shorter, Joe Henderson gibi devlerin tarzları altında ezilirdim gibi gelir bana. Şimdi aynı şey belki gitaristler için geçerli. Artık özgün tarz yaratmak o kadar kolay değil. Özgün sesi bulmak o kadar kolay değil ama şu da önemli: Herkesin içinde gizli bir özgün ses var. Onu bulmak gerek.

– Günümüzde jazz kavramı iyice bulanmış durumda. Jazz nedir, ne değildir? Ya da, bir başka deyişle, jazz'ın artık jazz olmadığını nasıl öngörebiliriz. Nedir bu sınır çizgisi?

Bu önemli bir konu. Bana kalırsa, 1950'lerden bahsedersek eğer, o zamanlar jazz dediğimizde çok açık bir karşılığı vardı bunun. O zaman bebop vardı, dixie vardı ve bunlar birbirine çok yakındılar. Akorları aynıydı. Bugün benim müziğimde de bebop'ı duyarsınız, ama o zamanın müziğinde olmayan başka şeyleri de duyarsınız. Biliyorsunuz ki jazz'ı etkileyen pekçok müzik türü var. Eğer bu bileştirme işini, tutup da '*eh hadi şimdi şu türleri sentezlemeyi bir deneyelim*' diyerek yapmaya kalkarsanız, sonuçlar hayli kötü de olabilir. Şimdi, belli dönemlerde tarifini kendisi yapan belli müzik türleri var, ama bugün bunlardan etkilenirken, sezginizin size doğru şeyleri yaptırması gerek. Artık 1950'leri, 60'ları yaşamıyoruz. Ben rock ve folk müziklerden de etkilendim ama bunları jazz müziğine eklerken, ortaya çok dürüstçe birşey çıkmasına gayret ediyorum. İstiyorum ki, hiçbir nota yapmacık olmasın.

Jazz-rock türünde öyle ticari örnekler ortaya çıktı ki, bunların bir kısmında ben jazz estetiğini bulduğumu söyleyemem. Jazz estetiği, doğaçlama üzerinde, her seferinde farklı, yeni bir şeyler söyleme üzerinde ayakta durur. Ben şimdilerde jazz ruhunun ortadan kaybolmakta olduğundan endişeliyim. Bu ruhu canlı tutmak için ille de ticari olacağım diye ısrar etmemek, hit peşinde koşmamak gerekir.

– Miles Davis olmasaydı sizin müziğiniz nasıl olurdu?

Miles benim yapmayı istediğim şeyleri yapıyordu. Hiç bir zaman '*orta yol*'cu olmamayı, vasat olmamayı seçti. Müziğinin bir kısmı popüler oldu, küçük bir kısmı da hayli ticariydi. Miles müzik eleştirmenlerinin istediği gibi dümdüz, '*sadık*' bir çalma tarzını hiçbir zaman benimsemedi. İnandığını çaldı. Olağanüstü derecede kuvvetliydi. Sezgilerini takip etmenin önemini öğretti bana. İşte en önemlisi bu: İç sesini dinlemek, ne olursa olsun doğru hissettiğini çalmak. Onunla birlikte çalmaya başladığımda, artık bir jazz müzisyeni değil, aynı zamanda bir süperstardı. Hem sıcak ve groovy çalıyordu, hem de lirizmi ön planda tutuyordu. Benim her zaman yapmaya çalıştığım şeyi mükemmel bir şekilde yapıyordu: Mümkün olduğu kadar az nota çalmak. Sadece ne çalacağını '*bildiğin*' zaman çalmak. Başka deyişle, zırvalamak. Bilinen kalıpları tekrarlamak. Doğaçlamaya yeni anlamlar kazandırmak. Bu, Miles ile birlikte çalmanın gururundan veya mali boyutundan daha önemliydi.

Bakın, jazz öyle birşey ki, bazı geceler çıkar çalarsınız, ortaya hiçbir şey çıkmaz. Ne kadar denerseniz deneyin, farketmez. Ama bir gece, öyle şeyler yaratılır ki, o kendini aşma, bilinç ötesini tüm büyüsüyle yaşama ve yaşatma olayı... Bunu başka hiçbir müzik türünde yaşayamazsınız. Miles işte buna inanıyordu. Jazz'ın ne kadar kırılgan olduğu ortadaydı, ama o jazz'a kendisini vermişti. Miles'la oturup konuşurduk. John Coltrane, Herbie Hancock ve diğerleriyle yaptığı müziği çok severdi. Ama çok akıllıydı Miles. Onlarla yaptığı müziği öyle bir noktaya getirmişti ki, artık o noktadan sonra değişmek gerekiyordu. Bir türle ün ve beğeni kazanıp sonsuza kadar onun mirasını yemek doğru bir yaklaşım demek değildi ona göre.

– *Jazz'ın içindeki modernistlerle gelenekçiler arasında hangi tarafa daha yakınsınız?*

Her iki taraf da haksız. Daha doğrusu her iki taraf da haklı. Aslında herkes kendisi işin ne doğruysa ona inanmalı. Ben geleneği çok seviyorum. Gelenk olmadan müzik de olmaz. Bugüne kadar müzikteki Wynton Marsalis de dahil herşey geçerliliğe sahiptir. Eğer ben birşeyi seviyorsam, sevdiysem, neymiş ve nereden geliyormuş, hiç umurumda değil. Bach, Mozart, Gismonti, Hindemith, Prince... Gelenekle ilgili şöyle birşey var. Standart blues formunu alın. Son 75 yıl içindeki yorumlarla bu tarzda öylesine yüksek bir standarta ulaşıldı ki, artık onu aşmak için mücadeleye gerek var mı? Değer mi? Evet, gerçekten iyi bir yorum varsa, biri '*I Got Rhythm*'i muhteşem biçimde icra ediyorsa, tabii ki değer.

Ama başka formatları, başka söyleyiş biçimlerini düşünmek ve yaratmak zorundayız. Tazelenmek için gereklidir bu. Yani eğer çalarken kendinizi tazelenmiş ve iyi hissediyorsanız da herşey harika olabilir. Çaldığınız şeyin sesi size kendinizi anlatıyorsa, yeter de artar bile.

– *Jazz müzisyenlerinin artık hemen her ülkeye daha doğrusu dünyaya ait olması konusunda ne diyorsunuz?*

Müthiş bir olay bu. Jazz'ın dünya müziği olması, insanların ona kendi dünyalarını, etnik etkileşimlerini getirmesi heyecanlandırıcı birşey. Ben jazz'a, Amerikalı olmama rağmen kendimden değişik birşeyler kattım. Neden Türkiye'den, Çin'den biri bunu yapmasın? Bu müziği büyüten, geliştiren birşey. Jazz nedir, ne değildir, fazla ilgilenmiyorum artık. Benim için iyi müzik var, kötü müzik var ve ben kötü müziğe ulaşmaya çalışıyorum. Jazz bence bir yöntem, bir tarz olmaktan çok, insanlara özgürlük düşüncesini veren, esneklik kazandıran, tuhaf bir buluş. Güzel tarafı da bu.

– *Jazz söylemi içindeki gitar virtüözleri arasında sizin gibi bazı isimlerin neden ticari olmanın aşırı cazibesine kapılmadıklarını merak ederim hep.*

Ben hiçbir zaman parayı reddetmedim ama ticari cazibeye evet demek için gerçek nedenlerinizin olması gerekir. Kendinize yalan söyleyemezsiniz. Her sanatçının içinde bir ses olur ve '*boşver, bu tür akıntılara kapılma*' der. Bende de böyle bir ses var. Ama şunu da söyleyeyim. Ben ticari olmak istiyorum ve olabileceğim en ticari pozisyon bu! Hiçbir zaman paraya hayır demedim, ama her zaman reddettiğim birşey var: Sevmediğim şeyi asla çalmam. Eğer sevmediğim birşeyi çalsaydım, olağanüstü mutsuz bir insan haline gelirdim! Zaten, sevdiğim şeyleri çalmak yeterince zor! Tabii bir gün şeytan karşınıza çıksa, '*al sana 50 milyon dolar, git o stadyuma ve şunları çal*' dese, zıvanadan çıkar mıydım? Belki. Ama hiçbir zaman böyle olmuyor elbette. Bir albüm çıkarırsın, yeni bir grup kurarsın, belki sevmeden çaldığın müziği beğenen bir kitle de oluşur, belki hayranlarının sayısı da artabilir ama sonuçta... gerçekten değmez.

– *Genç gitaristlere ne gibi önerileriniz var?*

Gitara çok zaman ayrısınlar. Sürekli çalsınlar onu. Gitarı kendi kişiliklerinin parçası kılsınlar. Hepsi bu.

lerde klasikler arasında yer alan Carnegie Hall konserlerinde bu iki ustaya eşlik etti.

Esnek, ama dinamik tarzı, o sıralarda Mahavishnu Orchestra'dan ayrıldıktan sonra George Duke'la grup kurmuş olan Billy Cobham'ın dikkatini çekti. Ünlü davulcuyla iki yıl turneler yapan Scofield, artık adını duyurmaya başlamıştı. Lee Konitz, Charlie Mingus, Jay McShaan, Eddie Harris ile kayıtlar yaptı.

Artık iki ayağı üzerinde durabileceği noktaya gelen Scofield, 1979 yılında, kontrabasçı Steve Swallow ve davulcu Adam Nussbaum'la birlikte büyük saygı toplayan üçlüsünü kurdu. 1982'ye kadar birlike kalan üçlü '*Shinola*', '*Out Like a Light*' ve '*Bar Talk*' gibi her biri büyük beğeni toplayan albümler çıkardı.

Bu sessiz sedasız gitarcının adını asıl duyuran olay ise, uzun bir hastalık ardından jazz dünyasına geri dönmüş olan Miles Davis'in onu grubuna alması oldu. Davis'le birlikte üç albüm çıkartan Scofield, 1985'de davulcu Dennis Chambers'ı yanına aldı ve funk öğesi ağır basan, sarsıcı bir müziğe yöneldi.

1980'lerin bu çarpıcı beraberliği altı albümle sonuçlandı. Sürekli olarak jazz ekseninde müziğin oyun alanını genişleten Scofield, 1990'da ünlü Blue Note şirketine geçtikten sonra herbiri içinde biçimsel yenilikler taşıyan '*Time On My Hands*', '*Hand Jive*' gibi albümlere imza attı; Pat Metheny ile çıkardığı '*I can See Your House from Here*' adlı çalışma 1994'ün en iyi jazz albümü seçildi.

Bütün zamanların en iyi saksofoncularından Joe Henderson'ın '*Onu ilk duyduğumda, benim saksofonda denediğimi onun gitarda büyük rahatlıkla döktüğünü hayretler içinde farkettim*' dediği Scofield, elbette ki kaçınılmaz olarak, Henderson'ın, Miles Davis'in ölümü ardından '*ustaya saygı*' amacıyla hazırladığı '*So Near So Far*' albümünde olağanüstü bir yorum sergiledi.

Bunu iki yıl önce Herbie Hancock'ın '*The New Standard*' başlıklı albümündeki olgunluk ürünü yorumlar izledi.

PolyGram

Caz

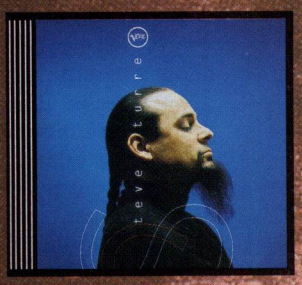

STEVE TURRE
(Verve)
Bir süre önce ülkemize de gelen Trombonist/Kompozitör Steve Turre'nin, denizkabuklarını çalmakdaki ustalığını caz severler bilirler. Mükemmel bir müzisyen kadrosuna sahip bu albümde, Afro-Cuban, samba/bossa nova tarzlarında, çok zengin bir albüm ortaya çıkmış. Özellikle *In A Sentimental Mood*'un Cassandra Wilson tarafından yorumu mükemmel. Andy Gonzalez, Mongo Santamaria, J.J Johnson, Cassandra Wilson, Stephen Scott, Romero Lubambo, Randy Brecker, Jon Faddis ve birçok yeni jenerasyon trompetciler ile dolu bir müzik şöleni.

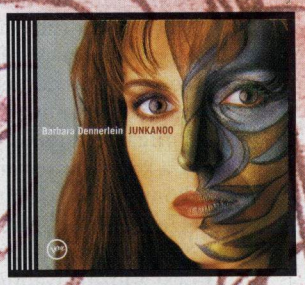

BARBARA DENNERLEIN
JUNKANOO
(Verve)
Barbara Dennerlein deneyimli bir klavyeci, daha doğrusu bir Hammond B-3 organ ustası Jimmy Smith tarzı sevenler, Dennerlein'in müziğinde hiç yabancılık çekmeyecekler. Dennerlein klasik cazın yanısıra albümde caz/fusion ve funk örneklerine de yer vermiş. Randy Brecker, Don Alias, David Murray, Dennis Chambers, Mitch Watkins ve diğer önemli müzisyenlerden destek almış.

ÇOK YAKIND
NIGHT ARK In Wonderland (
MAKOTO OZONE (feat. John
You And The Night and the Mus
HOWARD JOHNSON'S GRA
ORNETTE COLEMAN & JOA

Deutsche Grammophon DECCA PHILIPS Classics BELART A&M RECORDS GITANES polygram EDITIONS DE L'OISEAU-LYRE LONDON mercury metronome MO MOTOWN polydor VERTIGO Verve THE PRECI ORGANISA

Verve'le dinlenir...

RAKS MÜZİK

ERBIE HANCOCK & WAYNE SHORTER
+1
/erve)
isi için de fazla söylenecek şey yok! 40 yıla skın süredir müzikal serüvenlerini sürdüren bu iki ev, zamanın efsanesi Miles Davis Quintet'inin iki enç elemanı idi. Sadece ikisinin yer aldığı bu bümde aralarındaki büyüleyici müzikal bağ, nleyiciyi adeta albümün içine çekiyor. Geçtiğimiz ne, Thelonius Monk Caz yarışmasında konuk larak çalan ikiliye, performans sonrası Pat etheny ikili bir albüm yapmalarını tavsiye etmiş onlar da bu fikirden yola çıkarak, belkide 997'de biz caz severlere sunulan en hassas ve ze albümü ortaya çıkarmışlar.

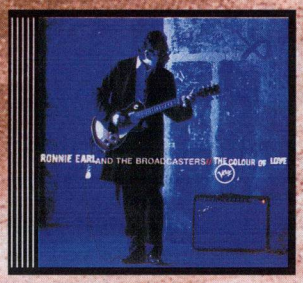

RONNIE EARL & THE BROADCASTERS
THE COLOUR OF LOVE
(Verve)
Gitarist Ronnie Earl'ün bu ilk albümü, tecrübeli gitaristin bir çok yönünü ortaya koyuyor. Aslında bir blues müzisyeni olan Earl'ün müziğinde Clapton, Santana, B.B. King, Albert Collins, Wes Montgomery etkileşimleri çok açık görülüyor. Albümde, The Allman Brothers'dan Gregg Allman klavyeli çalgılarda kendine eşlik etmiş. Ronnie earl albümünü, ünlü gitarist Albert Collins'e adamış. Blues severlere ısrarla tavsiye ederiz.

PHILIPPE SAISSE
NEXT VOYAGE
(Verve)
Fransiz piyanist/kompozitör Philippe Saisse, solo kariyerine geçmeden önce Chaka Khan, David Sanborn, Al DiMeola, Al Jarreau gibi bir çok ünlü ile stüdyo çalışmalarında bulunmuş. Piyanistliği kadar, elektronik müziğe olan katkılarından dolayı da tanınan Saisse, bu ikinci solo albümünde günümüzün R&B, hip-hop değerlerini, kendi enstrumental caz tarzı ile birleştirmiş. Philippe Saisse'ye albümde eşlik eden bazı müzisyenler. Kirk Whalum, Steve Khan, Jeff Beal, Marc Antoine, D-Knowledge...

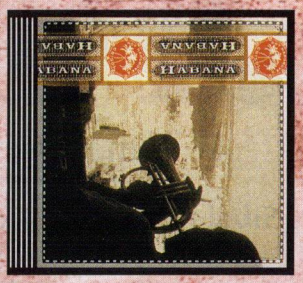

ROY HARGROVE'S CRISOL
HABANA
(Verve)
Yeni jenerasyon trompetçilerin başında gelen Hargrove, kendine caz dünyasında haklı bir ün kazandırdı. Kenny Dorham ve Dizzy Gillespie ekolünü yeni arayışları ile sürdüren Hargrove, bu albümde Cuba'nın en önemli müzisyenleri ile çalışarak Afro-Cuban caz geleneğini başarıyla sürdürmüş. Coşkulu, zengin aranjmanlar ve mükemmel bir müzisyen kadrosuna sahip albümde, Roy Hargrove'a David Sanchez, Chucho Valdez, Horacia 'El Negro' Hernandez, Gary Bartz, Russell Malone gibi cazcıların yakından tanıdıkları isimler eşlik etmişler.

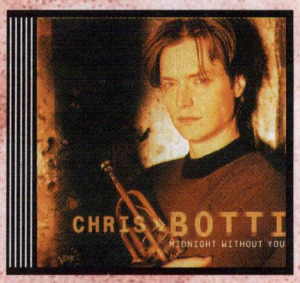

CHRIS BOTTI
MIDNIGHT WITHOUT YOU
(Verve)
Chris Botti, yeni nesil trompetçiler arasında biraz farklı bir yere sahip. Melodik hassasiyeti, ve tonu itibariyle pop'a daha yakın gibi görülen, fakat klasik altyapılı bir caz müzisyeni olan Botti, yeni albümünde değişik unsurlara yer vermiş. Pop elementlerinden, Miles Davis'in son zamanlarını andıran balladlara, günümüzün acid-jazz soundlu hareketli parçalarına kadar bir çok rengi bulmak mümkün. Bu genç yeteneği kaçırmayın.

ORQUESTRA WAS
FOREVER'S A LONG, LONG TIME
/erve)
rammy ödüllü prodüktör Don Was, Rolling tones, Bonnie Raitt, Bob Dylan gibi bir çok ünlüye üdyoda destek olmuş bir isim. Was (Not Was) dlı grubu hatırlayanlar olacaktır. Bu albümün ana zelliği, CD formatında 15 dakikalık bir film de ulunmasıdır. Bilgisayarı olanlar bu filmi leyebilirler. Albüm genelde hip-hop ritmler ile olu. Herbie Hancock, Sheila E., Harvey Mason, erence Blanchard gibi ünlülerin de bulunduğu lbüm geniş bir yelpazeye sahip.

BEN NEILL
TRIPTICAL
(Verve)
Trompetçi Ben Neill gerçekten ilginç bir müzisyen. Müziği, Ambient'den Techno'ya uzanıyor ve elektronik müziğin her türlü elementi kullanılmış. Kendi icadı olan 'Mutanttrumpet' ile adeta başlı başına bir grup. Bu enstrüman ile hem trompet çalıyor, hem de bilgisayar sinyalleri yollayabiliyor. Tabii bütün bu elementlerin üzerinde caz etkileşimini görmemek mümkün değil. Albüme iki DJ katkıda bulunmuşlar. Caz'ın şu günlerde değişik şekiller aldığı bir gerçek. Bu albüm bunun somut bir örneği. Acid-Jazz severlere ısrarla tavsiye ederiz.

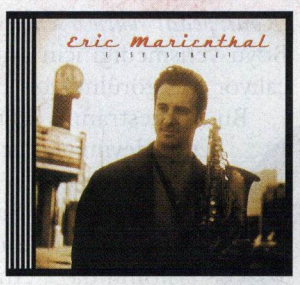

ERIC MARIENTHAL
EASY STREET
(Verve)
Jazz severler Eric Marienthal'ı Chick Corea Electric Band'den hatırlıyacaklar. Kendine özgü bir alto saxophone soundu olan Marienthal, pop jazz'ı günümüze biraz farklı bir boyutta taşıyan isimlerden. Produktörlüğü gitarist Lee Ritenour'un yaptığı albümde konuk sanatçılardan bazıları John Beasley, Russel Ferrante, Don Gruisin, Jeff Lorber gibi tanıdık isimler. Hip-Hop ve Acid Jazz'ın ritmik yapılarının zengin olduğu, keyifli bir albüm.

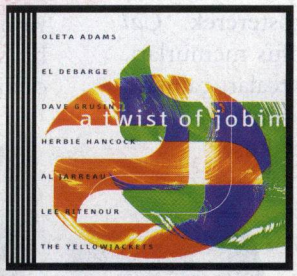

A TWIST OF JOBIM
(Verve)
Antonio Carlos Jobim'in ölümsüz besteleri, özellikle ölümünden sonra bir çok sanatçı tarafından yorumlandı. İşte bu anlayışla yapılmış bir toplama albümü daha. Oleta Adams, El Debarge, Dave Cruisin, Herbie Hancock, Al Jarreau, Lee Ritenour, The Yellowjackets gibi sanatçıların Jobim klasiklerini, pop caz anlayışı ile yorumladıkları albümün geniş bir dinleyici kitlesine sesleneceği kuşkusuz. Her arşive lazım bir yapıt.

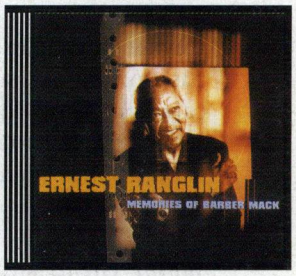

ERNEST RANGLIN
MEMORIES OF BARBER MACK
(Verve)
Ernest Ranglin, Jamaica'nın caz dünyasına kazandırdığı en köklü isimlerinden. Gitarist, bundan önceki albümlerinde olduğu gibi cazı, reggae ile bütünleştirip, Jamaica adalarının egzotik havasını müziği ile yaşatmaya devam ediyor. Sly Dunbar, Larry McDonald, Jon Williams ve David Williams gibi müzisyenler'in katkılarıyla yapılan albümü Ranglin, 'Barber Mack' lakablı yerel bir saxophone ustasına ve müziğine adamış.

• **çok yakında** • *ÇOK YAKINDA* • çok yakında
turing Arto Tunçboyacıyan, March Johnson, Armen Donelian, Ara Dinkjian),
ofield), **RODNEY KENDRICK** We Don't Die, We Multiply, **HELEN MERRILL**
BHEKI MSELEKU Beauty of Sunrise, **RHODA SCOTT** Alone,
ITY Right Now, **CLARENCE GATEMOUTH BROWN** Gate Swings,
IM KUHN Colors

GITANES JAZZ PRODUCTIONS · JAZZ polyGram · VERVE

PolyGram - Raks Müzik Yapım San. Tic. A.Ş.
Merkez : Korukent Sitesi A3 Blok D. 21 Levent 80600 İstanbul
Tel: (212) 212 3651 (3 Lines) Fax: (212) 266 7518
Dağıtım : Tel: (0212) 520 8599 Fax: (0212) 520 8548

rocket · fontana · Fourth & Broadway · ISLAND · REMARK · TUFF GONG · WING RECORDS · BLUEROOM · REALLY USEFUL RECORDS · WILDCARD · Stockholm Records · Hollywood RECORDS

RÖP.

Jazz Arısı TUNA FISH

■ Tuna Ötenel, 4. Kuşadası Jazz Festivali'nde Çalıyor.

Sibel Köse

1933 yılında bir Bulgar gemisi yanaşıyor İstanbul kıyılarına. Diğer yolcuların yanısıra bir de futbol takımı var gemide. Takımın kalecisi maç bitip de dönüş vakti geldiğinde binmiyor gemiye, kıyıdan arkadaşlarına el sallıyor. Ahmetoğlu Cevdet Türkiye'de kalmaya çoktan karar vermiş. Beşiktaş Nüfus Dairesine gidiyor kaydını yaptırmaya. Soruyorlar orada: '*Ne iş yaparsın?*' diye, Cevdet Bey müzisyen olduğunu söylüyor kemanını göstererek. '*Çal da görelim*' diyor nüfus memurları. Cevdet Bey çigan parçaları çalmaya başlıyor nüfus dairesinde ve çalarken kemandan kuş sesleri gibi sesler çıkmaya başlayınca memurlar '*senin elin de çok güzel ötüyormuş, soyadını Ötenel yazalım*' diyorlar. '*Tamam*' diyor Cevdet Bey ve Kars'a kadar birçok ilin halkevlerinde bandolar, orkestralar kurmak üzere görevlendiriliyor sonrasında. 1947 senesinde kendisi gibi müziğe meraklı, Fahri Kopuz'un öğrencisi olarak alaturka keman ve alafranga Hawaian gitar çalan Belkıs Hanımla tanışıp evleniyorlar ve aynı yıl bir oğulları oluyor İstanbul'da. Bir ucu Bulgaristan'da bir ucu Türkiye'de bir ırmağın adını veriyorlar ona: Tuna.

Babasına Eskişehir'deki Şeker Fabrikasında orkestra kurması için gelen teklif üzere buraya taşınıyorlar ve Tuna Ötenel'in çocukluk yılları Eskişehir'de geçiyor. Babasının çalıştığı orkestrada çok çeşitli müziklerin çalındığını anlatıyor: Klasik müzik, tangolar, bolerolar, sambalar ve bunların herbirine göre ayrı kıyafetler giyildiğini de ekliyor. Hayattan zevk almasını bilen biri olmasının yanında bazen de disiplinli ve sert olan babasından çok küçük yaşlarda piyano dersleri alan Tuna Ötenel, yemek müzikleri, dans müzikleri yapan orkestraya zaman zaman katılıyor. 6 yaşında tumba ve marakas çalıyor ve bazen de piyanoda çigan parçalarına eşlik ederek grubun maskotu haline geliyor. Evlerindeki kuzinenin yanına davul tokmağını koyarak da davul çalışıyor o arada. Davulcunun gelmediği bir gece –8 yaşında o zamanlar– davul çalıyor hatta. '*Kontrpedal yoktu o senelerde*' diyor. Boyu yetişmediği için ayakta çalıyor ve görülmüyor bile. Bu orkestranın içinde kendi deyimiyle '*çekirdekten*' yetişiyor.

Eskişehir'deki Şeker Fabrikasının konser salonunda Ankara'dan gelen tiyatrolar, klasik müzik konserleri yer alıyor o senelerde. '*Tahta Çanaklar*' oyununu seyrediyor, başrolde Yıldırım Önal'ı. Cevdet Bey klasik müzik konserleri için gelen müziyenlerden Mithat Felmen'e oğlundan söz ediyor ve piyano çaldığını söylüyor. İlkokul dördüncü sınıfa geldiğinde konservatuvar sınavlarına girmesini söylüyor Felmen. Bunun üzerine babası ve Tuna Ötenel Ankara'ya gidiyorlar sınav için. Fuat Türkay –o zamanki konservatuvar müdürü– alıyor Tuna'yı sınava ve nota basıp tekrarlamasını istiyor. Babası itiraz ediyor hemen; '*Öyle yapma, Tuna arkasını dönsün ve sen notayı bas Tuna da ismiyle söylesin*' diyor. Ve önce tek ses, sonra çift, üçlü, dörtlü derken akorları isimleriyle söyleyen Tuna konservatuvarı 10 numarayla kazanıyor ve Ferhunde Erkin'in öğrencisi oluyor. Yatılı olarak bir yandan konservatuvarda okuyan 11 yaşındaki Tuna bir yandan da hademelerin eşliğinde gittiği İltekin İlkokulunu bitiriyor. Solfej derslerine çalışmadan giren Tuna sıra ona gelene kadar bütün parçaları ezberliyor, arkadaşları oyunlarında onu '*Şeytankulak*' diye çağırıyorlar artık. Büyük sınıflardaki ağabeylerinin jazz müziği çaldıklarını duymaya başlıyor. '*En iyi çalanlardan biri Türkiye'nin en iyi kornocularından Melih Gürel'in kardeşi Metin Gürel'di*' diyor ve o sıralarda okulda jazz çalmanın yasak olduğunu ekliyor. Hatta bir gün Metin Gürel kendisi çalmayı bitirip de birinin onun gibi çaldığını duyunca, merak ediyor ve gelip Tuna'yı buluyor bir başka sınıfta, arkadaşlarıyla birlikte azarlıyor Tuna'yı '*yasak*' diye. İyi bir öğrenci olmasına ve hatta Hikmet Şimşek'in solfej dersinden yıldızlı on almasına rağmen bir süre sonra jazz çaldığı için çıkartıyorlar Tuna'yı okuldan ve '*çalgıcının oğlu*' diyorlar ona, üstelik babası bazı hocalarının arkadaşı olduğu halde. Babası önce Tuna'nın saçlarını ceza olarak üç numaraya vurduruyor, sonra da yeni Calisia marka duvar piyanosu alıyor ona.

Konservatuvardan atıldıktan sonra babasıyla birlikte yemek müziği çalıyorlar bir süre. Bazen de geceleri sonradan yanan Ankara Ulus'taki Tabarin Barda babasının orkestrasında çalıyor. Bunun dışında da evde piyano çalışıyor. On üç yaşında olduğu ve reşit olmadığı için '*Babasının muvaffakatı altında çalışabilir*' diye izin alınıyor kendisi için. 1962 yılında Radyo Çocuk Kulübüne giriyor, Muzaffer Arkan'ın şefliğinde piyanist olarak, her cu-

martesi saat 5'te canlı yayında çalıyor yedi, sekiz yıl boyunca. Orhan Sezener'in orkestralarında çalışıyor. Bunlardan birinde, şimdiki Gençlik Parkı evlendirme dairesinin yerinde yer alan Göl Gazinosunda İspanyol balelerine eşlik ediyorlar. 1962-64 yıllarında aynı zamanda babasıyla Büyük Orduevinde keman-piyano müzik yapıyorlar. O sırada Ankara'da askerliğini yapmakta olan Metin Gürel'in çok dikkatini çekiyor ve onun kurmuş olduğu grupta çalmaya başlıyor. Sekiz yıl beraber çalışırel'in yurtdışına gitmesiyle orkestradan ayrılıyor.

Bu arada 1968 yılında Metin Gürel'in Amerikalılardan aldığı alto saksofonu kendisine vermesiyle Ötenel'in müzisyenliğinde yeni bir sayfa açılıyor. Piyano altyapısı olduğu için zorlanmadığını, rejisterları öğrendikten sonra hemen çalışmaya başladığını ve hiçbir saksofon metodu çalışmadığını söylüyor. Alto saksofonu Kıbrıslı yaşlı bir astsubaydan 3 bin liraya aldığı tenor ve İstanbul'dan alınan soprano saksofon iz-

(bas), Tufan (vokal), davulcu Turhan Eteke'nin kızı Türhan Eteke (vokal) ile yaz-kış çalışıyorlar. Oradan da Bursa'ya gidip Güray Aktalay (trompet), Metin Çotal (trombon), Alper Feyman (bas), Necdet Ulusoy (davul) ile birlikte Bursa Aile Gazinosunda çalışıyorlar.

1972 yılında İlhan Feyman Kulübünde tiyatro sanatçısı Berin'le tanışıp evleniyorlar, ve şu anda trombonist olan oğulları dünyaya geliyor ve ona da Tuna nehrinin kolunu isim olarak koyuyorlar: Meriç. Bu-

Aykut Uslutekin

Tuna Ötenel ve Grubu YKB Gençlik Festivalinde...

yorlar. '*Jazz'ı onun yanında öğrendim*' diyor. Metin Gürel'le İzmir Caddesindeki Balin Otelde, şu anda Atakulenin olduğu yerde yeralan Amerikan Subay Kulübünde ve NCO Kulüpte çalışıyorlar. Metin Gürel Tuna Ötenel'i NCO Kulübüne ilk kez gönderdiğinde vestiyerde birine rastlıyor ve ona alt kata nasıl gideceğini soruyor. '*Sen Tuna mısın? Ben Selçuk Sun*' deyince yine kendi deyimiyle '*ödü patlıyor*' ve bugüne kadar da ödü patlamaya devam ediyor. 70'li yıllarda Metin Gü-

liyor. Bir süre değişik yıl ve yerlerde, çeşitli müzisyenerle Dün, Bugün, Yarın Orkestrasında çalışıyor. Bu orkestrada yer alan müzisyenlerden bazıları da şunlar: Şanar Yurdatapan (bas gitar), Cezmi Başeğmez (davul), Atilla Özdemiroğlu (keman, vibrofon), Kübalı Monole (perküsyon, vokal), Tufan Ünalp (vokal), Metin Çotal (trombon). Soloları yazıp da önlerine konulunca Metin Çotal'la birlikte bu orkestraya '*başkaldırıyorlar*' ve İzmir Efes Otelinde bu kez Kudret Öztoprak

rada çalışırken Erol Pekcan ve onun orkestrasının elemanları kendi programlarının ardından gelip onları dinleyip, alkış tutuyor, ıslıklar çalıyor ve dans ediyorlar. Pepe'nin ayrılmasıyla o orkestraya giriyor. Başçı İlhan Tonguç'un gitmesiyle de yerine Kudret Öztoprak giriyor ve davulda baba Erol Pekcan Orkestrası olarak Ankara Otelinde çalmaya başlıyorlar. İlk zamanlar grupta bariton ve tenor saksofon ve flüt çalıp aranjmanlar da yapan Amerikan asıllı Don Mose, Türkçe adıyla Me-

Baba-oğul; Tuna ve Meriç Ötenel...

tin Mose da var. Güray Aktalay da trompet ve perdeli trombon çalıyor. Askerliğini Ankara'da yapan Fatih Erkoç da trombon ve vokal olarak bu gruba katılıyor bir dönem ve sonra çeşitli sebeplerle giden gidiyor. Kalan üçlü; Tuna Ötenel (piyano), Kudret Öztoprak (bas) ve Erol Pekcan (davul) 1978 yılında Türkiye'nin ilk jazz albümünü kaydediyorlar: '*Caz Semai*'. Bu albümdeki parçaların biri dışında ('*Ali'yi Gördüm, Ali'yi*' –anonim halk türküsünün uyarlanması) tümünün beste ve düzenlemesi Tuna Ötenel'e ait. Yine aynı dönemde de Özer Ünal'la (tenor saksofon) birlikte büyük orkestralarla –yaylı sazlar da dahil olmak üzere– televizyon çekimlerine gidiliyor. Anıların Müziği gibi radyo ve TV programları için radyo orkestrasıyla birlikte çalınıyor, aranjmanlar yapılıyor. Selçuk Sun yaylı sazlar aranjmanlarını, Tuna Ötenel de nefesli sazlar aranjmanlarını yazıyor. Bu programlardan birinde rahmetli jazz anası Sevinç Tevs'e de eşlik ediyorlar. 1979 yılında Ankara Otelinden ayrılmasıyla da grup dağılıyor.

78-79 senelerinde neyzen Aka Gündüz Kutbay ve Okay Temiz ile birlikte turneye çıkıyor Ötenel. Okay Temiz'in minibüsüne atlayıp, Fransa, İsveç ve ardından Norveç'e gidiyorlar. İsveç'te bir süre buradaki ünlü trompetçimiz '*Maffy*' Muvaffak Falay'ın yanında kalıyor, '*İsveç'in medar-ı iftiharı*' Bernd Rosengren (saksofon, besteci ve aranjör) ile tanışıp, hep birlikte çalıyorlar. Okay Temiz'le Paris'te '*Zikir*' albümünü yaptıktan sonra Türkiye'ye dönüyor. Marmaris'te Erol Pekcan, sonra Bodrum'da Emin Fındıkoğlu, daha sonra yine Bodrum'da kendi grubuyla çalışıyor: Nezih Yeşilnil (bas), Cankut Özgül (davul), Şenova Ülker (trompet) ve burada rahmetli Nükhet Aruca'yla tanışıyorlar. Aruca da gruba vokalist olarak katılıyor.

Bodrum'dan sonra İstanbul'a gidiyor Tuna Ötenel. Süheyl Denizci'nin yönettiği TRT Hafif Müzik ve Caz Orkestrasına katılıyor, hatta buraya yerleşmeyi bile düşünüyor. Burada Selçuk Sun'la Ziya Restoranda ve İmer Demirer'le Etiler'de Ece Barda iki sezon çalışıyor. Cankut Özgül, Nezih Yeşilnil ve İmer Demirer'den oluşan gruba Nükhet Aruca'nın vefatının ardından Nükhet Ruacan katılıyor. Bu dönemde ünlü aranjör Emin Fındıkoğlu'nun E-Phony grubunda da pazartesi akşamları çalışıyor.

'*İstanbul gece hayatı ve zorlu gidişattan, ve biraz da İstanbul'un pisliğinden dolayı 37 senelik Ankara bekçiliğine geri döndüm*' diyor ve ekliyor '*Bazen geceleri uyumadan önce kendime bir bekçi elbisesi diktirdiğimi ve onunla çaldığımı hayal ediyorum.*' Bu bekçiliği sırasında, Erol Pekcan sayesinde de pekçok müzisyenle çaldığını söylüyor. İşte unutamadıklarından bir tanesi: '*O sıralar hiç durmadan müzik dinlediğimiz Erol abinin evinde Benny Carter (sax), Harry 'Sweets' Edison (trompet), dünyada Charlie Parker dahil herkese eşlik etmiş olan Gildo Mohannes (piyano)'i dinliyoruz. 'April in Paris' parçasını ben çok seviyorum, sevmemin nedeni ise orada Clark Terry'nin çalması. Ankara Otelinde çaldığımız gecelerden birinde Erol Pekcan gelip 'Tuna, müjdemi isterim' diyor, ben de 'Hayrola abi, piyangodan para falan mı çıktı?' diyorum ve bana Clark Terry'nin Ankara'ya geleceğini söylediğinde dünyalar benim oluyor. Kalbim temiz olduğu için Clark Terry geliyor ve dünyanın en meşhur şarkıcılarından Joe Williams ile birlikte bir zamanlar cazın c'sinin yasak olduğu Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının konser salonunda konser veriyorlar. Clark Terry trompeti çalıp çalıp, bir süre sonra perdeleri aşağıya gelecek şekilde ters çevirip çalıp, onunla da yetinmeyip, aynı anda iki trompet birden (perdeli ve sürdinli) çalmaya başlayınca trompet hocala-*

rını düşünüyorum ister istemez ve bu manzara karşısında 'iyi ki jazz'ı yasaklamışız' diye söylendiklerini düşünüp acı acı gülüyorum.' Benny Carter konserinin sonunda Tuna Ötenel'i, Selçuk Sun'u ve Erol Pekcan'ı sahneye davet ediyor. Tuna'ya kendi saksofonunu veriyor ve kendi de piyanoya geçiyor. '*Benny Carter koca elleriyle piyano çalmaya başlayınca ödüm patladı, üstelik saksofonun üst rejisterlarını da bulamadım bir süre, sonlara doğru açıldım neyse ki*' diye anlatıyor. '*Yanımda Harry 'Sweets' Edison, basta Victor Sporalles, piyanoda Hilton Ruiz, alto saksofon ve flütte Chris Woods ve davulda da geçen sene Amerika'ya gittiğimde yeniden rastladığım Ed Soff. Biliyor musun Erol abinin vefa ettiğini ben ona söylemeden o bana söyledi, turnede öğrenmiş.*' Bir başka seferinde Joe Henderson'la birlikte gelen davulcu Billy Hart'la çalıyor ve '*Hepimize davul nasıl çalınır dersi verdi*' diyor. O sırada çalmayıp dinlemeyi tercih eden Henderson Tuna'ya gelip çaldığı saksofonları soruyor ve en sonunda '*Flüt ve klarinet de çalıyor musun?*' diye sorup da '*Hayır*' cevabını aldığında boynuna sarılıyor. Yine bir gece Erol Pekcan o sırada Ortaköy Ziya'da çalmakta olan Tuna'ya telefon ediyor: '*Bak kim çalıyor?*' diye. Herbie Hancock'u duyan Ötenel üç gece arka arkaya jam session'lara katılıyor. İmer Demirer (trompet), Tuna Ötenel (soprano saksofon), Buster Williams (bas), Neşet Ruacan (gitar), Erol Pekcan (davul) ve Herbie Hancock (piyano). '*Önceleri hiç çalamadım, son gece heyecanımı biraz olsun yenmeyi başardım*' diyor. Herbie Hancock'la ellerini ölçtüklerini neredeyse aynı büyüklükte oduklarını anlatıyor. Son yıllardaki güzel anılardan biri ise Parliament Superband'le birlikte gelen Gary Smulyan (bariton saksofon), Robin Eubanks (trombon) ve James Morrison'un (trompet, trombon) Gece Bar'a gelmesi: '*Önce biz çalarken bakıp gittiler, biz de dedik ki eyvah müziği beğenmediler. Bir süre sonra bir minibüs ve içinden çıkardıkları enstrümanlarıyla geri döndüler. Sabaha kadar çaldık. Çok güzeldi.*'

Yine son yıllarda Marmaris'te birlikte çalıştığı Cem Bumin ve Fransa'da yaşamakta olan Füsun Levet'nin Kuşadası'nda yürüttükleri Üç Boğa Kulübünde çalışıyor. '*Kuşadası'na gittim, 'kimle çalacağım?' diye sordum, iri yapılı bir arkadaş gösterdiler kontrbas çalıyor diye: Kürşat And. Kürşat bas bölümünü bitirdikten sonra hakiki bir basçı olmuş. Zaten jazz'a meraklıymış. İyi müzisyenler daima jazz müziğine merak sarar. Çok mutlu oldum, tonu çok güzel, müzikalitesi çok güzel. Üç sezon yazları çaldık. Füsun Hanımın kendi çabalarıyla yapmış olduğu festivallerde Fransa'dan gelen iyi müziyenlerle çaldık, jam-session'lar yaptık. İlk olarak Maffy'le (Muvaffak Falay) Ateş Tezer (davul), Kürşat And (bas), ben, sonra Peter King'le (İng. sax) Can Kozlu (davul), Kürşat, bugün Türkiye'de gözümüzü kapayıp söyleyeceğimiz tek trompetçi İmer, ve sonra Fransız Erik Poissant ve Sibel Köse (vokal) ile birlikte neredeyse Joe La Barbara gibi çalan davulcu Nikolai Kirillov. Güzel müzik yapıldı, hem konserlerde, hem de jam session'larda.*'

Bu yazıda galiba çok fazla isim yer ve olay var. Affınıza sığınıyorum. Üstelik eksikler de vardır mutlaka. Ama Tuna Ötenel'in profili demek, insanlar demek, mekânlar demek, hayat tarzının nerelerden gelip nerelere gittiği demek. '*Rahmetli Hırant Lusikyan'a kadar* –Türkiye'nin Ermeni asıllı ilk ve en eski jazz müzisyenlerindenmiş, klarnet ve alto saksofon çalar Sevinç Tevs için büyük orkestra aranjmanları yaparmış– *herkesle çaldım*' diyor. İlk karşılaştığımız zamanların birinde masadaki bir tuzluğu şöyle bir silkmiş ve en uzağa giden tuz tanesini gösterip '*işte jazz için Türkiye burada*' demişti. Hayatımda gördüğüm en nükteli insan olan Tuna Ötenel'in kimi esprilerini anlamak için bazı aşamalardan geçip, bazen birkaç saat, birkaç gün ve hatta birkaç yıl geçmesi gerekir. Her gerçek müzisyen gibi çalmaya doyamaz. Bu yüzden Neşet Ruacan'ın kendisine yakıştırdığı '*jazz arısı*' ismini çok seviyorum. Yabancı dillerle pek arası olmamasına rağmen tüm müzisyenlerle mükemmel anlaşır, çünkü asıl dillerini herkesten iyi bilir. Başlangıçta anlam veremediğiniz ya da alâka kuramadığınız öyle benzetmeler yaparak size birşeyler öğretir ki, eğer anlarsanız unutmanıza imkân yoktur ve tepeden tırnağa herşey müzikle ilgilidir. Bu keskinliğe alıştıktan sonra dünyanın herhangi bir yerinde bir jazz müzisyeniyle karşılaştığınızda kendinizi evinizde hissedebilirsiniz. '*Şahsiyet*' der, '*her jazz müzisyenin bir şahsiyeti olması lazım*' ve kanadı kopmuş sineğe kadar uzanan inanılmaz bir taklit yeteneği vardır. Yabancılar ismini telaffuz edemediklerinde ise şöyle der '*Tuna, yahu Tuna, Tuna fish, Tuna fish*' ve her dilde kahkahalar.

1995 yılında ısrar üzerine yine kendi bestelerinden oluşan bir albüm yaptı: '*Sometimes*'. Bugünlerde ne mi yapıyor? '*Bol bol sanki hiç dinlememişim gibi Bill Evans dinliyorum. Joe Henderson ve Herbie Hancock da var. Kafamızı dinliyoruz..*

Aykut Uslutekin

Aramızda geçen şu konuşmayla bitiriyorum –asla bitmeyeceğini ama ayrılan yerin sınırlarını düşünerek–. Geçenlerde katıldığı bir televizyon programında '*Jazz'a yeni başlayanlara ne önerirsiniz?*' diye sorduklarında '*Bach dinlesinler*' diye cevap vermişti. Onun üzerine konuşurken şöyle dedi: '*Tabii Bach da dinlesinler, ama hayatımız müzik dinlemekle ve çalmakla geçti. Çalışım içerisinde tüm zamanlardan kırıntılar, melodiler, anlayışlar, tarzlar var. Niye beni dinleyin demedim sanki?*' diyor ve şöyle bir gülümseyip sorduğum soruların sonunda yine gülerek bitiriyor: '*Başarılar dilerim*'.

TERAZİNİN HÜZNÜ

Zeynep Ün

'Beni Donald Ayler ile sıkça karşılaştırdılar. Donald neredeyse her zaman orta oktavda çalar, birkaç sesle inanılmaz derecede çok şey söyleyebilirdi. Mesele teknik değil. Teknik müzikteki son nokta değil çünkü. Müziğin en birincil ve hepimizin anlayabileceği olan duyumlar üzerine kurulu bir yönü var. Beni Donald'la bu duyumları yansıtmadaki gücümüz açısından karşılaştırıyorlar. Donald müzikle iletişimde son derece başarılıydı...'

Raphé Malik

Jazz dünyası Albert ve Donald Ayler kardeşleri çok erken yitirdi. Albert Ayler 1970 yılının Kasım ayında kendi isteğiyle yaşamını noktaladığında 34 yaşındaydı. Müziği tılsımlıydı. Kimi kez coşkuyla köpüren, kimi kez sancıyla inleyen tenoru, karizmatik olduğu kadar hüzünlü kişiliği ile avant-gard jazz'ın efsanelerinden biri oldu. 5 Kasım 1970'de New York'daki evinden bir daha dönmemek üzere çıktı. 25 Kasımda cesedi East River'dan çıkarılana dek bir daha gören olmadı. Sevgilisi ve müzik yoldaşı Mary Sparks yıllar sonra yapılan söyleşide Albert'ın evden ayrılırken '*Annemin ve kardeşimin* (Donald) *kurtulması için kanımın akması gerekiyor*' dediğini anlatacaktı. Albert Ayler ölümünden iki yıl önce 1968'de Donald'ı topluluğundan çıkarmıştı. O sıralarda kontrolsüzce içen ve ruhsal dengesini yitiren Donald bir süre tedavi gördü.

Donald Ayler: '*Evet bir süre tedavi gördüm, bu doğru. Bunalıma girmiştim açıkcası; bunun nedeni çok fazla yogaya gömülmüş olmamdı... Günde altı saat tepe taklak durmanın, ya da en az dört saat meditasyon yapmak... Tam anlamıyla abartmıştım. O sıralarda ne olduğunu çözemediğim belirsizlikler vardı. Sanırım ağabeyimin yaşamına ilişkin kaygılardı bunlar. Tek yapabileceğim yoga yöntemiyle dua etmekti onun için. Bir süre hastanede kaldım ama çok uzun sürmedi, belki birkaç ay. Sonra çıktım. Sanki üzerinde durmaya cesaret edemediğim bir terslik, bir sıkıntı vardı, ağabeyim ölünce tüm bunları neden hissettiğimi anladım.*'

Albert Ayler'ı ölüme taşıyan bunalımda çok sevdiği ve güvendiği kardeşinin beklenmedik çöküşü ve onu kendinden uzaklaştırmış olmanın verdiği vicdan azabının etkisi de olabilirdi.

Albert ve Donald Ayler kardeşler Cleveland Ohiolu, orta sınıf bir zenci ailenin çocuklarıydı. Albert 13 Temmuz 1936, Donald ise 5 Ekim 1942'de doğdu. Babaları Edward Ayler müziğe meraklıydı, çok iyi olmasa da saksofon ve keman çalıyordu. İyi bir müzisyen olamamanın ezikliğini duyan Edward oğullarının müzisyen olmasını desteklediği gibi, babaocağı Ayler kardeşler için yetişkinlik dönemlerinde de başları ne zaman sıkışsa sığındıkları bir yuva oldu. Aile bireyleri arasındaki ilişkiler sıcak ve sıkıydı. Orta sınıf değer yargılarının önemsendiği, dindar bir ortamda yetiştiler. Kilise müziği ileride Albert'in müziğine biçimsel olduğu kadar içerik açısından da katkıda bulunacaktı.

Albert Ayler küçük yaşta altoya başladı. 10 yaşına dek babasıyla çalıştı. 10 yaşından 18'ine dek Müzik Akademisinde Benny Miller'in öğrencisi oldu. 1956'da orduya katıldıktan sonra tenora ağırlık verdi. 60'ların ilk yarısında rhythm and blues ve gospel kökenli birikimini Coltrane'vari armonik ve ritmik bir karmaşalıkla yoğurarak yeni bağımsız

jazz'ın en aykırı temsilcilerinden biri oldu. 1964'e dek Albert Ayler gerek Avrupa'da, gerek New York ya da Cleveland'da, tepkiyle karşılanan yenilikçi müziğini tanıtmaya uğraştı. Bas, davul ve ilk dönemlerinde daha az yer verdiği tuşlu çalgıların yanısıra trompetin de katılımıyla müziği yeni bir boyut kazandı. 1964 yazında Ayler'la çalmaya başlayan Don Cherry daha önce Ornette Coleman, John Coltrane, Sonny Rollins ve Archie Shepp'le de çalışmış, hem duygu hem de teknik olarak Albert Ayler'a yakın bir trompetçiydi.

1964'de Avrupa turnesindeyken Don Cherry'nin topluluktan ayrılma kararı üzerine Albert Cleveland'daki kardeşi Donald'dan trompette ilerleyerek New York'a gelmesini istedi.

Donald Ayler 13 yaşındayken altoya başlamıştı, '*evdeki tek nefesli ağabeyimin altosuydu*'. Ancak altoda Albert'in kolaylıkla yakaladığı tını ve akışkanlığı sağlayamamıştı Donald. Hatta bir dönem Coltrane'in tınısını yakalamak için altosunda tenor kamışı denedi. Trompette daha başarılı olacağına inanıyordu. 1963'de trompete geçti. Ayler'lerin uzak bir akrabası olan ve daha sonra Donald'la birlikte Albert'ın topluluğunda yer alan alto saksofoncu Charles Tyler'la birlikte çalmaya başladılar. Albert Avrupa'dayken Charles Tyler'dan kardeşini profesyonel düzeye getirmesini istedi. Albert'ın topluluğuna katılana dek Tyler ve genç Ayler günde on saate yakın bir süre çalıştılar.

Donald Albert'la birlikte çalışmaya başlamadan önce, 1963'de, başçı bir arkadaşı ile İsveç'e gitmişti. İsveç deneyimini şöyle aktaracaktı Nat Hentoff'a: '*Kafamdaki Amerika'dan kurtulmak istiyordum. Yalnızca müzikte değil, düşünce ve düş gücümde de kendi biçemimi bulmak istiyordum. Stockholm'de geçirdiğim dört ayın sonunda artık düş gücümün yeterince işlemediğini anladım. Hareket etmek, bağımsız olmak istiyordum. Bu yüzden Kuzey Kutbuna gittik* (arkadaşı Clyde Shy'ı kastediyor), *3-4 bin mil boyunca otostop yaptık. Yokk Mokk denilen bir yere ulaştık ve orada iş bulamadık. Yolculuk 8 gün sürmüştü ve biz yine Stockholm'e dönmek zorunda kaldık.*'

Daha önce 1977'de Bob Rusch'la yaptığı söyleşiden alıntıladığımız bölüm gibi, İsveç ve Kutup öyküsü de tuhaf, inandırıcılıktan uzak. 1967'de Nat Hentoff ile yapılan bu söyleşi sanki yaklaşan bir ussal dengesizliğin habercisi gibi.

1965'e girerken Donald artık Albert'la birlikte çalıyordu.

Albert Ayler: '*Kardeşim benimle birlikte çalmaya başladıktan sonra ben de geliştim. Altoda benden iyi değildi ama trompette oldukça ilerlemişti*' diyor.

Donald Ayler 1965-1968 döneminde Albert Ayler'la çaldı. 1966 ve 67 Ayler kardeşlerin en yoğun çaldıkları ve ürettikleri dönem oldu. Buna karşılık ekonomik güçlükler yakalarını hiç bırakmadı. Bu dönemde John Coltrane Ayler'lara parasal yardımlarda bulunduğu gibi, yapımcı Bob Thiele ile görüşerek

Fotoğraf; Donald Ayler Floransa'da yapımcı Francesco Maino tarafından düzenlenmiş (27 Temmuz 1981) bir jam-session'a katıldığında. Soldan sağa katılımcılar: Viaceslav Ganelin Sevelovic (piyano), Mustafa Abdul Rahim (tenor saksofon), Vladimir Tarasov Petrovic (davul), çevirmen Stefano Scarpa, Tony Smith (piyano), Don Ayler (trompet, alto saksofon), Vladimir Cekasin Nikolaevic (alto saksofon, trompet, klarinet).

Donald Ayler yaklaşık 15 yıllık suskunluktan sonra Temmuz 1981'de Floransa Jazz Festivalindeki başarılı dinletisi ve üç plak olarak yayımlanan konser kayıtları ile bir çıkış yaptı. Yukarıdaki fotoğraf bu festival sırasında çekildi. Bir geri dönüşün coşkusundan çok kaçırılmış fırsatların, bunalımlarla yıpranmış bir gençliğin, yitirilmiş bir kariyerin hüzünlü izlerini taşımış eski bir İtalyan sokağına. İri bedeniyle, çevresindeki ufak tefek Rus müzisyenlerin arasında bir yalnızlık yansıması gibi yükseliyor Donald Ayler. O günden bugüne yine suskun.

Impulse plak şirketi ile anlaşmalarında da aracı oldu.

1966'da Valeri Wilmer, Ayler'larla yaptığı bir söyleşi sonrasında şöyle tanımlıyordu her iki kardeşi: '*Albert'ın ses tonu yumuşaktı, hafif mesafeliydi. Donald ise sinirli, ne yapacağı belli olmaz izlenimi veriyordu. Her ikisi de son derece kibardı, birbiriyle uyum içinde, İtalyan tarzı takım elbiseler giymişlerdi. O yazın uzunca bir bölümünde Cleveland'da aileleriyle geçirmişlerdi. Dört ay önce Slug's Saloon'da verdikleri konserden beri düzenli bir işleri yoktu. Birkaç konserde daha çalmışlardı arada ama para açısından pek kazançlı değillerdi, o günlerde (Eylül, 1966) Harlem'deki bir teyzelerinde kalıyorlardı.*'

1967'de Nat Hentoff'un gerçekleştirdiği söyleşide Ayler kardeşler görüşlerini şöyle aktaracaktı:

D. A.– İnsanlar düş güçlerini sonuna dek zorlamaktan korkuyorlar.

A. A.– Bizim müziğimiz insanlara bu anlamda yardımcı olmaya çalışıyor. Müzik bizim düş gücümüz, onu başkalarının düş gücünü uyandırması için kullanıyoruz...

D. A.– Müziği notalar ve benzeri şeylere takılarak dinlememek gerek. Tam tersi, düş gücünüzle sese yönelmeli, tınıyı dinlemelisiniz... Tını, tonlar, renkler... Bunların hareketini izlemelisiniz.

A. A.– Bizim yaptığımız yalnızca 'bağımsız' değil, gerçekten bağımsız ve ruha yönelik bir müzik. Nasıl çaldığımıza gelince, öteki müzisyenler hep kendilerinin ne çaldıkları üzerinde yoğunlaşıyor. Oysa biz birbirimizi dinliyoruz. Pekçok müzisyen aslında birlikte çalmıyor, bu yüzden ürettikleri gürültü. Bu da neo avant-garde. Biz müziğin kollektif biçinde ama bağımsız formlarla çalınabildiği o eski New Orleans duygusunu yeniden yaşatmaya çalışıyoruz. Herkes kendi biçemini buluyor. Cecil Taylor'ınki gibi... Ya da Ornette Coleman'ın ritmik formu gibi. Bağımsız form derken herkesin dilediği gibi çalması söylemek istediğim.

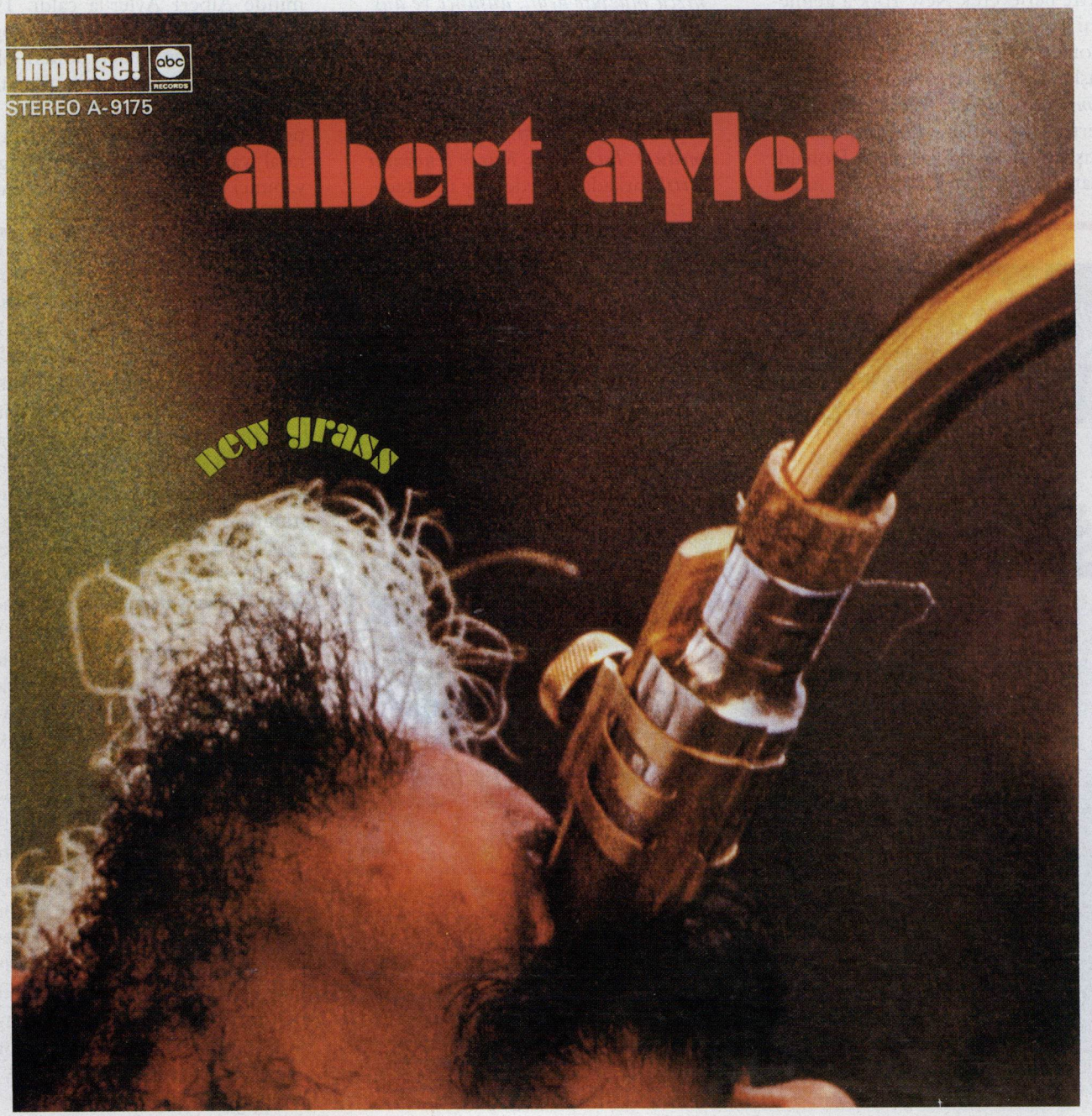

Birbirini dinlemeli ve kollektif bir doğaçlama olmalı.

1968'de Donald'ın topluluktan çıkarılması üzerinde farklı görüşler öne sürülecekti. Impulse'ın baskısı nedeniyle Donald'ın Albert'la birlikte son kez çaldıkları *Love Cry* adlı albüme katılımı olabildiğince sınırlanmıştı. Öte yandan Albert tuşlulara daha ağırlık vermesinden dolayı Donald'ın enerji dolu ritminin artık müziğe uymayacağını düşünmüş olabilirdi. Donald Ayler sonraları 1966'dan başlayarak Albert'ın yaşamına giren Mary Sparks nedeniyle topluluktan ayrılmak zorunda kaldığını söyleyecekti ama *The Cricket* adlı dergide Donald'ı kendi kurduğu bir toplulukla çalarken betimleyen yazı genç trompetçiyi yalanlıyordu: '*...Donald Ayler sahnede sarhoş, fermuarı açık bir halde sendelerken, bir de kendini müzisyen olarak tanıtıyor... Ne kimliği, ne amacı, ne de yönü olan bayağı bir örnek. Bir değer sistemi, doğrusu yanlışı, iyisi kötüsü, üstü altı yok. Kim olduğunun, nereye varmaya çalıştığının farkında bile değil, bilinçsiz. ...İlk gece saçma sapan bir öyküyle, trompetini çaldırdığını anlatıyor. Bir alto ödünç alıyor, bütün gece anlamsız gürültüler yapıyor. Ertesi gece bir ruhun getirdiğini söylediği trompetiyle geliyor. Aynı çığlıklarla Richard Davis (bas) olabildiğince gürültülü bir eşlik yapıyor. Davulcu Beaver Harris ise davulunun üzerinde kendinden geçmiş, çılgın bir ritimle ileri gei sallanıyor. Tüm gece için söyleyebileceğim tek şey, bir kepazelik olduğu.*'

Albert kardeşini aşırı içtiği ve delirme noktasına geldiği için de topluluğundan çıkarmış olabilirdi. Donald Cleveland'a giderek tedavi olmak üzere hastaneye yattı. Albert'ın ölümünden sonra çok nadir olarak müzik yaptı.

Ayler kardeşlerin öyküsünün son derece hüzün veren bir başka yönü de Albert Ayler'ı intihara sürükleyen nedenin de delilik olabileceğidir. Her zaman aşırı duyarlıydı Ayler. Müziğinin ruhani bir yönü olduğuna ve oldum olası Tanrıyla yakınlaşmasını sağladığına inanmıştı. Yeni jazz'ın ruhun özgürlüğünü anlattığını, evrensel bir sevgi anlayışı ve gerçeklik taşıdığını düşünüyordu; tüm güzellikleri olduğu gibi bu müziği de Tanrı istiyor ve yarattırıyordu. 1969'da *The Cricket* dergisine yazdığı, bir vaaz havası taşıyan ve

kutsal sanrılarla dolu olan makalesini okuyanların çoğu onun aklını yitirmiş olabileceğini düşündü. Belki bilinçli bir tepkiyle yazılmıştı makale, belki de bir çılgınlık nöbetinde. Ayler yaşamının son yıllarında Amerika'da yaşanan toplumsal, politik gelişmeler (Martin Luther King, Malcolm X, Kennedy Suikastleri, Vietnam Savaşı, siyahi kültüre gösterilen sert tepkiler gibi), çok sevdiği dostu John Coltrane'in ölümü ve Donald'ın akli dengesini yitirmesi böyle duyarlı bir yaratıcılığı elbetteki hırpalayabilirdi. Ölümünden önceki yaz kürk manto ve eldivenler içinde, yüzü vazelinlenmiş olarak karşılaşmıştı trompetçi Norman Howard'la. '*Kendimi korumak için*' demişti görüntüsüne gerekçe olarak.

Ölüme giderken de annesi ve Donald için kanının dökülmesi gerektiğini savlayacaktı. Ağabey Ayler'ın yaşam çizgisi son anında bile Donald'ınkiyle kesişecekti.

Kaynakça

Nat Hentoff, *Ayler Kardeşlerle Söyleşi*, 17 Kasım 1966, Downbeat.

Valerie Wilmer, *As Serious As Your Life*, Pluto Press, New York, 1987.

Valerie Wilmer, *Ayler Kardeşlerle Söyleşi*, Mart-Nisan 1997, Coda.

Raphe Malik ile Söyleşi, Cadence, Kasım 1994.

Rusch, Bob, Don Ayler'la Söyleşi, Cadence, Şubat 1979.

Jeff Schwartz, Albert Ayler: *His Life and Music*, WWW.

DONALD AYLER'ın Çaldığı Plaklar:

• Bells *(1 Mayıs 1965, Town Hall, New York ESP)*
Donald Ayler bu tek yüzlü albümde bestelere de katılmıştı. Topluluk bu canlı kayıtta bir marş havası içinde çalıyor, sanki yaklaşan coşkulu bir devrimin habercisiymiş gibi.
D. A.– New Orleans jazz'ının en tipik özelliği, olacak bir şeylerin habercisi havasını taşımasıydı; bu olacak şeyler iyi ve olumluydular.
A. A.– Evet başlangıçta Louis Armstrong gibi müzisyenlerin yaptığını yapıyoruz biz de. O müzik bir mutluluk kaynağıydı. Başlangıcı da, ulaştığı son da güzellikti.

• Spirits Rejoice *(23 Eylül 1965, Judson Hall, New York ESP)*
'Bells' gibi uzun bir marş yapısında ama Spirits Rejoice'da her üç nefesli için de (tenor, alto, trompet) daha özenli bir armonik düzenleme ve daha net bir tema sırası var. Donald Ayler ve altoda Charles Tyler bireysel sololardan çok hem tematik, hem de doğaçlama birlikteliklere kaymışlar.

• Live At Slug's Saloon *(1 Mayıs 1966, New York ESP)*
Albert'ın ölümünden sonra yayımlanan bu canlı kayıtta New York Filarmoni Orkestrasının kemancısı Michel Sampson ve günümüzün usta davulcusu Ronald Shannon Jackson da topluluğa katılmıştı.

• Live in Greenwich Village *(18 Aralık 1966, 26 Şubat 1967, The Village Theater, New York, Impulse)*
Albert'ın plağa alınan ilk alto yorumlarının bulunduğu bu çalışmada, Don'un bestesi 'Our Prayer' da ye alıyordu.
A. A.– 'Our Prayer' kendi özgün anlatımına sahip bir beste. Yaratıcıya seslenen bir dua, evrenin ruhani ilkeleri üzerine bir şarkı.

• Village Vaguard Concerts *(18 Aralık 1966, 26 Şubat 1967, The Village Theater, New York, Impulse)*
Bu iki plaklık çalışmada Ayler kardeşler neredeyse lirik ve pastoral bir anlatım içinde ilahi bir bütünlük arayışını yansıtıyordu.

• Live At Lörrach and Paris *(1966 güzü, Lörrach ve Paris, Hat Art)*
Albert Ayler'ın ölümünden sonra Werner Uehlinger tarafından yayımlandı.
Joachim-Ernst Berendt: 'Don Ayler' bir 'free jazz' trompetçi olarak hep Don Cherry'nin gölgesinde kaldı ama dikkatli dinlerseniz, aslında biçeminde 'Aylerizm' yattığını göreceksiniz. Ayler kardeşlerin birikimi birbirine çok yakın: Rhythm and Blues, gospel, marşlar, ilahiler... Don'un sanki Satchmo marşlarını çalıyormuşcasına yükselen o parlak trompet tınısının nedeni bu.

• Berlin Concerts *(Kasım 1966, Relyable)*
66 güzünde Avrupa'da yoğun konserler veren topluluğun oldukça kötü kayıtlı korsan plağı.

• Love Cry *(31 Ağustos 1967, 13 Şubat 1968, New York, Impulse)*
Don'un Albert'la çaldığı son albüm. A. Ayler'ın parça sürelerini kısalttığı, vokal yaptığı ve Coltrane'e en yakın tınılarla çaldığı albümü. Call Cobbs'un klavsende katıldığı yorumlarda Don'un çalmaması plak şirketinin baskısı olarak değerlendirilmişti.

• In Florence *(Temmuz 1981, Frame Records)*
Yaklaşık 15 yıllık suskunluktan sonra Donald Ayler Floransa Jazz Festivaline kendi topluluğuyla katıldı. Don Ayler (trompet), Abdul Rahim Mustafa (alto, tenor sax), Anthony Smith (piyano), Richard Williams (bas), Frank Doblekar (tenor sax), John Davis (gitar), Jerry Griffin (vurmalılar)'dan oluşuyordu topluluk.

Ayler'in besteleri topluluğun her üyesine değişik doğaçlama noktaları sunacak esneklikteydi. Özellikle Cleveland'da birlikte çalıştığı ve o sıralarda yıldızı yeni parlayan genç tenorcu Frank Doblekar'a kendi yorumunu başarıyla sunma imkânı veriyordu.

digital

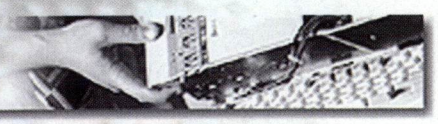

Tüm platformlar için tek çözüm...

DIGITAL Kişisel İş İstasyonları

Uzun ömürlü bir yatırım mı yapmak istiyorsunuz; uygulamalarınızı daha hızlı çalıştıracak, daha büyük dosya ve veri tabanlarına erişebilen çözümlere sahip olabilirsiniz. Bir süper bilgisayarı gerektirebilecek ses, video, 3 boyutlu grafik, geniş veri tabanları veya karmaşık sistem benzetimi gibi uygulamaları, ofis ortamında çalışabilen kişisel sistemler ile çalıştırabilmek artık mümkün.

Digital, bu değişimi size, bugün zaman kaybetmeden hem de yüksek maliyetler talep etmeden sunmaktadır. Bugün yapacağınız yatırım ile hem rakiplerinizi teknoloji olarak geride bırakacak, hem de işlem ve grafik yoğun işleriniz için en uygun, güvenilir bilgisayar sistemine sahip olacaksınız.

Artık yeni bir Kişisel İş İstasyonu ailesi var: Intel Pentium Pro'dan 64-Bit Alpha'ya uzanan seçenekleri ile fiyat/performans lideri DIGITAL Kişisel İş İstasyonları. Performans, pazardaki en hızlı CISC ve RISC işlemciler ile PC İşlevliği ve İş İstasyonu performansını birleştiren en uygun çözüm olarak ayağınıza gelecektir.

Sisteminizi, tek ve dual 200 MHz Intel Pentium Pro ve 266 MHz Pentium II veya 433, 500 ve 600 MHz RISC tabanlı Alpha işlemci seçenekleri arasından uygulama gereksinimlerine göre oluşturabilirsiniz. Tüm sistemler chip-up yöntemi ile birbirine yükseltilebilir. DIGITAL Kişisel İş İstasyonları CAD/CAM uygulamalarına en uygun Grafik Alt-sistemi ile donatılmıştır. Uygulamalarınıza uygun olarak, Matrox, AccelGraphics veya DIGITAL'ın performans lideri Powerstorm serisi grafik kartlarından birini seçebilirsiniz. Gerek Intel gerekse de Alpha işlemci ile DIGITAL Kişisel İş İstasyonları, Microsoft Windows NT'de en yüksek performans için tasarlanmıştır ve 16/32-bit Windows uygulamalarının tümünü desteklemektedir.

PowerStorm 3D Graphics

Alpha işlemciye sahip tüm sistemler aynı zamanda 64-bit DIGITAL UNIX 4.0 ve POWERSTORM Grafik Kartları ile UNIX platformunda en yüksek performansı sağlamaktadır.

İş İstasyonu Gücü.
PC İşlevliği.
INTEL'den
ALPHA'ya,
Windows NT'den
64-bit UNIX'e

DIGITAL PWS Pentium Pro 200 ve Dual 200 MHz
DIGITAL PWS Pentium II 266 ve Dual 266 MHz (MMX)
DIGITAL PWS Alpha 433, 500, 600 MHz
Bellek: 32MB-512MB
Kontrol Kartı: Ultra Wide SCSI
Disk: 1, 2, 4, 9 GB Wide SCSI EIDE CD-Rom
Genişleme Yuvası: 2PCI (64-Bit), 3PCI/ISA
Grafik: Matrox Millennium, AccelGraphics AccelPro2500TX veya Powerstorm 4D40T, 4D50T, 4D60T
İşletim Sistemi: MS Windows NT veya UNIX (Alpha)
Garanti: 3 Yıl

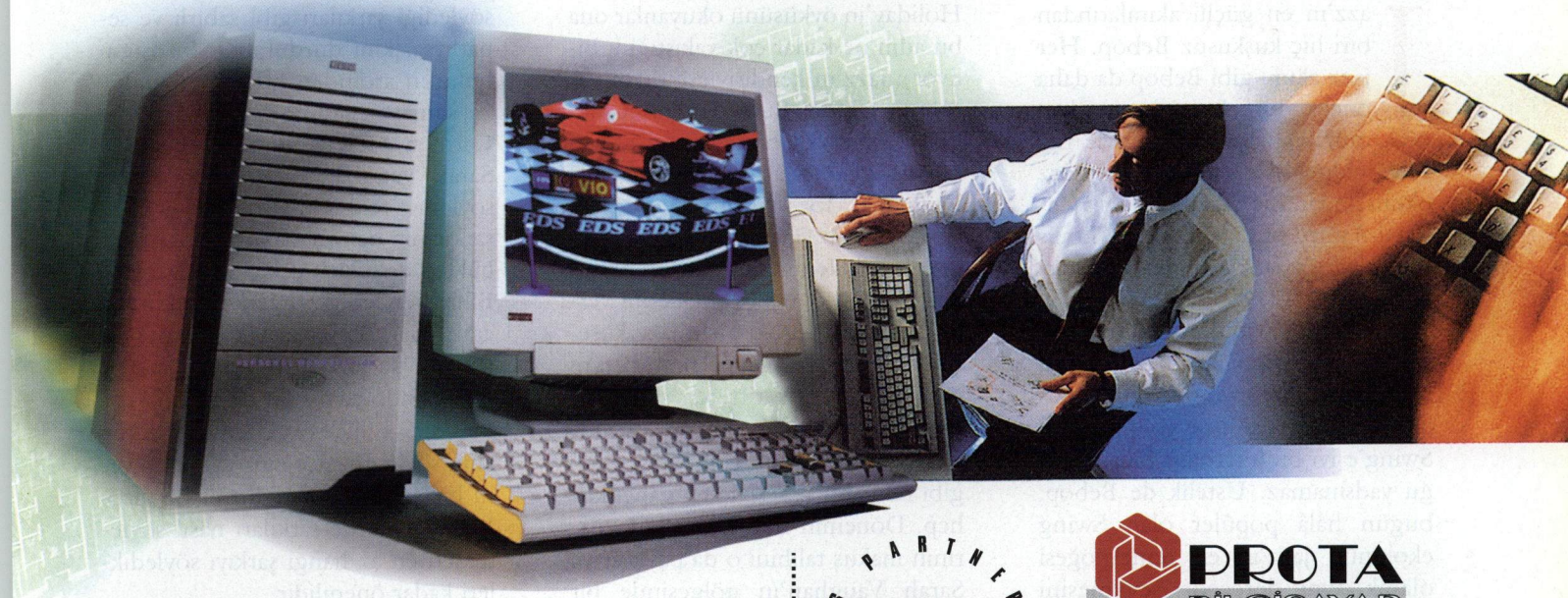

BUSINESS PARTNER

digital
Kişisel İş İstasyonu Toptancısı

PROTA BİLGİSAYAR

İSTANBUL: ARES 216.410 00 01 / AYDIN DONANIM 212.275 72 42 / COMPUTORIUM 212.288 56 06 / D&D 216.414 71 17 / EKSPA 216.278 41 30 / ENTEGRE 212.241 55 28 / ENTER 212.286 10 20 / ERENET 212.275 25 20 / SOFTART 212.259 98 20 / TEPUM 212.225 09 00 / VEKTÖR 216.411 15 30 / YAMAN 212.652 40 00 **ANKARA:** ATLAS 312.286 08 33 / COĞRAFİ BİLG. 312.437 88 34 / EKSPA 312.439 66 11 **İZMİR:** EKSPA 232..446 39 42 / TEKNOBİM 232.482 33 33 **BURSA:** FİGES 224.250 84 54 / MATRİX 224.220 46 44

http: // www.prota.com.tr / **e-mail:** online@prota.com.tr
Merkez: Farabi Sokak No:7/3, 06660 Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 467 23 27, Fax: (0312) 427 79 56
Şube: Serencebey Yokuşu No:57/1-2 Beşiktaş/İSTANBUL
Tel: (0212) 258 68 63, Fax: (0212) 258 66 21

Carmen McRae: Jazz'ın En Alçakgönüllü Sesi

Lâle Kuyucu
(lale@ada.com.tr)

Jazz'ın en güçlü akımlarından biri hiç kuşkusuz Bebop. Her jazz akımı gibi Bebop da daha önceki bir akıma karşı çıkan müzisyenlerin tepkileriyle hayat buldu. Bu açıdan diğer jazz okullarından hiç de farklı değil. Zaten asıl gücü burada da değil. Louis Armstrong'u jazz'a küstüren, Charlie '*Bird*' Parker, Dizzy Gillespie, Thelonious S. Monk ve daha birçok ağır top müzisyeni aynı paydada buluşturan bu '*acayip*' müziğin jazz'da popülizme gidişin yolunu açan Swing'e iyi bir alternatif oluşturduğu yadsınamaz. Üstelik de Bebop, bugün hâlâ popüler olan Swing ekolünün jazz'ın en temel öğesi olarak aynı derecede sevilmesini sağlamıştır. Gelelim işin başka bir yönüne: Bebop bugün de vazgeçemediğimiz birçok şarkıcının doğum tarihi gibidir adeta.

Lady Day (Ekim 96 sayısında Billie Holiday'in öyküsünü okuyanlar ona bu adın ne kadar çok yakıştığını biliyor), jazz'ın kendisiyle birlikte varolmuş gibidir. Bu nedenle onu Bebop'la özdeşleştiremeyiz. Ancak Sarah Vaughan, Carmen McRae, Ella Fitzgerald, Joe Williams ve diğerleri, Satchmo'yla başlayan ve Bebop'la şekillenmesini sürdüren scat geleneğinin önemli örneklerini verdi. Hepsinin yüreğimizin jazz köşesindeki yeri ayrı. Gelgelelim, benim yüreğimi en çok titreten seslerden biridir Carmen.

Carmen, kendisine çok yakışan adı gibi rengârenk, sesiyle rengahenktir hep. Dönemin tüm kadın şarkıcılarının makus talihini o da paylaşır ve Sarah Vaughan'ın gölgesinde bir süre de olsa kalır. Ama parlak ışıkları kesmek zordur. Hele de Carmen gibi şarkıları oya gibi işleyip her heceye ve her notaya sesini koyuyorsa... Bir de hiç acelesi yokmuşçasına söylediği şarkıları gibi sabırlı ve sebatlıysa, kim durdurabilir bu ışığın bulutun ardından firlayıp gözümüzü kamaştırmasını?...

Carmen McRae, Billie Holiday ve Sarah Vaughan özgün birer şarkı söyleme tekniğinin de adıdır. Üç şarkıcının benzer yönleri kadar farklılıkları da dikkat çekicidir. Carmen-Billie benzerliği, diğerlerininkinden ağır basar. Bu benzerliğin en önemli öğesi de şarkıların her iki şarkıcının sesinde de bir tür değişim geçirmesidir. Billie ve Carmen şarkıyı alıp, şöyle güzelce eğip bükerek yeni bir şarkıya dönüştürmüştür hep. Bu nedenle de şarkıları nasıl söyledikleri en az hangi şarkıyı söyledikleri kadar önemlidir.

24 Temmuz 1991'de bayramlık çocuklar gibi seviniyorduk. Ama heve-

simiz kursağımızda kaldı. Çünkü Carmen McRae, rahatsızlığı nedeniyle 19. Uluslararası İstanbul Festivalindeki bu konserini veremedi. İşin kötüsü, bu yaşta bir müzisyen '*rahatsızlığı nedeniyle*' konserini gerçekleştiremediğinde onu bir daha görmemizin zor olduğunu bildiğimiz için daha da üzüldük. Çünkü biz 8 Nisan 1922'den 1994'ün Kasım ayına kadar geçen sürede yazılan bu jazz öyküsünü dinlemeyi çok istiyorduk. Yine de şanslıyız. Dizzie'yi, Miles Davis'i (ona ilk adıyla seslenecek kadar samimi değiliz!), Stan Getz'i izlediğimiz sahnede Carmen'i dinleyemedik ama, elimizde tadına doyulmaz albümler var. Şu işe bakın ki, Carmen'in son üç albümü ardarda Sarah Vaughan'a, Billie Holiday'e ve Thelonious S. Monk'a adanmıştı. Ne keyifli bir veda değil mi?...

Carmen McRae jazz dünyasında tanınmaya başladığında başarılı bir piyanist ve yeni bir besteci olarak biliniyordu. On altısında bestelediği *Dream of Life* adlı şarkısını 1939'da Billie Holiday kaydetti. Her jazz şarkıcısı gibi Carmen McRae'yi de birilerinin keşfetmesi gerekiyordu. Bu kişi, Billie Holiday'in de birlikte çokça çalıştığı Teddy Wilson'ın eski eşi Irene Kitchings olacaktı.

Carmen McRae keşfedilişinin ardından Benny Carter, Count Basie, Charlie Barnet gibi dönemin ünlü isimleriyle çalışır ve onların büyük orkestralarının şarkıcılığını yapar. On sekiz yaşında Bebop davulcusu Kenny Clarke'la kısa süren bir evlilik yapar. Bu süre içinde Mercer Ellington orkestrasıyla çalışar (1946-47). Hem bu orkestrayla yaptığı çalışmalarda, hem de bu döneme ait kayıtlarında Carmen Clarke adıyla bilinir. O dönem, başta Kenny Clarke ve grubu olmak üzere Bebop'un bütün ünlü isimleriyle çalışır. Özellikle de New York'taki jazz dünyasının önde gelen müzisyenlerinden biri olur. Minton's Playhouse ve diğer jazz kulüplerinde dönen jazz dünyasının başrol oyuncularındandır. Ancak o günler medyanın egemenliği henüz başlamadığından, işler bugünkü gibi yürümez. Carmen de jazz aleminin dışında pek tanınmamaktadır bu yüzden.

1960-70 yıllarında tüm dünyayı gezer ve kayıtlarını da sürdürür. Büyük orkestralarla söylemek jazz şarkıcısının şanındandır. Ancak Carmen McRae'nin tercihi her zaman daha küçük gruplardan yana olmuştur. Hatta mümkün olan en küçük jazz grubu olarak benimsediği üçlüleri tercih eder. Üçlüler onun konuşturduğu şarkıları, sakin, yerli yerinde vurgularını daha belirgin biçimde ortaya koymaktadır.

'*80*'ler geldiğinde dünya yüzündeki bir avuç seçkin jazz şarkıcısından biridir. Billie çoktan göçmüştür ama, Sassy, Carmen, Shirley, Betty, Joe sahnededir hâlâ. Her biri yıllanmış şarap gibi jazz duygumuzu besler durur. Carmen McRae'nin, Billie'nin yadigârı, hatta en yakın art geleni olduğu doğrudur belki. Her ikisinden de müthiş bir jazz duygusu yayılır. Bu jazz duygusu, tıpkı Billie'de olduğu gibi Carmen'de de şarkıcılıktaki mutlak kusursuzluktan ve virtüoziteden çok, duyguların olanca yalınlığıyla aktarılmasından

kaynaklanır. Ses rengi açısından Sarah Vaughan'a benzeyen Carmen McRae şarkı söylerken en çok kendine, ondan sonra da Billie'ye benzer. Onun söylediği şarkılar dillenir; kendi hikayesini anlatır.

Jazz şarkıcıları da iyi şaraplar gibi yıllandıkça özelliklerini belli eder. İşte bu yüzden arkalarında bıraktıkları hayatın ağırlığına ve ilerleyen yaşlarına karşın dimdik ayakta ve sahnede şarkı söyleyen jazz şarkıcılarına şaşmamak gerek. Carmen de yıllarla birlikte '*tek*' oluşunun nedenlerini daha iyi aktarır kendisini dinleyenlere... Aklıma hemen birçok jazz (ve hatta pop) şarkıcısının seslendirdiği ünlü *Send in the Clowns* adlı şarkı geliyor. Bu şarkıyı Sassy de pek çok kez söylemiştir. Ama onun yorumunu tek bir kelimeyle özetleyecek olsak '*ustalık*' deriz. Şarkının Carmen'cesi ise bir başkadır. Öncelikle şarkının bütün hüznü ve hatta bütün güldürüsü sizinledir. Özellikle Carmen McRae'nin son albümlerinden biri olan ve can dostu Sarah Vaughan'a adadığı '*Sarah-Dedicated to You*' adlı albümde bu şarkıya dikkat edin. Sahne sanatçısı olmanın ne menem bir şey olduğunu hissediyor ama, anlatamıyorsunuz.

Carmen McRae'nin yazıp seslendirdiği jazz öyküsünde, beni hep çok etkileyen jazz ikilemi var: Karşınızdaki sanatçı çok usta. Ama bu ustalığı öyle bir biçimde yansıtıyor ki, siz yapılan işin çok kolayca yapılabileceği hissine kapılıyorsunuz. Gerçek ustalık bu işte. Dinleyenin taa yüreğine ulaşmak ve oradaki bir duyguyla koşut yaşamak. Tıpkı Carmen'in yaptığı gibi... Carmen'ce jazz şarkısı tümüyle bir duygu alışverişinden ibaret. Bu biçemi yakalarken katıştırdığı malzemeler arasında çoktan Billie Holiday'le özdeşleşmiş olan yalınlıkla, Dinah Washington'ın en tipik örneğini verdiği blues-gospel öğeleri var. Carmen McRae'nin yakaladığı bileşimse yalnızca ona özgü ve ilerleyen yaşıyla birlikte daha güçlü ortaya çıkıyor. Çünkü Carmen'in jazz'a adadığı yıllar içinde üstünde en çok uğraştığı şey, aktardığı duyguyu daha da arıtmak ve adeta saydamlaştırmak. İşte bu yüzden bu şarkıcının bize ne hissettirdiğini anlatmak bu denli zor...

Carmen McRae'nin Diskografisi

Carmen McRae'nin diskografisi onun ne denli alçakgönüllü bir jazz müzisyeni olduğunun da bir kanıtı. Mutlaka edinmeniz gereken albümler arasında Billie Holiday'e adadığı For Lady Day (1995), Sarah Vaughan'a adadığı ve Shirley Horn üçlüsünün de kendisine eşlik ettiği Sarah-Dedicated to You (1991), Any Old Time (1990), Thelonious Monk'a adadığı Carmen Sings Monk (1990), George Shearing'le birlikte kaydettiği Two for the Road ve 1995'te çıkan The Best of Carmen McRae var. Carmen McRae'nin her albümünün her şarkısı doyulmaz tatlar sunuyor. İşte Carmen McRae'nin kendi albümlerinin bir listesi:

- For Lady Day (1995)
- I'll Be Seeing You (1995)
- Sings Great American Songwriters (1993)
- Sarah- Dedicated to You (1991)
- You're Lookin'at me... A Collection of Nat King Cole Songs (1984)
- Live at Ronnie Scott's (1977)
- Can't Hide Love (1976)
- Alive! (1965)
- Any Old Time (1990)
- Carmen Sings Monk (1990)
- Fine and Mellow: Live at Birdland West
- The Great American Songbook
- Greatest of Carmen McRae
- Here to Stay
- Jazz Collector Edition
- Miss Jazz
- MS. Magic
- Setting Standards
- The Ultimate Carmen McRae
- Velvet Soul
- Woman Talk

Aşağıdaki albümler de Carmen McRae'nin yorumcu olarak katıldığı çalışmaların bir bölümü:

- Jazz Collection (1995)
- American Popular Song: Six Decades of Songwriters and Singers (1992)
- Subspecies (1992)
- Time Signatures: A Career Retrospective (1992)
- Heat Wave (1982)
- The Real Ambassadors (1962)
- Bethlehem's Girlfriends
- Billie Holiday Revisited
- The Classic Hoagy Carmichael
- Duets
- Highstream - Best of Mainstream Jazz
- Jingle Bell Jazz
- The Spirit of Jazz
- Take Five
- Two for the Road

Kaynakça

Cazname, Radyo ODTÜ'de yayımlanan ilgili programların kayıtları, 1996-Lâle Kuyucu.

The Jazz Book, Joachim Berendt; Paladin Grafton Books, London, 1986.

The Encyclopedia of Jazz, Leonard Feather; DaCapo Press- New York,1960.

Jazz People, Valerie Wilmer; DaCapo Press, New York, 1977.

TONY WILLIAMS

Bir usta davulcu...

Ateş M. Temeltaş
ates@ goldenhorn.com

Geçen yıl çıkan Tony Williams'ın *Wilderness* albümü henüz yeniliğini terk etmemişken, 23 Şubat günü bu davulcuların davulcusu, Tony Williams geçirdiği küçük safra kesesi işlemcesinden bir hafta sonra 51 yaşında bir kalp sektesi ile yaşamına veda ediyor. Miles Davis'in her otuz yılda bir gelebilen bir davulcu olarak bahsettiği ve sonradan '*Davul çalmaya gelince, sadece ve sadece tek bir Tony Williams vardır. Ondan önce ve ondan sonra onun gibi birisi yoktur*' sözleriyle bahsettiği Williams kısa yaşantısı içerisine öyle şeyler sığdırmış ki burada yazılabilecek herhangi bir yazı konuyu çok az ele alabilecek. Fakat Miles Davis, John Coltrane ve Jimi Hendrix'le beraber çalan bu kişiyi biraz daha tanıtabilir umudu ile başlayalım.

Tony Williams 12 Aralık 1945 Chicago doğumlu. Davulla buluşması sekiz yaşında oluyor. Babası saksofon çalan Tony, küçük yaşta ailesinin Boston'a taşınması ile bu şehirdeki jazz kulüplerinde babasının etkisi ile jazz'la tanışıyor. Sahneye ilk çıkışı dokuz yaşında ve 11 yaşından başlayarak profesyonel davulcu olarak değişik Boston kulüplerinde çalıyor. 12 yaşında Art Blakey, 13 yaşında Max Roach ile beraber çalıyor. 15 yaşında artık Boston'un bilinen en iyi davulcularından biri oluyor. Saksofoncu Sam Rivers'la beraber çalıyor ve Boston Improvisational Ensemble'da yer alıyor. Bu arada okuldan kopuyor, yıl 1962. Bu sırada öğretmeni ve kılavuzu ise sonradan Berklee College of Music'de öğretim üyesi olan Alan Dawson. Gerçi Tony bu okula devam etmiyor ama 16 yaşında kendisini jazz'ın kalbi New York'a götürecek alto saksofoncu Jackie McLean'in ilgisini çekmeyi başarıyor. Bu New York şehrine gidişi bilindiği üzere Miles Davis Quintet'e davete neden oluyor. Fakat Miles Davis ve Tony Williams daha evvel Tony 14 yaşında iken Boston'da bir kulüpde tanışıyorlar. Tony, Miles'i dinledikten sonra sahne arkasına gider ve Miles'dan beraber çalmaları için izin ister. Miles, Tony'e '*geri dön, otur ve dinle*' der. Bir kaç yıl sonra ise aynı Miles, Tony'i grubuna katılmaya davet eder. Bu tarihi Miles Davis Quintet doğumundaki diğer isimler ise Herbie Hancock, Ron Carter ve Wayne Shorter.

Miles Davis Quintet'in üyeleri davulda Tony Williams, basda Ron Carter ve keyboard'da Herbie Hancock sonradan '*Bütün zamanların en büyük ritm kısmını*' oluştururlar. Topluluk ilk albümü *Seven Steps To Heaven*'i 1963 yılında kayıt eder. Bu kayıtla başlayan çalışmalar 12 albümle devam eder. Bu albümlerin arasında her jazz severin birikiminde yer alması gerekli *E. S. P.*, *Nefertiti*, *Miles Smiles*, *My Funny Valentine* ve *Filles de Kilamajaro* da var. Belki de topluluğun en önemli kaydı *In A Silent Way* de bu dönemden. Bu kayıtların yanısıra, bu topluluğun 1965 yılındaki '*live*' kayıtlarını içeren ve sonradan 8-CD ku-

tu olarak çıkarılan *The Complete Live At The Plugged Nickel 1965* kayıtları ise bu müzisyenlerin 13 albümden sonra nereye geldiklerini gösteren tarihi bir belge. Williams'ın Miles Davis Quintet'le yaptığı son kayıt ise 1969 yılındaki *Bitches Brew*. Bu albüm jazz/rock fusion'un en çok bilinen yapımlarından biri.

1965 yılında Tony, Blue Note için *Lifetime* adlı albümü kaydediyor. Bu Tony'nin ilk kendi adına olan albümü. 1960'lı yılların sonuna doğru Tony '*Jazz/Rock fusion*' akımının temellerini atan kişilerden biri oluyor. Topluluğun ismi The Tony Williams Lifetime ve diğer üyeler, gitarda John McLauglin, orgda Larry Young ve basda Jack Bruce. Bu dönem Tony'nin Miles'in grubunda ayrılmasına ve electrik jazz/rock fusion denemelerin daha derinden ilgilenmesine dönüşür. Tony yıllar sonra elektrikli aletleri kullanarak o zamana kadar düşünülmemiş bir ortam yaratma amacında olduğunu söylemiştir. Topluluğun çalışmaları elektrikli aletlerinde kullanıldığı ortamda rock dizemlerini kullanarak yapılan özgür doğaçlamalar ve karışık modal doğaçlamalar olarak özetlenebilir. Fakat bu denemeler ne jazz köşe yazarlarının, ne de Tony Williams'ın dinleyicilerinin beğenisini kazanıyor.

1975 yılında Williams The New Tony Williams Lifetime topluluğunu kurar. Columbia için üç albüm yapan topluluk 1979 Grammy adaylığına kadar gelir, fakat ticari bakımdan pek başarılı olamaz. Tony 1977 yılında San Francisco'ya taşınır. V.S.O.P. beşlisi ile kayıt çalışmaları devam eder. Shorter, Sonny Rollins, Freddie Hubbard ve Wynton Marsalis beraber çalıştığı müzisyenlerdir.

Tony 1985 yılında '*Round Midnight*' filminde rol alır. Paris'de yaşayan bir jazz ustasının (Dexter Gordon tarafından canlandırılıyor) yaşamını anlatan bu filmden sonra kendi beşlisini kurup tekrar elektriksiz günlerine döner.

Tony jazz eğitimine ve özellikle kompozisyon çalışmalarına 1960'lı yıllarda Julliard ve the Manhattan School of Music'de devam etmiştir. Daha sonra bu çalışmaları UC Berkeley'de devam eder. 1990 yılında yazdığı *Rituals: Music for String Quartet, Piano, Drums and Cymbals* eserini piyanoda Herbie Hancock ve yaylı sazlar topluluğu Kronos Quartet ile beraber San Francisco'da Herbst Tiyatrosunda çalar. Williams'a göre bu akşam müzik yaşantısının en büyük gecesidir.

1992 yılında bir söyleşide kendisini devamlı bir öğrenci olarak hissettiğinden ve devamlı yeni bir şeyler öğrenmekten isteğinden bahseder. Bu bilindiği gibi John Coltrane ve Dizzy Gillespie gibi her iyi jazz çaların özyapısında olan bir özelliktir.

Williams'ın beste çalışmaları son albümü *Wilderness*'de yansır. Bu albümde kendisine Stanley Clarke (bas), Pat Metheny (gitar), Michael Brecker (saksofon) ve Herbie Hancock (piyano) eşlik eder. Bu albüm belki de Tony'nin yaşamını özetler. Kimi kısmında jazz/rock fusion, diğerlerinde ise daha klasik jazz ve hard bop doludur. Albüm Williams'ın jazz çalma ve orkestra için besteleme yeteneklerini gösterir. Albüm'ün ana teması *Wilderness Rising* parçasıdır. Bu parçanın ekseni etrafında dönen, Williams'ın besteleri ve yorumlamaları *Infant Wilderness*, *Wilderness Voyager* ve *Sea of Wilderness* da albümde. Albüm için Williams'ın isteği üzerine Pat Metheny *The Night You Were Born* ve Stanley Clarke *Harlem Mist '55* bestelerini yazarlar.

Tony 1992 yılında Miles Davis Quintet'in eski elemanları ile tekrar bir araya gelir ve tura çıkar. Bu tur ve dönemin sonuçları sonradan *The Tribute to Miles Davis* olarak çıkar ve 1995 yılında gruba bir Grammy ödülü kazandırır. Bu ödül Williams'ın aldığı pek çok yılın davulcusu ve *Modern Drummer Magazine*'nin *Hall of Fame*'ine girişine eklenir.

Williams davulu daima kuvvetli ve yüksek sesle çalmaktan yana olmuştur. Bu özelliği içinde hiç bir zaman diğer müzisyenlerden özür dilememiştir ve bu da gerekmemiştir. Wil-

Diskografi/Discography

- Miles Davis Quintet albümleri
- Miles Davis, The Complete Concert (2CD), 1964 Sony/Columbia
- Miles Davis Quintet, The Complete Live At The Plugged Nickel 1965
- Spring, Blue Note, 1966 (Sam Rivers'la beraber)
- Emergency!, Polydor, 1969 (kimilerine gore Jazz/Rock fusion'nın başlangıcı, Tony Williams Lifetime üçlüsü)
- Lifetime: The Collection, Columbia/Legacy, 1975-76 (The New Tony Williams Lifetime topluluğu)
- Foreign Intrigue, Blue Note, 1985
- Angel Street, Blue Note, 1988
- Native Heart, Blue Note, 1989
- The Story of Neptune, Blue Note, 1991
- Tokyo Live, Blue Note, 1992
- Wilderness, Ark21, 1996

liams'ın çalışı diğer müzisyenleri engelleyici ve baskıcı değil taşıyıcı ve olanak verici niteliktedir. Williams'a göre davul böylesine yüksek sesle de çalınır, yumuşak da çalınır, ve orta karar da çalınır. Williams uygulama bakımından gelişmiş bir poliritmik yeteneğe sahiptir. Williams her iki bacağının bağımsız olmasını sağlamış ve karışık zamanlamaları hiç zorlanmadan çalmıştır. Ayrıca bir yandan çalışı '*backbeat*'i tutarken diğer yandan ve aynı zamanda yeni denemeler yapmıştır. Kendisini etkileyenler arasında Max Roach, Art Blakey ve Philly Joe Jones vardır.

Williams'in davulcular arasında ayrı bir yeri vardır. Williams yaşantısı ile davulcuların sadece diğerlerine eşlik eden bir görevi olmadığını kendilerinin de öncü olabileceklerini ve besteci olabileceklerini göstermiş ve davulculara saygınlık kazandırmıştır. Müzisyenler tarafından çok iyi bilinen ve sayılan, sevilen bu davulcunun ünü ise hiç bir zaman yeterince olmamıştır. Belki de buna devamlı karşıt mücadele ettiği davulcuların müzikteki yeri neden olmuştur.

Tony Williams'ı 1996 yılının Ağustos ayında Gonzalo Rubalcaba ile beraber çalarken dinlemiştim. Çaldıkları iki set boyunca piyanodaki enerjisi ile bilinen Rubalcaba ile davulda Williams'ın bir araya gelmesinin akıllılığını düşünmüştüm. Evet, 51 yaşında yitirilen Tony Williams nitekim, Simon Phillips, Vinnie Colaiuta, Dennis Chambers, Steve Smith gibi onlarca davulcunun öğretmeni olmaya kayıtları ile devam edecektir. Kendisi jazz tarihinde Jo Jones, Dave Tough, Buddy Rich, Max Roach, Philly Joe Jones ile beraber anılacaktır. Çok hızlı tempoları ve hızdaki hatasız doğruluğu ile, sahnedeki rahatlılığı ile kendisini olağanüstü sınıfına sokmuştur. Böylesine duygusallığı, yaratıcılığı ve dinamik kuvveti bir araya koyabilen müzisyen sayısı az.

McCoy Tyner Big Band ve Diğerleri

Kerem Görsev

17 Nisan gecesi New York Blue Note'ta 17 kişilik bir ordu Mc Coy Tyner'a eşlik etti. Aralarında Aaron Scott (davul), Avery Sharpe (bas), Steve Turre (trombon), Eddie Henderson (trompet), John Stubble (saksofon) gibi yıldızlar vardı. Çaldıkları Ballad'lardan çıkan sound dev okyanus dalgaları gibi, Swing ve Up tempo parçaların soloları kasırga gibi esti kulübün içinde. McCoy Tyner işten sonra bütün müzisyenlerden notaları toplayıp çantasına koydu ve kulise çekildi. Big Band maceramız ertesi akşam Maria Schneider ile Visiones adlı klüpte devam etti. Bütün aranjmanları yapması ve yönetmesi, ortaya çıkan mükemmeliyet beni çok etkiledi ve buradaki Big Band'deki müzisyenlerin hepsi beyazdı. Akademik bilgi ve teknik cambazlık ön plandaydı. Çalınması çok güç pasajları büyük bir akıcılıkla çaldılar. Tabiki bunun altında çok disipinli ve uzun provalar yatıyor. Big Band'lardan ayrılıp ertesi gün Village Vanguard'ta dostları dinledim. Wessell Anderson (saksofon), Eric Revis (bas), Dana Murray (davul), Eric Lewis (piyano). Her klüpteki piyanolar, davul setleri müziğe saygıyı gösteriyor. Ve buradan sonra gece 2'den sabaha kadar açık olan ve jam sessionları ile ünlü Smalls adlı kulübe gidiyorum. Tanıdık suratlar karşımızda. Enteresan gruplar var. 4 saksofon, bas, davul. Herkes kendini göstermek için ölümüne çalıyor. En enteresan jam sessionlarda çalmak için ısınan müzisyenler kulübün mutfağında ısınıyorlardı. Trombon, sax, bas herkes bir yerde çalışıyor. Sabah saatın 3'ündeki bu sahne beni çok etkiledi.

Ertesi gün değerli müzik adamı İlhan Mimaroğlu'nu ziyaret ediyorum ve bir sonraki gün saksofoncu İlhan Erşahin'e gidip 7 Temmuzda çalacağımız Parliament Festivaline repertuvar seçiyoruz. İlhan, bu arada yeni albümünü bitirmiş, yakında çıkıyor. Aynı gece, Village Vanguard'da çok sevdiğim piyanist Mulgrew Miller, Victor Lewis (davul), Ray Drummand (bas), Charles McPherson (saksofon) dinliyorum.

Çok güzel kulüp gecelerinden sonra Carl Fischer Music Store'dan (44W 62nd Street N.Y.) aldığım notalar, kitaplarımızla kendi mücadelemizi vermeye Türkiye'deki tek piyanolu kulüp Q Bar'a dönüyorum.

Big Band Anıları
3. Bölüm

Glenn Miller

Orhan Argun

Miller İngiltere'de iken savaş sonrası planlarını yapıyordu. İstedikleri takdirde ordu orkestrasındaki müzisyenlerin hepsine kurmayı düşündüğü yeni orkestrada görev verecekti. Geçen sayıdaki yazımda sözünü ettiğim korkunç kaza durumu değiştirdi, ünlü askerî orkestra şeflerini Manş Denizi derinliklerinde bırakarak 1945 yazında Amerika'ya döndü. Bir süre radyo konserlerine devam ettiler, sonra terhis olup sivil hayatlarına döndüler. Miller'in savaş sonrası düşüncelerini tabii dul eşi Helen Miller da biliyordu ve kocasının bu arzusunu gerçekleştirmek için girişimlere başladı. Ordu orkestrasının yaklaşık üçte ikisi görevi kabul etti. Davulcu Ray McKinley ile piyanist Mel Powell kabul etmeyenler arasındaydı. Yerlerine sivil orkestranın davulcusu Morris Purthill ve henüz adı duyulmamış piyanist Henry Mancini alındı. Orkestranın şefliği, Miller sivil orkestrasının temel taşlarından tenorsax ve vokalist Tex Beneke'ye verildi. Yaylı sazlar bölümü 20 kişiden 12 kişiye indirildi ve büyük orkestra 'Tex Beneke and the Glenn Miller Orchestra' adı ile 1946 başlarında müzik hayatına başladı. Miller'in birlikte çalışmış olduğu RCA Victor şirketi ile yeni anlaşmalar yapıldı, yeni plaklar dolduruldu. Radyo konserleri, gece kulüpleri çalışmaları ve bazı müzikal film yapımları gibi faaliyetlerle başarılı oldular. Beneke yeni aranjörler aldı, Miller stili müzikler devam ettiği gibi bazı modern aranjmanlar da çalınmaya başladı. Miller de sağ olsaydı müziğini yenileyecek, zamanın koşullarına uyduracaktı. Bu bakımdan Beneke doğru bir iş yapıyordu. Ancak Helen Miller ve avukatı aynı fikirde değildi ve orkestranın sadece Miller müziği çalmasını istiyorlardı. Anlaşmazlıklar başladı, sonunda 1950 yılında Beneke orkestrayı dağıttı.

Tex Beneke daha sonraları sivil orkestradan arkadaşları, vokalistler Marion Hutton, Ray Eberle ve Modernaires topluluğu ile birleşerek, zaman zaman toplama orkestralar kurup Miller stili müziklere devam ettiler. Beneke bugün 80 üzerindeki yaşı ile bu görevi sürdürüyor.

Savaş sonrası yıllarda Miller müziğine duyulan büyük ilgi başka müzisyenleri de harekete geçirdi. Ünlü aranjör Jerry Gray, sivil orkestrada bir süre trompet çalan Ray Anthony ve Miller ile hiçbir ilgisi bulunmayan piyanist Ralph Flanagan'ın kurdukları Miller stili orkestralar ortaya çıktı ve oldukça başarılı da oldular. Özellikle Ray Anthony Orkestrası uzun süre büyük başarı elde etti. Jerry Gray Orkestrasını Dallas şehrinde bir otelde dinledim. Canlı müzik daima keyif vericidir ve orkestrayı çok beğenmiştim. Ancak plak kayıtlarından aynı keyfi alamadığım için bugün koleksiyonumda hiçbir Jerry Gray plağı yoktur.

Hollywood da Miller müziği furyasından yarar sağladı. 1953 yılında yapılan The Glenn Miller Story adlı film gişe rekorları kırdı. Film ülkemizde iki yıl sonra gösterime girdi. Zaman zaman dünya TV kanallarında gösterilir. Bir süre önce ve stereo kopyası da sinemalarda gösterildi, bu film bize gelmedi.

Bu arada Helen Miller yeni ve resmî bir Glenn Miller orkestrasının kurulması zamanının geldiğine karar verip, gençlerden oluşan bir topluluk kurdu. Ordu Orkestrasının ünlü davulcusu bu kez görevi kabul etti ve 'Ray McKinley and the New Glenn Miller Orchestra' 1956 Mayısında müzikseverler huzuruna çıktı. Bu topluluğu McKinley ve diğer şefler yönetiminde on-on beş kez canlı olarak dinledim. Her zaman çalıştığım gibi, orkestranın hemen önünde durarak dinlediğimde anladım ki, o çok kolay ve basit gibi görünen Miller aranjmanları çok girift ve o kadar da keyif verici idi. Hiçbir zaman fazla sevmediğim Sun Valley Jump gibi bazı Miller klasiklerini orkestranın önünde dinledikten sonra çok sevdim. Bu orkestra yıllardır bütün dünyayı dolaşıyor, konserler veriyor. Bir ara Sofya'ya kadar da geldiler ama İstanbul'a getiremedik onları. Miller'in yönettiği orkestraların ömrü beş altı yıldı, bu orkestra ise kırkbir yıldır başarı ile çalışıyor.

Bütün İngiltere, Avusturya, Hollanda ve Polonya'da resmî GM orkestraları var. Bunlar Glenn Miller Productions, Inc. adlı şirketten aldıkları izin ile GM adını ve GM orijinal aranjmanlarını kullanıyorlar. Başta Japonya olmak üzere birçok ülkede resmî olmayan GM orkestraları var, GM adını ve aranjmanlarını kullanmıyorlar ama çaldıkları müziklerin Glenn Miller müziği olduğunu dinleyenler biliyor. Nerede bir dans, jazz veya konser orkestrası kurulu ise bu orkestranın zaman zaman Glenn Miller çalacağını herkes biliyor.

Erdal Paksoy paksoy@csc.ti.com Dallas

Herbie Hancock: Yeni ve Eski 'Standart'

1996'da çıkardığı '*The New Standard*' adlı albümünü tanıtmak için geçen yıl Avrupa'da turneye çıkan ünlü piyanist Herbie Hancock, bu yılın bahar aylarında da bu repertuarını Amerikalı izleyicilerine ilk kez konserlerde sunmak amacıyla Kuzey Amerika'yı dolaşıyor. Hancock'un bu turnedeki topluluğu kontrabasta Dave Holland, davulda Gene Jackson, saksofonlarda ise Craig Handy'den oluşuyor. Geçtiğimiz aylarda Branford Marsalis ve Joshua Redman'ı konuk eden Forth Worth'un 'Caravan of Dreams' konser salonu, grubun Texas'taki iki durağından biriydi.

1920'li yıllardan beri jazz müzisyenleri günün popüler parçalarını uyarlayıp onları müziğin standart repertuarının bir parçası haline getirdiler. Ancak giderek güncel pop besteleri ile jazz arasındaki bu bağ zayıfladı. Son yıllarda ise Beatles, Eric Clapton, James Brown gibilerin bestelerine Joshua Redman, Miles Davis, Brad Mehldau ve Tony Williams'ın albümlerinde çok seyrek olarak rastlansa da bu bağın artık pek varolmadığı söylenebilir. Standart deyince, çoğu jazz dinleyicisinin aklına yine de George Gershwin, Cole Porter, Jerome Kern gibi isimler gelir. Kuşkusuz zamanın pop müziğinin jazz'la olan karşılıklı etkileşimi, şarkıların doğaçlamaya açık armonik yapışı ve günün popüler yorumlarında da varolan swing duygusu, onları jazz müzisyenleri için günümüzün çoğu kez iki-üç akora dayananan rock ritimli parçalarından daha çekici kılıyor.

Hancock'un '*The New Standard*' albümü, alışılmış kalıpların dışına çıkarak jazz'ın repertuarını yeni pop besteleriyle genişletme ve yenileme isteğinden ortaya çıkmış bir çalışma. Albüm Hancock ve Verve şirketinden Guy Eckstine tarafından tasarlanmış. Aranjmanların büyük çoğunluğu besteci ve düzenlemeci Bob Belden'e ait. Herbie Hancock ise zamanı kısıtlı olduğundan yazılan müziğin yalnızca birkaç yerine el atmış. Bu da Hancock'un bu repertuara karşı biraz kayıtsız bir tavır beslediği izlenimini uyandırıyor ve birçok başarılı uyarlamaya rağmen albümde zaman zaman sezilen içtenliksiz havayı açıklıyor belki de.

Topluluk Fort Worth'deki konseri bu albümden seçilmiş üç besteyle açtı. Peter Gabriel'in '*Mercy Street*' adlı parçasında, vurmalı çalgılarda Don Alias'ın albümdeki yoruma getirdiği ritmik çeşitliliği ve zenginliği, ne

yazık ki konserde duyamadık. Tüm aletlerin melodiyi sırayla çaldığı vals ritimli Lennon-McCartney bestesi '*Norvegian Wood*'un sonuna doğru sololar sırasındaki eşlik Miles Davis'in '*Il Blues*'unu andırdı. Don Henley'in '*New York Minute*'ını anons ederken Hancock: '*Aslında parçanın orijinali daha çok* 'California Minute'*e benziyor*' dedi. '*Biz bunun gerçek New York yorumunu çalıyoruz.*' Gerçekten de topluluk California'nın rahat ve iyimser havasından çok New York'un çılgın temposu ve karmaşık enerjisini getirdi bu parçaya. Yeni standartlar arasından seçilmiş dördüncü ve son örnek ise grubun ikinci setin sonuna sakladığı Stevie Wonder'ın '*You Got It Bad Girl*' adlı bestesinin çok hızlı bir yorumuydu.

Topluluk konserde bu yeni bestelerin yanında Hancock'un 1960'lı yıllarda çıkardığı '*Maiden Voyage*', '*Empyrean Isles*', '*Speak Li-*

ke a Child' adlı tarihi albümlerinden gerçek anlamda jazz standardı haline gelmiş eserlerine yer verdi. Herbie Hancock'un suları, denizi ve dalgaları andıran uzun izlenimci solo girişiyle başlayan '*Maiden Voyage*'ın kırk dakikaya yaklaşan yorumu sırasında piyano ve soprano saksofon soloları sırasında gerilim iyice tırmandı, tempo iki katına çıktı, eşlik latin havasına büründü. '*Dolphin Dance*' de

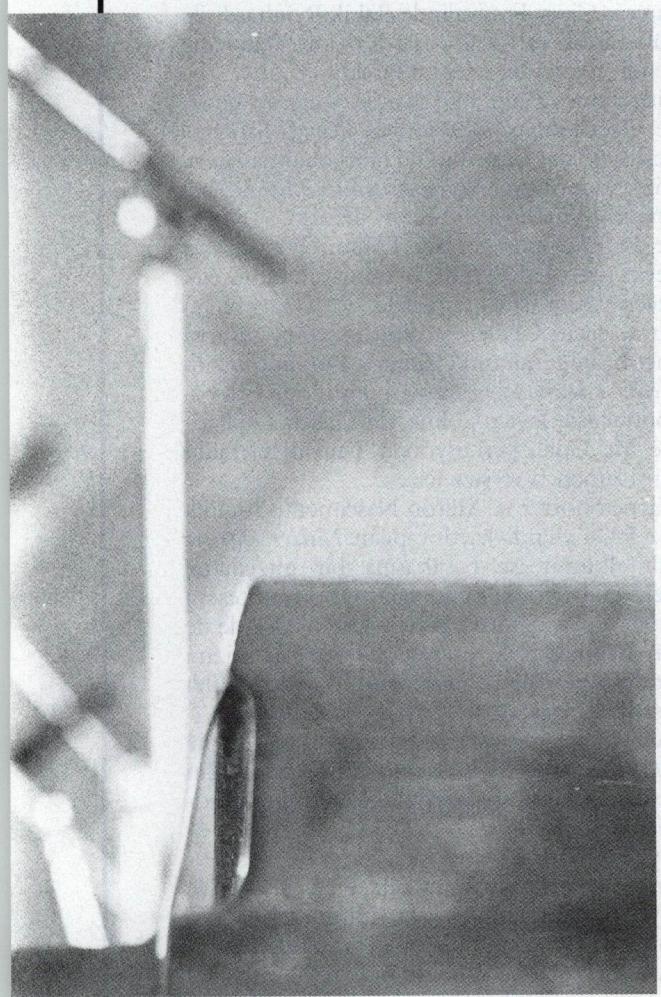

yine ballad havasında, parçanın melodisinin bolca kullanıldığı uzun bir piyano girişiyle başladıysa da, ses düzeyi ve tempo özellikle davulun katkılarıyla belki de gereğinden çabuk yükselerek parçayı alışılmış havasının dışına çıkardı. Topluluk ayrıca, her solonun melodinin kısa bir tekrarıyla başlayıp bittiği, '*One Finger Snap*'in güzel bir yorumunu çaldı. Dinleyiciyi en çok coşturan parça ise Hancock'un 60'larda yazdığı ve 90'lı yıllarda US3 grubunun pop uyarlamasıyla iyice un kazanan bestesi '*Canteloupe Island*'ın oldukça sade bir yorumu oldu.

Hancock artık çok seyrek olarak akustik jazz çalsa da, piyanodaki olağanüstü tekniğinden, akıcı, yaratıcı düşgücünden, karmaşık ritim anlayışından pek birşey kaybetmediğini açıkça ortaya koydu. 60'lı yıllardan bu yana sayısız piyanistin kendisini büyük ölçüde taklit etmesine rağmen, bu jazz devi, bunca yıl sonra yine de eşi bulunmaz bir müzikal kişiliği olduğunu bir kez daha kanıtladı. Konser boyunca soloları sırasında fırtına gibi tempolarda kolaya kaçmadan, sürekli arayış içerisinde, bir düşünceden diğerine atlayan Hancock, birbirinden doyurucu uzun doğaçlamalarıyla hayranlarını düş kırıklığına uğratmadı. Diğer müzisyenlerin sololarına eşlik ederken de parçaların armonilerini vermekle kalmıyor, sürekli melodik ve ritmik düşünceler üretiyor ve 57 yaşındaki tecrübeli müzisyenden çok, hiç büyümeyen afacan bir çocuk edasıyla davulcu Jackson'ın gözünün içine bakarak onu neredeyse sürekli oyuna davet ediyor, Jackson işi kavrayıp ona uyunca da oradan başka bir çeşitlemeye geçiyordu.

Buna karşılık Jackson'un Hancock'un yaratıcılığına ayak uydurmakta zorluk çektiğini görmek güç değildi. Öyle ki, davulcu piyanistin müzikal düşüncesinin gerisinde kaldıkça davuluna daha bir hışımla yüklenip, volümü arttırarak dinleyiciyi çoğu zaman epeyce yoruyordu. Herbie Hancock'un alıştığımız kıvraklığıyla sürekli dinleyicinin ilgisini ayakta tutmayı başardığı funk ritimli parçalarda, Jackson ne yazık ki çoğunlukla oldukça tekdüze ve yüksek sesli bir eşliği yeğliyordu.

Saksofoncu Craig Handy ise çoğunlukla nedense küskün ya da ilgisiz bir ifadeyle tavanı ve duvarları seyrederken, çaldıklarıyla da aynı tutumu dile getiriyordu adeta. Zaman zaman kısa melodi parçalarıyla ritmik ve armonik arayışlara girdiyse de çoğu yerde çalışında sanki bir kopukluk ve amaçsızlık seziliyordu.

Kontrabasın yaşayan en büyük ustalarından Dave Holland'a gelince, iki parça sırasında boynuna astığı akustik gitar görünüşlü ilginç elektrikli bası çaldıysa da, asıl aleti olan akustik basta gerçek kimliğini ortaya koydu. Holland, yüksek volümlü, amansız tempolu, bitmek bilmeyen piyano ve saksofon soloları sırasında çoğunlukla arka planda kaldı. Ancak sırası geldiğinde, tok sesi, lirik doğaçlamaları ve yapısal açıdan ustalıkla geliştirdiği sololarıyla müziğe biraz olsun ferahlık ve denge getirdi. Özellikle ilginç bestesi '*Dream of the Elders*'dan önce yaptığı uzun ve güzel girişte, akorlar, paralel figürler ve hızlı geçişleriyle, olağanüştü bir teknik becerinin müzikal değerlerin hizmetine gösterissizce nasıl verilebileceğinin kusursuz bir örneğini sundu.

Jazz piyanosunun gelmiş geçmiş en büyük isimlerinden Herbie Hancock'u ender akustik konserlerinden birinde, hele Dave Holland gibi bir bascının eşliğinde dinleyebilmek, ne olursa olsun büyük bir zevk. Hancock'un 60'lı yıllarda yazdığı ölümsüz bestelerini otuz yıl sonra, hâlâ kendine özgü büyük ustalığıyla çaldığını duymak da ayrı bir mutluluk. Modern pop şarkılarının uyarlamalarına gelince, onların jazz'daki yerinin ne kadar kalıcı olduğunu görmek için bir otuz yıl daha beklemek gerekmeyebilir.

Füsun Levet famille.levet@wanadoo.fr

Paris

Paris'ten Sevgiler

Geçtiğimiz mayıs ayında Fransa'da yayınlanan '*Livre de Jazz*' büyük ilgi uyandırdı. Günümüze kadar gelmiş birkaç nesil müzisyen eserlerini partisyon olarak kapsayan bu kitapta, emprovizasyon ve aranjmanın yanısıra kompozisyonun ve onun melodik gücünün ne denli önemli olduğu ortaya çıkmakta. Böylece sürprizlerle de karşılaşıyoruz. Ünlü tenor Sonny Rollins'in bilinmeyen kompozisyonları vereceğimiz örnekler arasında.

Alev, ateş, atom, nötron gibi lâkaplara sahip Rollins'in 40 yıllık bir kalem geçmişi olduğu halde nedense eserleri müzisyenler tarafından çok az çalınmış. Şu günlerde John Hicks, George Mraz, İdris Muhammed yüzde yüz Rollinsiyen bir repertuvarla kayıt yapmakla meşguller. Sabırsızlıkla sonucu bekliyoruz.

Haziran ayı ortalarında, bütün yaz aralıklı olarak süregelecek olan festivaller başladı. Programlar son derece zengin. Paris'in eski Vilette mezbahasını imha ederek olağanüstü bir park haline getiren Paris Belediyesinin de yardımıyla 1 hafta sürecek olan festivaldeki 10 podyumda 350 müzisyenin katılımıyla 50 konser icra edilecek. Bu konserlerin bazıları ücretsiz. Aynı sistemle yine Vincennes Parkında düzenlenen konserler zaman zaman yağan yağmur ve doluya rağmen devam ediyor.

Haziranın son haftası ise Korsika'nın Calvi kentinde düzenlenen festivalin bir ayrıcalığı var. Bütün yıl dinlenmeye zaman ayıramayan müzisyenler denizli, güneşli bir hafta tatili geçirip, çalışıyor, dinleniyor, eğleniyor ve dostuklarını sağlamlaştırıyorlar.

Festivallerin yanısıra jazz atölyeleri ve stajlar da düzenlenmekte, ünlü müzisyenler, amatör gençleri profesyonelliğe hazırlıyorlar.

Yine Fransa'nın Normandiya bölgesindeki eğitim programlarına '*Liselerde Jazz*' eklendi. 40 kadar liseye big band orkestraları davet edildi. Bu girişimin başka bölgelerde uygulanması da bekleniyor.

Jazz Kulüplerine gelince: New Morning'de Paul Bley, George Mraz, Al Foster Üçlüsünü dinledim. Son günlerde Japon jazz müzisyenlerinden bazılarını dinlemek fırsatını duydum. Samois Gipsy Festivalinde Babik Reinhardt ile düo olarak çalışacak olan Kazumi Watanabe bende çok iyi bir izlenim bıraktı.

Vincennnes Parkı açık hava konserlerin birinde Portorikolu saksofoncu David Sanchez Beşlisini de dinledim. Hatırladığıma göre Dizzy onun için '*Nereye gittiğini biliyor, nereden geldiğini de unutmuyor*' demişti.

Le Petit Opportun jazz kulübü Fransızların beyaz gece dedikleri hiç uyunmayan bir müzik gecesi yaşatacak şu günlerde.

Bu ay çıkan CD'ler ve dinlediklerim arasındaençok beğendiğim Chano Dominguez'in *Necho a Mano* adlı çalışması. Piyanoda Chano, kontrabasta Javier Colina, davullarda Guillerime Mc Guill, perküsyonda Tino di Geraldo var. Flamenco ve jazz içiçe...

Wayne Shorter ve Milton Nascimento'nun ilk kez 1974 yılında kaydı yapılan *Native Dancer* adlı albümü ise başlıbaşına bir güzellikte. Getz-Gilberto ikilisinin yarattığı o muhteşem kimyevi olay, Shorter-Nascimento ikilisinde de var. Bambaşka iki dünya... Shorter'ın lirizmi modern görüşleri, Nascimento'nun acılı tatlılı yaşamıyla içiçe...

Henüz dinlemeye fırsat bulamadığım Charlie Parker'ın *1945-1946 Young Bird* albümünün beşinci volümü ise başlıbaşına unutulmaz soloları kapsıyormuş.

Sevgili Okurlar,

Sizlere vermek istediğim daha nice haberler ve paylaşmak istediğim jazz mutlulukları var. Umarım *Jazz* Dergimiz yakın bir tarihte her ay çıkmaya başlar ve daha sık birlikte oluruz.

Füsun Levet

Kuşadası

Jazz Güneye Kayıyor...

Bu yıl dördüncüsü düzenlenen Kuşadası Jazz Festivali 24-28 Haziran tarihleri arasında dergimiz baskıya hazırlanırken yapılmak üzereydi. Festival Fransa'nın önde gelen jazz müzisyenleriyle Türk jazz müzisyenlerini buluşturma gibi bir misyonu yükleniyor. Festival geceleri Kuşadası Kaleiçi Bahar Sokak 18 numaradaki jazz kulübü '*3 Boğa*'da ise jam-sessionlar yapılacak. Ahmet Gülbay, Yves Martin, Sylvain Glevarek Üçlüsü ise jam-session'ları başlatacak grup. Bu festivalle ilgili nelerin olup bittiğini, önümüzdeki sayımızda röpörtajlarımızla birlikte bulacaksınız ama biz bu arada festivalin programını da verelim.

24/6/1997 • *Maffy Falay Quartet*
Maffy Falay (tpt), Ake Johansen (p), Benky Jaedig ts), Hans Andersen (b).

25/6/1997 • *Tuna Ötenel Quartet*
Tuna Ötenel (p), Kürşat And (b), Nicolai Kiriliov (d), Sibel Köse (vo).

26/6/1997 • *Thomy Valdes Sextet*
Thomy Valdes (d), Patrick Sibille (perc), Philippe Valdes (perc), Gabriel Vegh (b), Beneit Dimier Vallet (keyb), Fabrice Bon (s, flt).

27/6/1997 • *Michel Graillier Trio*
Michel Graillier (p), Stephane Persiani (b), Simon Golibert (d).

28/6/1997-06-11 • *Rolando Faria Quartet*
Pascal Berne (p), Luc Plouton (b), François Longumare (d), Rolando Furia (g, vo).

SAFA/GENIUS

ULUSLARARASI YAZ AKADEMİSİ

ÇEŞME / TÜRKİYE

1 HAZİRAN - 31 AĞUSTOS 1997

MÜZİK WORKSHOP

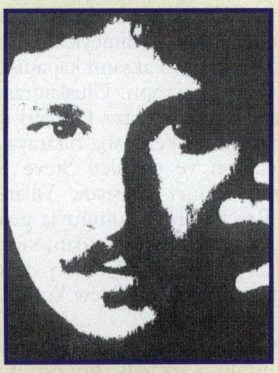

AYDIN ESEN
TÜRKİYE
ÇAĞDAŞ MÜZİK VE CAZ
20-30 Ağustos 1997

DANIEL GROSGURIN
İSVİÇRE
VİYOLONSEL
17-27 Ağustos 1997

FERHAN GROSGURIN
İSVİÇRE
VİYOLONSEL
ASİSTAN

PERKÜSYON TERAPİ

BADIRE N'DIAYE
SENEGAL
20-30 Ağustos 1997

KARL POTTER
ABD
20-30 Ağustos 1997

SUFİ MÜZİK

ÜMİT YAZICI, SEDAT ALDINÖZ, MUSTAFA TARIMCIOĞLU
UFUK AŞKIN, ÖZCAN ABAYLI, YAVUZ BALLIOĞLU
1-15 Temmuz 1997

müzik *drama* *takı tasarım* *heykel*

resim *fotoğraf* *dokuma* *tekstil tasarım*

BİLGİ VE BAŞVURU

Adres : *1378 Sok. Akademi Apt. 6A D: 19 Alsancak/İzmir/TÜRKİYE*
Telefon : *(232) 463 01 14 Fax: (232) 463 29 80*
e-mail : *art@safakoy.com.tr*
internet : *Http: //www.safakoy.com New York*
Http: //www.safakoy.com.tr Türkiye

Hülya Tunçağ

İzmir'in Meltemli Geceleri nde JAZZ Akorları Uçuştu

4. İzmir Avrupa Jazz Günleri ve 10. Parliament Superband Jazz Festivali'nin Ardından...

27 Mart-5 Nisan tarihleri arasında gerçekleşen Jazz Günleri bu yıl daha nitelikliydi. İzmirli jazz severlerin, basının, TRT ve özel kanalların, radyonların, en önemlisi konsolosluk ve yabancı kültür derneklerinin desteğiyle her yıl daha da güçleniyor, zenginleşiyor festival. İzmir Kültür, Sanat ve Eğitim Vakfı (İKSEV)'nın düzenlediği Jazz Günlerinin özelliği, çağdaş Avrupa jazz'ını İzmir'e taşıması.

Yine her yıl olduğu gibi bu yıl da sergi ve seminerler yer aldı. İstanbullu ressam Filiz Işılay'ın jazz konulu yirmibeş yağlıboya resmi, Sabancı Kültür Merkezinin fuayesinde festival boyunca serginlendi.

Jazz Günlerine Türkiye adına katılan ünlü piyanist Aydın Esen, onur konuğuydu aynı zamanda. Esen, Sabancı Kültür Merkezi Konser Salonunda ve İzmir Devlet Konservatuarında olmak üzere iki kez söyleşi yaptı.

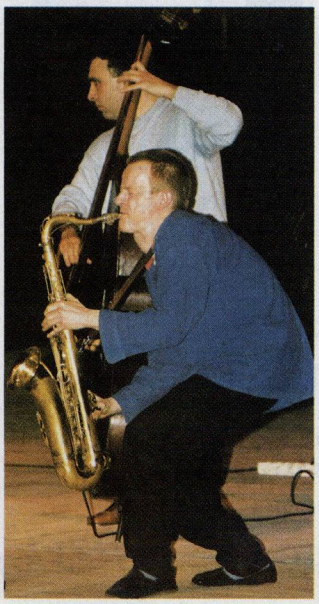

Aykut Uslutekin

Matthias Schubert (sax), Kamil Erdem (bas).

Özellikle, konservatuar müdürü Müfit Bayraşa'nın özverisiyle gerçekleşen söyleşide Esen, konservatuar öğrencilerine '*doğaçlama*' ve müziğe bakış açısından çok '*şey*' söyledi ve harika bir örnekle noktaladı.

27 Marttaki açış konseri, İngiltere'den ilginç bir topluluğa Lammas'a aitti. 1984 yılında, İskoç kökenli gitarcı Don Paterson ve saksofoncu Tim Garland tarafından kurulan Lammas, BBC'nin desteklediği topluluklardan. Diğer üyelerden şarkıcı Christine Tobin ve etnik çalgılar yorumcusu Stefan Hannigan İrlandalı. Davulcu Mark Fletcher ise İngiliz. Ortaya çıkan müziği tahmin etmek hiç de zor değil.

28 Mart akşamı sahneye, Fransa'dan Eric Barret dörtlüsü çıktı. Topluluğun şefi tenor saksofoncu Eric Barret'yi Urban Sax, Charles Bellonzi, Andre Ceccarelli, George Arvanitas, Maurice Vander Michelot, Dniel Humair'in albümleriyle Ulusal Jazz Orkestrasından anımsıyorum. Dörtlüsüyle modern Fransız jazz'ını sergiledi Barret.

29 Mart tarihli konser ise umulanın üzerinde gerçekleşti. İlk kez biraraya gelen üç ayrı ulustan müzikçi, kusursuz bir birlik ve müzikalite sergileyerek tatlı bir sürpriz yaptı. Almanya adına tenor saksofoncu Mathias Schubert, Türkiye adına ise Asia Minor topluluğunun bascısı Kamil Erdem ile Bilkent Üniversitesi Jazz Bölümü başkanı Polonyalı tanınmış piyanist Janusz Szprot'du bu yorumcular.

Avusturya'dan katılan Eastbound topluluğunun konser tarihi ise 2 Nisandı. Bir şarkıcı, piyanist, bascı ve davulcudan oluşan dörtlü, post-modern müzik yapmayı amaçlamıştı ama iş amaçlamakla bitmiyor tabii.

4 Nisan Cuma akşamı sahne alan İtalyan Toni Germani dörtlüsü de Eastbound ile aynı düzeydeydi. Hatta bende küçük kulüp topluluğu izlenimi bıraktı. Ancak bu iki topluluk da dinleyiciden olumlu tepki aldı. 5 Nisan Cumartesi akşamı kapanışı, Türkiye adına Aydın Esen Trio yaptı. Uluslararası piyanistimiz Esen, öncelikle İzmir Jazz Günleri için iki eski Berklee arkadaşıyla bir kez daha biraraya geldi: Bascı Anthony Jackson ve davulcu Steve Smith. Smith'in bu İzmir'e ikinci gelişiydi. Yıllar önce trompetçi Randy Brecker'ın topluluğuyla geldiğinde rock kökenli olmasına karşılık sağlam swing'ine ve ataklarına hayran kalmıştım. Jackson da elekto bası başka ufuklara taşıdı. Üstelik New York'da hastalıktan daha yeni kalmıştı.

Elektronik müziğe iyice gönlünü veren Aydın Esen, şaşırtıcı bir ustalıkla arkadaşlarını örgütledi ve fusion'ın bu denli akademik, düzeyli olabileceğini kanıtladı. Bu kusursuz beraberlik, Ankara'da Sevda Cenap And Müzik Festivalinde, ardından İstanbul'da devam etti.

İzmir, Avrupa Jazz Günlerine gelince, son gecenin gelenekleşen bir olayı var. İlk bölümde Türk topluluk çıkar, ikinci bölümde ise Türk sanatçılara kalan yabancı toplulukların da katılmasıyla bir jam-session gerçekleşir. Ne yazık ki bu yıl jam-session yapılmadı. Aydın Esen Trioyu izleyen Toni Germani Dörtlüsünün jam-session'a katılması bekleniyordu ancak İtalyan yorumcular, trioyu çok güçlü buldular ve onlarla çalmaktan kaçındılar. Aydın Esen Trionun müziği öylesine doyurucu oldu ki, dinleyicilerden jam-session için tepki gelmedi.

Ufak tefek aksaklıkların yanı sıra, İzmir Avrupa Jazz Günleri, İzmir'deki festival ortamının yaratılmasında yine başı çekti. Ardından, 4-7 Haziran arasında 10. Parliament Superband Jazz Festivali ile 11. Uluslararası İzmir Festivali geldi.

Çağlar boyunca pekçok kültüre beşik görevini yerine getiren İzmir'in böylesine nitelikli sanat olaylarıyla yeniden eski kimliğine dönmeye başlaması kıvanç verici.

PARLIAMENT SUPERBAND 10. YIL

Parliament Superband Jazz Festivali, İzmir'de Yağmurla Buluştu

Parliament Superband'in '*eklektik*' jazz'ına ilk kez 1988 yılında tanık olmuştuk. Sonra her yıl beklemeye başladık. Bu yıl ise, sigara yasağının gündeme gelmesiyle yapılıp yapılmayacağı konusunda kuşkular yaşadık. Belki de bu nedenle 10. yılını yalnızca İzmir'de kutladık.

Festival 4 ve 7 Haziran tarihleri arasında İzmir Kültürpark Açıkhava Tiyatrosunda gerçekleşti. İstanbul ve Ankara'dan gelen konukların yanısıra İzmirlilerin katılımı büyük ve coşkuluydu.

4 Haziran Çarşamba akşamı açılışı 1960'lardan nostaljik ve buğulu bir ses, Dionne Warwick yaptı. Orta kuşak müzik meraklılarının çoğunda, en az

bir plağı vardır mutlaka Warwick'in. Çünkü 1960-70 arası söylediği Burt Bacharach&Hal David şarkıları yerleşik düzen müziğinin en iyilerindendi ve bir '*tarz*'dı. Sağlam bir topluluk ve üç vokalist eşliğinde verdiği konseri üç bölümlüydü. İlk bölümde 1960'lardan gözde Bacharach&David parçalarını seslendirdi. *Alfie*, *Do You Know The Way to San Jose?*, *Walk On By*, *I Say a Little Prayer*, *Trains and Boats and Plains* gibi. İkinci bölümde, '*Brazil*' albümünden bir Jobim medley ile gözde Brezilya parçaları yer aldı. Üçüncü bölümde, 1970 ve 1980'lerdeki (bana göre eski tadı olmayan) albümlerinden parçaları seslendirdi. Finali ise orta ve genç kuşağın pek sevdiği dostluk parçasıyla yaptı: '*That's What Friends are For*'...

5 Haziran gecesi yine gözde bir sanatçı sahneye çıktı. Aslında usta bir jazz gitarcısı olan, parasal nedenlerle şarkıcılığını ön plana çıkaran George Benson, iki funk parçayla başladı. *Tenderly*'yi solo gitar yorumlayarak jazz severlere seslendi. '*In your Eyes*', '*The Greatest Love of All*' gibi 1980'lere ait gözde parçalarını seslendirdikten sonra, nedendir bilinmez, Ray Charles, Nat King Cole ve kızı Nathalie Cole'un düetinin taklitlerini yaptı. Son parçası '*Footprints on the Sands*', Bernard Ignor'un çok sevdiğim o ünlü '*Everything Must Change*' adlı şarkısı (bu parçayı bir de Joe Williams'dan dinleyin), '*Nature Boy*', Benson'ın en iyi yorumlarıydı. İstek üzerine tekrar sahneye çıkan Benson, '*Give Me The Night*', '*This Masquarade*' gibi yine çok sevilen parçalarını söyledi. İkinci finali, yine dinleyicinin ısrarlarıyla '*On Broadway*' ile yaptı. Davulcu Buddy Williams, bascı Stanley Banks gibi pop jazz'ın tanınmış müzisyenlerinin yer aldığı orkestra ise hem eşlikte hem de sololarda başarılıydı.

6 Haziran akşamı iki seçkin konsere tanık oldu. Önce Fransız piyanist Michel Petrucciani sahneye çıktı. İzmirli jazz severlerin ilk kez dinleme şansına eriştiği Petrucciani, bir medley formu içinde, standart parçalar çaldı. Ajilitesi yüksek, artistik yorumlardı bunlar. Hele onu ilk kez sahnede görenler için fiziksel görünümüyle ters düşen rahat ve usta piyanistliği, şefkat, takdir, hayranlık karışımı duygular uyandırdı. Duke Ellington'ın modal yapılı Afro-Cuban parçası '*Caravan*' Türk dinleyici için ideal bir final yorumuydu. Parçadan sonra piyanoyu kapatıp gitmesi, dinleyiciyi daha çok kışkırttı. Uzun alkışlardan sonra yeniden çıkıp bir blues ile bis yaptı Petrucciani.

John Scofield Dörtlüsü; günümüzün bana göre en rafine gitarcılarından sayılan, üç usta sanatçıyla gelmişti İzmir'e. Piyano ve orgda Larry Goldings, basta Dennis Erwin, davulda Bill Stewart. Son çalışmalarından oluşan repertuarıyla festivalin en iyi konserini verdi Scofield. Hemen her jazz konserinde görmek istediğimiz bir sürpriz oldu. Scofield finalden sonra ikinci kez sahneye çıktığında, sahne arkasında onu dinleyen Michel Petrucciani'yi çağırdı ve harika bir düet yaptılar. Ardından bascı Erwin ile davulcu Williams çıktı. Bir jazz standardını çalmaya başladılar. Sahnenin köşesinde sesini dinlendirmek için geldiğinden beri konuşmayan Bobby McFerrin bu olaya dayanamadı ve o da attı kendini ortaya. Sabırla bis parçasını bekleyen dinleyiciler bu durumdan karlı çıkmıştı. Bu beklenmedik jam-session, bir jazz konseri için ideal bir sürpriz oldu.

10. Parliament Superband Jazz Festivali, 7 Haziran Cumartesi akşamı yine iki güzel konserle sona erdi. İlkbölümde Türk jazz sahnesinin dört usta sanatçısı konser verdi. Piyanist Kerem Görsev, tenor saksofoncu İlhan Erşahin, bascı Volkan Hürsever ve davulcu Can Kozlu. Genellikle Görsev ve Erşahin'in düzeyli bestelerini seslendiren dörtlü, gerek uyumu, gerek müzikalitesiyle '*straight ahead*' tarzının ne denli başarıyla yorumlanabileceğini kanıtlamış oldu. Bu da bizlere övünç kaynağıydı.

İkinci bölümde harika bir üçlüyle sahneye çıkan Bobby McFerrin sempatikliğiyle ve hâlâ '*Don't Worry Be Happy*' sendromunu yaşayan çoğu dinleyiciden yoğun ilgi gördü. Ancak bir süre sonra devamlı falsetto scat yapması tekdüzelik yarattı. McFerrin, Benson'ın yaptığı gibi dinleyiciyi kamplara bölerek scat söyleme tedirginliği yaşattı. Sonuçta genel olarak dinleyici bu olaydan çok hoşnut oldu, tatlı duygularla ayrıldı Açıkhavadan. Ancak festival bitmedi. Hilton Otelinin fuayesinde, içten, sıcak, kusursuz bir jam-session'la noktalandı. Sabaha karşı saat 03:00'de ayrılırken havada, gelecek yıl yine İzmir'de olacak sözcükleri uçuşuyordu.

Lale Kuyucu lale@ada.com.tr

Ankara

Ankara'da Jazz Baharı

Ankara'da bu bahar dolu dolu konserlerle keyifli konuklar ağırladık. 7 Nisan akşamı Aydın Esen, Anthony Jackson ve Steve Smith'ten oluşan üçlü, 7 Mayıs akşamı Jan Garbarek Group, 14 Mayıs ve 25 Mayıs'ta da Ethel Ennis bizlerleydi.

Bu yıl on dördüncüsü düzenlenen Ankara Uluslararası Müzik Festivali'nin iki ağır topundan biri Aydın Esen'di. Biletleri çok önce tükenen konserde basçı Anthony Jackson ve davulcu Steve Smith'le son dönem fusion çalışmalarını seslendirdi Esen. Bestelerinin yoğun örgüsüyle tanınan Aydın Esen'e sahnede iki güçlü müzisyen eşlik etti. Anthony Jackson'ın bastaki performansı ve Steve Smith'in ağır işçi davulculara yaraşan bitmek tükenmek bilmeyen gücü uzun uzun alkışlandı.

Jan Garbarek Group, 7 Mayıs akşamı, kimsenin inanamadığı güzellikte bir konser verdi. Salonun her yerini dolduran dinleyiciler bile inanamadı ama, Ankara'dan Jan Garbarek geçti. Jan Garbarek, kendi meditasyonunu sürdürüyor sahnede. Klavyede Rainer Brüninghaus, basta Eberhard Weber, vurmalı çalgılarda da jazz sahnesinin seyri en keyifli müzisyenlerinden Marilyn Mazur'la tam iki buçuk saat sahnedeydi. Müzisyenlerin birbiriyle konuşmadan anlaştığı, jazz duygusunun yoğun yaşandığı, uyum, keyif ve profesyonelliğin doruklarına varan bir konserdi doğrusu. Şarkıların arasında alkış için bile duraksamayan Jan Garbarek Group, bu seçimiyle keyifli duyguları da katmerledi. Jan Garbarek Group, eşsesli soloları ve melodileri büyük bir beceriyle kullanıyor. Rainer Brüninghaus'un şarkının duygusunu derinleştiren eşliği, Eberhard Weber'in bir yaylılar orkestrasına bedel bası, Jan Garbarek'in tarifi zor ve duygusu yoğun saksofon notaları bir yana; sahnenin asıl albeni noktası yine Marilyn Mazur'du. Türk jazz severlerin karşısına ilk kez 1988'de Miles Davis'le çıkan Marilyn Mazur, vurmalıları yaşatıyor adeta...

Jan Garbarek Group'un bütün konserleri gibi, kaydedilse en iyi canlı kayıt albümlerinden birini oluşturmaya adaydı 7 Mayıs 1997 tarihli konseri. Ayrıca, 'bürokrasinin kalbi', 'erken uyuyan memur şehri' vb. her tür nitelemeye inat, artık Ankaralı jazz severlerin de hınca hınç dolduracağı, yıldızların altında jazz dinleyebileceği bir açık hava tiyatrosunu çoktan hakettiğini de ay-

nı gece görmüş olduk. Laf aramızda kalmasın; ilgililer de duysun...

Ethel Ennis, zenci jazz şarkıcılarının en canlı örneklerinden biri. Geçen yıl da 13. Uluslararası Ankara Müzik Festivali kapsamında bir konser veren Ennis, bu kez Türk Amerikan Kültür Derneği'nin davetlisi olarak 14 ve 25 Mayıs tarihlerinde iki konser verdi. İlki Amerikan Kültür Derneği'nde, ikincisi de Hilton Oteli'nde gerçekleşen konserde Ethel Ennis'e piyanoda Tuna Ötenel, Basta Alan Ginther, davulda da Nusret Gürs eşlik etti. Geçen yılki konserinde de Alan Ginther, Can Kozlu ve piyanist Stefan Scaggiari'yle sahnedeydi şarkıcı. Ethel Ennis, duyarlı, araştırmacı ve güçlü bir müzisyen. Jazz standartlarına, özgün bestelere ve Türkiye izlenimlerine yer verdiği konserinde dinleyenleri şenlendirdi bu yıl da.

Ethel Ennis'in başka bir hoş sürprizi de, 11 Mayıs akşamı Radyo ODTÜ'de benim jazz köşem Cazname'ye konuk olmasıydı. Yaklaşık iki saat süren jazzlı ve sözlü Cazname'de hayat arkadaşı Earl Arnett'le birlikteydi Ethel. Müzikle ilgili düşüncelerinden Türkiye izlenimlerine kadar pek çok konuda konuştu ve soruları cevapladı. Benny Goodman'dan Billie Holiday'e, yakında çıkacak albümünde birlikte olacağı Abbey Lincoln'dan genç nesil müzisyenlere uzanan bir dizi isimden anekdotlarla ortalığı da renklendirdi. Ethel'ı dinleyip de sevmemek mümkün değil. O da Türkiye'den, Türkiye'nin müziğinden çok etkilendi ve gelecekle ilgili projelerinin arasına kattı bile... Jazz bu; olmayacak şey yok!

Hülya Tunçağ — İstanbul

Haziran Ayında İstanbul Yepyeni Bir Festivalle Yaz Mevsimine Girdi

Cemal Reşit Rey İstanbulluların sahip olduğu özel bir konser mekânı olmanın dışında çok daha başka bir misyonu da üstleniyor. Kültür ve sanat yaşamımızda tüm yılın içine yayılmış olan her çeşit müzik türüne ilgi duyanları memnun eden bir program seçimiyle önemli bir yere sahip. '*Jazz Festivali*' iddiasını gütmüyor ama jazz'ın önde gelen isimlerine de yer veriyor. Üstelik bugünlerde sponsorsuz bir organizasyon yapmak her ne kadar olanaksız gibi görünse de CRR bunun da aksini ispatlıyor. Dergimiz baskıya hazırlandığı sırada devam eden festival kaliteli, az ama öz bir seçimle İstanbullulara muhteşem görsel ve işitsel şölenler sunuyordu.

Bu sayımızda festival sadece programı ile yer alacak ama önümüzdeki sayı konser kritiklerini izleyen arkadaşlarımızın kalemlerinden bulabileceksiniz.

9-20 Haziran Harbiye Açıkhava Tiyatrosu
1.Uluslararası Boğaziçi Festivali Jazz Konserleri Programı

14 Haziran 1997, 21.30
• 'Türk Caz Yıldızları Gecesi'
Acid Trippin (house band),
Kerem Görsev Trio, Önder Focan Group,
Konuk sanatçılar; Aydın Esen (p), Can Kozlu (d), Ercüment Ateş (g), Erkan Oğur (g), İmer Demirer (tpt), Neşet Ruacan (g), Nilüfer Ruacan (p).
Grup elemanları: Yahya Dai (ts, as), Raci Pişmişoğlu (b), Erdinç Şenol (d), Murat Özbey (perc), Volkan Hürsever (b), Selim Benba (p), Hakan Behlil (b), Deniz Dündar (d), Güray Aktalay (tpt).

17 Haziran 1997, 21.30
• 'Samulnori Perküsyon Topluluğu ve Trilok Gurtu ve Suresh Talwalkar'

19 Haziran 1997, 21.30
• 'Collosseum'

20 Haziran 1997, 21.30
• 'Ray Brown Trio'
Ray Brown (b), Geoff Keezer (p), Greg Hutchinson (d).
Ön Grup: Kerem Görsev Trio.

14. 6. 1977, Turkish Jazz Superband'inin Doğuşu

CRR Konser Salonu ve Major Müzik Organizasyonu ile birincisi gerçekleşen Boğaziçi Müzik Festivali çerçevesinde 14 Haziran gecesi İstanbul Açıkhava Tiyatrosunda Türk jazz'ı adına tarihi bir olay yaşandı: Türk jazz yıldızları şöleni. Bu projenin mimarı ise CRR müzik direktörü Arda Aydoğan'dı.

Saat 21.30'da başlayan şölen Acid Trippin'in house band'liğinde tam bir buçuk saat sürdü. Daha sonra Önder Focan Dörtlüsü iki beste seslendirdi. Festivalin adına uygun olan 'Boğaz'da' ve Negres. Üçüncü topluluk Kerem Görsev Üçlüsüydü. Üçlünün iki parçasından sonra Kerem'in yerini piyanoda Nilüfer Ruacan aldı. Gitarcı Ercüment Ateş'in de katılımıyla jam-session'un nabzı giderek artmaya başladı. Ruacan, Hürsever, Kozlu Üçlüsüne bu kez İmer Demirer katıldı. Görkemli finalin kahramanları ise önce tuşlu çalgılarda Aydın Esen, gitarda Ercüment Ateş, elektro basta Raci Pişmişoğlu ilk kez birlikte çalan iki davulcu Can Kozlu ve Erdinç Şenol ile vurmalılarda Murat Özbey'di. Bu kadroya Aydın Esen'in eşi Randy ve İmer Demirer de katıldı.

Bu müzik olayı Türk jazz tarihinde bir olgunun da başlangıcıydı. Sevgili Arda Aydoğan, kulağımıza bu projesinin gelişimiyle ilgili bir muştuyu da fısıldadı. İleriki aşamalarda Ankara ve İzmir'deki jazz sanatçılarımızın da katılımıyla oluşacak Turkish Jazz Superband'inin kuruluşu. Amaç ise yurtdışındaki festivallere açılmak. Biz de destekliyoruz ve umutluyuz.

Hüznün yüreğimizdeki buğusuna, dostlukla...
EKİNCİLER DIŞ TİCARET A.Ş.

2. Bölüm

Bas Evrimleri

Raci Pişmişoğlu

Amerikalı Jack Berlin ise, esrarengiz tekniği ve açık çalış stiliyle pekçok bas öğrencisini şaşırtmaktaydı (1975'de Berklee College of Music, Boston'dan mezun oldu). İlk önce keman çalıyordu ve bu konuda bir dehaydı, on bir yaşındayken Nassau Country Orkestrasıyla birlikte konserler verdi. Daha sonra elektrik bas çalmaya başladı, ilham kaynağı ise Jack Bruce'tu. Berklee'deyken hocalarının ısrarı üzerine birkaç ay upright çalmayı denedi, ama sonra bundan vazgeçerek kendini tümüyle elektrik basa adadı.

'*Yalnızca yetenekli bir bascı olmak istemiyordum ve onların stilini uygulamak değil, kendi özgün yorumumu bulmak istiyordum*' diyor Berlin, kararlı bir ifadeyle. '*Öğrencilere karşı sert tavırları vardı; sanki Ron Carter gibi çalamadığınız zaman asla müzisyen olamayacaksınız gibi bir izlenim uyandırıyorlardı. Ancak o sıralarda benim akustik telli enstrümanlarla bir ilgim yoktu. Benim yaklaşımım* 'ya elektrik bas ya da ölüm'*dü.*'

Berklee'den ayrıldıktan sonra, Berlin ünlü Pat Martino ile birlikte turneye çıktı ve o yılın sonunda Patrick Moroz ile Avrupa'da bir kayıt yaptı. Davulcu Bill Bruford ve efsanevi gitarist Allan Holdswort ile aynı orkestrada 1977'den 1980'e kadar çalışması ona geniş bir ün kazandırdı ve rock dünyasına geri dönmesine neden oldu. '*Ben jazz biçiminden geldiğim için Bruford'un kendine özgü ritim duygusu ve orkestra ile ilgili düşünceleri bana o sıralarda ters geliyordu*' diye açıklıyor Jeff. '*Ancak o rock'la ilgileniyordu ve jazz tanımlamalarıyla bağlı kalmak istemiyordu.*'

Berlin, Bruford ile dört albüm çıkarttı; *Feels Good To Me*, *One Of A Kind*, *The Bruford Tapes* ve *Gradually Going Tornado*. Bu süre içinde adı Stanley ve Jaco'nun yanında '*büyüklerden biri*' olarak anılmaya başladı. Basta kendi kişiliğini oluşturmak için, hemen kendine bir takım prensipler edindi. '*Bence yapılmaması gereken üç şey vardır: Armonik çalmamak, slap yapmamak ve perdesiz çalmamak. Bunlar bazı güçlü stilistler tarafından açıklanmış ve kabul edilmiş konulardı. Perdesiz basla armonik çalmak... Ne kadar Jaco-esk çalabilirsiniz ki? Beni asla bir başkasının bas stilinde çalarken yakalayamazsınız.*' Bu sebeple Berlin, Jaco'nun ilk yıllarında Weather Report'la çıkarttığı albümleri dinlememeye karar verdi.

'*Onların albümlerini kasten dinlemedim çünkü eğer onları dikkatle dinleseydim, onlar gibi çalmamın mümkün olamayacağını biliyordum. Onun için de plaklarını dinlemeye seksenlerde, kendimi daha güçlü hissettiğim zaman başladım. Benim için en korkunç şey birisinin gelip* 'tıpkı .... gibi çalıyorsun' *demesi. Her zaman en büyük keyfin insanın kendi stilini sergilemesi olduğunu düşünmüşümdür. Benim prensibim bu. Ben sırf Jeff Berlin gibi çalmak istiyorum, Jaco gibi değil.*' Berlin'in metodu ritmik akıcı melodilere, akortsal sesler inşa etmeye ve kahramanı Tower Of Power'ın Fransic 'Rocco' Prestia'sının ilham ettiği bir yetenek olan rock-solid zaman ayarlamasını elde etmeyi de içeriyor. '*Bir solist olarak*' diye açıklıyor, '*heyecan verici melodik ifadeler oluştururken armonik olarak da yaratıcılığı seviyorum, tıpkı Cannonball Adderley veya Bill Evans gibi. Bunlar anında yaratma özgürlüğüne sahiptiler ve enstrümanları onları sınırlamamaktaydı. Pekçok elektrik bas çalgıcısı enstrümanının genişliği yüzünden bu özgürlüğe fiziksel olarak sahip değildirler. Ancak uzun zaman önce kendi kendime bunun beni engellememesi gerektiğine karar verdim ve yıllarca büyük solistlerin hepsini uyarladım, çalıştım, ta ki elektrik basta uygulayabilinceye dek. Şimdi enstrümanıyla sınırlanmayan bir solist gibi düşünüyorum. Tonal olarak kendimi tümüyle özgür hissediyorum.*'

Bu yaklaşımın en güzel örneklerini Berlin'in solo albümlerinde dinleyebilirsiniz. '*Dixie*'nin ilginç akorsal yapılarının da yer aldığı 1985 tarihli *Champion* ve Cream'in '*Crossroads*' uyarlamasından Eric Clapton'un solosunun inanılmaz bir şekilde nota nota yeniden yaratılmasının ve '*Manos de Piedro*'nun emprovize yorumunun yer aldığı 1986 tarihli *Pump It!* (ya da gitarist Scott Anderson, klavyeci T. Levitz ve davulcu Steve Smith'in hepsi Passport Jazz üstüne) de yer aldığı 1987 tarihli *Players* albümünü de dinleyebilirsiniz. Yine 1987 yılında Berlin daha önceki patronu Bill Bruford ile birlikte Kazumi Watanabe'nin *Spice of Life* albümünde yer aldı ve birlikte 1988 yılında bir de *Spice of Life Too*'yu çıkarttılar. Her ikisi de Gramavision tarafından üretildi.

Jeff şöyle ekliyor, '*Belirli, kesin bir stilim yok. Büyük bir rock bascısı gibi rock'n roll, seçkin bir jazz bascısı gibi de jazz çalabilirim. Çünkü her ikisini de çok seviyorum. Benim orijinalliğim tonaliteden, seçtiğim notalardan ve çaldığım satır türlerinden kaynaklanıyor ve daha önce hiçbir bascının akorları birleştirdiğini duymadım. Daha önce hiç* 'Dixie' *tipinde birşey duymadım. Bu beni çok gururlandırıyor. Demek istediğim, hayatım boyunca daha önce hiç kimsenin kullanmadığı birşey yarattım, o da Dixie'dir. Böylece ben görevimi yerine getirmiş oluyorum. Artık ölsem de gam yemem.*'

Aslında, birisi '*Dixie*' türünde birşey yapmıştı, hem de Berlin'den yaklaşık dört yıl önce. Bu İsveçli dehanın adı Jonas Hellborg. John McLaughlin'in son Mahavishnu Orkestrası yayımında da bascı olarak yer aldı.

Hellborg 1981 yılında *Day Eight Music* ile sadece Avrupa'da piyasaya sürülen *The Bassic Thing* adlı bir albüm çıkarttı. Bu inanılmaz solo bas albümünde şunlar yer alıyordu: Brezilya Klasiği '*Black Orpheus*'un tüm akorsal düzenlemeleri (hiç overdub

Scott LaFaro

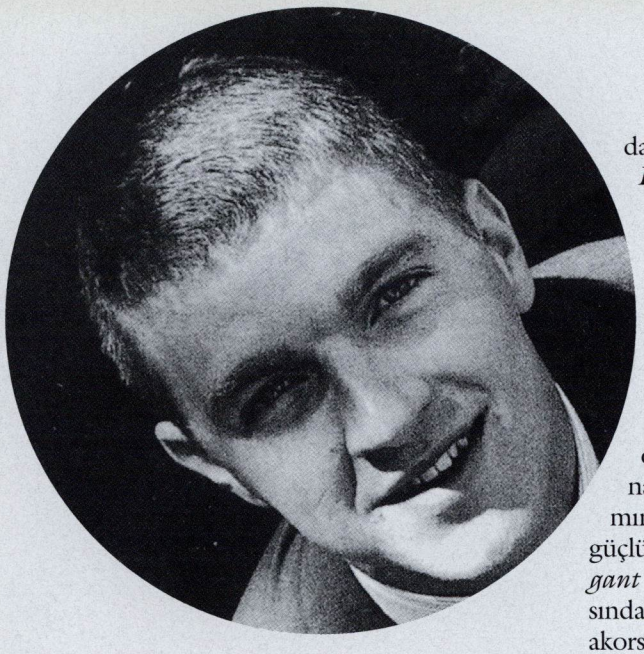

olmadan) John McLaughlin'in ilk *Mahavishnu* balladı '*You Know You Know*'u ve bunların orijinalleri. Ayrıca Hellborg slap konusundaki cesaretini '*It's The Pits*'de gösterdi, Larry Graham'ın yarattığı tekniği saldırgan bir başparmak ile daha gelişmiş bir düzeye ulaştırdı.

En büyük ilhamını Hendrix'ten almasına rağmen Jonas'ı ilk etkileyenler Black Sabbath, Led Zeppelin ve Cream gibi hard-rock gruplarıydı. '*Hendrix beni asla terk etmedi, hâlâ benim favorim*' diyor. '*Onun çalış stilinde, bugünkü müzisyenlerde hala eksik olan bir şeyler var. Onun inancına, enstrümanına anlık yaklaşımına sahip olan hiç kimse yok. O enstrümanını vücudunun doğal bir uzantısıymış gibi kullanıyor.*'

Jonas onaltı yaşındayken saksofonist komşusu tarafından free-jazz'a yöneltildi. Disko orkestralarında çalışarak kirasını öderken bir yandan da klasik ve jazz teorisi çalışıyordu. 1981 yılı onun için bir dönüm noktası oldu. Solo bas performansına geçti. İsviçre'de Montreux Jazz Festivalinde çalarak Steps Ahead için açılış yaptı. Daha sonra Michael Brecker'ın davetiyle New York'taki Seventh Avenue South kulübünde çalmak için Amerika Birleşik Devletleri'ne geldi. Yine '81 Montreux gösterisinde onu izleyen bir başkası daha vardı; John McLaughlin ona '*Bir gün bir araya geleceğiz*' demişti. İki yıl sonra '83 Haziranında John çağrısını yaptı. Yeni Mahavishnu'nun ekibi davulda Billy Cobham, saksofonda Bill Evans, klavyede Mitch Formann, John ve Jonas'tan oluşuyordu. Cobham turne başlamadan ayrılınca yerini Danny Gottlieb aldı. Birlikte Warner Bros için *Mahavishnu*'yu Relativity için daha ticari olan *Adventures In Radioland*'ı kayıt ettiler, her iki albümde de Hellborg tüm potansiyelini ortaya koyuyordu. Onu da çok tanıtan albümleri İsviçre'deyken gerçekleştirdiği *The Bassic Thing* ve *Elegant Punk*'tır (ikincisi 1980 yılında Relativity tarafından tekrar yayınlandı). Hem akıcı hem yalın olan solo bas bas örnekleri Jonas'ın inanılmaz akorsal yaklaşımını ve flamenco-slap tekniğini güçlü bir şekilde ortaya koyuyor. *Elegant Punk*'ın önemli bölümleri arasında Hendrix'in *Little Wing*'inin akorsal yorumu, Bill Evans'ın akıllardan çıkmayan *Blue In Green*'i ve *It's The Pits*, Slight Return'ün slap-bravadosu yer alıyor.

Hellborg bastaki yeteneğini McCoy Tyner, John Coltrane ve Herbie Hancock gibi büyük jazz'cıları uyarlayarak ve onların çalışlarının armonik içeriklerini araştırarak kazandığını belirtiyor. '*Bascılarla pek ilgilenmemiştim. Jaco'nun bazı eserlerini gözden geçirdim, özellikle de 'Portrait of Tracy' gibi armonik şarkıları. Ayrıca Eddie Gomez'i de çok dinlerdim ama beni en çok ilgilendiren jazz piyanistlerinin hangi gamları ve armonileri kullandıklarını incelemekti. Coltrane çok yardımcı oldu. Özellikle 'Mr. P. C.' ve 'Giant Steps' gibi şarkıları. McCoy'un da yardımı oldu tabii.*'

Diğer bir etki de Jonas'ın '*müziğin babası*' olarak nitelendirdiği J. S. Bach. Jonas akorsal bilgisini *Chord Basics* ve slap tekniğini öğreten *Thump Basics* kitaplarının sentezi sonucunda elde etmiştir (her iki kitap da Amsco Music tarafından yayınlanmıştır. 24E 22nd St., New York NY 10010). Yakınlarda, Jonas bu her iki gelişmiş tekniği McLaughlin ile iki kişilik bir gösteride etki yaratmak için kullandı (bu düetler bazen perküsyonist Trilok Gurtu'nun da katılmasıyla genişlemiştir). '*Düetleri sevmemin nedeni aynı anda hem içten hem de geniş bir dinamizm alanı olmasıdır*' diyor. '*Üstelik benim çalış tarzımı ve benim diğer bascılardan farklılığımı daha çok ortaya çıkartıyorlar.*'

Hellborg-McLaughlin birlikteliğinin sonucu olan albümün pek yakında çıkması bekleniyor. Bu süre içinde, Hellborg, davulcu Kenwood Dennard ve Türk klaviyeci Aydın Esen'in de bulunduğu güçlü bir üçlü ile Avrupa turnesi de yer aldı. Şu sıralarda Hellborg'un *Day Eight Music is Bass* albümünü elde edebilirsiniz. Bu, davulcu Ginger Baker ve Danny Gottlieb, klavyeci Bernie Worrell gibi misafir sanatçıların da bulunduğu tüm bir orkestrayı içeren proje.

Jonas da Percy Jones gibi Wal basları kullanmakta (Londralı Ian Waller tarafından el yapımı bas). Dört telli perdeli/dört telli perdesiz doubleneck kullanmakta. Her birini hafif G teli ve ağır E teli ile donatmayı tercih ediyor.

'*Bastaki tüm evrimler beni çok heyecanlandırıyor*', diyor Jonas. '*Yeni şeyler duymak çok güzel. Pekçok insanın reaksiyon gösterdiği şaşırtıcı derecede hızlı şeylerden. Bill Loowell'in enstrümanıyla yaptığı gibi 'değişik' şeylerden sözediyorum. Onun yaptığı, yeni; müzikal ve bence çok mantıklı.*'

Akorsal, linear ve slap konusundaki cesaretiyle Jonas'ınkine benzer bir çizgide ilerlemekte olan genç bir bascı var. Bu ateşli, altı tel bas çalan genç Chick Corea'nın *Electric Bnad*'inde çalmakta olan John Patitucci. Upright'da uzman oluşu onun bas alanında kural dışı olmasına yol açıyor. Muhteşem bir teknik ve aynı zamanda tutkulu bir solistin ruhunu taşımakta olan Patitucci yeni sesler arasında en güçlü olanlardan biri. Bugünlerde konservatuarlarda mantar gibi üreyen Jaco ve Stanley taklitçilerinden kat kat üstün.

John 1982-1985 yılları arasında Batı'da oldukça kabarık sayıda stüdyo çalışmalarına katıldı. Daha sonra bir altı telli Ken Smith/Jackson perdeli bas edinince saksofoncu gibi akıcı bir şekilde çalmanın hayalini kurmakta olduğunun farkına vardı. '*Her zaman saksofoncuların armonik olarak bir adım ileride olduklarını düşünmüşümdür. Her zaman ortaya hip çizgiler atarlar. Onun için ben de tüm büyükleri dinledim. John Coltrane, Sonny Rollins, Wayne Shorter, Michael Brecker ve onların satırlarını taklit etmeye başladım. O tür bir legato akışı elde etmek tambir meydan okumaydı.*'

[Devam edecek.]

Kaynakça

Bass Player (vol.Bass Secret).

Guitar Player (vol.Bass Seminar).

Düzeltme

6. Sayıda; Jeff Berun yerine Jeff Berlin, Alphonso Jackson yerine Alphonso Johnson olacaktır.

Arka Kapıların Adamı:

HOWLIN' WOLF

Sarp Keskiner

Ölümünden yirmi yıl sonra bile, '*Uluyan Kurt*'un hâlâ başımızın üzerinde yeri var. Sam Phillips'in deyimiyle '*güç kelimesinin maddesel varoluşu*' Howlin' Wolf. Ebadını, sesini, şarkı sözlerini ve blues tarihinde işgal ettiği alanı ancak bir kelime özetliyor: '*Güç*'.

Eğer Chicago Blues ilgi alanınız ise tercihinizin Wolf olması, bir blues dinleyicisi veya icracısı olarak sizi farklı bir yere konumlandıracaktır. Kimi saksofonseverler Paul Desmond'ı severken kimileri de Albert Ayler'i tercih eder. Wolf ve adamları farklı bir tercihtir.

Aslında bu tercihin sebepleri, bir yandan Wolf'un diğerlerinden farkını da ortaya koyuyor. Tek akorun üzerinde kayan kafa yapıcı parçaları, soloya ihtiyacı olmayan güvenilir gitarist Hubert Sumlin'in varlığı, inceliksiz ama taklidi mümkünsüz '*ritimcileri*' ile Wolf, en yakın rakibi Muddy Waters'dan çok farklı bir yol izlemiştir. Waters'ın aksine kulüp performanslarında kendini ve ekibini harap etmeden grubunu çekip çevirmiş, boş zamanlarında takip ettiği akşam lisesi faaliyetini şaşkınlıkla izleyen diğer Chicago Blues adamlarınca '*en iyi grup lideri*' olarak ilan edilmiştir.

10 Haziran 1910 doğumlu Chester Arthur Burnett, Robert Johnson, Son House, Bukka White ve Charley Patton kuşağını takip eden Delta Blues şarkıcılarından. 20'ler boyunca sürdüğü traktörden 30'larda inip, 40'ları Johnson, Sonny Boy Williamson II ve Robert Lockwood ile gezerek geçirmiş. 1948 yılında Sonny Boy Williamson'ın King Biscuits sponsorluğu ile öncülük ettiği radyo programları modasına uyarak KWEM istasyonunda armonikacı James Cotton, gitarist Willie Johnson, pianist Destruction ve davulcu Willie Steel ile radyo programlarına başlamış. Bu iki program aynı zamanda elektrikli blues'un ortaya çıkması sürecinde ilk deneyler olarak biliniyor. Robert Lockwood'un gitarına yerleştirdiği De Armond pick up'ları ile gitarlar elektrikleniyor.

İlk kayıtlarını Sam Phillips'in Sun Stüdyolarında yapan Wolf, bu session'da '*Mornin' At Midnight*' ile sonradan Led Zeppelin tarafından isimi değiştirilip psikedelize edilen '*How Many More Years*'ı kaydeder. 1952 gibi ünlenmeye başlayan Wolf, bu dönemde Lonnie Johnson'a yakın tekniği ile modern Chicago Blues sound'una ters düşen Willie Johnson'ı genç Hubert Sumlin ile değiştirip Chicago'ya kapağı atar.

Muddy Waters, Jimmy Reed ve Sonny Boy Williamson II ile Chicago blues hareketinde 60'ların ortasına dek başrolü oynayan Wolf'un bu dönem kayıtlarını incelediğimizde, repertuarını bir kaç şarkı ailesine yasladığını görüyoruz:

1. Aile: *I Asked For Water*, *Mr. Aeroplane*, *Smokestack Lightnin'*, *Somebody's Walkin'in My House*

2. Aile: *Killing Floor*, *Shake For Me*, *My Mind Is Ramblin'*

3. Aile: *Spoonful*, *Commit A Crime*, *Wang Dang Doodle*

4. Aile: *I Walked From Dallas*, *My Country Sugar Mama*.

5. Aile: *Cause Of It All*, *Who's Been Walkin'*.

Birinci şarkı ailesinde Wolf, Delta Blues'u elektriklendirerek seslendirirken gitar riffleri ve davul, direkt olarak field holler'ları ve spiritüelleri hatırlatıyor. İkinci aile, funk ve rhythm and blues'un ilk örnekleri olarak nitelendirilirken üçüncü ailede Wolf, Delta Blues'un karanlık tarafını, şehirli Chicago blues'un orkestra formatı ile buluşturuyor. Dördüncü ve beşinci şarkı ailelerinde ise mid-tempo parçalar ile pek çok Howlin' Wolf klasiğinin sahibi Willie Dixon'ın bir iki yıl sonra Otis Rush'a yazacağı minör rhumba'ların ilk örneklerini görüyoruz.

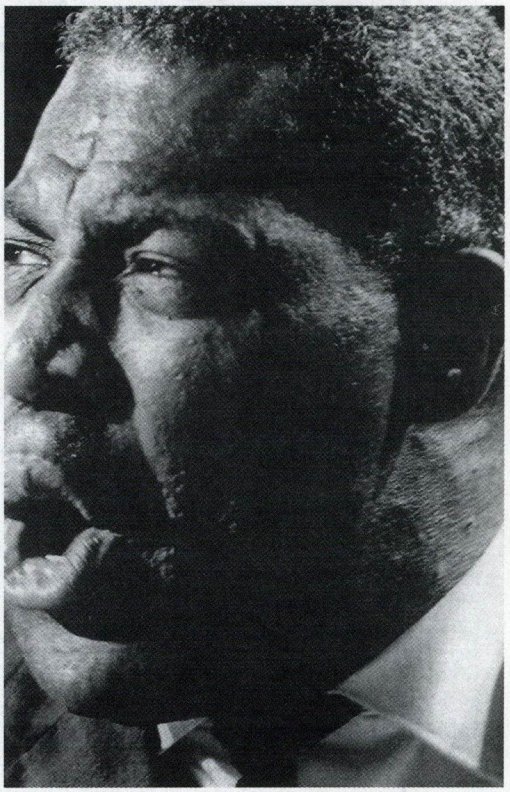

Wolf tarihinin en ilginç kayıt hikâyesi ise 1970 yılında kendisinden habersiz organize edilen ve zamanında çalanda da kendinde de büyük sıkıntılar yaratmış klasik '*1970 London Sessions*'. İngiliz Blues tarihinin en önemli isimleri Rolling Stones'dan Charlie Watts (davul), Bill Wyman (bas) ve Blind Faith'ten Eric Clapton (gitar) ile Steve Winwood (piano)'u bir araya getiren bu kaydın hikâyesini anlatmak yerine CD'sini edinmenizi öneririm. Howlin' Wolf tarihinin tek soul parçası, Wolf'un Clapton'a verdiği slide dersi dialoglarla beraber bu albümde yer alıyor.

1976'da kanserden ölen Wolf, ölümüne dek kaydetmeye ve ulumaya devam etti. 60'lar ve 70'ler boyunca Cream, Alexis Korner, Captain Beefheart, Electric Flag gibi beyaz blues sanatçılarına babalık etti; şimdi de John Spencer Blues Explosion, Tom Waits ve John Hammond'ın ruhunda yaşıyor bizim '*Mighty Backdoor Wolf*...

Rene Macaroğlu

Dr. Jazz

Akor Dizileri Yazma Tekniği

Sevgili jazz severler,

Hangi müzik türünde olursa olsun, çok sesli müziğin kökünde hiç şüphesiz ki akor dizileri bulunur. Melodi (ezgi), bu akorlardaki notaların kullanılması ile bestelenebilir. Bu yüzden de bir beste yaparken önce akorları yazarak başlamak daha doğru olur.

Şimdi de "az söz, çok iş" diyerek yan sayfadaki tabloya bir göz atalım; Do majör tonu etrafında en beğenilen, en çok kullanılan akorların bir tablosunu görüyorsunuz. Hiç şüphesiz ki, akorlarınızı rasgelen seçerek (serseri akorlar) enteresan "atonal" müzikler yapabilirsiniz. Ancak hepimizin aşina olduğu "tonal" müzikte, tercihli akorlar kullanılır. Bu akorların harmonideki isimleri verilmiştir (bazı isimler bana aittir).

Gördüğünüz gibi, Do'da kalmak şartı ile, kullanılan akorları üçe ayırabiliriz:

1. **Tonik Ailesi (Relaxation):** Bu akorlar bir rahatlama, çözülme, eve dönüş arzusu verirler. Birbirlerine vekaleten kullanılabilecekleri gibi, beraberce, arka arkaya da kullanılırlar.
2. **Kadans Akorları (Tension):** Bu akorlar, tonikten uzaklaşma, hareket ve gerilim getirirler ve er veya geç tonik akorlara çözülerek müziği rahatlatırlar. En çok dominant 7'li kullanılmakla birlikte, diğer kadanslar da birbirlerine destek olacak şekilde arka arkaya kullanılabilir.
3. **Eksilmiş, Artmış Akorlar:** Bu akorlar karmaşık isimleri dolayısıyla akılları bulandırırlar; ancak incelendikleri zaman normal kadans akoru oldukları ortaya çıkar.

Binlerce parçanın incelenmesi sonunda bazı ek teknikler ortaya çıkarılmıştır:

■ **Modülasyon:**

- Tonal merkezin Do yerine başka bir notaya transpoze edilmesidir. Bu işlem için yeni bir tonik ve onunla ilgili kadans akorlarına ihtiyaç vardır.
- Bu tip akorları anlamak ve transpoze edilebilmek için Batı Müziği Devamlı Arıza Donanımlarını ve Majör Gamları her notadan itibaren bilmek gerekir.
- Çoğu kez, seçilen yeni merkezin, aynı zamanda eski merkezin (yani Do'nun) ilgili bir akoru olmasına özen gösterilerek, geçişin ve Do'ya geri dönüşün yumuşak bir şekilde gerçekleşmesi sağlanır. Bu tip çift fonksiyonlu akorlara Pivot Chord denir. Karşı sayfada Pivot Chord olarak La Minör seçilerek bu merkeze yapılacak bir modülasyonda kullanılabilecek kadans akorları gösterilmiştir.
- Modülasyon sanatı, hiç şüphesiz armoninin sınırlarını genişleten en güzel tekniklerden bir tanesidir.

■ **Gizli Kadans:**

- Bu teknikte, kadans akorları ait oldukları tonal merkeze "çözülmeden" bir modülasyon ile yollarından çevrilirler. Yandaki örnekte, Db Gizli Tonik'ine yapılan iki kadans akoru Db'e ulaşmadan "kırılarak" Do'nun çekim alanı içine girmektedir.
- Harmonide, bu tip yürüyüşlere Kırık Kadans, Deceptive Cadance (hayal kırıklığı) gibi isimler verilir.
- Paralel Kadans: Bu tip yürüyüşlerde, hep aynı tınıdaki akorlar kullanılarak paralel bir hava yaratılır.

TAVSİYELER

1. Bildiğiniz parçaları bu bilgiler ışığında analiz ederek kullandıkları Tonal Merkez ve Kadans Akorlarını bulunuz.
2. Bir müzik teorisi kitabı bularak bütün Majör Gamları ezberleyip enstrümanınızda çalınız; Transpozisyon yapmayı öğreniniz.
3. Bulunduğunuz kentdeki bir müzik eğitim merkezine yazılarak bir hobi şeklinde müzik deneyiminizi ilerletiniz.

Do'dan Akorlar

TONİK AİLESİ

- C — MAJÖR TONİK
- Cm — PARALEL MİNÖR
- C7 — BLUES TONİK
- Em — MEDYANT MİNÖR
- Eb — İLGİLİ MAJÖR
- Am — İLGİLİ MİNÖR

KADANS AKORLARI

- G7 — DOMİNANT YEDİ
- Gm7 — DOMİNANT MİNÖR
- Db7 — NAPOLİTEN
- D7 — SÜPERTONİK YEDİ
- Dm7/Dm7b5 — SÜPERTONİK MİNÖR
- F — SUB DOMİNANT
- F7 — BLUES SUBDOMİNANT
- Fm6 — SUBDOMİNANT MİNÖR
- Ab/Ab7 — FRANSIZ KADANSI
- Abm7 — FRANSIZ MİNÖR
- Bb/ Bb7 — İSPANYOL KADANSI
- Bbm7 — İSPANYOL MİNÖR
- B7 — LATİN KADANS

LA MİNÖRE MODÜLASYON (Örnek)

- A — *PARALEL MAJ.*
- E7 — *DOMİNANT 7*
- Bb — *NAPOLİTEN*
- B7/ Bm7/ Bm7b5 — *SÜPERTONİK*
- D7/ Dm — *SUBDOMİNANT*
- F/ F7/ Fm — *FRANSIZ*
- G/ G7/ Gm — *İSPANYOL*
- G#7 — *LATİN*

PARALEL KADANSLAR (Örnek)

Cm7 (Tonik) **Bbm7** (İspanyol) **Am7** (İlgili Min) **Abm7** (Fransız) **Cm7** (Tonik)

KARMAŞIK AKORLARIN BASİTLEŞTİRİLMESİ

- **Dm7b5**= Fm6 veya Bb7/9
- **F#m7b5**= Am6 veya D7/9
- **Bdim7**= G7b9
- **D#dim7**= B7b9

GİZLİ KADANS (Örnek)

Db(Gizli Tonik)

Ebm7 (Süp.Tonik) **Ab7** (Domin) **Dm7** (Süp.Tonik) **G7** (Domin) **C** (Tonik)

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**e**l db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**s**ax	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**f**l	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**t**a	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	**k**eyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**m**an	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**w**bd	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**x**yl	xylophone

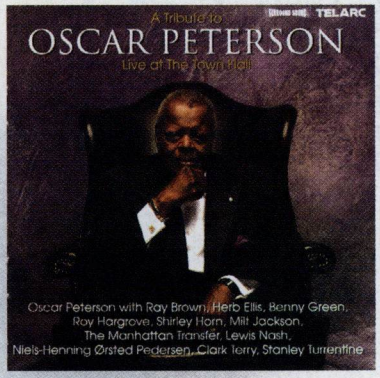

A Tribute To Oscar Peterson
Live At The Town Hall
Telarc 83401

Müzisyenler
Shirley Horn (vo)
The Manhattan Transfer (vo)
Clark Terry (vo, tp)
Stanley Turrentine (ts)
Roy Hargrove (flh)
Oscar Peterson (p)
Benny Green (p)
Milt Jackson (vib)
Herb Ellis (g)
Ray Brown (b)
Niels Henning Orsted Pederen (b)
Lewis Nash (d)

The Jackie Robinson Vakfı ve Telarc işbirliğiyle gerçekleştirilen Oscar Peterson'a saygı konserine katılan jazz devlerinin isimleri bile bu albümü almak için yeterli. Oscar Peterson, 1993'de geçirdiği felçe rağmen, eşsiz 'swing'i ve olağanüstü dinamizmi ile yine yürek hoplatıyor. Tek kelimeyle, basın ustası ve geleceği diyebileceğimiz Ray Brown ile Peterson'ın birliktelikleri 1949 yılında başlamış. 1952 yılında aralarına katılan ünlü gitarcı Herb Ellis'le efsanevi bir trio kurmuşlar. Zaman zaman dağılsalar da yine bir araya gelip mucizeler yaratıyorlar.
Bir Cole Porter bestesi olan '**Anything Goes**'da, üçlüye yetenekli ve yaratıcı gitarcı Lewis da katılmış. '**Reunion Blues**' adlı ikinci parçada aynı ekibe, piyanoda Benny Green katılıyor. Oscar Peterson'un '*en umut verici jazz piyanisti*' olarak tanımladığı Green, '**If You Only Knew**' adlı parçada, usta-çırak ilişkisinin en güzel örneğini veriyor. '**The Duke of Dubuque**' adlı parçada yalnızca vokal, '**Route 66**' adlı parçada da orkestra eşliğinde söyleyen ünlü vokal grubu ***The Manhattan Transfer*** yine aynı dinamik ve heyecanlı yorumlarıyla, üstün vokal teknikleriyle insanı alıp götürüyorlar. Albümün son parçası olan '**Mack the Knife**' tipik bir kapanış parçası formatında. 1950'li yıllarda inanılmaz 'sound'lar yaratan bu üç dev, bu yaratıcılık seviyesindeki müziğin zaman ve mekan sınırlarını aştığını, bir kez daha anlatıyorlar. Bu albümü dinlediğinizde daha iyi hissedeceksiniz.

Engin Gençer

Lou Donaldson
Good Gracious
Blue Note/Kent 7243 8 54325 2 1

Müzisyenler
Lou Donaldson (as)
Grant Green (g)
John Patton (org)
Ben Dixon (d)

Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz Lou Donaldson'ın 1963'de gitarcı Grant Green ile yaptığı bu albüm çoğunlukla Lou Donaldson'ın bestelerini içeriyor. Özellikle 60'larda yapılan Blue Note müziği günümüzde tekrar ilgi çekmekte ve acid-jazz'ın ataları olarak adlandırılmakta.
Severleri edinmeli.

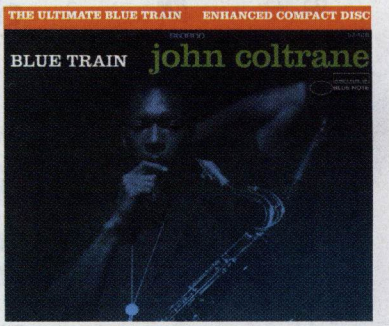

John Coltrane
The Ultimate Blue Train
Blue Note/Kent 7243 53428 0 6

Müzisyenler
John Coltrane (ts)
Lee Morgan (tp)
Curtis Fuller (tb)
Kenny Drew (p)
Paul Chambers (b)
Philly Joe Jones (d)

John Coltrane 1960 yılında Miles Davis ile beraber çıktığı bir tur sırasında Stockholm'de katıldığı bir radyo söyleşisinde o ana kadar yaptığı albümler arasında en beğendiği albümünün '**Blue Train**' olduğunu söylemiştir. Bu albüm jazz severler tarafından Coltrane'nin en bilinen (diğerleri **A Love Supreme** ve **Giant Steps**) ve müzisyenler tarafından ise en çok üzerinde çalışılan albümlerinden biridir. Bu albümü çıkaran Blue Note, albümün kırkıncı yıldönümünde jazz severler için ilgi çekecek bir çalışma yapıyor. İsmi '**The Ultimate Blue Train**'.
Kapağı eski Blue Train kapağı gibi gözüken bu kayıt yeni bir Enhanced CD (ECD) kayıdı. Yeni CD'nin en büyük özelliği hem normal CD çalarlarda çalışması, hem de Windows ve Macintosh bilgisayarlarında kullanılabilen bir CD-ROM'a dönüşmesi. Bu belki de en çarpıcı yönü. 15 Eylül 1957 tarihinde kayıt edilen bu albüm hakkında çekildiği stüdyodan o sıralarda John Coltrane'le beraber çalan müzisyenlerin konuşmalarına kadar dolu bir CD-ROM. Yazılımı bilgisayarınıza yükledikten sonra önünüze değişik seçenek-

ler veriliyor. Bu arada Curtis Fuller'in Coltrane'nin önemini anlatan **'At Least Listen/En Azından Dinle'** adlı kısa bir konuşmayı dinliyorsunuz. **'Blue Train'** seçimi size yeni kayıdı dinleme fırsatı veriyor. Yeni kayıt 20-bit master'la hazırlandığı için kayıdın ayrıntıları daha belirginleşiyor. Ayrıca orijinal albümde yer almayan **'Blue Train'** ve **'Lazy Bird'** parçalarının diğer kayıtları albüme eklenmiş. Albümü dinlerken Francis Wolff'un çektiği fotoğraflara bakabiliyorsunuz.

İkinci kısımda Blue Train albümünde John Coltrane'e trombonda eşlik eden Curtis Fuller anılarını anlatıyor.

Üçüncü kısım Blue Note şirketinin efsanevi kayıt ustası Rudy Van Gelder ve Hackensack, New Jersey kayıt stüdyoları hakkında. Rudy kayıt evinde bu işe nasıl başladığını, müzisyenlerin nasıl çalıştıklarını anlatıyor. Meraklısı için LP master'larının nasıl hazırlandığına dair teknik bir kısım da var. Diğer bir kısımda Kenny Burrell, Tommy Flanagan, Johnny Griffin, Roy Haynes, Andrew Hill, Archie Shepp ve John Tchicai müziği ve kişiliği hakkında John Coltrane ile olan düşüncelerini ve anılarını dile getiriyorlar. CD-ROM'un tek video'su ise Miles Davis Quintet'in bir televizyon programı için 1959 yıllında yaptığı siyah-beyaz bir çekimden. **'So What'** adlı parçada Miles'dan sonra solosu ile John Coltrane'e yer verilmiş. Bu video'nun ilginç yanı ise John Coltrane'nin Miles'dan ayrılma isteğinde olduğunun bilindiği bu zamanda kendi solosu için sabırsızca bekleyiş görünüşü. Bob Blumenthal'in yazdığı makale ise John Coltrane'nin Prestige ile anlaşması olduğu bu zamanda Blue Note için nasıl bu albümü kayıt edebildiğinden bahsediyor. Ayrıca bu muhteşem eser için yapılan sadece bir günlük grup çalışmasından.

Son kısım ise Blue Note'un listesinden içinde Coltrane'in bulunduğu diğer albümlerin sıralanması. Bilindiği üzere Coltrane Blue Note için az kayıt yapmıştır ve uzun yıllar Prestige ve Atlantic'le çalışmıştır.

Bu yeni albüm yeni teknoloji DVD'den bahsedildiği günümüzde kayıt dağıtım formatlarının ne kadar geçici olabileceğini gösteriyor. Long play saltanatı Compact Disc saltanatından uzun sürmüştü. Fakat hem şirketler hem de dinleyiciler bu plastik kutulardaki yapımları tam çözüm olarak kabul etmiyorlar. Kimilerine göre çabuk kırılan, LP'lerden çok daha küçük plastik *'jewel case'* çok çirkin ve *'duygusuz'*. Ayrıca bu çalışmanın da gösterdiği gibi gelecekteki yapımlar çok daha ayrıntılı ve zengin olacak ve olmak zorunda. Müzisyenlerin beğenisini almayan şirketler sadece müzik dolu CD'lerle yetinemiyecekler. ECD'nin özelliği dinletiden öte sizi o zamana ve ortama daha yaklaştırmasında. Böylece müziğin ötesindeki çalışmaları, ilişkileri, duyguları ve iletileri algılama yönünde güzel bir adım. Eğer bu ECD'den hoşlanırsanız, diğer bir ECD ise Gerry Mulligan Legacy adında.

Ateş Murat Temeltaş

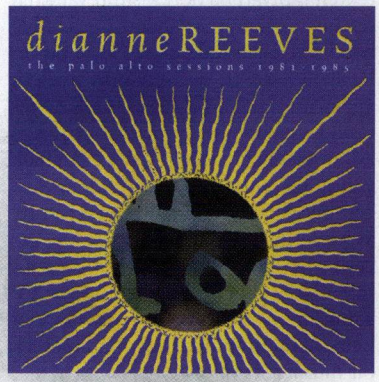

Dianne Reeves
The Palo Alto Sessions 1981-1985
Blue Note/Kent 7243 8 36545 29

Müzisyenler
Dianne Reeves (vo)
Steve Tavaglione (fl, ss, as, ts)
Ernie Watts (s)
Jorge Strunz (g)
Mike 'baiano' Azevedo (perc)
Carlos Vega (d)
Dean Cortez (b)
Hector Andrade (cga, perc)
Eduardo Del Barrio (p)
Larry Dunn (synth)

Dianne Reeves'in pop jazz sound'u ile yaptığı bu albüm hem Latin parçaları hem de jazz standartlarını içeriyor. Pop-jazz ve Dianne Reeves sevenlerin dikkatini çekeceğini umuyoruz.

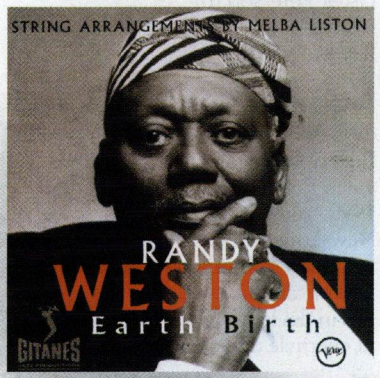

Randy Weston
Earth Birth
Gitanes Jazz/Verve Raks 537 088-2

Müzisyenler
Melba Liston (arr)
Randy Weston (p)
Christian McBride (b)
Billy Higgins (d)

Piyanist Randy Weston'ın günümüzün önde gelen müzisyenlerinden olan Christian McBride ve Billy Higgins ile yaptığı bu albümde ayrıca bir de Kanadalı Montreal Festival Orkestrası eşlik ediyor. Tüm bestelerin Randy Weston'a ait olduğu bu albüm müzisyenlerin enstrüman becerileri dışında Melba Liston'ın yaylı sazlardan kurulu orkestra aranjmanları ile de dikkati çekiyor.

Diana Krall
Stepping Out
Enja 80422

Müzisyenler
Diana Krall (vo, p)
John Clayton (b)
Jeff Hamilton (d)

Temmuz ayında İstanbul Caz Festivali kapsamında izleyeceğimiz Diana Krall, Kanadalı genç bir yetenek. Onun şarkıcı-piyanist mi, yoksa piyanist-şarkıcı mı olduğuna kimse karar veremiyor. Çünkü, her iki dalda da mükemmel. Onu Ray Brown keşfetmiş ve ünlü piyanist Jimmy Rowles'dan ders almasını önermiş. İlk etkilendiği kişinin Fats Waller olduğunu söyleyen Krall, en önemli etkinin Carmen McRae ve özellikle de Nat King Cole'dan geldiğini ekliyor. Sesi çok değişik ve özel, kimseyi andırmıyor. Belki çok *'tatlı'* bir ses değil ama hüzünlü bir sıcaklığı var. Jazz'ın ruhunu hissediyor ve hissettiriyor. Liriklerin öneminin farkında ve en önemlisi, müthiş bir *'swing'*e sahip. Piyano yorumu da, sesinin bir uzantısı gibi. Hareketli bir *'swing'*le sizi kışkırtabildiği gibi, serin bir hüzünle kalbinize de dokunabiliyor.

Bascı John Clayton, Ray Brown'ın öğrencisi. Yorumlarındaki Brown etkisi son derece belirgin.

Jeff Hamilton ise, Ray Brown'la uzun yıllar çalışmış, deneyimli ve usta bir davulcu. 1978 yılında LA4 Grubuna katılmış. 1989'da The Gene Harris Quartet'le çalışmış ve son 6-7 yıldır yine The Ray Brown Trio ile birlikte. Standartlardan oluşan parçaların çoğunun aranjmanı Diana Krall'a ait. Yine kendi bestesi olan **'Jimmie'** adlı parçada, John Clayton'un arco melodisiyle oluşan *'sound'*a dikkat etmenizi öneririm.

'Stepping Out', Diana Krall'un ilk albümü. Diana Krall dinledikçe tutkuya dönüşen sanatçılardan.

Engin Gençer

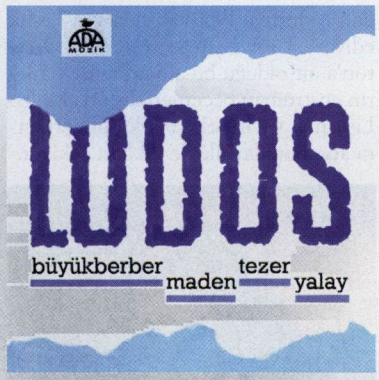

Lodos
Lodos
Ada Müzik

Müzisyenler
Oğuz Büyükberber (clt, bclt)
Sarp Maden (g)
Mahmut Yalay (b)
Ateş Tezer (d)

Çalışmalarını uzun süredir titizlike sürdüren Lodos bu ilk albümlerinde seslendirdikleri tüm parçaların kendi besteleri olmasının yanısıra özgün ve modern yapılarıyla da dikkati çekiyor. Türkiye'de bu anlamda, bu tür müzik yapılıp kaydedilmemişti. Tüm müzisyenlerin de çok başarılı olduğu Lodos Türk jazz'ına yeni bir ses getiriyor.

Önder Focan

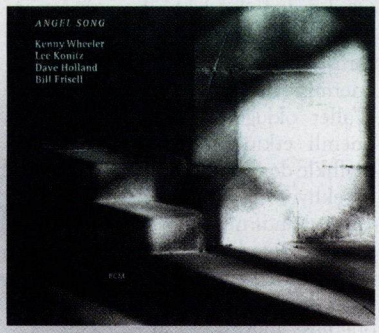

Kenny Wheeler
Angel Song
ECM 1607

Müzisyenler
Kenny Wheeler (tpt, flg)
Lee Konitz (as)
Bill Frisell (g)
Dave Holland (b)

Bu albümü ECM'in kurucusu Manfred Eicher'in jazz müziğine getirdiği zarif çizginin dört olağanüstü müzisyen tarafından daha üst noktalara çekilmesi olarak tanımlıyabiliriz.
Aslında Jack DeJohnette de bu albümde yer alacaktı ama mevcut bağlantılarından vakit bulamadı. Albümün isminden yola çıkarak buna meleklerin işi de diyebiliriz çünkü bu beklenmeyen gelişme ritim yükünün diğer dört eleman tarafından taşınmasını getirdi ve bu şekilde de bu yılın belki de en çok ses getirecek albümlerinden biri doğdu. Ritmin bir top gibi dört kişi arasında dolaşmasından inanılmaz bir '*interplay*' ortaya çıktı. Bu albüm grup çalışmasının ne anlama gelebileceğinin en güzel örneklerinden biri oldu. Birbirini yürekten tanıyan bu dört kişinin yarattığı ses bir dörtlünün sesinden öte bir big band sesi kadar dolu oldu. Böyle bir telepati de sürekli değişen ritm, melodi ve havanın hakim olduğu bestelerin icrasında mükemmel bir netice verdi.
Albümdeki parçaları tek tek ele almak yerine bir suitin parçaları gibi görmek gerekiyor. Bu anlayış zaten Kenny Wheeler'ın eski albümlerinde de geçerli olan yaklaşım. Ancak diğer müzisyenlerde tüm kişiliklerini ortaya koyarak hem farklılıklarını koruyorlar hem de bütünü oluşturuyorlar. Gerçek bir müzik şöleni.

Tuncel Gülsoy

Oscar Peterson Trio
Encore at the Blue Note
Telarc Jazz 83356

Müzisyenler
Oscar Peterson (p)
Herb Ellis (g)
Ray Brown (b)

1950'lerin sonları ve 60'ların başlarında Oscar Peterson'ın Herb Ellis ve Ray Brown ile yaptığı trio 1990 yılında davulcu Bobby Durham'ın da katılımıyla 1990 yılında tekrar bir araya geldi. New York'daki Blue Note kulübünde verdikleri konserlerden yapılan kayıtlardan da bu albüm oluşturulmuş. Jazz'ın devlerini tekrar bir arada ve aynı enerjiyle dinlemek çok hoş.

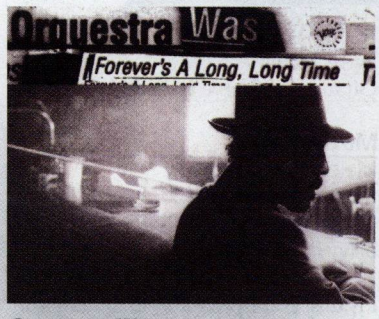

Orquestra Was
Forever's A Long, Long Time
Verve/Polygram 314 533 915 2

Müzisyenler
Sweet Pea Atkinson (vo)
Sir Harry Bowens (vo)
Donald Ray Mitchell (vo)
Herbie Hancock (p)
Terence Blanchard (tp, flh)
David McMurray (s, fl)
Harvey Mason (d)
Sheila E. (perc)
Lenny Castro (perc)
Michael Fischer (perc)
Curt Bisquera (perc)
Michito Sanchez (perc)
Randy Jacobs (g)
Robby Turner (pedal)
Lili Haydn (v)
Luis Resto (keyb)
Jamie Muhoberac (keyb)
Don Was (b, keyb)
Jeff Pescetto (vo arr)

Orkestra şefi Orquestra Was tarafından yönetilen ve içinde 20 dakikalık bir de film bulunan ilginç bir albüm. Albüm CD-Rom olarak hazırlanmış, hem PC hem de Mac uyumlu.

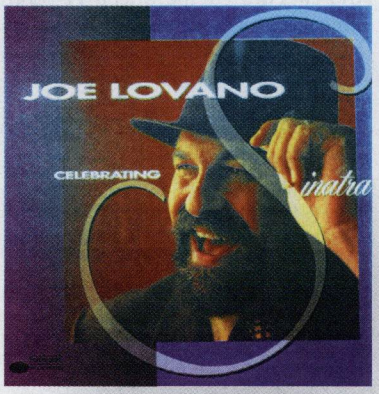

Joe Lovano
Celebrating Sinatra
Blue Note/Kent 7243 8 37718 20

Müzisyenler
Manny Albam (cond)
Joe Lovano (ts)
Kenny Werner (p)
George Mraz (b)
Al Foster (d)
Judi Silvano (vo)
Billy Drewes (ss, bcl)
Dick Oatts (ts, fl)
Ted Nash (ts, cl)
Tom Christensen (ts, eng.horn)
Emily Mitchell (arp)
Nefesli Sazlar
Yaylı Sazlar

Joe Lovano kendisine Down Beat dergisinde en iyi albüm, en iyi tenor saksofon ve en iyi jazz müzisyeni ödüllerini kazandıran **'Live At The Village Vanguard'** albümünden sonra kendisine yeni bir hedef seçmiş ve unutulmaz şarkıcı Frank Sinatra'nın müziğini yorumladığı bir çalışma yapmış,
Peki ama niçin Frank Sinatra albümün teması olarak seçilmiştir. Lovano şöyle

THE NEW Q SERIES FROM KEF

Clearly better.

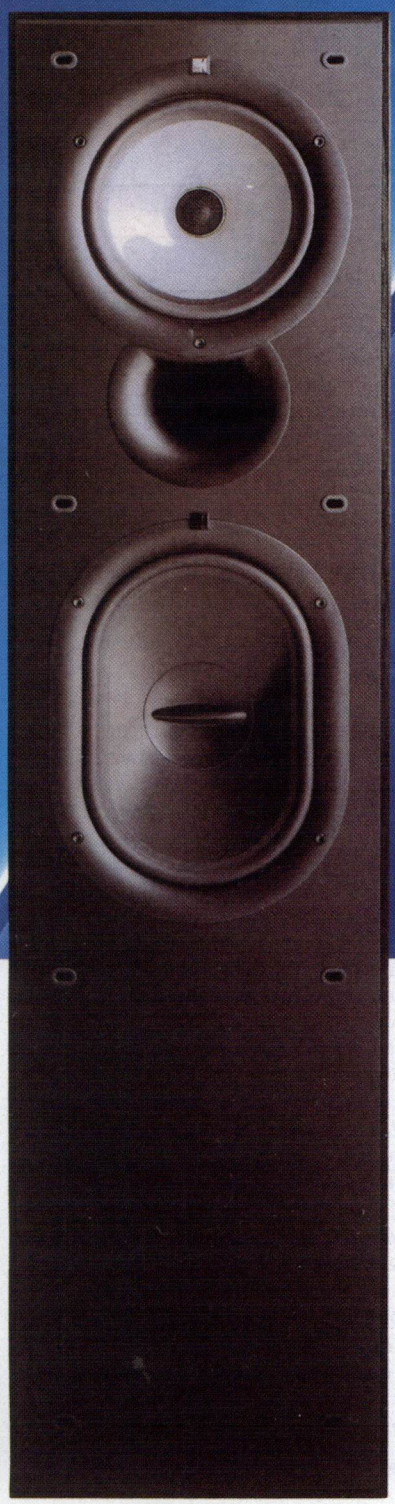

When one of the best loudspeaker engineering teams in the world advances its state-of-the-art technology, you'd expect the result to outperform the competition.

It does.

KEF's new Q Series, with its distinctive clear cone Uni-Q® drivers, delivers a more precise stereo image, over a wider listening area, than any conventional loudspeaker can. This latest advance in KEF's patented technology delivers even smoother midrange response and clarity that's simply stunning.

From bookshelf to 3-way floorstander, the entire range is magnetically shielded for Home Theatre use. And because aesthetics are integral to good design, the two largest models incorporate KEF's new 'racetrack' bass unit. With the performance of an 8 inch driver in the space of a 6 inch, it preserves the slim, elegant Q Series design.

With the new Q Series, the competition have been decisively outclassed.

The difference is clear.

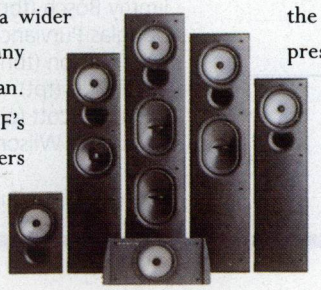

Q SERIES

KEF

The experience of sound

NEFAN **İSTANBUL:** VEFABEY SOK. NO:26 YEŞİL APT. BLOK A D.5 ESENTEPE TEL: 0212 288 41 39 **ANKARA:** BÜLTEN SOK. NO: 62/3 KAVAKLIDERE TEL: 0312 426 18 42 **YETKİLİ SATICILAR: ESEN ELEKTRONİK:** İMÇ İSTANBUL TEL: 0212 520 86 86 **ŞENER ELEKTRONİK** ANTALYA TEL: 0242 248 80 60 **BOR MÜZİK** İZMİR TEL: 0232 446 52 54 **SİGMA** ANKARA TEL: 0312 446 21 69 **MATRIKS** ERENKÖY TEL: 0216 385 59 39 **ONDÖRT** BEŞİKTAŞ TEL: 0212 236 26 16

diyor: *'Hayatım boyunca onu dinleyerek ve filmlerini izliyerek büyüdüm. Benim için Sinatra müzikteki en etkiliyeci ve swing dolu insandır. Müziğinden etkilendiğim iki temel insan Miles Davis ve Frank Sinatra'dır. Bazı bakımlardan Miles Davis'de Sinatra'dan etkilenmiştir, özellikle onun söyleme tarzı etkili olmuştur. Onun ballad söyleme tarzındaki zerafeti seviyorum, standart melodileri bir swing duygusu ile söyler, benim için de jazz budur. Sinatra, Coleman Hawkins ve Lester Young ile aynı zamanlarda parladı, ve hepsi de aynı şarkıları çalmışlardır. Ben Webster'ın tarzını inceliyordum, Frank Sinatra'nın da aynı şeyleri yaptığını farkettim. Birbirlerini inanılmaz derecede etkiliyorlardı. Tabi bu etki modern jazz'a da yansıdı, aynen Miles ve Coltrane'deki gibi.'*

İşte bu anlayış ile yola çıkan Lovano mavi gözlü şarkıcıyı bir dizi şarkısını kendi anlayışı ile yorumlayarak anıyor. Albümün çok ilginç aranjmanlarını ise Manny Albam yapmış. Bir çok sanatçı çeşitli gruplar oluşturarak Lovano'ya eşlik ediyorlar. Bunlardan en ilginci ise kendisi ile geçmişte de beraber çalıştığı Judi Silvano. Sesi bir sigara dumanı yumuşaklığı ile Lovano'nun sihirli sesine karışıyor. Albam aranjmanlarda bir de yaylı sazlar grubundan faydalanmış, Yaylılar ve nefesliler arasındaki beraberlik ve yakınlık albümün o sımsıcacık ve hoş atmosferini çiziyor. Ayrıca seçilen şarkılar da en üst kaliteden müzik dolu parçalar. Bu parçalardaki melodik ve armonik yapının kusursuzluğu da Lovano'ya derin bir ilham veriyor. Sinatra'nın bir jazz müzisyeni sayılıp sayılmadığı halen tartışılmaktadır, ancak bu albümü dinleyenlerin tartışamayacağı şey onun söylediği şarkılardan yola çıkılarak jazz'da çok hoş bir yere varılabileceğidir.

Tuncel Gülsoy

Ray Brown
Super Bass
Telarc Jazz CD-83393

Müzisyenler
Ray Brown (b)
John Clayton, Jr., (b)
Christian McBride (b)
Benny Green (p)
Gregory Hutchinson (d)

Ray Brown'un son yıllarda birlikte çaldığı Benny Green ve Gregory Hutchinson'lu triosuna iki konuk var bu albümde. Bunlar ikisi de Ray Brown gibi kontrabascı. John Clayton Jr. Ve Christian McBride. Damardan kontrabas almak isteyenler derhal satın almalılar.

Ray Brown
Seven Steps To Heaven
Telarc Jazz 83384

Müzisyenler
Ray Brown (b)
Benny Green (p)
Gregory Hutchinson (d)
Ulf Wakenius (g)

Ray Brown'un albümü aslında burada Ulf Wakenius'un albümü gibi olmuş. Çünkü bütün parçalarda solist Ulf. Piyanist Benny Green de son yıllardaki şöhreti hakettiğini bu albümde gösteriyor. Bu albüm tam bir straight-ahead albümü.

Steve Turre
Steve Turre
Verve/Raks 537 133-2

Müzisyenler
Steve Turre (tbn)
Britt Woodman (tbn)
Randy Brecker (tpt, flg)
Robin Eubanks (tbn, shells)
Jimmy Bosch (tbn, shells)
Douglas Purviance (tbn, shells)
J. J. Johnson (tbn)
Jon Faddis (tpt)
Stephen Scott (p)
Cassandra Wilson (vo)

Geçen yıl İstanbul'da dinleme olanağı bulduğumuz Turre'nin bu çalışması bir parça (dördüncü) dışında dikkate değer öğeler içeriyor. Deniz kabuklarının enstrüman olarak kullanılışı bir yana, albüm özellikle grup trombon düzenlemeleriyle öne çıkıyor. Yer yer Latin ritmleriyle ve senfonik bir anlayışla şekillenmiş albüm tüm jazz severlere önerilir.

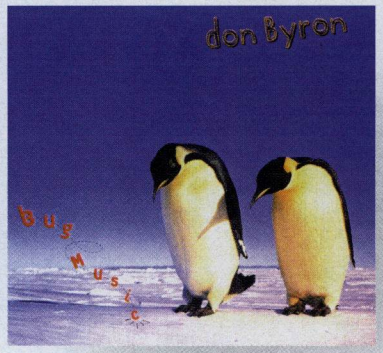

Don Byron
Bug Music
Nonesuch 79438

Müzisyenler
Don Byron (clt, bs, vo)
Dean Bowman (vo)
Steve Wilson (as)
Robert DeBellis (ts)
Charles Lewis (tpt)
Steve Bernstein (tpt)
James Zollar (tpt)
Craig Harris (tbn)
Uri Caine (p, vo)
David Gilmore (g)
Kenny Davis (b)
Pheeroan akLaff (d)
Billy Hart (d)
Joey Baron (d)
Paul Meyers (bjo)

Günümüzde hiç bir jazz sanatçısı Don Byron kadar geniş bir sahada faaliyet göstermemiştir. Klasikten swing'e ve klezmer'e her sahadan bir şeyler almıştır müziğine. Bu albümde de geçmişin üç büyük jazz gurubunun müziğini yeniden ve aslına sadık olarak canlandırıyor. Duke Ellington, John Kirby ve Raymond Scott'un müzikleri ile geçmişe dönüyoruz.

Albümün ismi olan **'Bug Music'** ünlü Flintstone (Türkçesi ile Çakmaktaş'lar) ailesinin bir öyküsüne dayanıyor. Bu öyküde Beatles müziği Flintstone'ların çerçevesinde anlatılırken bu müziğin bir çok kişiye ilk çıktığı devirde ne kadar kötü geldiği hatırlatılır. Ve Don Byron albümün kitapçığında şöyle der: *'Toplumların zevkleri ve görüşleri her zaman göreceli olmuştur. Bazen toplumun zevkleri ile müzik eleştirmenlerinin görüşleri çok farklı da olabilir. Ayrıca bu her iki görüş de zaman içinde çok değişebilirler. Bu günkü görüşlerimiz bir müzikal bestenin gücünü doğru olarak temsil etmeyebilirler. Ancak büyük bestecilerin eğilimleri müziği evrensel bir dil yapabilir.*

Tanrı için müziğin jazz olmasından çok bir kompozisyon hareketi olmasının anlamı vardır. Müzikteki tek evrensel gerçek de budur. İşte bu anlayış çerçevesinde seçtiğim bu üç besteci de birbirleri ile bağlantılıdır ve besteleri kendi orkestralarında çalan müzisyenlerin yeteneklerini son sınırlarına kadar ortaya çıkartırlar.'

Scott ve Kirby kendi zamanlarında çok popüler olmalarına rağmen zaman içinde çok ağır eleştiriler almışlar ve unutulmuşlardır. Scott'un müziği devrinin filmlerinde sık sık kullanılmıştır. Kirby ise bir zenci olarak o devrin olanaklarını çok aşan bir popülariteye sahip olmuş ve jazz müziğinden klasik müziğe doğru yapılan deneylere öncülük etmiştir. O devirde bu eğilimler günümüzdeki rahatlıkla kabul görmüyordu.

Don Byron bu albümü ile de müziğe ve jazz'ın müzikteki yerine getirdiği felsefi bakışı başarı ile sürdürüyor. 1977'nin en popüler jazz albümlerinden biri olmaya aday olan bir çalışma ve mutlaka dinlenmesi gerekiyor.

Tuncel Gülsoy

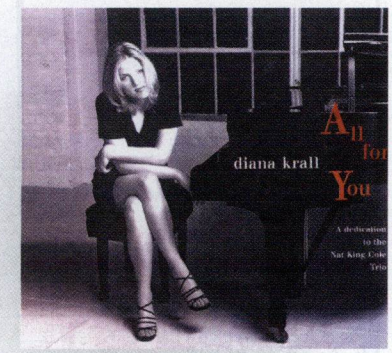

Diana Krall
All For You
Impulse 11642

Müzisyenler
Diana Krall (p, vo)
Russel Melone (g)
Paul Keller (b)
Benny Green (p)
Steve Kroon (perc)

Diana Krall'un üçüncü albümü, daha evvel yapmış olduğu **'Only Trust Your Heart'** ile büyük bir çıkış yapmıştı. Diana aynı zamanda çok güzel bir kadın. Jazz dünyasındaki piyanist şarkıcı geleneğinin günümüzdeki iyi temsilcilerinden biri. Müziğe olan tutkusu da tam bir aile geleneği. Çocukluğunda dinlediği piyanist şarkıcı Fats Weller in müziğinden çok etkilenmiş. Unutulmaz şarkıcı ve piyanist Nat King Cole'da Diana için başka bir esin kaynağı. Bu albümünde Diana Nat King Cole'un belirli bir dönemindeki müziği yeniden ele alarak yorumlamış. Bütünü ile fevkalade sıcak ve etkileyici bir albüm ortaya çıkmış. Diana büyük ustayı saygı ile anarken kendi kişiliğini ve sıcaklığını da albümüne derinlemesine yansıtmış. Ayrıca bu albümdeki çalışmayı triosu ile yaptığı turnelerde devam ettiriyor. Hem bir nostalji hem de geleceği çok parlak olan Diana Krall'ı tanımak için güzel bir müzik, çok değişik zevklere aynı anda hitap edebilir. Diana bu sene İstanbul Jazz Festivalinde de bu albümü bizlere seslendirecek.

Tuncel Gülsoy

Ağrı Dağı Efsanesi
Caz ve Destan
Kalan Müzik CD-051

Müzisyenler
Tayfun (p, synth, vo)
Lennart Aberg (ss)
Süleyman Erguner (ney)
Hans Hartmann (b)
Okay Temiz (d, perc)
Topo Gioia (perc)
Talip Özkan (cura)

Bu CD, 1986 Aralık ayında Avrupa'da piyasaya çıkan albümün Türkiye baskısı. Avrupa'nın önemli jazz'cılarının yanı sıra geleneksel müziğimizin tanınmış solistleri de bu albümde yer alıyor. Tümü 2.5 saat süren, müzikle tiyatronun içiçe geçtiği **'Ağrı Dağı'** müzikli gösterisinden alınmış altı parça ve bir üvertür var. Ses ile sözün yeni bir bileşimini gerçekleştirmeye çalışan Uvertür'de metni Meral Taygun okuyor.

İstanbul Blues Kumpanyası
Kökler
ADA Müzik

Müzisyenler
Sarp Keskiner (v, ag, eg)
Salih Nazım Peker (v, banjo, bağlama, ag)
Erke Erokay (eg, ag)
Oya Erkaya (eb)
Enis Serkan Ayman (d, perc)
İlhan Babaoğlu (as)
Burak Güven (eb)
Suna Suner (v)

İstanbul Blues Kumpanyası'nın adını sağda solda daha önce duymama rağmen, maalesef albümü elime geçene kadar dinleme fırsatım olmamıştı. Maalesef diyorum, çünkü **'Kökler'** gerçekten çok başarılı bulduğum bir albüm. Ülkemizde müzik adına böyle şeyler yapılması beni fazlasıyla memnun ediyor.

İstanbul Blues Kumpanyası'nı 1993 Kasım'ında Sarp Keskiner kurmuş. Zaten albümün prodüksiyonunda ve parçaların büyük bir çoğunluğunda Sarp Keskiner'in imzası var. Albümde yer alan parçalar hem birbirinden çok farklı hem değil... Grubun adından da anlaşılacağı gibi blues üzerine yoğunlaşan grup, blues'un her yöresine uğramış. Chicago, Kansas, Louisiana, Mississipi... Demiryolu ve hapishane şarkıları, gospel ve spirituel uyarlamaları, zydeco, soul, funk ve hatta *'karabenizli'* müzikleri sanıyorum albümün ufkunun ne kadar geniş olduğunu anlatmak için yeterli olacaktır.

Kumpanya üyelerinin birinci amacı, siyah müzik yelpazesi içinde yer alan her formun hakkıyla icra edilmesiymiş. Eh, bence amaçlarına ulaşmışlar bile. **'Kökler'**de kullanılan enstrümanlar sadece yukarıdakiler değil (kullanılan enstrümanları tek tek yazsaydım sanıyorum bir tam sayfa dolardı). Vurmalı çalgılarda tahta ve metal kaşıklar, kovalar, çöp

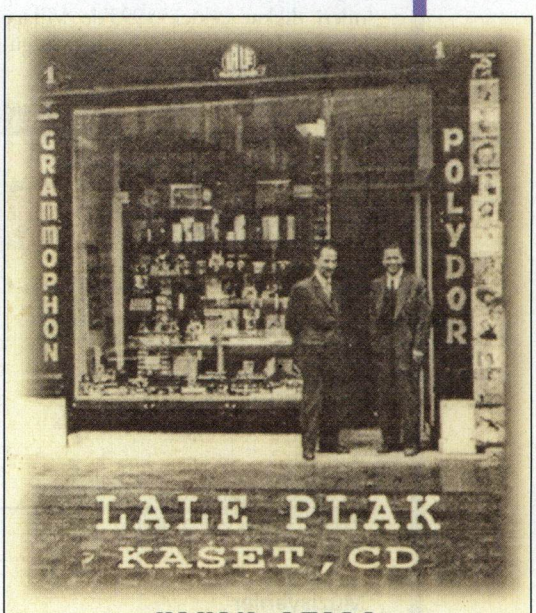

HAKAN ATALA
Tünel, Galipdede Caddesi No: 1
80050 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0 (212) 293 77 39

varilleri, borular, çelik masa ve borular, teneke kutular, darbuka, çanlar yer almış. Vurmalı çalgılarda böylesine çok malzemeden yararlanan grup, telli enstrümanlarda Türk Halk Müziği'nde kullanılan bağlama, cura, darbuka ve bendir ile birlikte geleneksel blues aletleri olan banjo, mandolin, washboard ve washtube bass gibi enstrümanları uyuşturmayı başarmış. İstanbul Blues Kumpanyası, çok keyif alarak dinlediğim bir albüm ortaya koymuş. Tebrikler İstanbul Blues Kumpanyası'na!..

Nisso Niyego

Arthur Blythe
Calling Card
Enja ENJ-9051 2

Müzisyenler
Arthur Blythe (as)
John Hicks (p)
Cecil McBee (b)
Bobby Battle (d)

Alto saksofoncu Arthur Blythe tümüyle kendi bestelerinden oluşan bu albümde lirik çalışıyla beğeni topluyor. Piyanist John Hicks'in modern armonileri dikkat çekici. 1993'de Village Vanguard'da yapılan bu canlı kayıt günümüz jazz'ına güzel bir örnek.

Jacques Loussier Trio
Vivaldi The Four Seasons
Telarc 83417

Müzisyenler
Jacques Loussier (p)
Vincent Charbonnier (b)
Andre Arpino (d)

Fransız piyanist, besteci ve aranjör Jacques Loussier 1959 yılından beri büyük besteci J. S. Bach'ın eserlerini jazz olarak yorumladığı Play Bach albümleri ile tanınmıştır. Loussier'in ilk Play Bach Triosu ile yaptığı albümler 1980 yılına kadar 6 milyon satarak jazz müziğinde az rastlanan bir ticari başarı oluşturmuştu. 1985 yılında Bach'ın 300. doğum günü için yeniden Play Bach yorumlarına dönen Loussier yeni bir trio ile yola çıkmıştı. Bu çalışmalarda büyük ilgi görmüştür. 1996'da Telarc firması bu büyük piyanistin albümlerinin yayın haklarını almış ve yeni bir satış kampanyası başlatmıştı.
Yıllardan beri Jacquess Loussier'e Bach ile yaptığı yorumu başka bir besteci ile yapıp yapamıyacağı sorulmuş ve o bu düşünceyi hep olumsuz karşılamıştı. Loussier'e göre Bach'ın müziğinde jazz zaten doğal olarak vardı ve müziğin öz yapısı yoruma açıktı. Aynı deneyi başka klasik bestecilerin eserleri ile yapmanın mümkün olmadığını düşünüyordu.
Evet böyle diyordu ama bir yandan Loussier de yeni bir bestecinin müziğini jazz olarak yorumlama projesinin hazırlıklarını yapıyordu. Bu eser yine klasik müziğin en sevilen eserlerinden biri olan Vivaldi'nin **'Mevsimler'** eseri oldu. Bach'in çocukken Vivaldi'nin konçertolarını ağabeyinin dolabından gizlice alarak kopye ettiği ve daha sonra bu eserleri yeniden yazdığı bilinen bir şeydir. Bach'in müziğinin temelinin oluşmasında Vivaldi'nin etkisi büyük olmuştur. Ancak her iki bestecinin müzikleri arasında temel bir fark vardır ve bu fark müziklerin jazz olarak yorumlanmasında zorluklar oluşturmuştur. Bach'ın müziğinde temaları oluşturan 32 mezurluk sıralamalar çok güçlü alt armonikleri ile jazz müziğinin yapısına benzer. Ama Vivaldi'de durum değişiktir. Onun temaları popüler müzikteki güçlü melodilere daha yakındır ve yazdığı parçalar aslında birer şarkıdırlar. Bach bir armonik fikri yavaş yavaş geliştirirken Vivaldi tek bir temayı ton renklerini değiştirerek tekrar eder. **'Mevsimler'**de de yaylılar orkestrası aynı temayı bu anlayış ile tekrarlayarak eserin o özel atmosferini verirler.
Loussier yaylılar için yazılmış bir konçertolar dizisini jazz triosu ile yorumlarken büyük bir zorlukla karşılaşmış, yaylılar için yazılmıs bir müziğe temelde vurmalı enstümanlar ile yaklaşmak zorunda kalmış. Bu durumda da yaylılar da elde edilen ses sürekliliğini vurmalılar ile yaratmak imkansızlaşır. Bu zorluğa karşı Loussier Vivaldi'nin müziğindeki renk değişikliklerini davul ve kontrabas'ı kullanarak yaratmaya çalışır. Müzikte Vivaldi'nin parlak tabiatını kororken bir yandan da 21. yüzyılın ruhunu katmaya çalışmıştır.
İşte bu anlayışın ürünü olan albüm ile Loussier neredeyse 38 yıl sonra uzun zamandır yüzdüğü ve çok iyi bildiği Bach denizinin ötesine geçiyor.
Vivaldi düşkünleri **'Mevsimler'**in bu jazz yorumunu garip karşılıyabilirler. Ancak unutmamak lazım ki bu eserin halen en az 300 değişik klasik anlayışta yorumu albüm olarak mevcuttur. Niegel Kennedy'in müzikseverleri çok şaşırtan yorumu da klasik anlayışı çok zorlamıştır. Bach'in izinden yıllarca gitmiş olan Loussier'in bir gün Bach'in izinden gittiği Vivaldi'nin evine de varacağı tamamen uzak bir ihtimal değildi. Ve işte şimdi o an gelmiştir.
Bundan ötesi neresi olabilir onu da yaşayarak göreceğiz.
Müzik türleri arasındaki ayrımların gittikçe kalktığı ve sınırların olmadığı yeni anlayışın hakim olduğu dünyada bu albümün hem jazz hem de klasik müzik severler arasında özel bir köprü olacağını düşünüyorum. Mutlaka dinlenmesi gereken bir albüm.

Tuncel Gülsoy

Mehmet Ergin
Beyond The Seven Hills
MCA, MCD 700 20

Müzisyenler
Mehmet Ergin (ag)
Stefan Pintev (vio)
Rodrigo Reichel (vio)
Mike Rutledge (vio)
Erol Arslan (bağlama, cura)
Frank Skriptschinski (ab)
Marcio Doctor (perc, hd, cymb)

İstanbul'da doğan Mehmet Ergin, altı yaşındayken biri dansçı öbürü müzisyen olan ailesi ile Almanya'ya yerleşmiş. Henüz 14 yaşındayken ilk melodilerini bestelemeye başlayan sanatçı, en sonunda öğretmenlik öğrenimini yarıda bırakmış. Bugünse Almanya jazz dünyasında kendine oldukça iyi bir yer edinmiş durumda. Yaklaşık 100 albümde çalan Mehmet Ergin; Joop, Mercedes Benz, Gauloises (çok iyi sigaradır) gibi markaların da reklam müziklerini yapmış.
İki yıl içinde tam 80 parça besteleyen Mehmet Ergin, bunlardan 12 tanesini **'Beyond The Seven Hills'** albümü için Mayıs-Temmuz 1996 arasında kaydetti. **'Beyond The Seven Hills'**e akustik gitarın önde olduğu parçalar ağırlığını koyuyor. Albümde kontrabas, keman

ve vurmalı çalgıların yanı sıra, bağlama ve el davulu gibi egzotik enstrümanlara da rastlıyoruz. Bir ilginç nokta da, bu enstrümanların Hamburg'lu '*usta*' stüdyo müzisyenleri tarafından çalınmış olması. İlginç diyorum çünkü, ortaya Batı ve Şark müziği arasında köprü oluşturan bir müzik çıkmış.
Özgün, çağdaş ve klasik etkilerle zenginleşen bir yapıt yaratan Mehmet Ergin'in, şiirsel ve duygusal bir şekilde düzenlenmiş albümünde Hakim Sanai'nin (her kimse?) çok hoşuma giden bir lafı var: '*Bir kez okyanusa ulaştığımızda, küçük nehirlerden bir daha hiç konuşmazsınız.*'

Nisso Niyego

Charlie Hunter Quartet
Natty Dread
Blue Note/Kent 7243 8 52420 21

Müzisyenler
Charlie Hunter (g)
Calder Spainer (as)
Kenny Brooks (ts)
Scott Amendola (d)

Charlie Hunter'ın sekiz telli gitarıyla oluşturduğu bas+gitar tekniği özellikle gitaristlerin ilgisini çekiyor. Ancak, Hunter'ın Bob Marley'nin **No Woman No Cry** gibi popüler parçalara getirdiği düzenlemeleri içeren albüm birkaç dinleyişten sonra kenara konmaya mahkum gibi duruyor. Yer yer Scofield'vari bir tını yakalayan grubun dinamizmi ne yazık ki projenin fazla '*Amerikan yerel*'i kalmasına engel olamamış.

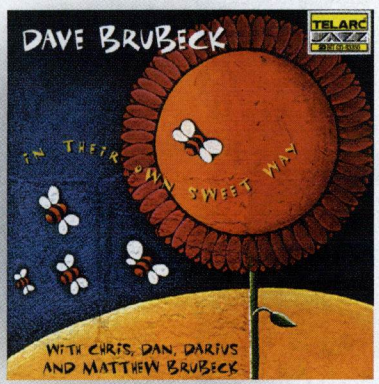

Dave Brubeck
In Their Own Sweet Way
Telarc Jazz CD-83355

Müzisyenler
Dave Brubeck (p)
Darius Brubeck (p)
Chris Brubeck (b)
Dan Brubeck (d)
Matthew Brubeck (cello)

Ünlü Dave Brubeck yine çok ünlü parçası In Your Own Sweet Way'e de yer verdiği 1997 kayıtlı bu albümünde hepsi de çok iyi birer müzisyen olan oğulları ile yer alıyor. Sıcacık, çok keyifli bir aile albümü, siz de seveceksiniz.

Van Morrison
The Healing Game
Polydor-EXILE 537 101-2

Müzisyenler
Van Morrison (v, harm)
Ronnie Johnson (eg)
Alec Dankworth (eb, ab)
Geoff Dunn (d)
Robin Aspland (p)
Leo Green (ts)
Pee Wee Ellis (bs)

Bir sanatçının bana göre geçmesi gereken bazı aşamalar var. Bunlardan birincisi çaylaklık, ardından tecrübesizlik ve son olarak pişkinlik...
İşte '**The Healing Game**'i dinlerken Van Morrison'ın pişkinlik devresini bile geride bıraktığının farkına vardım. Albümde yer alan birbirinden güzel on parçanın bestesini tek başına yapan Van Morrison, aynı zamanda neredeyse tüm parçalarda harmonika çalıyor.
Van Morrison'ın bu albümünden ülkemizde de bazı TV kanallarında izleme şansına sahip olduğunuz bir klibi var: '**Rough God Does Riding.**' Siyah pardesü, siyah ceket, siyah ayakkabılar, siyah şapka ve son düğmesine kadar kapalı beyaz gömleğini tamamlayan simsiyah gözlükleri ile gerçek hayatta bir mafya babasını oynayan Morrison; kendisinin aksine mümkün olduğunca genç müzisyenleri katmış grubuna. Davulda Geoff Dunn'ın sağlam tuşeleri, tenor ve bariton saksafoncular ve Robin Aspland'ın piyano üzerindeki '*gezinmeleri*' çok hoş. Benim bunların arasında çok başarılı bulduğum Brian Kennedy adında bir back vokalist var ki, ilerleyen yıllarda bir yerlere geleceğine eminim.
Albümün türüne gelince; Van Morrison günümüz popçuları gibi her albümünde başka bir şey deneyen (veya denemeye çalışan) çömezlerden olmadığı için oturttuğu çizgide devam ediyor; üstelik hep daha ileriye... '**The Healing Game**', arşivinize koyup yıllarca bıkmadan usanmadan dinleyebileceğiniz bir albüm; en azından benim için öyle...

Nisso Niyego

Eric Marienthal
Easy Street
i.e.music/Raks 314 537 338-2

Müzisyenler
Eric Marienthal (as, ss)
Lee Ritenour (g)
Rick Braun (tpt)
John Beasley (keyb, B3 org)
Melvin Davis (b)
Sonny Emory (b)
Don Grusin (d)
Cassio Duarte (perc)

Lee Ritenour'un prodüksiyonunu yaptığı bu albüm çok güzel bir pop jazz örneği. Kayıt kalitesi de enstrüman tonları ve Eric Marienthal'ın lirik performansı kadar güzel.

Secret Garden
White Stones
Polygram 534 605-2

Müzisyenler
Fionnuala Sherry (vio)
Rolf Lovland (p)

Hansel ve Gretel ile ilgili bir masal vardır. Ailesinin artık onlara bakamayacak duruma geldiklerini ve bu yüzden onları ormanın ortasına bırakacaklarını duyan iki çocuk zekice bir

plan yapar; yanlarına küçük beyaz taşlar alırlar. Ormana doğru giderken çaktırmadan bu taşları teker teker bırakacak, sonra aynı taşlar yerde bıraktıkları iz sayesinde yollarını tayin etmeye yarayacaktır. Hakikaten gece olduğunda ayın ışığı ile taşlar parlar ve çocuklar da yollarını bulurlar.

Şimdi *'ne alaka?'*, bu masalı durup dururken niye hatırlattım diyebilirsiniz. Hansel ile Gretel'in bu hikayesi Secret Garden'ın **White Stones** (Beyaz Taşlar) adını verdikleri albümün kitapçığında yer alıyor ve albümde yer alan her parçanın bir beyaz taşa benzetilebileceği, hatta kıyaslanabileceği söyleniyor. Gerçekten de Fionnuala Sherry (viyolin) ve Rolf Lovland'den (piyano ve klavyeler) kurulan Secret Garden grubu, bu albümleriyle adeta kendinizi *'bir masalın tam ortasına düşmüş'* hissine kapılmanızı sağlıyor. Bazen dramatik, bazense melankolik anlar yaşayacağınız albümde nedense benim içimi bir hüzün kapladı ve o hüzünden albüm bitene kadar kurtulamadım.

Geleneksel İrlanda melankolisinin yanı sıra birçok parçada Norveç'in o gizemli melodilerine yer verilen **'White Stones'**un büyüsüne kapılmanın formülü şu:

Birkaç mum, bir tütsü, bir şişe beyaz şarap ve kollarınızdaki sevgiliniz...

Nisso Niyego

George Shearing
The Best Of Vol2 (1960-69)
Capitol Jazz/Kent 7243 8 33577 27

Müzisyenler
George Shearing (p)
Eddie Costa (vibes)
Dick Garcia (g)
Ralph Pena (g)
George Duvivier (b)
Walter Bolden (d)
Vernell Fournier (d)
Shelly Manne (d)

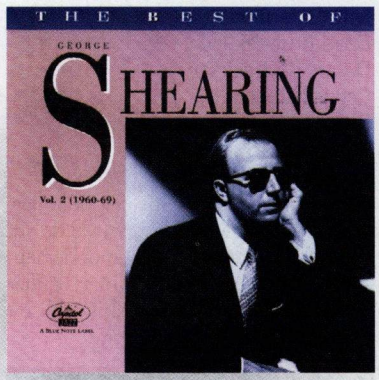

Piyanist George Shearing'in 1960-69 yılları arasındaki çeşitli gruplarla veya orkestra eşliğinde performanslarındaki kayıtlardan oluşan bu albümü Misty'nin bestecisinin hayranlarına salık veririz.

Erik Truffaz
Out of a Dream
Blue Note/Kent 855855 2

Müzisyenler
Erik Truffaz (tpt, flg)
Cyrille Bugnon (as, ts)
Patrick Mullter (p)
Marcello Giuliani (b)
Marc Erbetta (d)

Genç nesil Fransız müzisyenlerinin bu albümü genel Blue Note sound'unu içeren bir çalışma olmuş. özellikle trompetçi Erik Truffaz tonu ve tekniğiyle dikkati çekiyor.

Barbara Dennerlein
Junkanoo
Verve/Raks 537122-2

Müzisyenler
Barbara Dennerlein (hammond B3, synth, p)
Don Alias (perc)
Randy Brecker (tpt, flg)
Dennis Chambers (d)
Thomas Chapin (flt)
Frank Colon (perc)
Howard Johnson (bs, tu)
Frank Lacy (tbn)
Joe Locke (vb)
David Murray (ts, bclt)
Lonnie Plaxico (b)
David Sanchez (ts, ss)
Mitch Watkins (g)

Dennerlein'in birçok projede birlikte çalıştığı müzisyenlerin kalabalık katılımıyla gerçekleştirilmiş Junkanoo dinamik ve iyi çalınmış bir proje izlenimi bırakmakla birlikte, bu kadro zenginliğinden beklenebilecek çarpıcı sonucu getirmiyor. Yine de, fusion'a ve özellikle de orga karşı hassasiyet gösterenlerin kulak vermesinde fayda olabilir.

Joe 'King' Oliver's Creole Band, Chicago 1920.

KÖRLEME

Serdar Karabatı
karabats@boun.edu.tr

Aykut Uslutekin

Kerem Görsev

Stan Getz • Stella by Starlight (Ned Washington/Victor Young) Anniversary • Emarcy 1989
Getz (ts), Kenny Barron (p), Rufus Reid (b), Victor Lewis (d)

Saksofon tabii ki Stan Getz. Zaten kokusundan hemen belli ediyor, kaydırmaları vardır peslerde tizlerde. (Biraz sonra) Piyanist de Kenny Barron. Bunların belli cümleleri var. Müzikte imzalar, kalıcılık. Orada bir kırık akor bastı Kenny Baron; mi minor yedi bemol beşten (Em7b5) la yedi artmış beş diyez dokuza (A+7(9) geçerken bir dokunuşu var, oradan hemen belli ediyor. Şimdi davulcuya gelince, Victor Lewis olabilir. Davulcu Victor Lewis ise basçı Ray Drummond olabilir.
Pekiyi parçayı hatırladın mı?
Stella {By Starlight} canım.
Söylemedin de! (Gülüşmeler)
Basçı kim?
Rufus Reid.
Evet. Rufus Reid bu takım içinde çok az çaldı.

Fred Hersch • U.M.M.G. (Billy Strayhorn)
Passion Flower • Nonesuch 1996
Hersch (p), Drew Gress (b), Tom Rainey (d)

Bir kere adam 1950 ile 1960 arasını çalıyor. Ama yeni bir piyanist. (Biraz daha dinledikten sonra) Yalnız, eski de çalıyor! Cyrus Chestnut olabilir mi? Tommy Flanagan kokuları da var. Kara bir tonda çalışı. Bu arada, piyano da Steinway. Kim bu?
Fred Hersch.
Bildiğim biri değil. O kadar iyi müzisyenler var ki dünyada, yeni yeni isimler olması normal. (Biraz daha sonra) Trio çok zordur. Ağaç müziğidir; akustik aletler... Bill Evans'ın Scott LaFaro ve Paul Motian'la başlattığı, daha sonra Keith Jarrett'ın devam ettirdiği tarzdan bahsediyorum. Bunun en iyi örneklerini Jacky Terrasson veriyor şimdilerde. Trioda solist yoktur, bütün müzisyenler iç içe çalar. En ufak hatayı bile kaldırmaz.

The Manhattan Project • Old Wine, New Bottles (Lenny White)
Blue Note 1990
Wayne Shorter (ts, ss), Michel Petrucciani (p), Stanley Clarke (b), Lenny White (d), Gil Goldstein & Pete Levin (keyb)

(Uzunca bir süre dinledikten sonra) Fransız mı bunlar? Michel Petruccani yahu piyanist. Dave Holland mı basçı?
Stanley Clarke.
Stanley Clarke hiç aklıma gelmezdi; böyle bir grupta çalacağı yani. Fransız piyanistler kendini belli eder genelde. (Biraz daha dinledikten sonra) Acayip bir grup bu. Davul Lenny White. Synthesizer çok sevmiyorum, ama Aydın {Esen} gibi kendi seslerini yaratıp uzay sesi gibi kullanırsan o benim de hoşuma gidiyor. Yine de ben daha çok duygunun içinde yaratılan gerilimi seviyorum.

Gonzalo Rubalcaba • Well You Needn't (Thelonious Monk) Discovery-Live at Montreux • Blue Note 1991
Rubalcaba (p), Charlie Haden (b), Paul Motian (d)

Ne acayip bir yorum bu yahu. Yeni kuşaktan olduğu kesin. Herkes böyle çalıyor günümüzde, ayırdedmek çok zor. Benny Green mi? (Biraz daha dinledikten sonra) Gonzalo Rubalcaba bu. Burada yaptığı oyunların kökünde McCoy {Tyner} yatıyor, staccatolar falan. Her şeyin beslendiği bir yer var tabii.

Sizlerden gelen mektuplara ayırdığımız bu bölüme yazılarınızı Jazz Dergisi (Zuhal Focan) P.K. 701 Şişli 80225/İstanbul adresine veya 0216-4169445 no.lu faksa veya e-mail: ofocan@prizma.net.tr ye de gönderebilirsiniz.

Gözlüklü Davulcu...

Jazz Dergisi,
Nisan 1996, sayı 2, sayfa 10'da '*3. Avrupa İzmir Jazz Festivali Günleri*' yazısında inanılmaz bir hata var. '*30 Mart Cumartesi*' diye başlayan paragrafta Okay Temiz Magnetik Band'de çalan davulcunun adı Okay Temiz yazılmış? Neden? Halbuki o konserde davulu ben çalmıştım. Benim adım Halil Önbaş. Türkiye'de televizyonu olan herkes seyretti (siz de seyretmişsinizdir herhalde gözlüklü davulcuyu). Bu kadar hamallıktan sonra kalksın başka adamın adı (medyada) yazılsın. Haksızlık olur Hocam!
Okay Temiz Beyefendi benim 27 senedir manevi ağabeyimdir, o bile şaşırdı bu işe. Sizden istirhamım bundan sonraki sayınızda lütfen (bu olay benim kariyerim açısından çok önemli), düzeltilmesini rica ederim.

Halil Önbaş

• *Düzeltir, özür dileriz.*
JD

Aşırı Bilgi Yığılması...

Sevgili Zuhal Hanım,
Biz Adapazarı'nda bulunan üç cazsever genciz. Klasik gitar üzerine çalışmalarımız var. Moral Kültür Merkezi bünyesinde de bir gitar kulübü kurduk. Kulüp olarak da, bireysel olarak da derginizi ilgi ve dikkatle takip ediyoruz.
Bize göre derginin içeriği mükemmel fakat mizanpaj için aynı şeyi söyleyemeyeceğiz. Sayfalarda aşırı bilgi yığılması var. Adeta elinizde ne varsa hepsini boca ediyorsunuz. Çok sayıda farklı harf karakteri kullanıyorsunuz. Okuyucuya itici gelecek ve birbirini gölgeleyecek kadar fazla fotoğraf kullanıyorsunuz. Girişteki internet bilgileri ise ilgiyi oldukça azaltıyor. Yazının öyle yerlerine reklam koyuyorsunuz ki, konu bütünlüğü yerle bir oluyor. Yazılar ufak harflerle, uzunca yer alıyor ve sıkıcı oluyor. Kısaca, dergiyi okumakta güçlük çekiyoruz.
Kendi alanında belki de en düzeyli dergi olan *Jazz*'ın daha ilgi çekici bir duruma gelmesi tek dileğimiz. Umarız eleştirilerimizden dolayı incinmez, bunları yapıcı birer uyarı olarak görür ve daha iyi bir noktaya ulaşırsınız.

Tüm arkadaşları adına
Gönül Kazancı
Adapazarı

• *Gönül Hanımın yukarıdaki faksından sonra yaptığımız telefon görüşmesiyle kendisiyle tanıştık. Jazz'ın okuyucularına en iyiyi sunmak tabiki hedefi. Hakikaten bizim de bildiğimiz ve elimizden geldiğince düzeltmeye çalıştığımız hatalarımız var ama bunların dışında övünçle düzenlediğimiz ve Bilişim Vakfı başkanı Faruk Eczacıbaşı'ndan teşekkür telefonu aldığımız Internet sayfalarımız bazılarınız için ne kadar sıkıcı da gelse pekçok okuyucumuz için oldukça önemli. Aslında uzun ve sıkıcı diye nitelediğiniz pekçok konu da öyle. Biz aslında karşılaştırdığınız haftalık Aktüel ya da Tempo dergileri gibi magazin dergisi değiliz. Konularımız bazılarına uzun ve sıkıcı gelebilir. Çünkü günümüzde jazz, eskisi gibi bir dans ve eğlence müziği değil. Pop müziği gibi hazır ve kolay tüketilmiyor. O müziği dinlerken keyif alıyor, mutlu oluyorsanız, yapılan sanatı müzisyenle paylaşabiliyorsanız, eğlenebiliyorsunuz. Bizim yazılarımız da öyle bence.*
Olumlu ve yapıcı eleştirileriniz için teşekkürler ederiz.
JD

Jazz Burjuvanın Değil, Onu Hissedenlerin Müziğidir...

Sayın Zuhal Abla,
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan, saksofon çalmaya çalışan, jazz'ı öğrenmek için uğraşan ve jazz'ı dinlemeyi çok seven biriyim.
Önümde 10. Parliament Jazz Festivalinin broşürü var. Bugün, bu festival için bilet almaya gittim, ama eve bu broşürle döndüm. Büyük hayal kırıklığı yaşadım, çünkü biletler düşündüğümden pahalı: 750.000.-TL, 1.000.000.-TL, 1.500.000.-TL.
Diyeceksiniz ki: '*750.000.-*

TL pahalı değil.' Evet, değil. Ama ben, İlhan Erşahin sahnede saksofon çalarken önümdeki direği, Kerem Görsev piyano çalarken piyanonun kanadını ve Kerem abinin bacaklarını izlemek istemiyorum.

Üstelik bu fiyatlar tek, yani öğrenci indirimi yok. Senfoni orkestrasını dinlemek için öğrenci bileti alınır. Bir Rock konseri izlemek için de. Ama bir jazz konserini izlemek için tam bilet almak zorundayız. Tabi, cebimizde yeterli paramız varsa.

Ülkemizde jazz konserleri oluyor, salon koltuklarının yarısından çoğunun boş olmasından yakınılıyor. Bu konserlere gitmek için can atan çok, ama bilet fiyatları da çok.

Jazz, burjavanın müziği değil; onu hissedenlerin müziğidir.

Derginiz hakkında yazmak istediklerim: Eğitici. Etkileyici. Eğlenceli. Teşekkürler, başarılar devamlı olsun!

Özer Makay
İzmir

T-shirt'e Teşekkürler...

Sayın Zuhal Focan

26 Mayıs'97 tarihli mektubunuzla göndermiş olduğunuz bulamaca armağanı, Charlie Haden&Pat Metheny t-shirtü, için teşekkür ederim. Çok sevindim.

Ankara'da, gündüzleri bir kamu kurumunda kütüphanecilik, geceleri ise bir cafe-bar'da müzisyenlik yapmaktayım. Derginizi çok seviyorum. Ülkemizde böyle bir dergiyi çıkarabilmek çok kutsal bir iş. Buna, herhangi bir şekilde katkıda bulunmaktan mutluluk duyarım.

Başarılarınızın devamını diler, saygılar sunarım.

Kamil Bozoğlu
Ankara

Satılık

Fender Stratocaster.
Made in Japan,
Müracaat: Serdar Karabatı
(0212) 232 37 30
(akşam 20.00'den sonra)

Az kullanılmış
- Boss pq-4 parametrik Equilizer 70$
- SUNN ST-15, 15 Watt Gitar amfisi (Fender lisanslı) 100$

Nafi Bensusan 231 62 75
e mail bensusan@superonline.com

Müzik-Sen'den Müzisyenlere...

Konu: SSK Bağ-Kur Prim Borcu

Sayın üyelerimiz,

08/5/71997 tarihinde kabul edilerek 16/5/1997 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4247 sayılı yasa ile, isteğe bağlı sigortaya devam eden ve Bağ-Kur'a prim borcu olan üyelerimizin anılan borçlarının faiz ve gecikme cezalarının affi öngörülmüştür.

Amaç: Bu yasa ile, 1 Aralık 1996 tarihine kadar takakkuk etmiş SSK prim borçlarının 1 Haziran 1997'ye kadar tahakkuk etmiş gecikme cezası ve faizlerinin %42'si affedilmekte olup, prim borçlarının tamamı ile gecikme cezası ve faizlerinin %58'i ödenecektir.

Aynı tarihe kadar olan Bağ-Kur prim borçlarına ait gecikme cezası ve faizlerinin %50'si affedilmekte olup, prim borçlarının tamamı ile gecikme cezası ve faizlerin %50'si ödenecektir.

Ödeme Süresi ve Şekli: Anılan yasaya gereğince, 1 Haziran 1997 tarihinden itibaren, prim borçlarının tamamı ile gecikme cezası ve faizlerin ödenmesi gereken kısmı 10 eşit taksitte ödenecektir.

Başvuru Süresi: Yasada SSK ve Bağ-Kur'a başvurmak için bir süre belirtilmemiştir. Ancak ödemeler 1 Haziran 1997 tarihinden itibaren 10 ay süre ile taksitle ödeneceğinden bir an önce başvuruda bulunmakta yarar vardır.

Yapılacak İşlemler: SSK'ya isteğe bağlı prim borcu bulunan üyelerimizle, Bağ-Kur'a ve Tarım Sigortası prim borcu bulunan üyelerimizin, anılan kurumların ilgili müdürlüklerine başvurarak ödenmesi gereken prim, gecikme zammı ve faizlerin tutarlarını hesaplattırarak taksitlerini belirtmeleri gerekmektedir.

Ayrıntılı Bilgi İçin: Üyelerimizin, ayrıntılı bilgi için Sendikamıza gerek bizzat gerekse telefonla başvurmaları mümkündür.

Bu yasa, SSK, Bağ-Kur ve Tarım Sigortasına prim borcu olan üyelerimiz için çok önemli olanak sağlamakta olup, bu fırsatın kaçırılmaması gerekmektedir. Bu nedenle prim borcu olan üyelerimizin derhal ilgili kurumlara başvurarak borçlarını ödemeleri yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Bilgi edinilmesi ve gereği rica olunur.

Saygılarımızla,

Melih Abay
Genel Mali Sekreter

Mehmet Çırıka
Genel Başkan

Not:

1) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşu kapsamında olmayan üyelerimizin mutlaka SSK veya Bağ-Kur'da isteğe bağlı sigortaya devam etmeleri büyük bir önem taşımaktadır.

2) Konuyu sanatçı arkadaşlarınıza duyurmanız ve sözkonusu haktan onların da yararlanmalarını sağlamanız faydalı olacaktır.

Müzik-Sen (Müzik ve Sahne Sanatçıları Sendikası)
Esat (Akay) Cad. No.25/4 Kavaklıdere Ankara
Tel: 0(312)4250044-4250085
Faks: 0(312)4179328

Efsane 388 ile kim yarışabilir?

Yeni GH 688!

Ericsson 388'in bugüne kadar tüm dünyada büyük beğeni kazanan tasarımı, yüksek performansı ve mükemmel dayanıklılığı, Ericsson GH 688'de devam ediyor. Üstün Faz 2 fonksiyonları ve yeni özellikleriyle, GH 688 size daha ileri bir teknoloji sunuyor. GH 688'in ekranı %40 daha büyük ve net. Konferans görüşmesi, önceden sabitlenen numaraları arama, iki ayrı telefon numarası kullanabilme gibi hayatı kolaylaştıran sayısız fonksiyonlarıyla GH 688, cep telefonunda yeni bir efsane olacak.

Yeni Ericsson GH 688.
Dünyanın ona ihtiyacı var.

ERICSSON

Türkiye Yetkili Distribütörleri: **K.V.K.** Tel: 0216 410 85 00 (pbx) • **GEN-PA** Tel: 0212 287 17 17 (20 hat)

Cep telefonunda lider Ericsson, Turkcell kartını öneriyor.

Jazz radyolar

		PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
AÇIK RADYO/94.9	06.30-07.30	**SABAHLIK** • Osman Tümay (Günün ilk saatlerine uygun her tür müzik)						
	12.00-13.00							**MAVİ NOTA** Cengiz Işılay Jazz ve Fusion
	12.00-14.00	**ÖĞLEN AÇIK** • Füsun Aymergen (Jazz, Acid Jazz, Soul, Funk, Latin ve Dünya Müzikleri)						
	13.00-14.00						**JAZZ UYDUSU** Mesut Çiçeker Jazz Gündemi	
	16.30-17.30	**JAZZ SAATİ** • Pazartesi: Atilla Aksoy, Salı: Atıl İnaç, Çarşamba: Murat Lu, Perşembe: Tuba Önal, Cuma: 'Bir Albüm'						
	20:00-21.00						**JAZZ PORTRELERİ** Mustafa Aykın Jazz Müzisyenleri	
	21:00-22:00						**JAZZ EFSANELERİ** Atıl İnaç Jazz Tarihine Yön Verenler	
	23.00-00.00	**MODERN MÜZİK** Nedim Tanyolaç İlginç Kişilikler	**JAZZ DERGİSİ** Atilla Aksoy Sedat Nemli Jazz'ın eski ve yeni yorumlarıyla sunumu	**VOODOO ZONE** Cem Yegül Farklı türler	**CAZIRTI** Mehmet Uluğ Be-bop Sonrası Akımlar			
	00.00-01:00							
	01.00-03.00			CEM-SESSION Cem Çınlar Jazz ve diğer türlerin kesişmeleri				
TRT3 / 88.2	16:00-17:00	**CAZDA ALTIN YILLAR** (İzmir Radyosu)	**DÜNYADA CAZ** (Ankara Radyosu)					**CAZ DÜNYASINDAN** Teoman Baber
	17:20-18:00			**JAZZ DÜNYASI** Erol Tulay	**JAZZ KULÜBÜ** (İzmir Rad.)	**TRT JAZZ ORK.** (İstanbul Rad.)	**CAZ ŞARKICISI** (İzmir Radyosu)	
	20:00-21:00	**ŞU JAZZ DEDİKLERİ** Ali Sönmez			**DÜNDEN BUGÜNE JAZZ MÜZİĞİ** Filiz Çıragül	**JAZZ MÜZİĞİ** (Ankara Rad.)		**CAZ PANORAMASI** Ahmet Berker
	21:00-22:00				**GECE VE JAZZ** Hülya Tunçağ	**JAZZ'A ÖVGÜ** Caner Beklim	**GÜNÜMÜZDE CAZ** Hülya Tunçağ	
VOICE 92.8	15:00-17:00							**KONUŞAN JAZZ** Engin Gencer
RADYO ODTÜ 103.1	21.00-22.00							**CAZNAME** Lale Kuyucu Jazz Akımları Jazz Müzisyenleri
YAPI RADYO 102.2	19.00-20.00							**CAZİBE** Zeynep Ün Yenilikçi jazz'cılar (Canlı)
	21.00-22.00				**VANİLYA&ÇUKULATA** Erhan Altınay			
	22.00-23.00		**CAZİBE** (Tekrar)					
	23:00-2400	**KİNETİK** Önder Focan (Canlı Yayın)	**KİNETİK** Önder Focan			**LADY BLUE** Hülya Tunçağ	**SEYAHATNEME** Serhan Güngör	

BULMACA

Serdar Karabatı

e-mail: karabats@boun.edu.tr

Bulmacayı
tamamlayıp, doğru yanıtları
en geç 25 Ağustos tarihine kadar
postayla yollayan üç jazzsevere
Roy Hargrove Crisols'un (altta)
Habana CD'si!
İsim, adres ve telefonlarınızı yazmayı
unutmayın!
Jazz/Bulmaca
PK 701 Şişli 80225 /
İstanbul

Geçen sayıdaki bulmacamızı doğru olarak çözümleyip,
kurada ödül kazanan şanslı jazzseverler:
Jozi Levi, İstanbul – Alp Ersönmez, İzmir
Oğuz Kaymak, Edirne – Meltem Altınörs, Ankara
Zafer İskender, İstanbul – Kamil Bozoğlu, Ankara.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	I	C	A	N	T	A	K	S	İ	M
2	N	E	F	E	R	T	I	T	I	A
3	S	O	R	E	I	D	R	A	V	I
4	E	R	O	L	P	E	K	C	A	N
5	N	A	I	M	A	E	V	A	N	S
6	S	A	X	O	R	K	A	I	P	T
7	A	R	T	O	K	O	N	S	E	R
8	T	A	R	G	I	L	M	O	R	E
9	E	J	I	M	D	E	A	R	D	A
10	Z	J	O	E	U	S	3	Y	E	M

Soldan sağa

1- 1922-1979 yılları arasında yaşamış, jazzın büyük ustalarından biri olan basçının soyadı (büyük fotoğraf) / Vuruş (İngilizce).
2- Birinci sorudaki müzisyenin bestesidir. The Shoes of The Fisherman's Wife ..... Some Jive Ass Slippers / In ..... Silent Way (ünlü bir Joe Zawinul bestesi) / Our Love is Here ..... Stay (George & Ira Gershwin çalışması) / Greg ..... (M-Base ekolünden bir alto saksofoncu).
3- Coleman ..... (1904-1969, büyük tenor saksofoncu) / Yüz yıl başında Amerika'da endüstri haline gelmiş şarkılara verilen isim: Tin ..... Alley.
4- Bir müzik türü. New ..... / ..... Perelman (Brezilyalı saksofoncu) / Mi sesinin harf karşılığı / Goodbye Pork ..... Hat (ilk sorudaki müziyenin ünlü bestesidir).
5- Az tanınır, jazz gitarın öncülerindendir. George ..... Eps / Jerome ..... (ünlü besteci) / Bir plak şirketi (tersi).
6- ..... Sing the Body Electric (Bir Weather Report albümü) / Long ..... and Far Away (Jerome Kern bestesi) / ..... by Starlight (Ned Washington / Victor Young).
7- Horace ..... (usta piyanist ve besteci) / Rock 'n' ..... (tersi).
8- Hilton Ruiz'in baş harfleri / ..... Me Now (Thelonious Monk bestesi) / Just the Two of ..... (Grover Washington, Jr.'ın pop-jazz bestesi) / Avrupa kökenli ünlü plak şirketi.
9- ..... More Blues (Chega De Saudade) (Antonio Carlos Jobim-Jesse Cavanaugh-Jon Hendricks çalışması) / ..... (Gershwin bestesi) / Orkestranın kısaltılmışı / ..... Love Supreme (John Coltrane).
10- Pent ..... House (Sonny Rollins bestesi) / Don Pullen'ın baş harfleri / Better Get ..... In Your Soul (ilk sorudaki müzisyenin ünlü bestesidir) / Jackie Mc ..... (alto saksofon ustası) (tersi).

Yukarıdan aşağıya

1- John McLaughlin'in 1970'lerdeki ünlü grubu.
2- When ..... Fall in Love (V. Young / E. Heyman) / Hint müziğinin temelini oluşturan makam ya da seslere verilen isim / 1970'lerden bir free-jazz grubu / 'Opus'un kısaltılmışı.
3- Amerika'da ünlü bir konservatuar.
4- Sol sesinin harf karşılığı / ..... Yano. Pop-jazz çalışmalarıyla bilinen Japon piyanist ve vokalist / 1977 tarihli Hancock, Hubbard, Shorter, Carter, & Williams albümü.
5- Türk müziğinden bir çalgı / Charles ..... Jazzcıları da etkilemiş, yirminci yüzyılın en önemli Amerikalı bestecilerinden / Yankı / ..... Got Rhythm (Gershwin bestesi).
6- Bir davul markası / Only ..... Your Heart (D. Krall'ın son albümü)
7- Bir speaker markası / Oliver ..... (1932-1975 arasında yaşamış saksofoncu. Özellikle Stolen Moments adlı bestesiyle bilinir).
8- Miles Davis'in 1960'lardan bir albümü / ..... Danielsson (Keith Jarrett'la da çalışmış İsveçli basçı) / Sun ..... (1914-1993, tuşlular).
9- Bir şarkı formu / ..... / One O'..... Jump (Count Basie bestesi) / Mi sesinin harf karşılığı.
10- McCoy ..... (piyanistlerin piyanisti) / Aldo Romano'nun baş harfleri / ..... Waldron (piyanist).

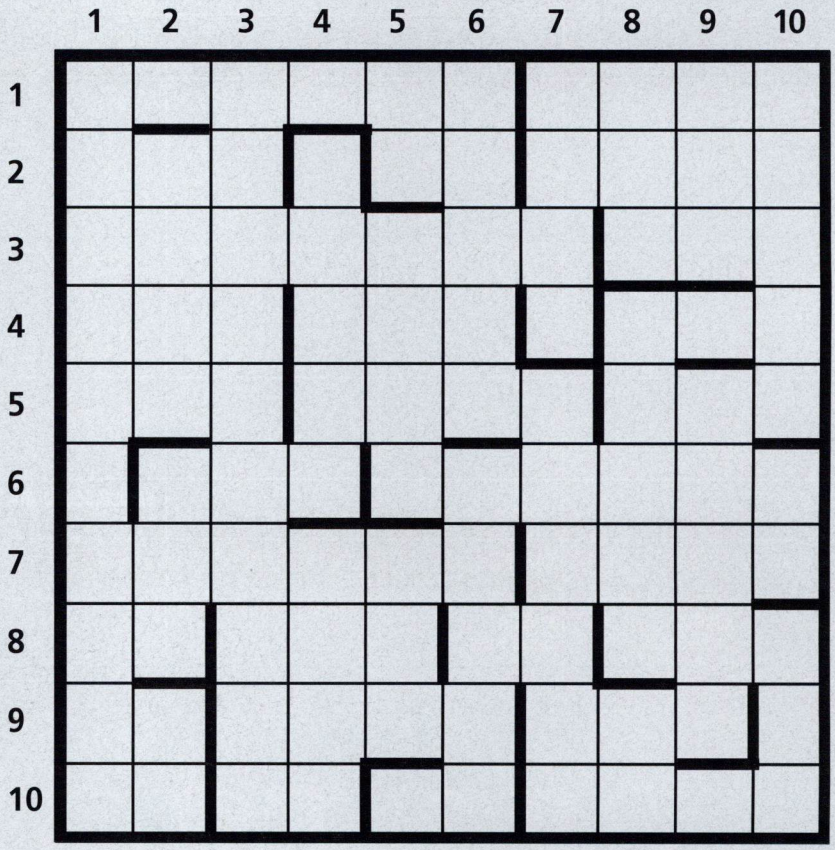

Gerçek parlaklıkla tanışın!

Şimdi Organics, Glucasil™ Complex içeriyor!

Sadece kökünden derinlemesine beslenen saçlar gerçek parlaklığa kavuşur.
Ve sadece Organics, Glucasil™ Complex sayesinde saçı kökünden derinlemesine
besler, anında göz kamaştıran gerçek parlaklık kazandırır.

Yeni formüllü Organics...
Anında parlak, kökünden sağlıklı saçlar.

İSTANBUL CAZ FESTİVALİ 1997 SPONSORU

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

İstanbul'u Uçuru CAZ!

4. Uluslararası İstanbul Caz Festivali Sponsoru.

OYAK SİGORTA